

BELÜGYMINISZTERIUM

KÖZFOGLALKOZTATÁSI ÉS VÍZÜGYI HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁG

Beszámoló a 2016. évi közfoglalkoztatásról

Készült

a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Statisztikai, Elemzési és Monitoring
Főosztályán

Főosztályvezető

Busch Irén

Készítette

Ignits Györgyi

Mód Péter

Nagy Ágnes

Varga Livia

2017. július 13.

Tartalomjegyzék

1)	Bevezetés	4
2)	Munkaerő-piaci helyzetkép	5
3)	Definíciók.....	13
4)	Támogatási szabályok.....	14
5)	Közfoglalkoztatást érintő jogszabályváltozások	18
6)	A közfoglalkoztatás főbb létszámadatai	21
7)	Álláskeresők aktiválása a közfoglalkoztatás keretében	24
8)	A közfoglalkoztatás létszámadatai a fontosabb társadalmi-demográfiai mutatók szerint	29
9)	Közfoglalkoztatottak képzése.....	36
10)	A közfoglalkoztatás területi jellemzői.....	43
11)	Járási startmunka mintaprogramok	55
12)	Civil szervezetek és egyházak a közfoglalkoztatásban.....	65
13)	Országos közfoglalkoztatók	67
14)	A közfoglalkoztatásra fordított költségek	72
15)	Közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam.....	77
16)	Közfoglalkoztatottak jellemző munkakörei	80
17)	A fontosabb mintaprogramok jellemzői	84
18)	A közfoglalkoztatottak számára kiadott nyílt-piaci közvetítések számának alakulása	111
19)	Kereslet-kínálat alakulása a magyar munkaerőpiacon	119
20)	Térképes mellékletek	128

1) Bevezetés

Jelen tanulmány célja a 2016. év közfoglalkoztatással összefüggő folyamatainak a bemutatása. Egy összefoglaló, alapvetően a leíró statisztika eszközeivel operáló elemzésnek szánjuk a jelentést, amely foglalkozik a közfoglalkoztatás rendszerének sajátosságaival, a támogatások jellemzőivel, a résztvevők, a foglalkoztatók és a programok bemutatásával. Az elemzés kiindulópontja, hogy elhelyezi a közfoglalkoztatást a munkaerő-piaci folyamatokban, azok viszonyrendszerében. Bemutatjuk a gazdasági, társadalmi változások közfoglalkoztatási rendszerre gyakorolt hatását, azt hogy ezek a folyamatok a rendszer folyamatos változását, illetve finomhangolását segítik elő. 2016-ban a gazdasági helyzet javulása, a munkaerő-kereslet élénkülése, ezzel párhuzamosan a munkaerő-tartalék csökkenése indukálta azt a fokozódó igényt, hogy a közfoglalkoztatottakat minél nagyobb számban kell kijuttatni a munkaerőpiacra, valamint hatékonyabban szükséges elősegíteni azt, hogy alkalmassá váljanak a nyílt piaci foglalkoztatásra.

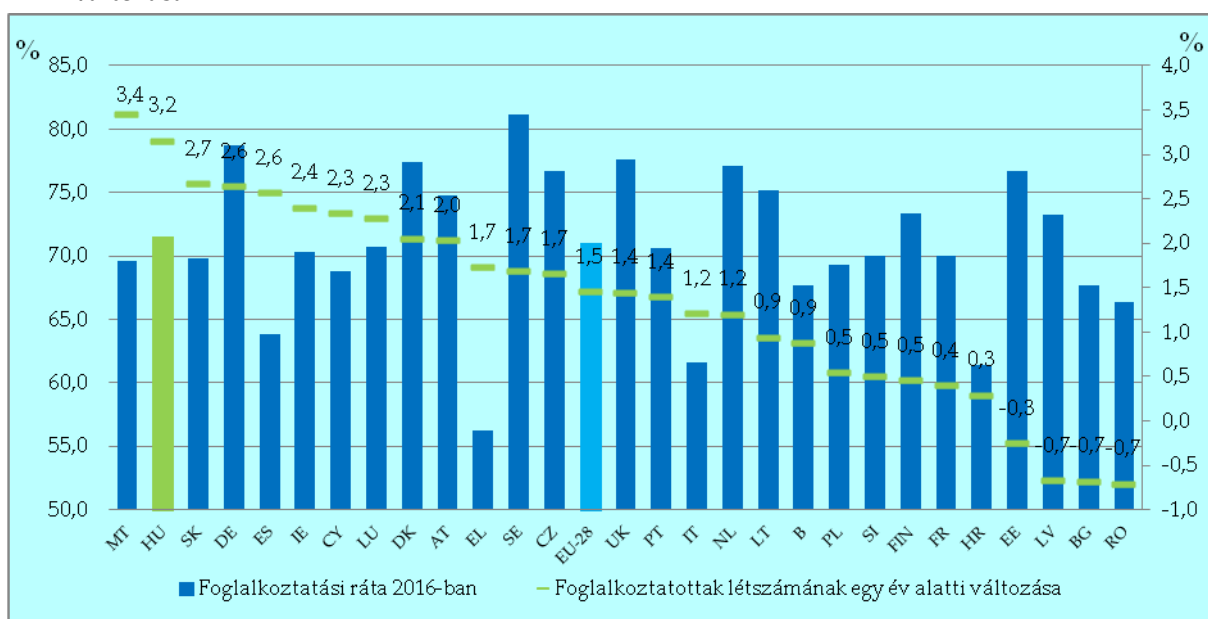
2) Munkaerő-piaci helyzetkép

A 2008-ban kezdődő gazdasági válság Magyarországon egy rendkívül kedvezőtlen foglalkoztatási helyzettel párosult. Az Európai Unióban az egyik legalacsonyabb mértékű foglalkoztatási szint egy magas, uniós átlagot meghaladó munkanélküliséggel társult. A hazai szociális ellátó rendszer pedig nem ösztönözte a segélyezettek munkaerőpiacon való megjelenését és foglalkoztatását.

A hazai foglalkoztatás-politikát éppen ezért úgy kellett átalakítani, hogy jobban segítse a korábban inaktív, vagy tartósan munka nélkül lévők, idősebb, elavult szakképzettséggel rendelkező álláskereső munkaeőpiacra történő bejutását. Ennek érdekében a magyar kormány 2011-ben átalakította a közfoglalkoztatás rendszerét: megszűnt a korábbi közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, ezek helyébe az egységes közfoglalkoztatási rendszer lépett. A rendszer kialakításakor annak deklarált célja az volt, hogy társadalmilag hasznos, értéket teremtő foglalkoztatási programok révén biztosítsák a munkaerőpiacról kiszorultak és tartósan munkát keresők aktivizálását (segély helyett munka); munkaképességük megőrzésével és a munkarutin megszerzésével segítsék elhelyezkedésüket az elsődleges munkaerőpiacon.

2010-ben a magyar foglalkoztatási ráta a 20-64 évesek körében 59,9%-ot tett ki, mely az unióban a legalacsonyabb értéket jelentette. Az ország gazdasági helyzetének javulásával párhuzamosan a hazai foglalkoztatási helyzet is javulásnak indult. 2016-os adatok szerint a magyar foglalkoztatási ráta 71,5%-ra emelkedett a 20-64 éves korosztályon belül. Európai Unióss összevetésben, a 2016. évi adatok szerint hazánk a második legkedvezőbb helyet foglalja el az 3,2%-os foglalkoztatotti létszámbővüléssel Málta után. A tagországok többségében Észtország, Bulgária, Lettország és Románia kivételével egy év alatt növekedés következett be. A legmagasabb, 80% feletti foglalkoztatási aránnyal Svédország rendelkezik. A foglalkoztatási helyzet javulásával párhuzamosan a munkanélküliség is jelentősen csökkent hazánkban: a 2010-es 11,2%-ot jelentő munkanélküliségi ráta (a 15-64 évesek körében) 2016-ra 5,1%-ra mérséklődött.

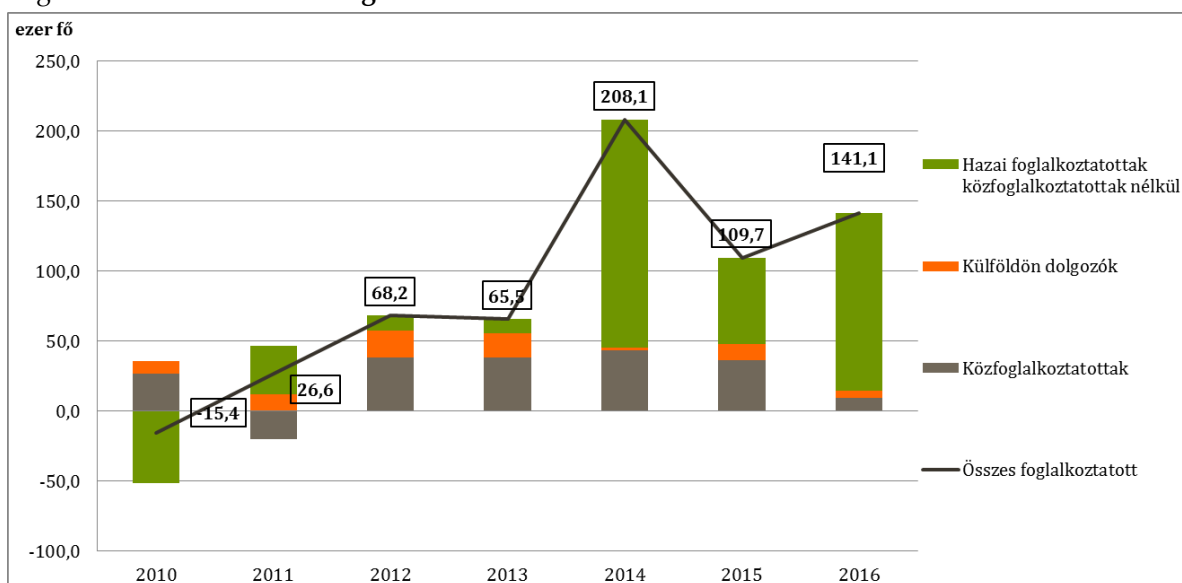
1. grafikon: 20-64 évesek foglalkoztatási rátája 2016-ban és a foglalkoztatottak létszámának változása

Forrás: Eurostat, Labour Force Survey

A KSH Munkaerő-felmérés adatai szerint 2016-ban a foglalkoztatottak száma 4351,6 ezer főt tett ki a foglalkoztatottak száma Magyarországon, amely 619,3 ezer fővel növekedett 2010-hez viszonyítva. Ezen belül a közfoglalkoztatásban dolgozók számának bővülése 145,9 ezer főt jelentett, míg a magyarországi lakóhellyel rendelkező, ám külföldi telephelyen dolgozók számának növekedése ezen időszak alatt 66,8 ezer főt tett ki. Összességében ebben a hat évben a foglalkoztatottak száma közfoglalkoztatottak és külföldi telephelyen dolgozók nélkül - vagyis a hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók száma- 406,6 ezer fővel bővült. Ez a bővülés a teljes növekedés 65,7%-át teszi ki, vagyis az elsődleges piaci munkahelyek számának bővülése felelős a foglalkoztatás növekedésének lényegében kétharmadáért.

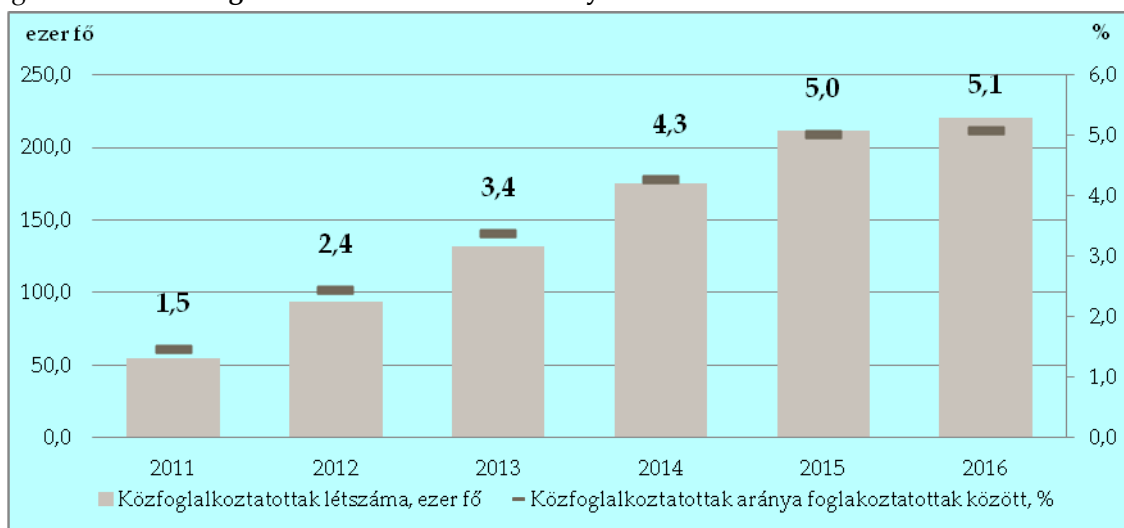
2. grafikon: A 15-74 éves foglalkoztatottak számának éves változása 2010-2016 között

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

Míg 2012-ben és 2013-ban az éves foglalkoztatás-bővülés több mint felét a közfoglalkoztatottak számának növekedése magyarázta, s a közfoglalkoztatás különösen a munkaerőpiac szezonálisának kiegyensúlyozásában játszott fontos szerepet, addig a 2016-os évben a közfoglalkoztatás már csekély szerepet játszott foglalkoztatás bővülésben. Ebben az évben egy év alatt 141,1 ezer fővel bővült a foglalkoztatottak száma, amelyhez a közfoglalkoztatás mindössze 9,3 ezer fővel járult hozzá, miközben a hazai foglalkoztatottak száma a közfoglalkoztatottak nélkül 126,6 ezer fővel emelkedett. Az éves adatok ráadásul elfedik azt a trendfordulót, ami 2016-ban következett be, ugyanis az év III. negyedévtől kezdve a közfoglalkoztatottak száma alatta maradt az előző év azonos időszakának létszámhoz képest, vagyis a közfoglalkoztatás éves szinten már csökkenő létszámmal jellemezhető, ezért a foglalkoztatás növekedésében játszott szerepe is megszűnt.

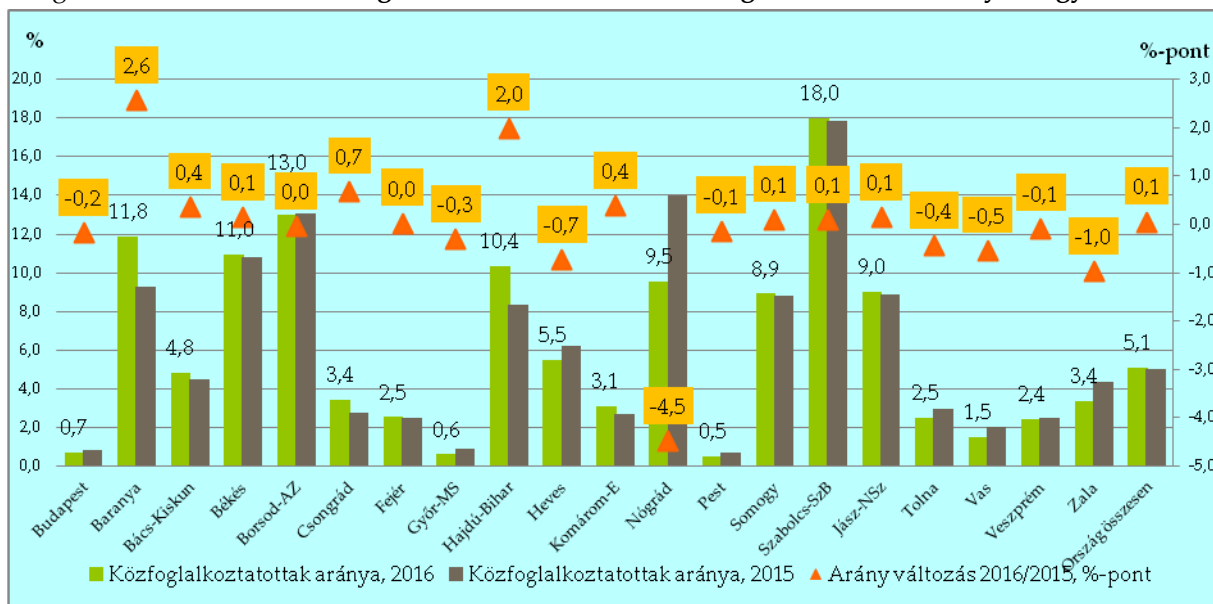
3. grafikon: **Közfoglalkoztatottak száma és aránya a Munkaerő-felmérésben**

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés, BM számítás

Miközben a közfoglalkoztatottak létszáma jelentősen felfutott 2011 és 2016 között, a foglalkoztatottakon belüli arányuk is nőtt, 2011 és 2015 között évente kb. egy százalékponttal. 2016-ban azonban már stagnálásról beszélhetünk az arány tekintetében, hiszen 2015-ban 5%-ot, 2016-ban 5,1%-ot tett ki az arány. A közfoglalkoztatás azonban igen eltérő szerepet játszik a területileg jelentősen differenciált hazai munkaerőpiacon. A közfoglalkoztatottak foglalkoztatottakon belül mért részaránya megyei szinten 0,5% és 18,0% között szóródott 2016-ban. 1% alatti értékekkel a munkaerőpiaci szempontból kedvezőbb helyzetű megyék rendelkeznek, úgymint Budapest, Győr-Moson-Sopron és Pest megyék. Ezen túl országos átlag alatti arányról az alábbi megyék esetében beszélhetünk: Bács-Kiskun, Csongrád, Fejér, Komárom-Esztergom, Tolna, Vas, Veszprém, Zala; ahol a foglalkoztatottakon belül mért arány rendre 5% alatt maradt. A közfoglalkoztatás szempontjából dominánsabb megyékben - Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya, Békés és Hajdú-Bihar - a foglalkoztatottak több mint tizede közfoglalkoztatott, a legmagasabb ez az arány Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (18,0%). Heves, Nógrád, Somogy, Jász-Nagykun-Szolnok megyék az országos átlagnál magasabb, de 10%-nál kisebb közfoglalkoztatotti részaránnyal jellemezhetők. Szignifikánsabb egy év alatti arányváltozás Baranya (+2,6 %-pont) és Hajdú-Bihar (+2,0 %-pont) és Nógrád (-4,5%) megyében történt.

4. grafikon: A 15-74 éves foglalkoztatottak között a közfoglalkoztatottak aránya megyénként

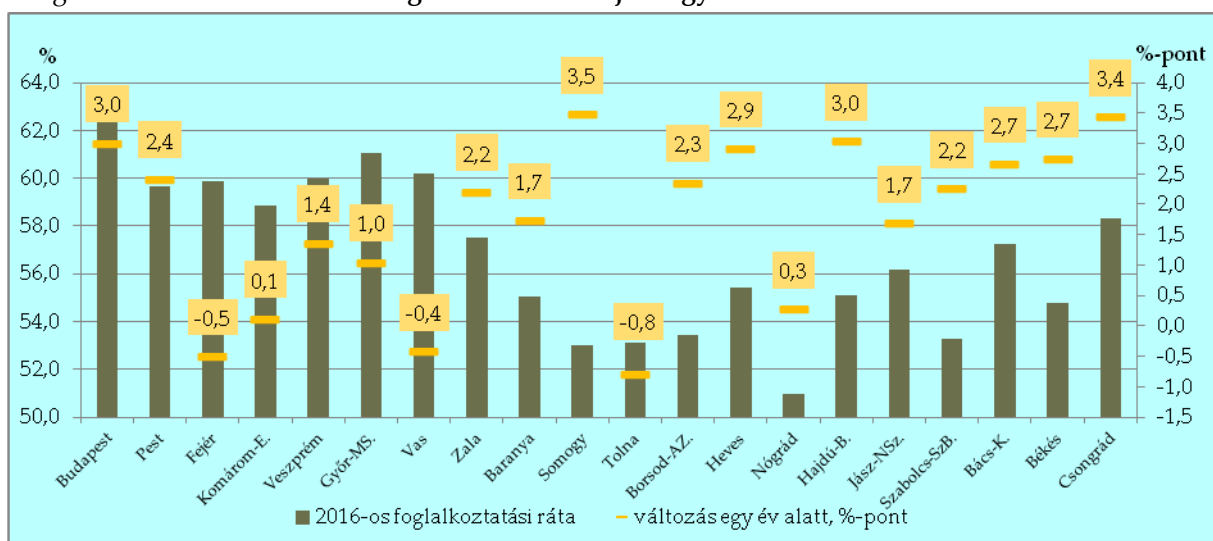

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés, BM számítás

A közfoglalkoztatási források területi célzásának köszönhetően a közfoglalkoztatás azon térségekben tudott nagyobb mértékben hozzájárulni az aktivitási és foglalkoztatási szint növekedéséhez, ahol a foglalkoztatási helyzet a legkritikusabb volt.

2016-ban a legalacsonyabb foglalkoztatási ráta Nógrád, Somogy és Tolna megyét jellemezte, ahol a 15-74 éves népesség 51-53,1%-a dolgozott. A másik póluson az ország nyugati megyéi és központi régiói vannak, amelyek 60% feletti értékkel rendelkeznek, a különbség a két pólus között érezhetően csökkent az elmúlt években. Egy év alatt a foglalkoztatási ráta Budapesten, Hajdú-Bihar, Somogy és Csongrád megyében nőtt a legnagyobb mértékben, csökkenés csupán 3 megyében (Fejér, Vas, Tolna) következett be.

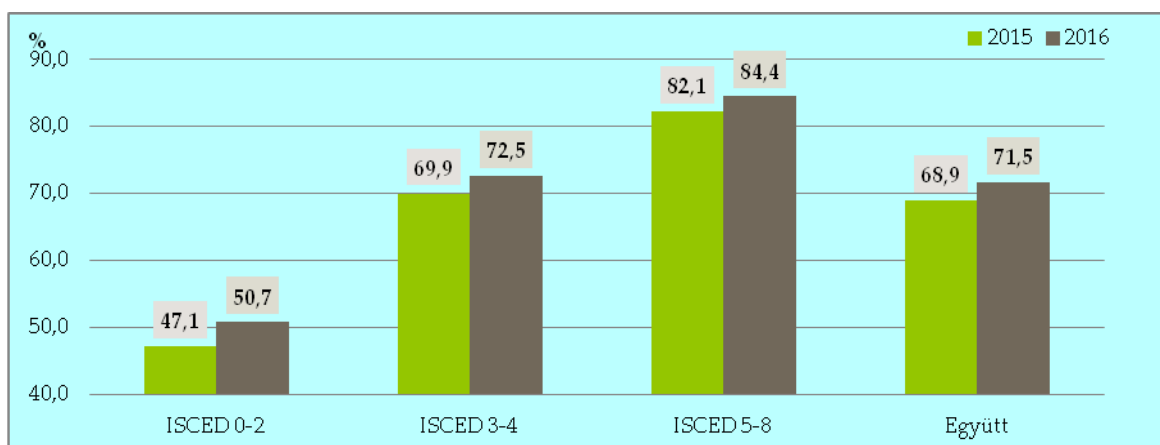
5. grafikon: A 15-74 évesek foglalkoztatási rátája megyénként 2016-ban

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

Nemcsak területileg játszik igen differenciált szerepet a közfoglalkoztatás a munkaerőpiacon, de az egyes iskolai végzettségű csoportok munkához jutási esélyeit is eltérően befolyásolta. A közfoglalkoztatottak 53-55%-a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik ezért leginkább ezen alacsony végzettségű csoportok aktiválásához, foglalkoztatási szintjének javításához járult hozzá. 2011 és 2016 között a legfeljebb alapfokú végzettségű személyek foglalkoztatási szintje több mint 14%-ponttal emelkedett, ami nagyobb mértékű növekedést jelent a többi iskolai végzettségű csoporthoz képest. Az alapfokú végzettségűek foglalkoztatási szintje átlépte az 50%-os küszöböt, s 2016-ban 50,7%-ot jelentett. Ez továbbra is alacsony, különösen a felsőfokú végzettségűekkel (84,4%) összehasonlítva, miközben hazánkban az iskolai végzettség szerinti foglalkoztatási különbségek nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek mondhatók. A tömeges közfoglalkoztatás megjelenése előtt azonban a foglalkoztatás növekedéséből ezek az alacsony képzettségű csoportok nem tudták kivenni a részüket, így ez a növekedés a korábbi évekkal összehasonlítva példátlanul mondható.

6. grafikon: 20-64 évesek foglalkoztatási rátája a megszerzett legmagasabb iskolai végzettség szerint

Forrás: Eurostat

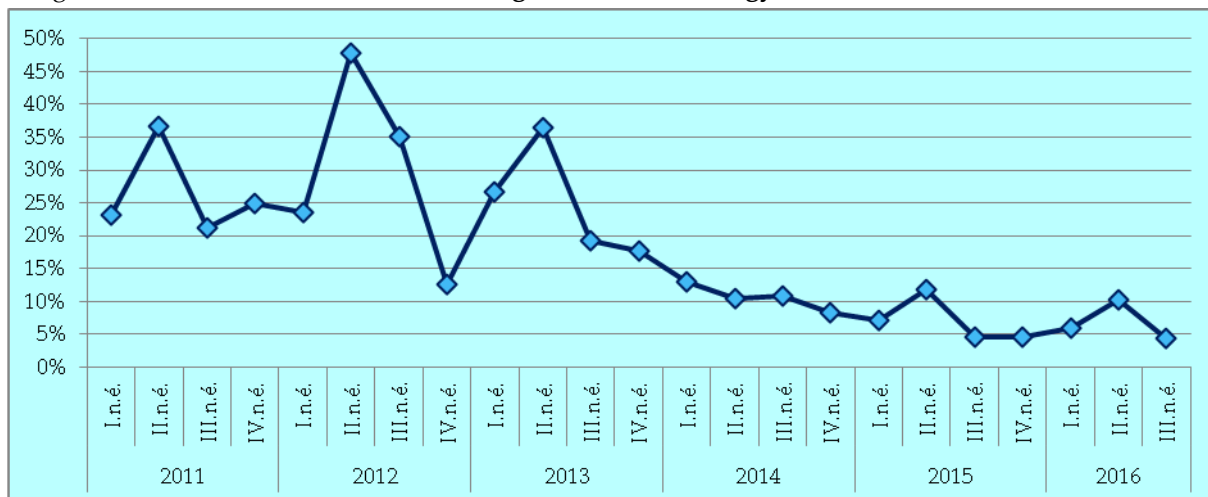
ISCED1: 8. ált kevesebb; ISCED2: 8 általános; ISCED3-4: szakközépiskola, gimnázium, technikum, szakmunkás; ISCED5-6: egyetem, főiskola

A hazai munkaképes állomány aktivitási szintje összességében jelentősen emelkedett az elmúlt hat évben, 2016-ban a 20-64 évesek aktivitási rátája 70% felé emelkedett, amire 1992 óta nem volt példa. A közfoglalkoztatás különösen annak kezdeti éveiben sikeresen aktivált nemcsak olyan embereket, akik korábban tartós munkanélküli státuszban voltak, hanem olyanokat is, akik inaktív státuszúaknak voltak tekinthetők, tehát nem kerestek aktívan munkát, nem álltak rendelkezésre (bár közfoglalkoztatásba a munkaügyi szervezet nyilvántartásában szereplő nyilvántartott álláskereső kerülhetnek, a nyilvántartásban szereplő személyek egy része a nemzetközi sztenderdeken alapuló statisztikai besorolás szerint a KSH munkaerő-felmérésében inaktívnak tekinthetők). A következő ábra a közfoglalkoztatás aktiváló szerepét szemlélteti a KSH munkaerő-felmérésének negyedévenkénti áramlási adatai alapján: azt mutatja meg, hogy milyen arányban jellemző az, hogy az egyes negyedévekben a felmérésben közfoglalkoztatottnak sorolt személyek munkaerő-piaci státusza a megelőző negyedévben inaktív volt.

Az adatok szerint különösen a 2012-es 2013-as év egyes negyedéveiben - leginkább a II. negyedévekben, amikor a közfoglalkoztatási programok bevonási időszaka esik - nagy arányban volt jellemző a korábban inaktív státuszú személyek bevonása. Ez a jelenség 2015-2016-os években már egyre kevésbé jelentős, ami annak köszönhető, hogy ezekre az évekre konszolidálódott a

közfoglalkoztatás rendszere és a programokra egyre kevésbé jellemző az új - a munkaerőpiacról kiszorult- inaktív személyek bevonása. Ezzel párhuzamosan a korábbi negyedévben is közfoglalkoztatotti státuszú személyek újbóli bevonása erősödik.

7. grafikon: **Inaktív státuszból a közfoglalkoztatásba – negyedéves áramlási ráták¹**

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés, Magyar Nemzeti Bank számításainak felhasználásával

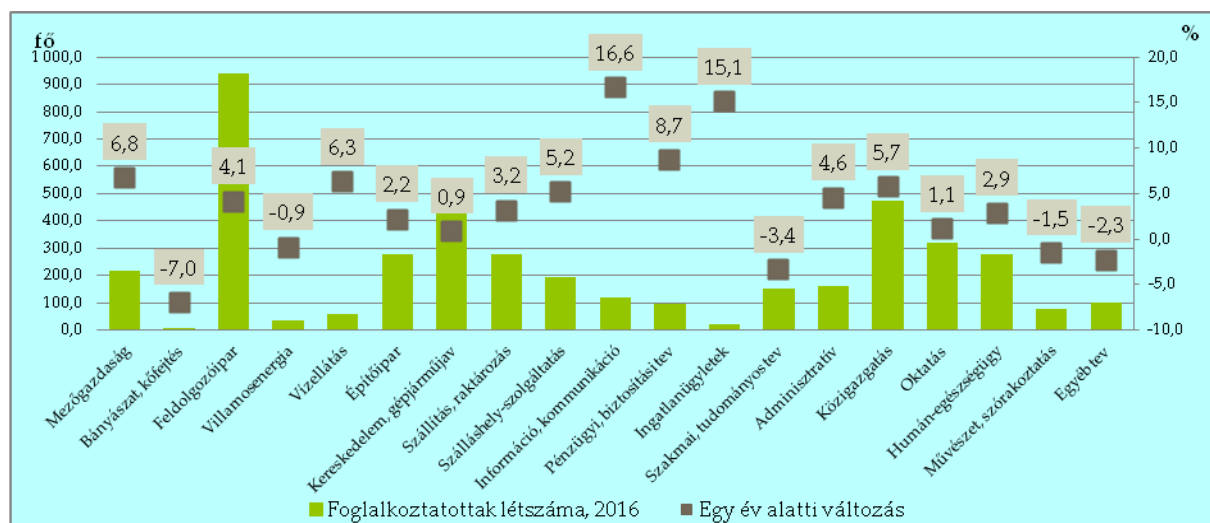
Az ábra arra is felhívja a figyelmet, hogy míg a rendszer felépítésének idején az inaktív személyek aktiválása, a legális foglalkoztatásba bevonása volt a közfoglalkoztatás legfőbb kihívása, mára a személyek „beragadása” és ennek kezelése vált.

A legtöbb 15-74 éves foglalkoztatott a feldolgozóiparban (21,6%-uk), a kereskedelembe (12,5%-uk) és a közigazgatásban (10,9%-uk) dolgozott 2016-ban.

Egy év alatt a nemzetgazdasági ágak többségében emelkedett a foglalkoztatottak száma, arányait tekintve a legnagyobb mértékben 16,6%-kal az információ, kommunikáció és 15,1%-kal az ingatlanügyek ágban. Az abszolút számokat tekintve a feldolgozóipar (37,2 ezer fővel), az információ, kommunikáció (17,1 ezer fővel) és közigazgatás (25,4 ezer fővel) ág dolgozóinak számának egy év alatti bővülése emelhető ki 2016-ban.

¹ Adott negyedévben közfoglalkoztatási státuszban lévő egyének közül azok aránya, akik egy negyedévvel korábbi munkaerőpiaci státusza inaktív volt.

8. grafikon: 15-74 éves foglalkoztatottak létszáma 2016-ban és egy év alatti változása nemzetgazdasági áganként

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

A Belügyminisztérium kezelési körébe tartozó, közfoglalkoztatottakra vonatkozó nyilvántartási adatok alapján a roma etnikumhoz tartozók aránya nem tükrözi megfelelően valós részvételi arányukat a közfoglalkoztatásban. Ennek oka, hogy a nemzetiségi hovatartozás megállapítása az álláskereső nyilvántartásba vétel során az ügyfél önkéntes nyilatkozata alapján történik.

A roma kisebbséghez tartozó személyek foglalkoztatottságával kapcsolatos becslt adatok a Központi Statisztikai Hivatal Munkaerő-felméréséből állnak rendelkezésre. A 2016. I. félévre vonatkozó adatok szerint a 15-74 éves foglalkoztatottak száma 4 302,4 ezer főt tett ki, amelyből a roma nemzetiséghez tartozók létszáma 99,2 ezer főre (2,3%-ra) becsülhető. Az összes foglalkoztatott személy legmagasabb, befejezett iskolai végzettsége szerinti összetételéhez viszonyítva a roma foglalkoztatottak iskolázottsága jelentős eltérést mutat. Míg a legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 11,8 százalék a 15-74 éves foglalkoztatottak között, addig ugyanez az arány a roma foglalkoztatottak esetében 71,9 százalék. A roma nemzetiségű foglalkoztatottak számottevő hányada (41,6%-a) közfoglalkoztatás keretében dolgozott 2016. I. félévben. A Munkaerő-felmérés adatai szerint az összes közfoglalkoztatott személy fele (50,9%) rendelkezett alapfokú végzettséggel. Ez az arány a roma közfoglalkoztatottak körében 82,4 százalék.

1. táblázat

A 15-74 éves foglalkoztatottak és közfoglalkoztatottak számának alakulása legmagasabb iskolai végzettségük szerint 2016. I. félévben								
	Foglalkoztatottak összesen		ebből: roma nemzetiséghez tartozó		Közfoglalkoztatottak összesen		ebből: roma nemzetiséghez tartozó	
	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%
legfeljebb alapfokú	505 782	11,8	71 333	71,9	112 132	50,9	34 033	82,4
középfokú	2 658 184	61,8	26 538	26,7	100 434	45,6	7 168	17,4
felsőfokú	1 138 475	26,5	1 375	1,4	7 600	3,5	98	0,2
Összesen	4 302 441	100	99 246	100	220 166	100	41 299	100

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

Az életkor szerinti összehasonlítást tekintve szintén különbözik a roma nemzetiségűek összetétele a 15-74 év közötti foglalkoztatottak és közfoglalkoztatottak körén belül egyaránt. A 25 éves vagy annál fiatalabb romák 17,5 százalékot jelentenek a közel százezer roma foglalkoztatott népességen belül. A legfiatalabbak aránya az összes foglalkoztatott személyt tekintve 8,9 százalék.

A 25 évesek vagy annál fiatalabbak aránya a roma kisebbséghez tartozó közfoglalkoztatottak között 15,7 százalék. E korosztály az összes 15-74 év közötti foglalkoztatott személy körében 12,1 százalékot képvisel a Munkaerő-felmérés 2016. I. félévre vonatkozó adatai szerint.

2. táblázat

A 15-74 éves foglalkoztatottak és közfoglalkoztatottak számának alakulása korcsoportonként 2016. I. félévben								
	Foglalkoztatottak összesen		ebből: roma nemzetiséghez tartozó		Közfoglalkoztatottak összesen		ebből: roma nemzetiséghez tartozó	
	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%	Létszám	%
25 év és alatta	381 958	8,9	17 395	17,5	26 606	12,1	6 478	15,7
26-50 év	2 847 045	66,2	64 275	64,8	133 212	60,5	26 547	64,3
51 év és felette	1 073 438	24,9	17 576	17,7	60 348	27,4	8274	20
Összesen	4 302 441	100	99 246	100	220 166	100	41 299	100

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

3) Definíciók

Időszak:

A közfoglalkoztatási támogatás iránti kérelmek, a közfoglalkoztatási szerződések, illetve a hatósági szerződés névsorában való érvényes feltöltés ideje. Statisztikai szempontból a nyilvántartási rendszerbe való bekerülés időpontját tekintjük relevánsnak egy ügy adott időszakba történő besorolásához. A havonta megfigyelt időszak az előző hónap 21. napjától a tárgy hó 20. napjáig tart. 2015. január 1-jétől a tárgyhónapra vonatkozó adatok a következő hónap 20-ai zárónapján kerülnek számbavételre.

A tanulmány egyes helyein a munkaügyi statisztikában megszokottnak számító 21.-től 20.-ig tartó statisztikai hónapok helyett naptári hónapokkal számolunk és az elérhető legfrissebb adatokat közöljük. Ezeket az eseteket az érintett fejezeteknél jelöljük.

Résztvevők havi átlagos létszáma:

A közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos állományi létszáma, amely az adott hónapban közfoglalkoztatásban részt vevők napi létszámainak számtani átlagát jelenti. A ténylegesen ledolgozott napok számát veszi figyelembe, nem az érintett személyek számát. A közfoglalkoztatottak havi átlagos (állományi) létszámát az adott hónap naptári napjainak figyelembevételével kell meghatározni, vagyis a naponkénti közfoglalkoztatott létszámok összegét (a munkarend szerinti pihenőnapokra és ünnepnapokra az azt megelőző munkanap létszámát véve figyelembe) el kell osztani a hónap napjainak számával.

A közfoglalkoztatottak éves átlagos (állományi) létszáma a leírtak alapján már kiszámított havi átlagos létszámadatok számtani átlaga, vagyis éves átlagszámítás esetén 12-vel kell elosztani a havi átlagos létszámadatok összegét.

Érintett személyek száma

A vizsgált időszakban a közfoglalkoztatásban legalább egy napon közfoglalkoztatásban részt vevők létszáma. A közfoglalkoztatás összes típusának érintett létszámait mutatja..

Belépők létszáma

A közfoglalkoztatási szerződések keretében közfoglalkoztatási jogviszonyt létesítők létszáma, havonta. A közfoglalkoztatásba egy személy egy évben többször is beléphet. A tényleges belépéseken felül nyilvántartási és technikai okokból is szükség lehet ki- és beléptetésre egy támogatási folyamaton belül. A belépési esetek havi létszámai összeadhatók. Ha egy egyén az adott időszak alatt több közfoglalkoztatási jogviszonyt létesített – a támogatás típusától, illetve annak alcsoportjaitól függetlenül –, akkor többször szerepel. A vizsgált időszak ez esetben is a megelőző hónap 21-től tárgy hó 20-ig tart.

4) Támogatási szabályok

A közfoglalkoztatási programok támogatásának részletes szabályait a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza. A Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata terhére támogatás nyújtható a közfoglalkoztatásról szóló törvényben² meghatározott közfoglalkoztatók részére közfoglalkoztatási jogviszony létesítéséhez. Az előirányzat terhére nyújtható támogatások:

- rövid időtartamú közfoglalkoztatás támogatása,
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása,
- országos közfoglalkoztatás támogatása,
- közfoglalkoztatási mobilitást szolgáló támogatás,
- közfoglalkoztatási mintaprogramok és ráépülő programok támogatása.

A gyakorlatban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, az országos közfoglalkoztatás, valamint a mintaprogramok és ráépülő programok támogatása kerül alkalmazásra. Ezek részletes szabályai:

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása

A támogatás elsősorban foglalkozást helyettesítő támogatásra jogosult személy közfoglalkoztatási jogviszonyban történő foglalkoztatása után nyújtható.

A támogatás alanyai a foglalkoztatók, amelyek körét a Kftv. 1. § (3) bekezdése szabályozza. Támogatott foglalkoztató lehet az a szervezet, melynek tevékenysége törvényben meghatározott feladat, törvény által előírt állami feladat, vagy helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, vagy nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat. Ezeken túlmenően támogatható olyan foglalkoztató, mely tevékenysége a helyi vagy azon túlmutató közösségi – így különösen – egészség-megőrzési, szociális, nevelési, oktatási, kulturális örökség megővására irányuló, építészeti örökség védelmével összefüggő, természet-, környezet- és állatvédelemi, gyermek- és ifjúságvédelemi, a munkaviszonyban és a polgári jogi jogviszony keretében megbízás alapján folytatott sporttevékenység kivételével, sport, közrend és közlekedésbiztonsági, ár- és belvízvédelemi célú, közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladat, vagy a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat ellátására vagy a feladatellátás feltételeinek megteremtésére irányul, ha arra törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormánytisztviselői szolgálati jogviszonyt.

Támogatás elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek, illetve a járási hivatal által közvetített álláskereső, továbbá a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek részére nyújtható. Továbbá közfoglalkoztatási jogviszony létesíthető azzal a személlyel is, aki menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be valamint a kijelölt tartózkodási helyen élő

² 2011. évi CVI. törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló törvény. (A továbbiakban: Kftv.)

harmadik országbeli állampolgárral, amennyiben adataikat a járási (fővárosi kerületi) hivatal nyilvántartásba vette. 2016. június 8. napjától támogatás nyújtható azon álláskereső személy napi 4-8 órás (rész)munkaidőben történő foglalkoztatásához is, akinek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv megállapította, vagy aki vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül.

A támogatás mértéke a közfoglalkoztatási bér és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adó mértékének 100 százalékáig terjedhet (a továbbiakban együtt: bértámogatás).

Ezen felül támogatás nyújtható a foglalkoztatásból eredő közvetlen költségekhez (foglalkozás-egészségügyi vizsgálat térítési díja, munka-, illetve védőruházat és egyéni védőeszköz költsége, munkaadót terhelő utazási költség, munkásszállítás költsége, munkavégzéshez nélkülözhetetlen munkaeszközök költsége), valamint a program megvalósításához szükséges anyagköltséghez, amelyek összesített mértéke nem haladhatja meg a bértámogatás 20 százalékát.

Támogatás nyújtható a polgármesteri hivatallal nem rendelkező települési önkormányzat közfoglalkoztató – ide nem értve a közös önkormányzati hivatalt működtető város önkormányzatát – részére a kirendeltséggel történő előzetes egyeztetés szerint a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program megvalósításához szükséges szervezési költséghez, amelynek mértéke nem haladhatja meg a bértámogatás 1,5 százalékát. A támogatási időszak az egyes közfoglalkoztatási programok tekintetében legfeljebb 12 hónap lehet, amely egy alkalommal legfeljebb 6 hónappal meghosszabbítható.

Országos közfoglalkoztatás támogatása

A közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet értelmében országos közfoglalkoztatási program támogatható, amennyiben a program az Országgyűlés vagy a Kormány által meghatározott cél elérésére irányul, valamint az álláskereső, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek közfoglalkoztatása valósul meg. Továbbá közfoglalkoztatási jogviszony létesíthető azzal a személlyel is, aki menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be valamint a kijelölt tartózkodási helyen élő harmadik országbeli állampolgárral, amennyiben adataikat a járási (fővárosi kerületi) hivatal nyilvántartásba vette. 2016. június 8. napjától támogatás nyújtható azon álláskereső személy napi 4-8 órás (rész)munkaidőben történő foglalkoztatásához is, akinek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv megállapította, vagy aki vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül.

A közfoglalkoztatási program keretében támogatásban részesülhetnek a helyi és nemzeti önkormányzaton kívül támogatható olyan foglalkoztató, amelyek tevékenysége egészség-megőrzési, szociális, nevelési, oktatási, kulturális, kulturális örökség megővése, építészeti örökség védelmével összefüggő, természet-, környezet- és állatvédelemi, gyermek- és ifjúságvédelemi, a munkaviszonyban és a polgári jogi jogviszony keretében megbízás alapján folytatott sporttevékenység kivételével sport, közrend és közlekedésbiztonsági, ár- és belvízvédelemi célú, közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladat vagy a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat ellátására vagy a feladatellátás feltételeinek megteremtésére irányul, ha arra törvény

nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati, kormányzati szolgálati (kormánytisztviselői) vagy állami tisztviselői jogviszonyt.

Támogatás a közfoglalkoztató részére abban az esetben nyújtható, ha a közfoglalkoztató a munkavégzéshez kapcsolódóan foglalkoztatást elősegítő képzés lehetőségét biztosítja, továbbá ha a képzés, a szociális földprogram, illetve a megváltozott munkaképességű személyek közfoglalkoztatása kivételével a közfoglalkoztatási jogviszony létesítéséhez más központi költségvetési előirányzatból támogatásban nem részesül.

A támogatás mértéke a közfoglalkoztatási bér és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adó mértékének 100 százalékáig terjedhet. Ezen túlmenően támogatás nyújtható a foglalkoztatásból eredő közvetlen költségekhez, valamint a program megvalósításához szükséges anyagköltséghez, amelyek összesített mértéke nem haladhatja meg a bértámogatás 20 százalékát. Legalább száz fő közfoglalkoztatása esetén támogatás nyújtható a program megvalósításához szükséges szervezési költséghez, amelynek mértéke nem haladhatja meg a bértámogatás 3 százalékát. A támogatási időszak az egyes közfoglalkoztatási programok tekintetében legfeljebb 12 hónap lehet, amely egy alkalommal legfeljebb 6 hónappal meghosszabbítható.

Közfoglalkoztatási mintaprogramok és ráépülő programok támogatása

A közfoglalkoztatásért felelős miniszter (belügyminiszter) a hosszabb időtartamú és az országos közfoglalkoztatási programok támogatására közfoglalkoztatási mintaprogramokat indíthat. A járási startmunka mintaprogramok a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásra épülnek, a külön nem nevesített kérdésekben a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok támogatására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A startmunka mintaprogramok a korábban végrehajtott értékteremtő programok tapasztalatai alapján kialakított tevékenységi területeken valósíthatók meg. Ilyen tevékenységi terület a mezőgazdaság, a mezőgazdasági utak rendbetétele, belvízelvezetés, az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, a bio- és megújuló energiafelhasználás, a belterületi közúthálózat karbantartása, valamint további, helyi sajátosságra épülő egyedi program lehet.

A közfoglalkoztatási mintaprogramoknak a beruházási és dologi költségei 70-100%-ban támogathatóak a közfoglalkoztatási program létszámának függvényében. A sávos támogatási intenzitás a közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak létszámához kötődik (alacsonyabb létszám esetén magasabb támogatási intenzitás). A fentieknek megfelelően 4 sávot lehet elkülöníteni, amelyek az alábbiak:

- a) 1-15 fő: legfeljebb 100% a támogatás mértéke;
- b) 16-45 fő: legfeljebb 90% a támogatás mértéke;
- c) 46-135 fő: legfeljebb 80% a támogatás mértéke;
- d) 136 fő: legfeljebb 70% a támogatás mértéke.

A közfoglalkoztatási mintaprogram lezárását követően a mintaprogramra épülő további közfoglalkoztatási program (a továbbiakban: ráépülő közfoglalkoztatási program) indítható. A ráépülő közfoglalkoztatási program beruházási és dologi költségei ugyanolyan mértékben támogathatóak, mint a közfoglalkoztatási mintaprogramok beruházási és dologi költségei.

A támogatás mértékéről a közfoglalkoztatásért felelős miniszter dönt. A közfoglalkoztatónak hatósági szerződésben vállalnia kell, hogy a közfoglalkoztatási mintaprogramjából vagy a ráépülő közfoglalkoztatási programjából származó bevételeiből kizárólag közfoglalkoztatási programjainak vagy az általa létrehozott szociális szövetkezet működését segíti elő, vagy az általa foglalkoztatott személyek meghatározott hányadának a támogatás lejártát követő munkaviszony keretében történő továbbfoglalkoztatását biztosítja.

Valamennyi támogatásra igaz, hogy a közfoglalkoztató kérelmére a közfoglalkoztatási programokra megállapított támogatásokra előleg folyósítható. A folyósítható előleg mértéke a közfoglalkoztatási bérhez és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz nyújtott támogatás esetében a megítélt támogatás legfeljebb 2 hónapra jutó összege, a foglalkoztatásból eredő közvetlen, szervezési és anyagköltségekhez, valamint közfoglalkoztatási mintaprogramok és ráépülő közfoglalkoztatási programok esetében a beruházási és dologi költségekhez és kiadásokhoz megítélt támogatás legfeljebb 70 százaléka.

Speciális közfoglalkoztatási program támogatása

Támogatás nyújtható a járási kormányhivatal által kiközvetített mentális, szociális, egészségügyi problémákkal küzdő álláskereső határozott idejű közfoglalkoztatási jogviszony keretében, napi 6 óras munkaidőben történő foglalkoztatására, a program támogatásáról a közfoglalkoztatásért felelős miniszter mérlegelési jogkörében dönt.

A program támogatása a speciális közfoglalkoztatási bér és a szociális hozzájárulási adó 100%-áig terjedhet, valamint e támogatási összeg 20%-a lehet a közvetlen költségekhez és anyagköltségekhez. Továbbá támogatás adható a speciális közfoglalkoztatási program megvalósításához szükséges beruházási költségekhez – ideértve a speciális munkahely kialakításához kapcsolódó költségeket – 100 százalék mértékig, illetve a szervezési költséghez – különösen a munkairányítók bérköltsége, terembérlet, a közfoglalkoztatottak napi egyszeri meleg étkeztetése, a munkaerő-piaci, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételehez kapcsolódó utazási költség – 100 százalék mértékig.

5) Közfoglalkoztatást érintő jogszabályváltozások

2014 óta több olyan jogszabály és intézkedés született, amelyek a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő kijutását erősítik és támogatják (pl. őket is - az álláskeresőkhöz hasonlóan - közvetítik a foglalkoztatási szolgálathoz bejelentett munkahelyekre, számukra megfelelő munkahelynek minősül az idegymunka is, amennyiben nem vállalják el, három hónapra ki kell zárni őket a közfoglalkoztatásból; állásinterjún vehetnek részt, s a részvétel idejére állásidőre járó bérben részesülnek.) A 2016 előtt megszületett jogszabály-módosításokat a 2015. évi jelentésünkben részletesen ismertettük, ezért jelen dokumentum keretében a 2016-tól hatályba lépő változásokat mutatjuk be.

2016. január elsején nem emelkedett a közfoglalkoztatási bér, így növekedett a különbség a minimálbérhez képest, ezzel is ösztönözve a nyílt munkapiacra történő munkavállalást³.

A munkaerőhiány fokozódásával a közfoglalkoztatottakat a szakigazgatás még erősebben kívánja ösztönözni az elsődleges munkaerőpiac irányába. A jogszabályi kényszerítő ösztönzők mellett fokozott és célzott munkaerő-piaci szolgáltatásokkal és képzési programokkal kívánja fejlődésüket segíteni. Ugyanakkor azt is szükséges kihangsúlyozni, hogy a közfoglalkoztatási programokat 2016-ban olyan csoportok számára is megnyitottuk (pl. mentálisan sérültek, egészségügyi, szociális szempontból nehezen foglalkoztatható álláskereső), akik eddig még a közfoglalkoztatásba sem jutottak be. Ennek érdekében 300 fő részvételével 2016. II. felében speciális közfoglalkoztatási pilot program valósult meg.

A közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet

2016. június 8-tól hatályos módosítása:

A jogszabály 2015. december 30-tól hatályos módosítása a hosszabb illetve az országos közfoglalkoztatási programok esetében megteremtette a rehabilitációs ellátásban részesülők számára is a napi 4-8 óras foglalkoztatás lehetőségét. Az újabb módosítás kiterjeszti az előbbi személyi kört azon álláskereső személyekkel, akinek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv megállapította, vagy aki vakok személyi járadékában részesül, vagy aki fogyatékosági támogatásban részesül.

Új, speciális közfoglalkoztatási program keretében támogatás nyújtható a járási hivatal által kiközvetített mentális, szociális, egészségügyi problémákkal küzdő álláskereső határozott idejű közfoglalkoztatási jogviszony keretében, napi 6 óras munkaidőben történő foglalkoztatására. Ilyen programot csak az ún. közfoglalkoztatási pontok indíthatnak. A közfoglalkoztatási pont működtetése települési önkormányzat, önkormányzati nonprofit gazdasági társaság keretében, valamint a megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató akkreditált szervezetek által létrehozott telephelyen történhet. A speciális közfoglalkoztatási program időtartama alatt a résztvevő közfoglalkoztatottak új típusú, speciális közfoglalkoztatási bérben részesülnek, melynek összege alacsonyabb, mint a közfoglalkoztatási bér, de magasabb, mint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege.

³ A közfoglalkoztatási bér, valamint a garantált közfoglalkoztatási bér összege 2017. január 1. napjával emelkedett, ám az emelkedés mértéke alatta maradt a minimálbér valamint a garantált bérminimum emelkedésének. (előbbieket 3 illetve 5%-kal nöttek, utóbbiak 15 illetve 25%-kal).

A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásáról szóló, 2016. január 1-jétől hatályos 328/2015. (XI. 10.) Korm. rendelet

Elhelyezkedési juttatás illeti meg kérelmére azt,

a) akinek a legalább egy hónapja fennálló közfoglalkoztatási jogviszonya a kérelem benyújtását megelőző 30 napon belül azért szűnt meg, mert a Polgári Törvénykönyv szerinti gazdasági társasággal, vagy az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény hatálya alá tartozó munkaadónál, vízi társulatnál, valamint erdőgazdálkodónál a fővárosi és megyei kormányhivatal állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalának (a továbbiakban: járási hivatal) közvetítésével vagy anélkül, **határozatlan idejű vagy legalább egy évre szóló határozott idejű munkaviszonyt létesített, és**

b) aki a kérelem benyújtását **megelőző két éven belül** – ideértve az a) pontban meghatározott közfoglalkoztatási jogviszony időtartamát is – **legalább 180 napig közfoglalkoztatási jogviszonyban állt.**

Az elhelyezkedési juttatás további feltétele, hogy az a) pontban meghatározott munkaviszonyban **a munkaidő eléri a legalább napi hat, megváltozott munkaképességű személy esetében a legalább napi négy órát,** és a munkaviszony – legalább olyan időtartamig – **folyamatosan fennáll,** ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony munkaviszony létesítése hiányában fennállt volna. Az elhelyezkedési juttatás **összege** megegyezik a foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak, a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnését követő naptól addig az időpontig tartó időtartamra számított összegével, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony – munkaviszony létesítése hiányában – fennállt volna.

Az egyes adótörvények és azszal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény

2016. június 16-tól hatályos módosítása:

A Munkahelyvédelmi Akció keretében **a tartósan álláskereső státuszhoz szükséges időtartam számítása során a közfoglalkoztatásban eltöltött időtartam is figyelembe vehető.** Ezzel a közfoglalkoztatott személy kvázi hátránya megszűnt a közfoglalkoztatásba nem bevont álláskeresővel szemben.

2016-ban előkészített, 2017. január 1-jétől hatályos módosítások:

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló törvény (a továbbiakban: Kftv.) 2017. január 1-től hatályos módosítása lehetővé tette a munka törvénykönyvéről szóló törvény (a továbbiakban: Mt.) munkáltatói jogutódlásra vonatkozó szabályainak a közfoglalkoztatási jogviszonyban is történő alkalmazását. A hatálybalépés előtt a közfoglalkoztatási jogviszony esetében csak a jogszabályon alapuló jogutódlás volt lehetséges, a jogügyleten alapuló nem.

A munkaerő-piaci szolgáltatásban történő részvétel ideje az eddigi legfeljebb 3 napról 15 napra emelkedett, továbbá nemcsak munkaerő-piaci, hanem egészségügyi és szociális szolgáltatás is biztosítható, melyek szintén közfoglalkoztatási jogviszonynak minősülnek.

Az új rendelkezések pontosan meghatározzák a közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetekhez kijelölt állami képviselő ellenőrzési jogához kapcsolódó részjogosítványokat, amelyeket a szociális szövetkezet és a használatba adó közötti szerződésben is rögzíteni kell. Arra az esetre, ha a szociális szövetkezet a használatba kapott eszközöket a szerződésben vállalt kötelezettsége

megsértésével használja, a szerződés azonnali hatályú felmondásának van helye, melynek következtében a használatba kapott eszközök visszakerülnek a használatba adóhoz. A Kftv. szociális szövetkezetekre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók abban az esetben is, ha a magyar állam, az önkormányzat vagy a közalapítvány a szociális szövetkezet részére egyéb ingatlant ad ingyenesen használatba. A hatályba lépést megelőzően az ingyenesen használatba adható ingatlan csak termőföld ingatlan lehetett.

A szövetkezetekről szóló törvény 2017. január 1-jén hatályba lépett módosítása alapján, a szociális szövetkezetben a tagi munkavégzésre irányuló jogviszony létesítéséhez, fenntartásához legalább három hónap álláskeresői nyilvántartásban, illetve közfoglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő szükséges. Új rendelkezés az is, hogy a szociális szövetkezet tagja tagi munkavégzés keretében más munkáltatónál nem végezhet munkát.

A Kftv. 2017. január 1-jétől hatályos módosítása két új kizárási okot tartalmaz. Eszerint az álláskeresőt három hónap időtartamra ki kell zárni a közfoglalkoztatásból, ha a közfoglalkoztatási jogviszonya a közfoglalkoztató azonnali hatályú felmondásával szűnik meg. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény (a továbbiakban: Flt.) alapján, a közfoglalkoztatott a felajánlott munkahely mellett a felajánlott képzést is köteles elfogadni. Ezt erősíti a másik új kizárási ok is, amely szerint ki kell zárni az álláskeresőt a közfoglalkoztatásból akkor is, ha a számára az Flt. alapján felajánlott, az álláskeresőkre vonatkozó rendelkezések szerinti képzési lehetőséget nem fogadja el.

A Kftv. módosítása pontosított egy korábbi kizárási rendelkezést is: Korábban ki kellett zárni a közfoglalkoztatásból azt az álláskeresőt is, akinek korábbi munkaviszonya a munkavállaló felmondásával, vagy a munkáltató azonnali hatályú felmondásával szűnt meg. Az új szabályozás szerint a munkáltatói azonnali hatályú felmondása esetén kivételt képez – így nem vonja maga után a közfoglalkoztatásból való kizárást –, ha a munkaviszony próbaidő alatti azonnali hatályú felmondással szűnt meg. Újdonság, hogy a korábbi munkaviszony megszűnésének módját csak három hónapra visszamenőleg kell vizsgálni.

Fontos változás, hogy a közfoglalkoztatott részére a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget – ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez illetve a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást – meg kell téríteni, ha számára az állami foglalkoztatási szerv munkát ajánl fel. Jogszabály az indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

Új rendelkezés, hogy a közfoglalkoztatási kiállítások rendezésével kapcsolatos kiadások, a közfoglalkoztatással összefüggő kutatások költségei is elszámolhatók a közfoglalkoztatási előirányzat terhére.

A munkavédelemről szóló törvény 2017. január 1-jétől hatályos módosítása értelmében, a munkavédelmi hatóság mellett a szakmai irányításért felelős szerv is jogosult az érintett munkavállalókkal kapcsolatos iratokba betekinteni a feladatai ellátásához szükséges okból és mértékben.

A közfoglalkoztatásban megszerezhető jövedelem mértékét a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról szóló Korm. rendelet határozza meg.

Végezetül a közbeszerzési értékhatárok alatti beszerzések megvalósításával és ellenőrzésével kapcsolatos szabályokról szóló, 2017. január 1-jétől hatályos Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, közfoglalkoztatási program keretében történő beszerzés esetén nem kötelező három ajánlat bekérése.

6) A közfoglalkoztatás főbb létszámadatai

A közfoglalkoztatás 2011-ben kialakított új rendszerében 2016-ban is, az előző évekhez hasonlóan növekedett a közfoglalkoztatottak átlagos létszáma a megelőző évhez képest.

2016-ban havi átlagban 223,4 ezer fő dolgozott a közfoglalkoztatásban, ami 7,4%-os növekedést jelent 2015-höz képest. Az év egyes hónapjaiban 183,0 ezer fő (március) és 246,4 ezer fő (augusztus) között ingadozott a havi átlagos létszám. A márciusi alacsonyabb létszám oka az előző évi közfoglalkoztatási programok zárása, kifutása.. Márciustól fokozatosan megvalósultak a 2016. évi új programokba történő bevonások, az átlagos létszám áprilistól meghaladta a 200 ezer főt.

Az év egészében 353,7 ezer egyedi személyt ért el a közfoglalkoztatás. Ez a létszám 1,7 százalékkal magasabb, mint az előző évben. Az átlagos létszám ennél magasabb arányú, 7,4 százalékos növekedését a programban részt vevők átlagos munkában töltött idejének jelentős növekedése magyarázza. 2016-ban közel ugyanannyi személy a korábbi évben jellemzőnél hosszabb ideig vett részt a programokban.

3. táblázat A közfoglalkoztatás fő létszámadatai, 2016

A közfoglalkoztatás fő létszámadatai, 2016		
	Létszám, fő	Változás az előző évhez képest, %
Átlagos létszám	223 470	7,4
Ebből:		
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	95 662	27,7
Országos közfoglalkoztatási programok	42 854	3,4
Járási startmunka mintaprogramok	84 953	-7,5
- ebből: mezőgazdasági pillér programjai	33 611	-9,6
Érintett személyek nettó létszáma, teljes év	353 694	1,7
Érintett személyek nettó létszámának havi átlaga	242 750	8,1

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatottak átlagos létszámának több mint négytizede (42,8%) hosszabb idejű közfoglalkoztatásban dolgozott, ötödük (19,2%) országos közfoglalkoztatási programokban, további 38 százalékuk pedig startmunka mintaprogramokban talált állást. A korábbi évtől eltérően 2016-ban már nem a járási mintaprogramok, hanem a hosszabb idejű közfoglalkoztatás keretében működő programok jelentették a közfoglalkoztatás legnagyobb létszámot felölölő típusát.

4. táblázat A közfoglalkoztatás főbb típusaiban résztvevő személyek átlagos havi létszáma és megoszlása, 2015–2016

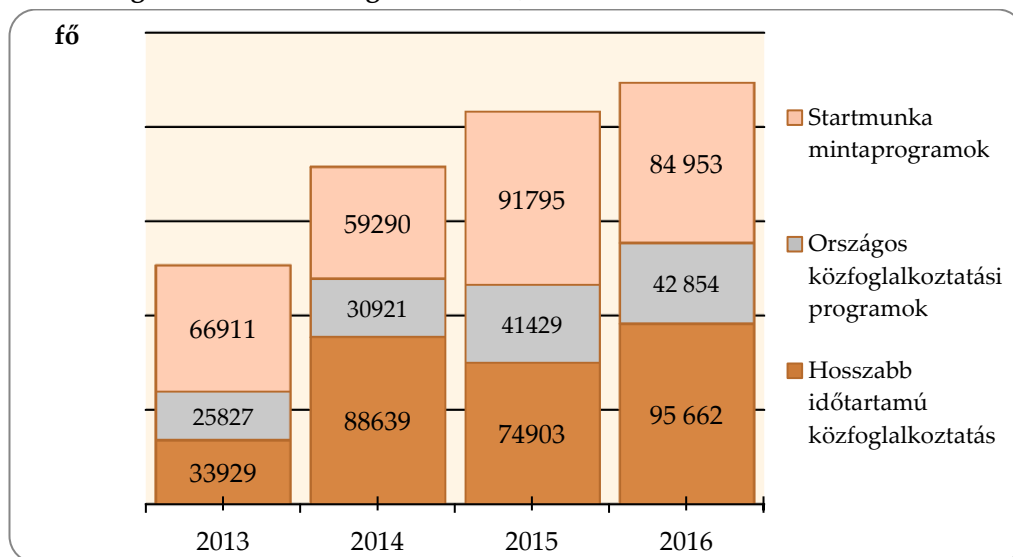
A közfoglalkoztatás főbb típusaiban résztvevő személyek átlagos havi létszáma és megoszlása, 2015–2016					
A közfoglalkoztatás típusai	2015. év		2016. év		Változás az előző évhez képest (%)
	Létszám, fő	Megoszlás, %	Létszám, fő	Megoszlás, %	
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	74 903	36,0	95 662	42,8	27,7
Országos közfoglalkoztatási programok	41 429	19,9	42 854	19,2	3,4
Startmunka mintaprogramok	91 795	44,1	84 953	38,0	-7,5
Összesen	208 127	100,0	223 470	100,0	7,4

Forrás: BM adattár

2016-ban jelentősen, 27,7 százalékkal nőtt a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma és, 7,5 százalékkal csökkent a járási startmunka mintaprogramokban alkalmazottak létszáma. A legnagyobb létszámú közfoglalkoztatási típus ebben az évben, 2014 után ismét a hosszabb idejű közfoglalkoztatás volt. A települések mintaprogramjainak átlagos létszáma 91,8 ezerről 85,0 ezer főre csökkent. Az országos közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak átlagos létszáma csekély mértékben, 3,4 százalékkal, 41,4 ezerről 42,9 ezerre bővült. A hosszabb időtartamú, jellemzően önkormányzati közfoglalkoztatók alkalmazásában dolgozók átlagos létszáma a jelentős bővülést követően közelítette a 100 ezer főt (95,7 ezer fő).

A járási startmunka mintaprogramok esetén látható csökkenés főként a programok volumenét és nem a számát érintette. A 2015-ös mintaprogramokba 1795 település kapcsolódott be, a 2016-ban induló programokba pedig ennél alig kevesebb, 1762 település. A bevont személyek számát és foglalkoztatásuk jellemző időtartamát érintette a kisebb mértékű csökkenés.

9. grafikon: **Közfoglalkoztatottak átlagos létszáma, 2013–2016**

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatás határozott idejű munkaviszonyban megvalósuló, hosszabb - rövidebb idejű alkalmazási időszakokat jelent az érintett személyek számára. Ki- és belépések történhetnek egy éven belül az egyének vagy a munkáltatók kezdeményezésére és szervezési, technikai okok miatt is szükség lehet adminisztratív ki- és belépések végrehajtására. A közfoglalkoztatás keretében látható belépések és esetszámok ezért lényegesen meghaladják az érintett személyek tényleges számát.

5. táblázat **Közfoglalkoztatási programba történő belépési esetek száma programtípusonként, 2014–2016**

Közfoglalkoztatási programba történő belépési esetek száma programtípusonként, 2014–2016						
	2014		2015		2016	
	fő	%	fő	%	fő	%
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	334 300	59,6	285 771	58,7	208 480	52,0
Országos közfoglalkoztatási programok	86 790	15,5	67 259	13,8	61 844	15,4
Járási startmunka mintaprogramok	140 124	25,0	133 898	27,5	130 295	32,5
Összesen	561 214	100,0	486 928	100,0	400 619	100,0

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatási támogatásokba 2016-ban 400,6 ezer belépés történt. A belépések száma jelentősen csökkent 2014 és 2016 között, aminek első sorban adminisztratív, a technikai jellegű ki és beléptetések csökkentését szolgáló eljárások alkalmazása az oka. A hosszabb idejű programokba történő belépések száma jelentősen csökkent 2015 és 2016 között is. 2016-ban már nem haladja lényegesen a belépések száma az érintett létszámot. A belépések esetén 2016-ban is a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás dominált, 2016-ban az esetek fele (52%) ebben a típusban valósult meg, arányuk 2014-ben, illetve 2015-ben is közelítette a 60 százalékot.

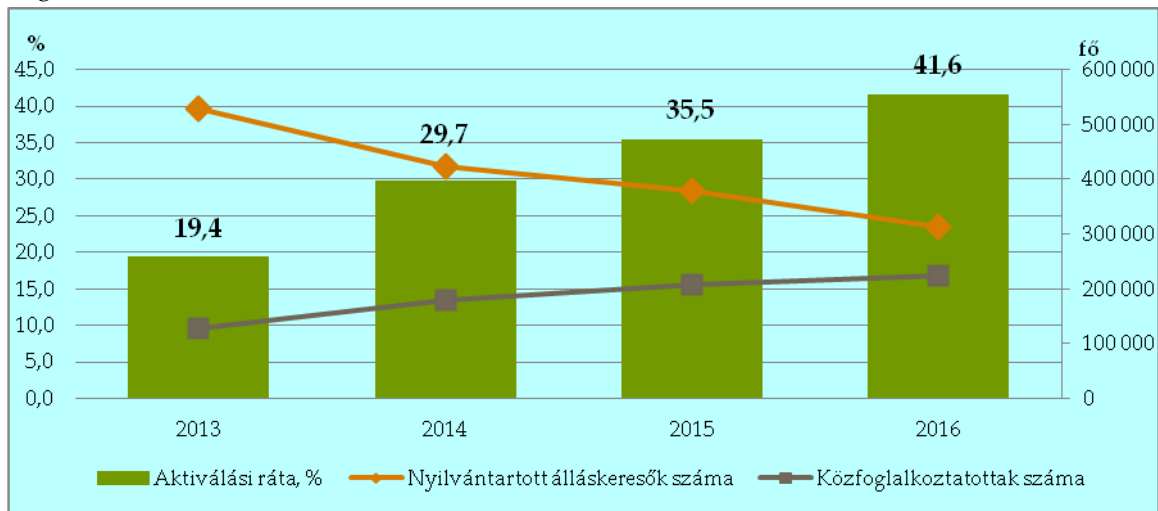
2016-ban a belépések harmada (32,5%) járási mintaprogramokba történt, míg 2015-ben a belépési esetek 27,5 százaléka irányult erre a programtípusra.

Az országos közfoglalkoztatási programok nagyobb foglalkoztatói – jellemzően állami, egyházi és civil szervezetek – a települési önkormányzatok munkáitól elkülönült programokat végeztek a közfoglalkoztatás keretében. Az országos programok esetén is látható 2014-től a belépési esetek számának csökkenése. 2014-ben pedig 86,8 ezer eset, 2016-ban már csak 61,9 ezer eset történt.

7) Álláskeresők aktiválása a közfoglalkoztatás keretében

A közfoglalkoztatott személyek aktiválási mutatója, az aktiválási ráta a közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos számát viszonyítja a nyilvántartott álláskeresők zárónapi számának és a közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos számának összegéhez. A közfoglalkoztatás aktiválási rátája az álláskeresők közfoglalkoztatási programok révén történő elhelyezés sikerességét mutatja meg.

10. grafikon: Aktiválási ráta, 2013-2016

Forrás: BM adattár

Az álláskeresők közfoglalkoztatásba történő bevonásának intenzitása fokozatosan nő évről-évre. 2013-ban csupán 19,4%-ot mutatott az aktiválási mutató, 2016-ban már az álláskeresők több mint 40%-át sikerült aktiválnia a közfoglalkoztatásnak. Az ábrán nagyon jól látható, hogy az álláskeresők és a közfoglalkoztatottak közötti olló fokozatosan záródik. A közfoglalkoztatottak száma növekedést, az álláskeresők száma csökkenést mutat, amelyek üteme közel hasonló, mindezekből következően a mutató értéke emelkedik.

A közfoglalkoztatásban, ahogy a nyilvántartott álláskeresők vonatkozásában is, jelentős éven belüli, szezonális létszámváltozások figyelhetők meg. Az álláskeresők és közfoglalkoztatott személyek havi létszámai jelentős mértékben hasonlóan, de ellentétes irányban változnak.

6. táblázat

Az aktiválási ráta alakulása 2016-ban havonta			
	Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos havi száma, fő	Nyilvántartott álláskeresők zárónapi száma, fő	Aktiválási ráta, %
január	222 981	359 204	38,3
február	222 193	366 628	37,7
március	183 025	420 670	30,3
április	217 047	338 058	39,1
május	234 859	307 023	43,3
június	245 657	291 637	45,7
július	244 723	291 984	45,6
augusztus	246 449	283 350	46,5
szeptember	216 081	282 049	43,4
október	217 844	277 771	44,0
november	220 205	273 507	44,6
december	210 572	273 498	43,5
Éves átlag	223 470	313 782	41,6

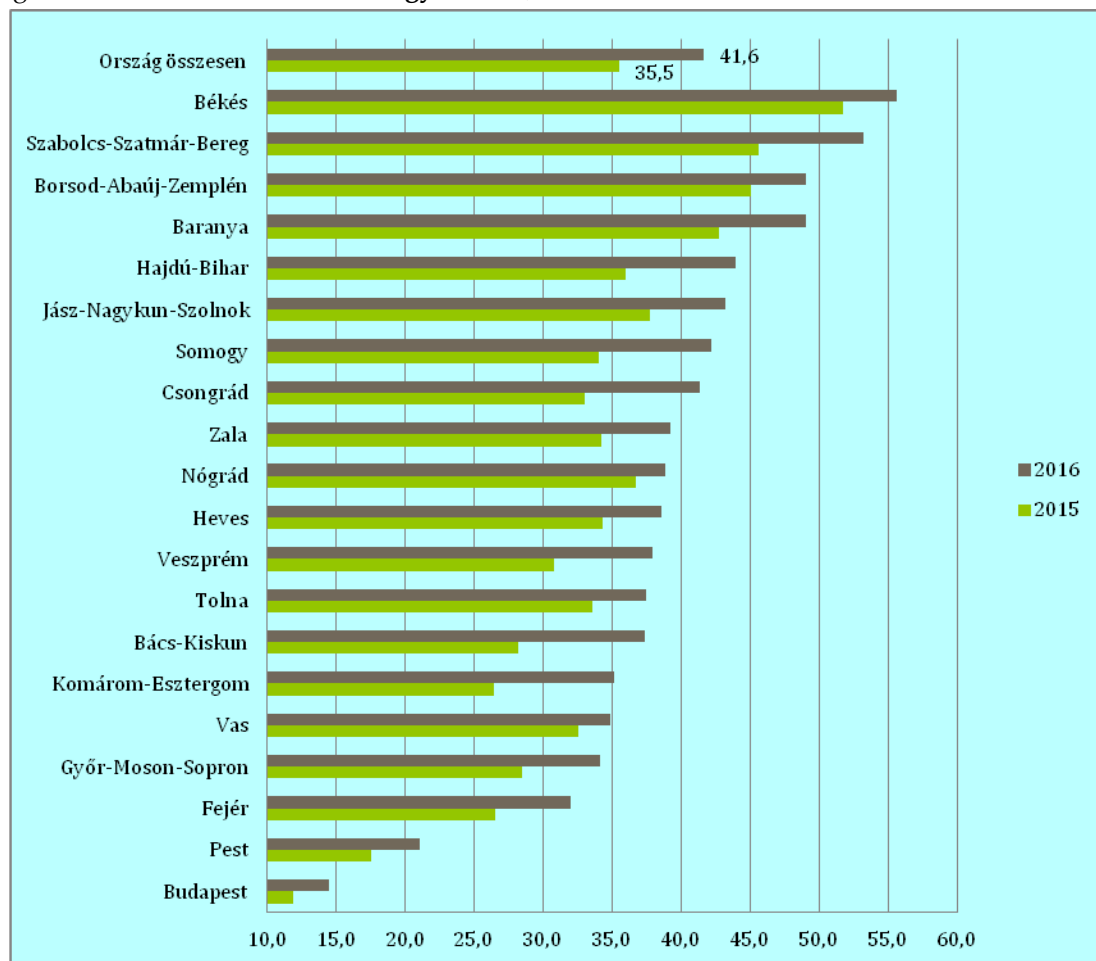
Forrás: BM adattár

A nyilvántartott álláskeresők zárónapi létszáma 2016. januárban 359,2 ezer főt tett ki, amely a márciusban érte el a tetőpontját, ekkor 420,7 ezer fő szerepelt a nyilvántartásban álláskeresőként. Az év végére számuk fokozatosan csökkent 273,5 ezerre. Az álláskeresők számának ingadozása a közfoglalkoztatási programok hullámszerűségét követi. A február végén befejeződő közfoglalkoztatási programok az álláskeresők számának a megugrását eredményezték, majd a 2016. márciusi programok elindulása visszaszorította az álláskeresők létszámát. A korábbi években tapasztalt hatalmas kiugrás az álláskeresők létszáma és befejeződése körül 2016-ban csak mérsékelt formában jelentkezett.

Az aktiválási mutató az év első négy hónapjában 40% alatt maradt, az év további hónapjaiban már tíz munkát kereső emberből legalább négy embert sikerült elhelyezni a közfoglalkoztatásba. A legmagasabb az aktiválási mutató a nyári hónapokban volt, hiszen a szezonális foglalkoztatásnak köszönhetően az álláskeresők állománya lecsökkent, míg a közfoglalkoztatottak létszáma is ezekben a hónapokban érte el a tetőpontját, amelyek a mutatók emelkedését eredményezték. Az előző évhez képest 2016-ban minden egyes hónapjában magasabb volt az aktiválási mutató.

Az aktiválási mutató jelentős különbségeket mutat területi szinten. 2016-ban a legalacsonyabb aktiválás Budapesten volt, itt az álláskeresők csak 14,4%-át vonták be a közfoglalkoztatásba. A legmagasabb, 50% feletti aktiválási arány Békés, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében figyelhető meg. Országos átlag (41,6%) feletti értékkel még további 5 megye rendelkezik: Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Somogy megye. 2015-höz képest minden megyében az aktivitási arány javulása következett be.

11. grafikon: **Aktiválási mutató megyénként⁴, %**

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatásnak köszönhetően aktivált munkát keresők aránya az egyes megyéken belül is jelentős eltéréseket mutat.

⁴ A megye az egyén lakóhelyét jelöli.

7. táblázat

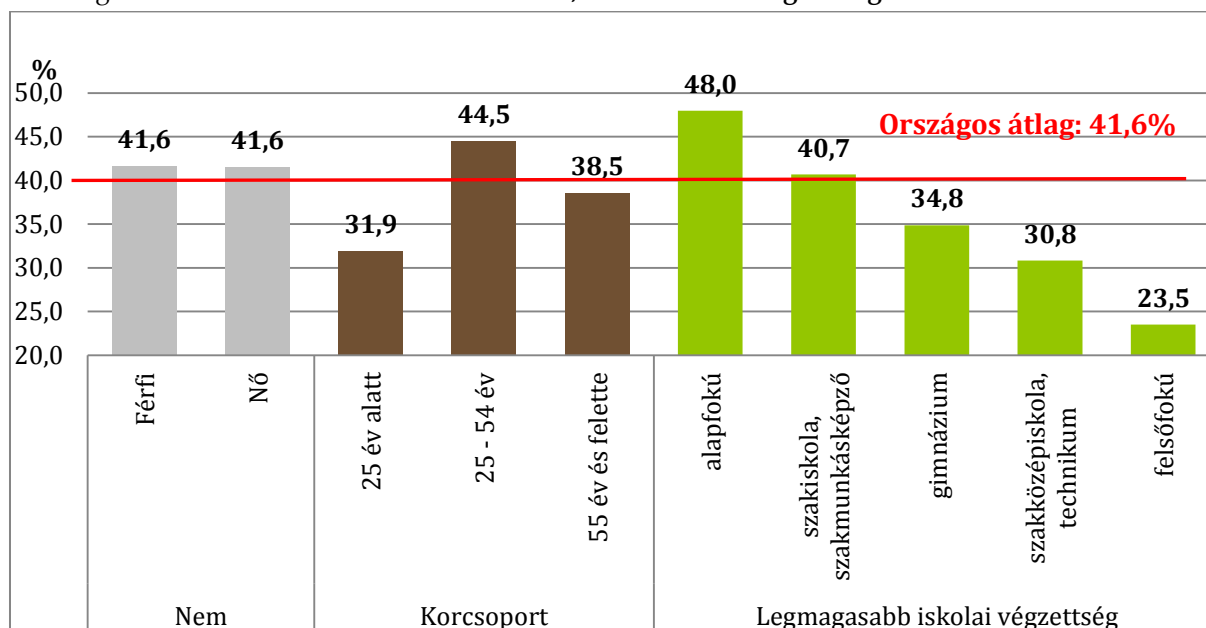
Települések számának megoszlása az aktiválási ráta nagyságkategóriái, hátrányos jelleg és a lakónépesség-nagyságkategóriái szerint 2016-ban, darab													
		Aktiválási ráta- nagyságkategóriái											
		0-10%	11-20%	21-30%	31-40%	41-50%	51-60%	61-70%	71-80%	81-90%	91-100%	nem értelmezhető	Együtt
Hátrányos helyzetű	hátrányos	7	22	97	303	443	551	454	259	59	4	1	2201
	nem hátrányos	33	119	223	250	188	94	34	11	0	0	0	952
	Együtt	40	141	320	553	631	645	488	270	59	4	1	3153
Lakónépesség-nagyságkategóriái (KSH)	499	22	20	54	129	192	239	233	180	50	4	1	1125
	500 - 999	1	20	46	123	137	148	116	55	7	0	0	653
	1000 - 1999	3	22	69	134	153	138	88	26	2	0	0	635
	2000 - 4999	3	25	87	109	107	89	42	7	0	0	0	469
	5000 - 9999	5	20	24	23	26	19	9	2	0	0	0	128
	10000 - 19999	2	21	22	20	10	10	0	0	0	0	0	85
	20000 - 49999	4	8	8	11	6	2	0	0	0	0	0	39
	50000 - 99999	0	2	6	3	0	0	0	0	0	0	0	11
	100000 -	0	2	4	1	0	0	0	0	0	0	0	7
	Budapest	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Együtt	40	141	320	553	631	645	488	270	59	4	1	3153

Forrás: BM adattár

3153 települések 63,4%-ánál az aktiválás mértéke országos átlagos (41,6%) feletti. 4 olyan településről adhatunk számot, ahol az aktiválás 90%-nál magasabb volt 2016-ban. Ezek a települések a hátrányos helyzetű Szörény, Udvari, Zalaszentmárton, Árpás. 80% feletti (de 90 % vagy az alatti) értékkel 59 hátrányos helyzetű település jellemezhető, ebből a legtöbb település Baranya (20 darab), Zala (9 darab), Borsod-Abaúj-Zemplén (7 darab), Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (6 darab) található. Sok esetben a magas aktiválási arányok kis létszámokat takarnak (közfoglalkoztatottakat és álláskeresőket tekintve egyaránt). Az 59 településből azonban 2 nagyobb lélekszámú (1000-1999 fős) települést is találunk Sarudot és Medgyesbodzást.

70% feletti (de 80% vagy az alatti) aktiválási rátával már a települések jelentős hányada, 8,6%-a rendelkezik, itt már megjelennek a nem hátrányos helyzetű és a nagyobb lakónépességű települések is. A legtöbb település az 51-60% és a 41-50% nagyságkategóriákban található (600 feletti). 10% alatti értékkel is bírnak települések, döntő többsége Pest megyéhez tartozik.

12. grafikon:

Aktíválási mutató nem, kor és iskolai végzettség szerint 2016-ban

Forrás: BM

Különbségek mutatkoznak az aktiválás mértékében demográfiai ismérvek szerint is. A korábbi években tapasztalt nemek közötti különbség 2016-ban már nem jelentkezett, hiszen a férfiak és a nők esetében is 41,6%-ot tett ki az aktiválás mértéke. A 25-54 év közötti nyilvántartott álláskeresőik közül a közfoglalkoztatás 44,5%-os arányban aktivált személyeket a vizsgált évben. A 25 évnél fiatalabbakat tekintve az említett arány jóval alacsonyabb mindössze 31,9%, az 55 év és afelettiek esetében szintén egyharmad körüli (38,5%). Az iskolai végzettség szempontjából elsősorban az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők csoportja emelhető ki. A legfeljebb általános iskolai végzettségű álláskeresőik esetében volt a legnagyobb arányú (48,0%) a bevonás mértéke. Az megszerzett iskolai végzettség szintjének növekedésével csökken az aktiválás mértéke. A szakiskolában vagy szakmunkásképző intézményben tanult álláskeresőiknek a közfoglalkoztatás több mint negyedét érte el 2016-ban. A gimnáziumi érettségivel rendelkezők 34,8%-át, a szakközépiskolások (technikum) 30,8%-át, míg a diplomás álláskeresőik csupán 23,5%-át sikerül bevonni a közfoglalkoztatásba.

8) A közfoglalkoztatás létszámadatai a fontosabb társadalmi-demográfiai mutatók szerint

A korábbi évekhez hasonlóan 2016-ban is nagyszámú munkavállaló vett részt közfoglalkoztatási programokban. Ebben az évben több mint 350 ezer fő volt legalább egyszer, hosszabb-rövidebb ideig közfoglalkoztatott, átlagos létszámuk meghaladta a 220 ezer főt.

Az átlagos létszám az állományi létszám logikáját követve mutatja be ennek a résztvevők számát. Ennek eredményeképpen egy személy az éven belüli közfoglalkoztatási idejének megfelelő súllyal kerül be az adatok közé.⁵

A résztvevők fő demográfiai mutatók szerinti megoszlása a közfoglalkoztatókról alkotott pontosabb kép alkotását segíti elő. A közfoglalkoztatottak csoportjára ugyanis nem tekinthetünk egységes csoportként: munkavégző képességük, foglalkoztathatóságuk, munkatapasztalatuk, szakképzettségük alapján egyes csoportjaik közelebb, mások távolabb állnak az elsődleges munkaerőpiactól. A közfoglalkoztatásban érintett személyek egy részének életútjában éppúgy szerepet kapnak a határozott idejű közfoglalkoztatási jogviszonyok, mint a hosszabb, rövidebb idejű nyílt munkaerőpiaci állások.

A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatott személyek szűk többsége, 50,3 százaléka 2016-ban, a korábbi években látottaktól eltérően nő volt. A közfoglalkoztatási típusok közül az országos közfoglalkoztatási programokat ebben az évben is közel kétharmados (62,8%) férfitöbbség jellemezte. A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatottak nemek szerinti megoszlása sokkal kiegyenlítettebb volt, ezekben a programokban a résztvevők közel fele, 48,6 százaléka volt nő. A települési önkormányzatok és más szervezetek hosszabb idejű közfoglalkoztatási programjaiban munkát vállalók 57,5 százalékát a női munkavállalók alkották.

8. táblázat

A közfoglalkoztatásban foglalkoztatott személyek átlagos létszáma nem, korcsoport és támogatási típusok szerint, 2016									
		Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatási programok		Startmunka mintaprogramok		Összesen	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Nem	Nő	55 032	57,5	15 951	37,2	41 313	48,6	112 296	50,3
	Férfi	40 630	42,5	26 903	62,8	43 641	51,4	111 174	49,7
	Együtt	95 662	100	42 854	100	84 953	100	223 470	100
Korcsoport	25 év alatt	10 308	10,8	4 573	10,7	8 000	9,4	22 880	10,2
	25-34 éves	20 043	21	9 787	22,8	16 482	19,4	46 312	20,7
	35-44 éves	23 294	24,4	10 084	23,5	20 772	24,5	54 150	24,2
	45-54 éves	24 039	25,1	10 068	23,5	22 541	26,5	56 647	25,3
	55 éves és felette	17 978	18,8	8 342	19,5	17 159	20,2	43 479	19,5
	Együtt	95 662	100	42 854	100	84 953	100	223 470	100

Forrás: BM

A közfoglalkoztatottak közel fele 49,6 százaléka 35 és 54 év közötti személy volt 2016-ban. A 25 év alatti fiatalok aránya az átlagos létszámból 10,2 százalékot tett ki, további 19,5 százalékuk 55 éves vagy

⁵ Fontos azt is látni, hogy a statisztikai adatközlés módszertani alapja a tárgyidőszakot követő egy hónappal későbbi számbavétel. (lásd a módszertani fejezetet).

annál idősebb személy volt. A különböző közfoglalkoztatási típusok között nem volt jelentős különbség a foglalkoztatott személyek kormegoszlásában. A 25 év alatti, fiatal személyek aránya az országos közfoglalkoztatási programokban a másik két típushoz hasonló, 10,7 százalékos volt ebben az évben. A startmunka mintaprogramokban volt a legalacsonyabb a fiatal munkavállalók aránya (9,4%). Az idősebb, 54 év feletti személyek aránya mindhárom közfoglalkoztatási típus esetén egy szűk sávban, 18 és 20 százalék között mozgott.

A közfoglalkoztatottak felét kitevő középkorú, 35 és 54 év közötti személyek aránya a startmunka mintaprogramokban kismértékben meghaladta az 50 százalékot, a másik két eszköz esetén pedig kismértékben elmaradt ettől az értéktől.

9. táblázat

A közfoglalkoztatásban foglalkoztatott személyek átlagos létszáma nem és életkor-kategóriák szerint, 2016						
	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
25 év alatt	9 425	8,4	13 455	12,1	22 880	10,2
25-34 éves	23 648	21,1	22 664	20,4	46 312	20,7
35-44 éves	30 930	27,5	23 220	20,9	54 150	24,2
45-54 éves	29 132	25,9	27 515	24,7	56 647	25,3
55 éves és felette	19 161	17,1	24 318	21,9	43 479	19,5
Összesen	112 296	100,0	111 174	100,0	223 470	100,0

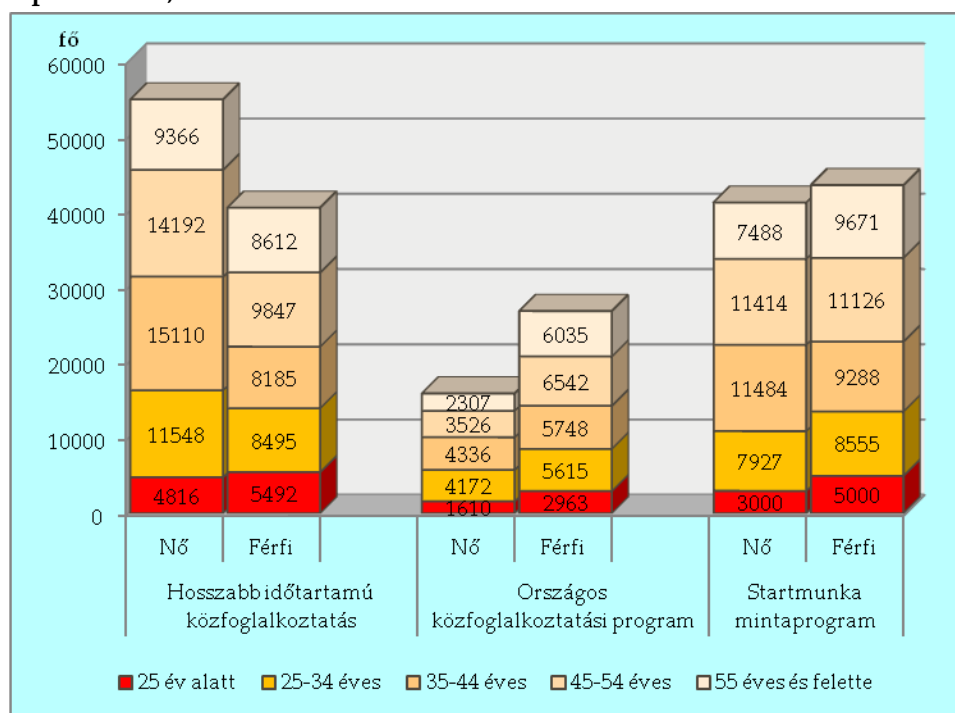
Forrás. BM

A közfoglalkoztatott férfiak és nők legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása eltérő képet mutatott 2016-ban. A férfi résztvevők között magasabb volt a 25 év alatti fiatalok és az 54 év feletti idősebb személyek aránya is, mint a nők között. A közfoglalkoztatott nők háromnegyede (74,5%) tartozott a 25 és 54 év közötti korcsoportba, a férfiaknak csak kétharmada (66,0%). Az egyes korcsoportokon belül a 35 és 44 év közötti korcsoportban alkottak jelentős többséget a nők. Ebben a korcsoportban a nők átlagos létszáma 30,9 ezer fő volt, a férfiaké 23,2 ezer fő.

A 25 éven aluliak esetén 13,5 ezer férfi és 9,4 ezer nő dolgozott átlagosan 2016-ban. Az 55 éven felüliek esetén is lényegesen magasabb volt a férfiak átlagos létszáma, 24,3 ezer fő a nők 19,2 ezer fős létszáma mellett.

A hosszabb idejű közfoglalkoztatási programokban dolgozóknak szinte minden korcsoportjában női többség volt, csak a 25 év alatti fiatalok esetén volt látható enyhe férfi – túlsúly. A startmunka mintaprogramok esetén a támogatási típusban foglalkoztatók kismértékű férfitöbbségét az idősebb, 55 év feletti és fiatal, 25 év alatti korosztályokban látható megoszlások eredményezték. Az országos programokban foglalkoztatott személyek nemek szerinti megoszlására 2016-ban is az az erőteljes férfitöbbség volt jellemző, mint ami még 2013 előtt az egész közfoglalkoztatást jellemezte. Az itt ellátott, elvégzett munkák jellege a legfontosabb foglalkoztatók esetén férfi munkavállalókat igényelt.

13. grafikon: A közfoglalkoztatási programokban részt vevők átlagos létszáma nemenként és korcsoportonként, 2016

Forrás. BM

A közfoglalkoztatásban munkát találók többsége szakmai végzettség nélküli, alacsonyan iskolázott személy volt. A közfoglalkoztatottak 46 százalékának legmagasabb iskolai végzettségét az általános iskola jelentette. További 8,6 százalékuk ennél alacsonyabb végzettséggel, befejezetlen általános iskolai tanulmányokkal rendelkezett. A szakmunkás és szakiskolai végzettséggel rendelkezők aránya 26 százalékos, az érettségivel rendelkező személyeké pedig 16,9 százalékos volt, ideértve az érettségi melletti szakképzettségekkel rendelkezőket is. A felsőfokú, egyetemi, vagy főiskolai végzettséggel jellemezhető közfoglalkoztatottak az éves átlagos létszám 2,5 százalékát tették ki 2016-ban.

10. táblázat

A közfoglalkoztatásban foglalkoztatott személyek átlagos létszáma legmagasabb iskolai végzettségük és a támogatási típusa szerint, 2016								
	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatási programok		Startmunka mintaprogramok		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	8 986	9,4	2 116	4,9	8 099	9,5	19 201	8,6
általános iskola	46 371	48,5	15 276	35,6	41 170	48,5	102 817	46,0
szakmunkásképző, szakiskola	22 074	23,1	11 304	26,4	24 659	29,0	58 037	26,0
szakközépiskola, technikum	8 808	9,2	6 429	15,0	5 633	6,6	20 870	9,3
gimnázium	7 317	7,6	4 926	11,5	4 722	5,6	16 965	7,6
felsőfokú végzettség	2 106	2,2	2 804	6,5	670	0,8	5 580	2,5
Összesen	95 662	100	42 854	100	84 953	100	223 470	100

Forrás. BM

A hosszabb idejű és a mintaprogramok esetén, egymáshoz hasonlóan magas volt az alacsonyabb végzettségűek aránya, a startmunka mintaprogramokban az e feletti végzettségűek között a

szakmunkások domináltak, a hosszabb idejű programokban több szakközépiskolai és gimnáziumi végzettségű dolgozott. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokban és a járási mintaprogramokban kifejezetten magas, 58 százalék körüli volt a nagyon alacsony végzettségűek aránya. Az ennél magasabb végzettségűeket nézve látható, hogy a hosszabb időtartamú programokban foglalkoztatottak között a szakmunkás/szakiskolai végzettségűek aránya (23,1%) legalább két százalékponttal elmaradt az összes programot jellemző aránytól, az ennél magasabb végzettség szerinti kategóriákat tekintve pedig közel megegyezett azokkal.

A járási startmunka mintaprogramok keretében volt a legalacsonyabb az érettségivel, felsőfokú végzettséggel rendelkező személyek aránya. Kevesebb mint egy százalékuk rendelkezett egyetemi vagy főiskolai képesítéssel, 5,6 százalékuk gimnáziumi végzettséggel és 6,6 százalékuk szakközépiskolai, technikumi végzettséggel.

Az országos közfoglalkoztatási programok munkaerő-állománya összességében jellemzően magasabb végzettségű volt, mint a többi eszközben foglalkoztatottak. Ezekben a programokban 35,6 százalékot tett ki az általános iskolai és 4,9 százalékot az általános iskolánál is alacsonyabb végzettségűek aránya. Magasabb volt viszont a többi közfoglalkoztatási típusban jellemzőnél a középfokú végzettségűek aránya és a felsőfokú végzettségű munkavállalók többsége is ebben a közfoglalkoztatási típusban dolgozott, arányuk kifejezetten magas, 6,5 százalékos volt.

Ez elsősorban azoknak az országos közfoglalkoztatóknak volt köszönhető, amelyek a közfoglalkoztatás egészéhez viszonyítva alacsonyabb létszámokat, de kifejezetten a magasabb iskolai végzettségű személyeket igényelték (Nemzeti Művelődési Intézet, Magyar Református Szeretetszolgálat és az Országos Széchenyi Könyvtár programjai).

A közfoglalkoztatási jogviszonyban alkalmazott nők jellemzően magasabb iskolai végzettséggel rendelkeztek, mint a férfiak. A közfoglalkoztatott nők között 53,8 százalékos arányban voltak az általános iskolai vagy annál alacsonyabb végzettségű személyek. További ötödük (20,2%) szakmunkás, szakiskolai végzettségű, további 22,6 százalékuk gimnáziumi, szakközépiskolai végzettséggel rendelkezett. A felsőfokú végzettségűek aránya a nőknél 3,3 százalékot ért el.

A férfiak esetén a legalacsonyabb, legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya 55,4 százalékos volt. A férfi közfoglalkoztatottak 31,8 százaléka szakmunkás, szakiskolai végzettséggel rendelkezett, továbbá a szakközépiskolai végzettségű személyek aránya 7,0 százalékos, a gimnáziumi végzettségűeké pedig 4,1 százalékos volt. Közöttük alig 1,6 százalékos volt a diplomás személyek aránya. A legkevésbé iskolázottak esetén a nők voltak enyhén többségben, az általános iskolát végzettek esetén pedig a férfiak. A szakiskolai, szakmunkás végzettségűek között a férfiak több mint 60 százalékos többségben voltak, azonban az ennél magasabb végzettségi kategóriák tekintetében a nők száma jelentősen meghaladta a férfiakét.

11. táblázat

A közfoglalkoztatásban alkalmazott személyek átlagos létszáma legmagasabb iskolai végzettségük és nem szerint, 2016						
	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	9 859	8,8	9 342	8,4	19 201	8,6
általános iskola	50 542	45,0	52 275	47,0	102 817	46,0
szakmunkásképző, szakiskola	22 701	20,2	35 336	31,8	58 037	26,0
szakközépiskola, technikum	13 080	11,6	7 790	7,0	20 870	9,3
gimnázium	12 353	11,0	4 612	4,1	16 965	7,6
felsőfokú végzettség	3 761	3,3	1 819	1,6	5 580	2,5
Összesen	112 296	100,0	111 174	100,0	223 470	100,0

Forrás: BM

A közfoglalkoztatott személyek között, kormegoszlásukat tekintve 2016-ban is a középkorú, 35 és 55 év közötti személyek voltak többségben. 2016-ban a közfoglalkoztatottak 10,2 százaléka volt 25 év alatti fiatal, 20,7 százaléka 25 és 34 év közötti személy, közel negyedük (24,2%) 35 és 44 év közötti, és újabb negyedrészüik (25,3%) 45 és 54 év közötti személy. Az ennél idősebbek részaránya 19,5 százalékos volt.

A 25 év alatti, közfoglalkoztatott személyek 6,8 százaléka nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 50,4 százalékuk esetében pedig a 8 általános iskolai osztály jelentette a legmagasabb végzettséget. Ezek a többi korcsoportra jellemzőnél magasabb arányokat jelentenek (a 45 -55 éves korosztályon kívül). A közfoglalkoztatásba vont fiatalok a legmagasabb iskolai végzettség tekintetében kedvezőtlenebb helyzetűnek tekinthetők, mint a többi korcsoportba tartozó közfoglalkoztatott. A 25 év alattiak további 16,2 százaléka szakiskolai, szakmunkás végzettségű volt, ami a legalacsonyabb arányt jelenti a korcsoportok között.

A 25 és 34 év közötti személyek 49,2 százaléka tartozott a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők közé, ami alacsonyabb, mint a többi korcsoport hasonló értéke. Ebben a korcsoportban magas volt a szakközépiskolai, gimnáziumi és felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. A 35-44 és a 45-54 év közötti középkorú közfoglalkoztatottak között 56-58 százalékos volt az alacsony végzettségűek aránya. A szakmunkás, szakiskolai végzettségűek magas, 26-28 százalékos aránya jellemezte ezeket a korcsoportokat.

Az 55 éves és ennél idősebbek között volt a legmagasabb az általános iskolai végzettség nélküliek aránya (9,8%). Azonban figyelemre érdemes, hogy közel harmaduk (32,7%) szakmunkás végzettséggel rendelkezett és a magasabb végzettséggel rendelkezők aránya is közelítette, egyes esetekben meghaladta középkorú korosztályokra jellemző arányokat. Ezek a számok arra utalnak, hogy az idősebb közfoglalkoztatottak között a nagyon alacsony iskolai végzettségűek csoportja mellett ott vannak azok a személyek, akik nem végzettségi, szakképzettségi okok, hanem koruk, egészségi állapotuk miatt szorultak ki a munkaerőpiacról.

12. táblázat

A közfoglalkoztatásban alkalmazott személyek átlagos létszáma legmagasabb iskolai végzettségük és életkor-kategóriák szerint, 2016						
	25 év alatt	25-34 éves	35-44 éves	45-54 éves	55 éves és felette	Összesen
általános iskolai végzettség nélküli	1 547	3 340	4 871	5 194	4 249	19 201
általános iskola	11 527	19 446	25 526	27 900	18 417	102 817
szakmunkásképző, szakiskola	3 712	9 515	14 495	16 095	14 221	58 037
szakközépiskola, technikum	3 082	6 632	4 186	3 626	3 344	20 870
gimnázium	2 770	5 350	3 600	2 897	2 348	16 965
felsőfokú végzettség	242	2 030	1 472	935	900	5 580
Összesen	22 880	46 312	54 150	56 647	43 479	223 470

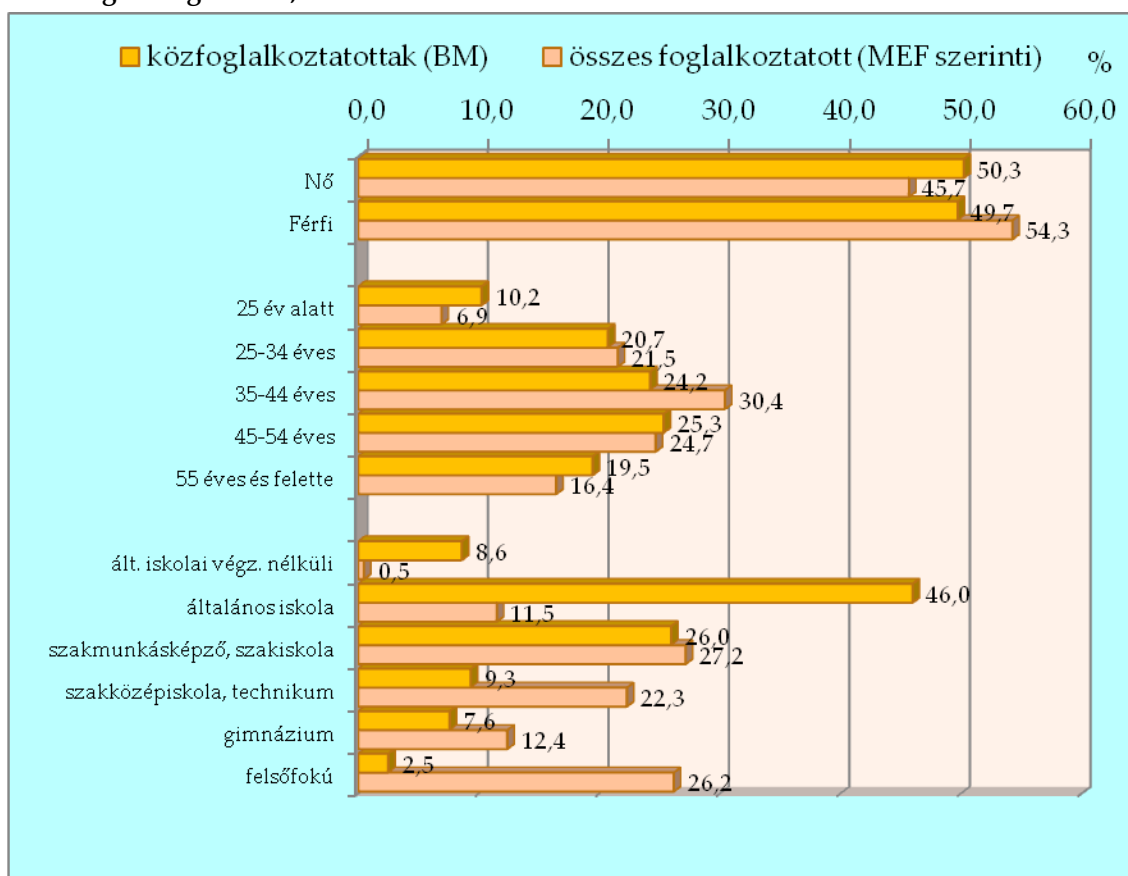
Forrás: BM

Az alábbiakban a közfoglalkoztatottak legfontosabb demográfiai jegyeit a KSH Munkaerő-felmérésének eredményeivel, a 15-74 éves foglalkoztatottak jellemzőivel vetjük össze.⁶ A két csoport nemek szerinti megoszlása eltért egymástól. A munkaerőpiacon hagyományosan a férfi munkavállalók vannak többségben, 2016-ban is a munkavállalók 54,6 százalékát adták a férfiak. A közfoglalkoztatottak között azonban ebben az évben a nők adták a munkavállalók enyhe többségét (50,3%).

Az életkor szerinti megoszlásban is jelentős eltérések figyelhetők meg. Elmondható, hogy a közfoglalkoztatottak állományában azok a korosztályok jelennek meg magasabb arányban, melyek a munkaerőpiacról kiszorulnak, vagy nagyobb eséllyel maradnak ki. A közfoglalkoztatottak között magasabb mind a 25 év alatti fiatalok és az 55 éven felüli idősebb munkavállalók jelenléte, mint a teljes munkaerőpiacon. Továbbá az összes foglalkoztatott között 30,4 százalékot tett ki a 35-44 éves, középkorú korosztály aránya, miközben ennek a korcsoportnak csak 24,2 százalék volt a részesedése a közfoglalkoztatottak között. A közfoglalkoztatás láthatóan a kor szerint hátrányban állók elhelyezkedését tudja szolgálni.

⁶ Az összehasonlítás során a közfoglalkoztatottak KSH MEF alapján becsült létszámát nem különítjük el a 15-74 éves foglalkoztatottak körén belül.

14. grafikon: A közfoglalkoztatottak és az összes foglalkoztatott megoszlása nem, életkor, iskolai végzettség szerint, 2016

Forrás: BM adattár és KSH (Munkaerő-felmérés)

A munkavállalók legmagasabb iskolai végzettsége szerint is jelentős különbségek láthatóak az összes munkavállaló és a közfoglalkoztatottak arányszámaiban. A közfoglalkoztatott személyek jellemző végzettsége lényegesen alacsonyabb, mint az összes munkavállalóé. A közfoglalkoztatottak között 8,6 százalékos volt a befejezetlen általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, az összes munkavállaló között csak 0,5 százalékos. A 8 általános iskolai osztályt végzettek aránya a közfoglalkoztatottak között 46,0 százalék, míg a teljes munkaerőpiacon 11,5 százalékot tett ki. A szakmunkás és szakiskolai végzettséggel rendelkezők aránya hasonló volt a két csoportban (26-27,2%). A többi, ennél magasabb végzettségi kategóriában a teljes munkaerőpiac esetén látunk magasabb arányokat, a felsőfokú végzettségűek esetén ez az eltérés kiugróan magas (26,2 százalék és 2,5 százalék).

9) Közfoglalkoztatottak képzése

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések 2013 és 2015 között a TÁMOP 2.1.6 keretében, 2016-ban pedig a GINOP 6.1.1. program keretében valósultak meg. E programok képzéseiben részt vevő személyek nagy többsége minden évben közfoglalkoztatott személy volt. A közfoglalkoztatás melletti képzés minden esetben kettős támogatási státuszt jelentett, a képzésben részesülők képzési programjuk mellett, közfoglalkoztatási jogviszonnyal is rendelkeztek, egy, jellemzően a képző szervezettől eltérő közfoglalkoztatónál⁷. A képzési és az ezzel párhuzamos közfoglalkoztatási időszak sok esetben nem esett egybe, rendszerint a közfoglalkoztatási támogatás korábbi időpontban kezdődött és tovább tartott, mint a képzési program.

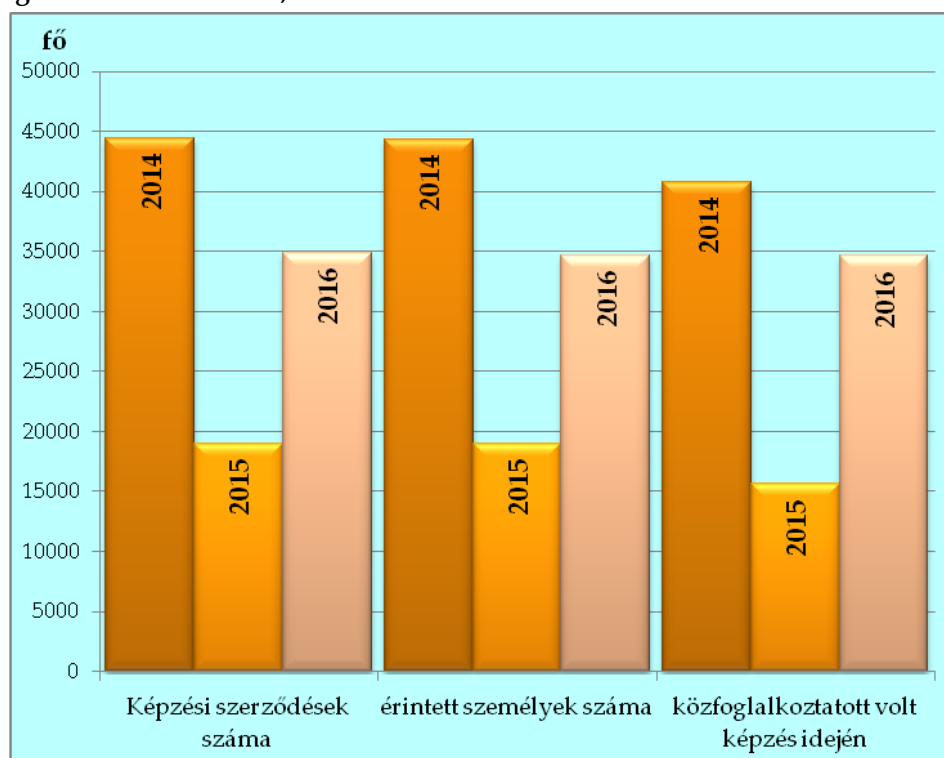
A közfoglalkoztatási statisztikákban, az ebben a beszámolóban (és honlapunkon is) megjelent létszámok a közfoglalkoztatottakra vonatkoznak és ezzel értelemszerűen magukba foglalják azokat a személyeket is, akik közfoglalkoztatási támogatásaik alatt képzésben is részesültek.

2016-ban a GINOP 6.1.1. program keretében 34 852 egyéni képzési támogatási szerződést kötöttek a járási hivatalok. A képzésben részesülő személyek létszáma kis mértékben eltér ettől, mivel bizonyos feltételek miatt (mint a képzés meghiúsulása) egy személy két támogatásban is részt vehetett. A képzésben részesülők száma 2016-ban 34 687 fő volt. Kevés volt az olyan képzési programok száma a 2016-ban induló GINOP 6.1.1. keretében, amikre nem közfoglalkoztatottakat iskoláztak be, ezért az ebben az évben induló képzésekben részt vevők döntő többsége, 34 604 fő közfoglalkoztatott volt képzése mellett⁸.

⁷ Ennek megfelelően a képzések finanszírozása is kettős: a képzési költségeket az adott, az Európai Unió által társfinanszírozott program büdzséje, míg a képzés alatt járó közfoglalkoztatási bért a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start előirányzata biztosította.

⁸ A képzési program lehetővé teszi más, nem közfoglalkoztatott személyek képzési támogatást is.

15. grafikon: Közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések és az ebben érintett személyek, közfoglalkoztatottak száma, 2014 – 2016

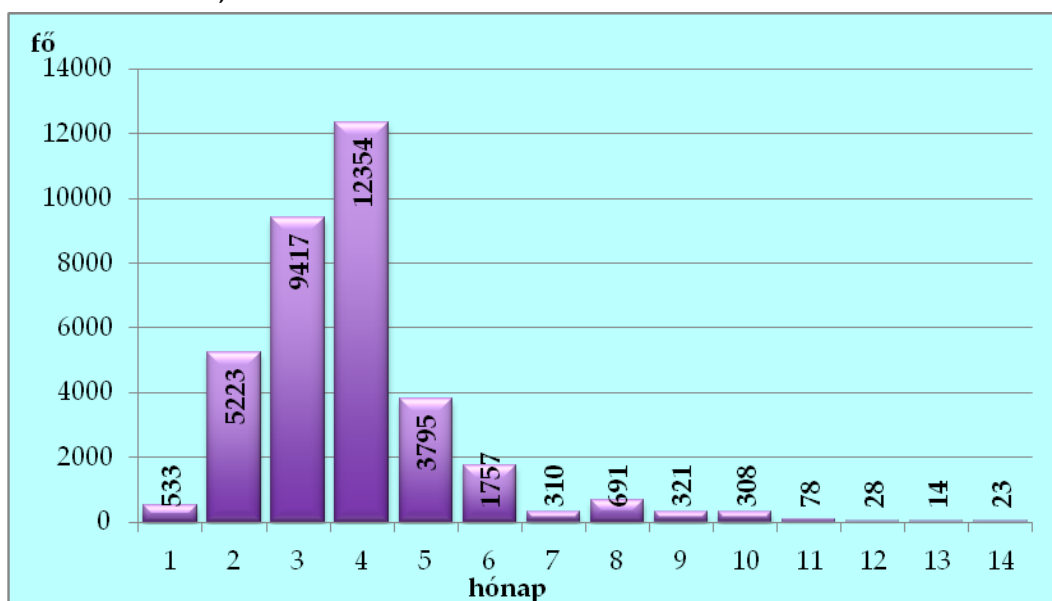

Forrás: BM

Az elmúlt éveket tekintve látszik, hogy 2015-ben kevesebb, 2014-ben pedig több képzés indult a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programok keretében. 2014-ben 44 430 szerződésben 44 301 személy részesült képzésben. Köztük a támogatás idején közfoglalkoztatott személyek száma 40 769 fő volt. 2015-ben 18 996 programban 18 971 személy, 15 586 közfoglalkoztatott vett részt

A 2016-ban indított képzések nem voltak hosszúak, jellemzően 2-4 hónapig tartottak. A képzések 1,5 százaléka volt 1 hónapnál is rövidebb (533 eset, ezek között voltak meghiúsult szerződések is). A 2 hónapos szerződések aránya az összes, 2016-ban indított képzés esetén 15 százalékos volt. A képzések 27 százaléka 3 hónapos, további 35,4 százaléka pedig 4 hónapos volt. Jelentős volt még az 5 hónapos szerződések aránya (10,9%). Az ennél hosszabb időtartamú képzések az elindított tanfolyamok valamivel több, mint tizedrészét tették ki.

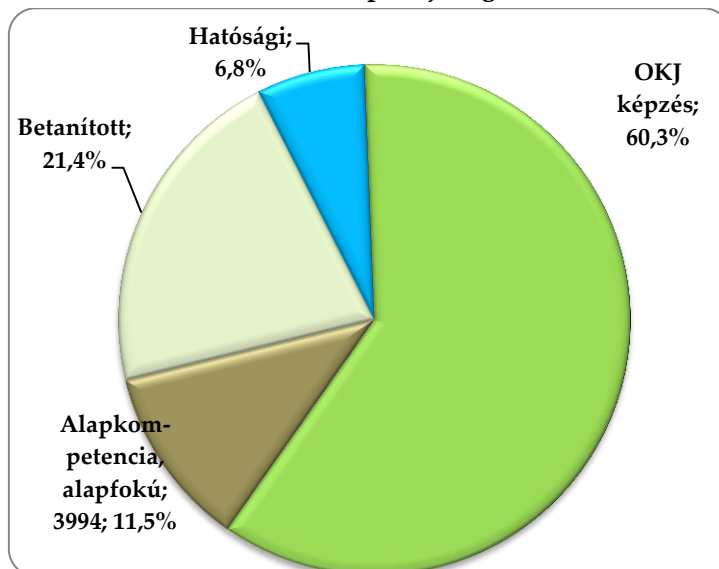
16. grafikon: Közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési szerződések száma, a tanfolyam időtartama szerint, 2016

Forrás. BM

A 2016-os képzések nagyobb része, több mint 60 százaléka OKJ-nak megfelelő szakmai képzés volt. A betanító jellegű szakmai képzések aránya meghaladta a 20 százalékot. További közel 7 százalékot tettek ki a hatósági, jogosítványt biztosító képzések. A fennmaradó, 11,5 százalék az alapkompenciákat, kulcskompetenciákat fejlesztő, az alapképzés befejezését elősegítő képzések tették ki.

17. grafikon: Képzésben résztvevők száma a képzés jellege szerint, 2016

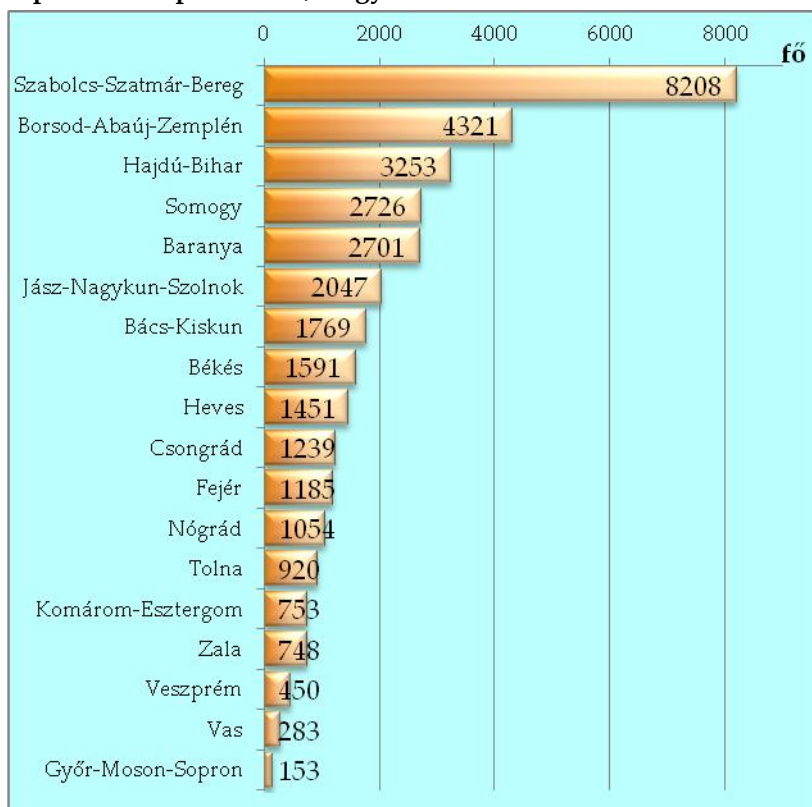

Forrás. BM

A GINOP 6.1.1 program keretében végzett képzések nem indultak a Központi régió megyéiben, Budapesten és Pest megyében, az összes képzés az ország többi megyéjében történt. A képzések közel negyede, 23,6 százaléka Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében indult. Ez a megye kiugróan sok képzésnek adott teret, a létszám szerint utána következő megyében, Borsod-Abaúj-Zemplénben alig

több mint feleannyi képzés (a képzések 12,4 százaléka) indult 2016-ban. Jelentős arányt képviselnek a programok között a Hajdú-Bihar, Somogy és Baranya megyei képzések is (a képzések 7-10 százaléka valósult meg ezekben a megyékben, egyenként). Az ország gazdaságilag fejlettebb nyugati megyéiben lényegesen kevesebb képzés indult a közfoglalkoztatott személyek részére. A Tolna, Komárom-Esztergom, Zala, Veszprém, Vas és Győr-Moson-Sopron megyében indított képzések együttesen sem érték el az összes képzés 10 százalékát.

18. grafikon: **Képzésbe belépők száma, megyék szerint 2016-ban**

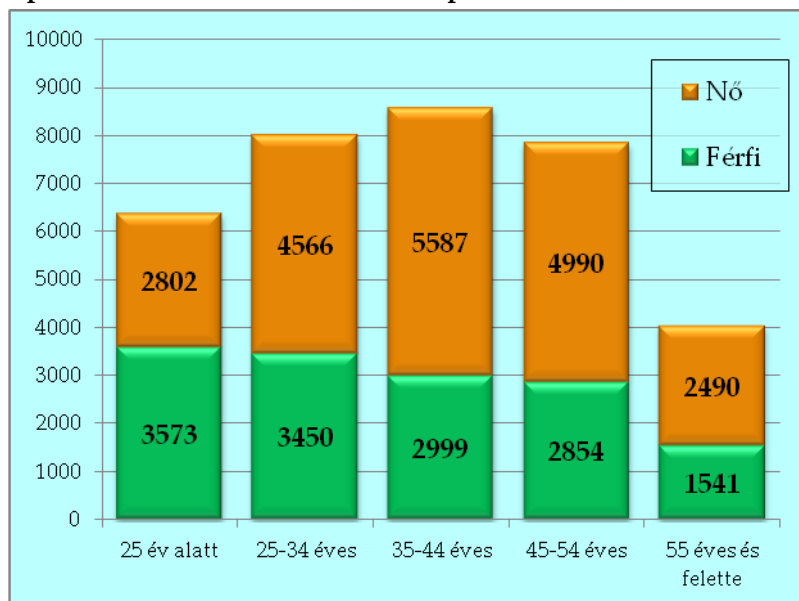

- a területi besorolás alapja a képzési szerződést megkötő kormányhivatal helye

Forrás: BM

A képzésekben részesülő személyek többsége, 58,6 százaléka nő volt. Ez az arány magasabb, mint a közfoglalkoztatás egészen belül a nők aránya. Korukat tekintve közel negyedük (24,6%) középkorú, 35 – 44 éves volt, további 22 – 23 százalékot tett ki a 25 – 34 évesek és a 45- 54 évesek aránya. A 25 év alatti fiatalok aránya a 2016-os képzésekben 18,3 százalékot tett ki. Idősebb, 54 év feletti személyek kisebb, 11,6 százalékos arányban voltak jelen. A képzésbe vont nők esetén magasabb volt a 35 év feletti korcsoportokba tartozók aránya. A képzésbe vont nők jellemzően idősebbek voltak, mint a férfiak.

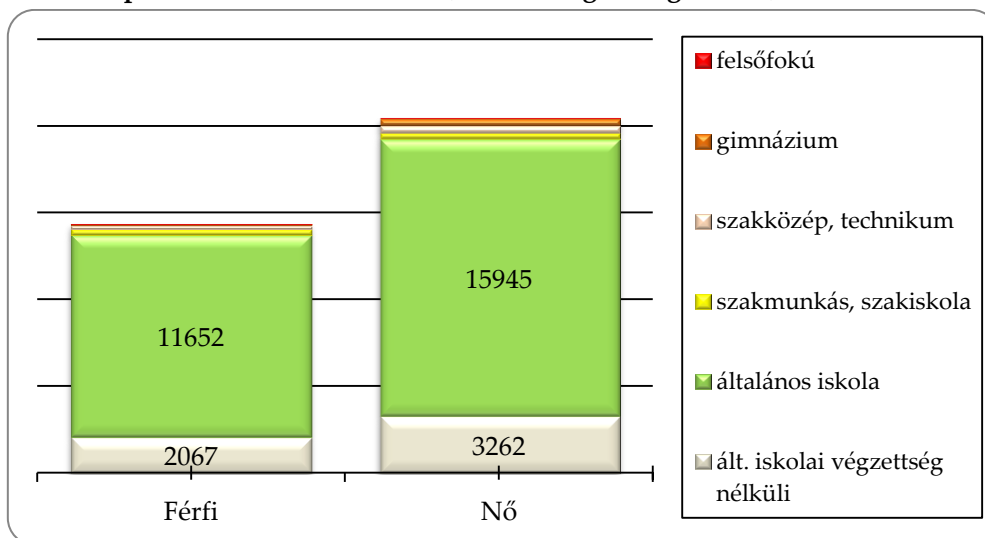
19. grafikon: **Képzésben részt vevők száma, korcsoportok szerint, 2016**

Forrás. BM

A bekerülők személyek többsége legmagasabb iskolai végzettségét tekintve általános iskolai végzettségű volt, közel 80 százalékuk (79,2) ebbe a végzettségi kategóriába tartozott. Jelentős, 15,3 százalékos volt az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők aránya. Az általános iskolánál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők együttes aránya is alig 5,5 százalékos volt a képzésbe kerülők között. A képzésbe lépő férfiak és nők között, jellemző legmagasabb iskolai végzettségük tekintetében nem volt jelentős különbség.

20. grafikon: **Képzésben részt vevők száma, iskolai végzettség szerint, 2016**

Forrás. BM

A képzések között a legnagyobb részt az általános iskolai képzés befejezésére és a munkavállaláshoz szükséges alapkompentencia fejlesztésére irányuló tanfolyamot tették ki. A 2016-ban induló képzések esetén közel 4 ezer fő részére alapkompentencia-fejlesztés történt (11,5 %). Jelentős arányt képviseltek a mezőgazdasági feladatokhoz kötődő képzések, mint a mezőgazdasági munkás, zöldterületi kisgép

üzemeltető, zöldség- és gyümölcs-feldogozó és állatgondozó. Fontos területe volt a képzéseknek a kisegítő, takarító jellegű feladatok ellátására, valamint az anyagmozgató gépkezelői (targoncás) tevékenysége irányuló tanfolyamok.

13. táblázat

A fontosabb, közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések 2016-ban* (top 10)		
	érintett személyek száma, fő	érintett személyek aránya az összes képzésen belül, %
alapkompentencia fejlesztés	3 994	11,5
mezőgazdasági munkás	2 274	6,5
parkgondozó	1 706	4,9
zöldterület kisgép-üzemeltető	1 604	4,6
építő- és anyagmozgató-gép kezelő	1 515	4,3
zöldség- és gyümölcs-feldogozó	1 447	4,2
konyhai kisegítő	1 385	4,0
tisztítás-technológiai szakmunkás	1 157	3,3
állatgondozó	1 041	3,0

Forrás. BM * a képzés indulásának éve szerint

A képzések többségét kitevő OKJ képesítések esetén is ezek a szakterületek szakmái jelennek meg. Az OKJ képzések között 2,3 ezer fő részére mezőgazdasági munkás képzés, 1,7 ezer személynek parkgondozó képzés indult. Jelentős volt a mezőgazdasághoz kötődő képzések aránya. Ide sorolható a mezőgazdasági munkáson túl az állatgondozó és kerti munkás képzések. Konyhai, kisegítő feladatok ellátására készíti fel a résztvevőket a zöldség- és gyümölcs-feldogozó, a konyhai kisegítő képzés, valamint a hasonló jellegű, de élelmiszerekhez nem kapcsolódó, takarító, tisztítás-technológiai szakmunkás képzés. Jelentős részét képezik a képzéseknek az erdőművelők, motorfűrészes-kezelők is.

14. táblázat

A fontosabb, közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó OKJ képzések 2016-ban *(top 10)		
OKJ képzés neve	érintett személyek száma, fő	érintett személyek aránya az összes képzésen belül, %
Mezőgazdasági munkás	2 274	10,8
Parkgondozó	1 706	8,1
Építő- és anyagmozgató-gépkezelő	1 515	7,2
Zöldség- és gyümölcs-feldogozó	1 447	6,9
Konyhai kisegítő	1 385	6,6
Tisztítás-technológiai szakmunkás	1 157	5,5
állatgondozó	1 041	5,0
Kerti munkás	997	4,7
Motorfűrészes-kezelő	934	4,4
Családellátó	868	4,1
Erdőművelő	514	2,4

Forrás. BM * a képzés indulásának éve szerint

A betanított munkakörök ellátását elősegítő képzési programok jellemzően alacsonyabb bemeneti követelményekkel jártak, sok esetben a közfoglalkoztatottak olyan körének is lehetőséget adtak a

képzésben részvételre, akik számára egy OKJ képzés nem vezetett volna eredményre. A betanító képzések többsége település-karbantartó volt (937 fő, a képzések 12,6 százaléka). Jelentős volt a mezőgazdasághoz kapcsolódó (Háztáji zöldségtermesztő, Gyógynövénygyűjtő), az építőipar jellegű (Betonozó, Kerti járdakövező), a takarítási, karbantartási feladatokra felkészítő (bio- és zöldhulladék hasznosító, betanított parkgondozó, betanított takarító) valamint a szociális kisegítő feladatokat tanít képzések aránya.

15. táblázat

A fontosabb, közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó betanító képzések, 2016-ban (Top 10)		
betanító képzés neve	érintett személyek száma, fő	érintett személyek aránya az összes képzésen belül, %
Település karbantartó	937	12,6
Háztáji zöldségtermesztő	725	9,7
Gyógynövénygyűjtő	724	9,7
Betanított szociális segítő	673	9
Bio- és zöldhulladék hasznosító	585	7,9
Betonozó	476	6,4
Betanított parkgondozó	455	6,1
Betanított takarító	386	5,2
Kerti járdakövező	338	4,5
Száraztészta gyártó	264	3,5

Forrás. BM * a képzés indulásának éve szerint

10) A közfoglalkoztatás területi jellemzői

A közfoglalkoztatás területileg egyenlőtlenül, a kedvezőtlenebb gazdasági és munkaerő-piaci helyzetű járásokra, településekre koncentráltan valósul meg. A közfoglalkoztatottak átlagos létszáma 2016-ban is Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében volt a legmagasabb. Ezekben a megyékben – a szerződéskötés helye szerint – éves átlagban 35,8-36,5 ezer fő dolgozott közfoglalkoztatás keretében. Mindez azt jelenti, hogy a közfoglalkoztatottak csaknem egyharmada (32,3%-a) köthető ehhez a két megyéhez. Ez az arány 2015-ben is ilyen mértékű volt: 32,6 százalékot tett ki. A szerződéskötés helyét figyelembe véve 2016-ban magas volt még a közfoglalkoztatottak száma Hajdú-Biharban (20,4 ezer fő), Budapesten (18,4 ezer fő), Baranya (15,0 ezer fő), Békés (14,5 ezer fő) és Jász-Nagykun-Szolnok (13,0 ezer fő) megyében. A másik végletet Győr-Moson-Sopron, Vas, Komárom-Esztergom, Tolna és Veszprém megye jelenti. Ezekben a térségekben 2,3-3,9 ezer fő között alakult a közfoglalkoztatottak átlagos létszáma a vizsgált év során.

2015-ről 2016-ra az átlagos létszám 7,4 százalékkal emelkedett. A növekedés nem érintett minden megyét, egyes esetekben csökkenésről beszélhetünk. A nagy létszámú közfoglalkoztatással jellemezhető megyék közül Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében következett be a legnagyobb arányú (13,0%-os) bővülés egy év alatt. A közfoglalkoztatás legjelentősebb mértékű (11,5%-os) csökkenését Vas megyében láthatjuk, azonban itt sem 2015-ben, sem 2016-ban nem volt jelentős a közfoglalkoztatottak átlagos létszáma. Tolna, Békés, Fejér és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében előző évhez viszonyítva lényegében változatlanoknak tekinthető a programban részt vevők száma. 2015-ben a közfoglalkoztatás a korábbi években láthatónál is nagyobb mértékben koncentrált a rossz gazdasági és foglalkoztatási helyzetű területekre, s ugyanez elmondható a 2016. évről is: az éves átlagos létszám megyénkénti megoszlása a 2015. év során megfigyelthez hasonló nagyságrendeket tükröz.

16. táblázat A közfoglalkoztatásban foglalkoztatott személyek éves átlagos létszáma

A közfoglalkoztatásban foglalkoztatott személyek éves átlagos létszáma					
megye	2015		2016		Változás az előző évhez képest (%)
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	
Budapest	16 791	8,1	18 427	8,2	9,7
Pest	4 866	2,3	5 288	2,4	8,7
Fejér	5 171	2,5	5 190	2,3	0,4
Komárom-Esztergom	2 353	1,1	2 765	1,2	17,5
Veszprém	3 566	1,7	3 872	1,7	8,6
Győr-Moson-Sopron	2 124	1,0	2 267	1,0	6,7
Vas	3 112	1,5	2 755	1,2	-11,5
Zala	3 932	1,9	4 041	1,8	2,8
Baranya	13 738	6,6	15 048	6,7	9,5
Somogy	7 831	3,8	9 312	4,2	18,9
Tolna	3 834	1,8	3 835	1,7	0,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	36 203	17,4	36 485	16,3	0,8
Heves	6 430	3,1	6 788	3,0	5,6
Nógrád	7 353	3,5	7 115	3,2	-3,2
Hajdú-Bihar	17 862	8,6	20 356	9,1	14,0
Jász-Nagykun-Szolnok	12 364	5,9	13 048	5,8	5,5
Szabolcs-Szatmár-Bereg	31 680	15,2	35 784	16,0	13,0
Bács-Kiskun	7 971	3,8	9 332	4,2	17,1
Békés	14 514	7,0	14 466	6,5	-0,3
Csongrád	6 432	3,1	7 296	3,3	13,4
Összesen	208 127	100,0	223 470	100,0	7,4

Forrás: BM adattár, A területi besorolás alapja a szerződéskötés helye.

A közfoglalkoztatásban részt vevő személyek területi besorolása több módon is lehetséges. A támogatási programokat koordináló, a közvetítéseket végző, a hatósági szerződéskötést lebonyolító járási hivatalok foglalkoztatási osztályai, a foglalkoztató szervezetek, önkormányzatok, valamint az érintett munkavállalók területi szempontból nem feltétlenül sorolhatók ugyanahhoz a településhez, megyéhez. Eltérhet egymástól a programot koordináló járási hivatal illetékességi területe, a foglalkoztató telephelye és a foglalkoztatott lakóhelye. A következő táblázat a közfoglalkoztatott személyek 2016. évi átlagos létszámát mutatja a közfoglalkoztatókkal kapcsolatban álló munkaügyi szervezeti egységek illetékességi területe (vagyis a szerződéskötés helye), a munkaadók telephelye és a közfoglalkoztatott személyek lakóhelye szerint.

17. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként a szerződéskötés helye, az egyén lakcíme és a munkaadók telephelye szerint, 2016						
megye	szerződéskötés helye szerint		egyéni lakcíme szerint		foglalkoztató telephelye szerint	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Budapest	18 427	8,2	4 357	1,9	18 704	8,4
Pest	5 288	2,4	7 157	3,2	5 214	2,3
Fejér	5 190	2,3	4 896	2,2	5 157	2,3
Komárom-Esztergom	2 765	1,2	3 237	1,4	2 708	1,2
Veszprém	3 872	1,7	4 534	2,0	3 857	1,7
Győr-Moson-Sopron	2 267	1,0	2 206	1,0	2 242	1,0
Vas	2 755	1,2	2 375	1,1	2 739	1,2
Zala	4 041	1,8	5 141	2,3	4 037	1,8
Baranya	15 048	6,7	15 144	6,8	15 044	6,7
Somogy	9 312	4,2	10 917	4,9	9 298	4,2
Tolna	3 835	1,7	4 653	2,1	3 823	1,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	36 485	16,3	38 035	17,0	36 482	16,3
Heves	6 788	3,0	7 968	3,6	6 792	3,0
Nógrád	7 115	3,2	8 015	3,6	7 142	3,2
Hajdú-Bihar	20 356	9,1	21 723	9,7	20 357	9,1
Jász-Nagykun-Szolnok	13 048	5,8	13 169	5,9	13 039	5,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	35 784	16,0	37 057	16,6	35 786	16,0
Bács-Kiskun	9 332	4,2	10 131	4,5	9 334	4,2
Békés	14 466	6,5	15 493	6,9	14 457	6,5
Csongrád	7 296	3,3	7 261	3,2	7 259	3,2
Összesen	223 470	100,0	223 470	100,0	223 470	100,0

Forrás: BM adattár

A különböző szempontú területi besorolásokat tekintve a legnagyobb különbséget Budapest adataiban láthatjuk. A budapesti kerületi hivatalok és a fővárosi kormányhivatal foglalkoztatási osztálya sok olyan támogatási programot működtetnek, amelyek nem a fővárosban valósulnak meg. Az országos közfoglalkoztatási programok foglalkoztatói, nagyobb állami szervezetek a fővárosban kötik szerződéseiket, melyekhez kapcsolódó munkatevékenységeik az ország különböző pontjain valósulnak meg. Még a munkaadók telephelye sem minden esetben mutatja pontosan a közfoglalkoztatás területi jellemzőit, mert sok esetben nem a bejegyzett telephelyeken valósul meg a munkavégzés, hanem külső munkahelyeken. A közfoglalkoztatott személyek lakóhelye szerinti

megoszlás jól mutatja, hogy a fővárosi lakcímre bejegyzett személyek éves átlagos létszáma az összes programban részt vevő személy átlagos létszámának 1,9 százalékát teszi ki. Mindeközben a fővárosi kormányhivatal és a kerületi hivatalok által megkötött támogatási szerződésekben átlagosan a közfoglalkoztatott személyek 8,2 százaléka szerepelt.

A közfoglalkoztatottak lakóhelye szerinti vizsgálat jól tükrözi a program területi célzottságát, a hátrányos gazdasági és foglalkoztatási helyzetű területekre koncentrálódó működést. A legfejlettebb régiókban (Közép-Magyarországon, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúl megyéiben) élő közfoglalkoztatottak együttesen a közfoglalkoztatás átlagos létszámának 15,2 százalékát tették ki 2016-ban. Ez az érték 2015-ben is hasonló mértékű (15,7%) volt. A programban részt vevő személyek 17,0 százaléka rendelkezett Borsod-Abaúj-Zemplén megyei lakhellyel 2016-ban, s további 16,6 százalék volt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei lakos. Látható, hogy a két nagy létszámú közfoglalkoztatással jellemezhető megye mindegyikére önmagában is magasabb létszámú foglalkoztatás volt jellemző, mint a nyugati, központi megyékre együttvéve, a fővárost is ideértve.

2016-ban a közfoglalkoztatásban részt vevők 42,8 százaléka dolgozott hosszabb időtartamú programok keretében, további 38,0 százalékuk járási startmunka mintaprogramban vett részt. A közfoglalkoztatottak 19,2 százalékát pedig országos közfoglalkoztatási programokban alkalmazták.

A közfoglalkoztatás három fő típusát tekintve az egyes megyék szerepe eltérő. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok átlagos létszámának 17,5 százaléka Borsod-Abaúj-Zemplén megyében kötött szerződést, további 15,1 százalék pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás elsősorban a települési önkormányzatok programjait öleli fel, s az említett két megyén kívül számottevő létszámmal működött még Hajdú-Bihar és Baranya megyében. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban részt vevők 9,4 és 6,8 százaléka tartozik e két megyéhez a szerződéskötés helye szerint. Az országos közfoglalkoztatási programok esetén az éves átlagos létszám több mint harmada (36,3%-a) köthető Budapesthez, hiszen e programok tekintetében a támogatási szerződések megkötése nagyrészt a fővárosi kormányhivatalnál történik, függetlenül attól, hogy hol valósul meg a tényleges munkavégzés. Budapesten kívül kiemelkedő még Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megye szerepe. Ezekre a megyékre összesen az országos programok átlagos létszámának 17,9 százaléka volt jellemző.

A járási startmunka mintaprogramokra 2016-ban is csak hátrányos helyzetűnek minősíthető települések önkormányzatai nyújthattak be közfoglalkoztatást előirányzó támogatási kérelmet. A legrosszabb munkaerő-piaci helyzetben lévő települések támogatására irányuló szándék érvényesülése jól látszik a mintaprogramokban foglalkoztatott személyek területi megoszlásában is. Az ország három legfejlettebb régiójában együttesen a startmunka mintaprogramokban foglalkoztatottak átlagos létszámának 6,1 százaléka volt megtalálható. A mintaprogramok szerződéskötéseinek 39,3 százaléka Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében valósult meg. Dél-Dunántúl megyéiben összességében 14,4 százalék volt ugyanez az arány, Dél-Alföld három megyéjében pedig 16,0 százalék. E két régióból Baranya és Békés megye települései 7-7,5 ezer fő körüli átlagos létszámokkal indítottak mintaprogramokat. A Hajdú-Bihar megyei települések mintaprogramjainak átlagos létszáma szintén kiemelkedő volt 2016 folyamán (meghaladta a 10 ezer főt).

18. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként a közfoglalkoztatás típusa szerint, 2016								
megye	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatási program		Járási startmunka mintaprogram		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Budapest	2 876	3,0	15 551	36,3	0	0,0	18 427	8,2
Pest	3 449	3,6	743	1,7	1 096	1,3	5 288	2,4
Fejér	2 848	3,0	1 635	3,8	708	0,8	5 190	2,3
Komárom-Esztergom	1 928	2,0	526	1,2	311	0,4	2 765	1,2
Veszprém	2 204	2,3	845	2,0	823	1,0	3 872	1,7
Győr-Moson-Sopron	1 085	1,1	981	2,3	201	0,2	2 267	1,0
Vas	927	1,0	1 341	3,1	487	0,6	2 755	1,2
Zala	1 949	2,0	577	1,3	1 515	1,8	4 041	1,8
Baranya	6 549	6,8	1 473	3,4	7 027	8,3	15 048	6,7
Somogy	4 947	5,2	698	1,6	3 667	4,3	9 312	4,2
Tolna	1 937	2,0	390	0,9	1 507	1,8	3 835	1,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	16 784	17,5	3 177	7,4	16 525	19,5	36 485	16,3
Heves	4 035	4,2	761	1,8	1 992	2,3	6 788	3,0
Nógrád	3 115	3,3	454	1,1	3 546	4,2	7 115	3,2
Hajdú-Bihar	8 975	9,4	1 273	3,0	10 108	11,9	20 356	9,1
Jász-Nagykun-Szolnok	5 735	6,0	2 409	5,6	4 903	5,8	13 048	5,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	14 404	15,1	4 478	10,4	16 902	19,9	35 784	16,0
Bács-Kiskun	4 044	4,2	1 846	4,3	3 441	4,1	9 332	4,2
Békés	4 914	5,1	1 998	4,7	7 555	8,9	14 466	6,5
Csongrád	2 959	3,1	1 699	4,0	2 639	3,1	7 296	3,3
Összesen	95 662	100,0	42 854	100,0	84 953	100,0	223 470	100,0

Forrás: BM adattár, A területi besorolás alapja a szerződés kötés helye.

A közfoglalkoztatott személyek között, az ország egészét nézve 50,3 százalék volt a nők aránya 2016-ban, mindez 3,4 százalékpontos emelkedést mutat a tavalyi évhez képest. A nemek szerinti megoszlást a közfoglalkoztatottak lakóhelye szerint vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a legmagasabb arány Bács-Kiskun (54,0%), Fejér (53,6%), Győr-Moson-Sopron (53,4%) és Csongrád (53,2%) megyére volt jellemző. Vas megyében a közfoglalkoztatottak átlagos létszámát tekintve 53,6 százalékos volt a férfiak aránya. Az országos átlagnál (49,7%-nál) magasabb volt a férfiarány többek között Zala (52,5%), Borsod-Abaúj-Zemplén (51,7%), Szabolcs-Szatmár-Bereg (51,6%) és Heves (51,3%) megyében is.

19. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként, nemek szerint, 2016						
megye	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Budapest	2 245	51,5	2 112	48,5	4 357	100,0
Pest	3 665	51,2	3 493	48,8	7 157	100,0
Fejér	2 625	53,6	2 271	46,4	4 896	100,0
Komárom-Esztergom	1 689	52,2	1 547	47,8	3 237	100,0
Veszprém	2 315	51,1	2 218	48,9	4 534	100,0
Győr-Moson-Sopron	1 179	53,4	1 028	46,6	2 206	100,0
Vas	1 103	46,4	1 273	53,6	2 375	100,0
Zala	2 442	47,5	2 700	52,5	5 141	100,0
Baranya	7 781	51,4	7 363	48,6	15 144	100,0
Somogy	5 481	50,2	5 437	49,8	10 917	100,0
Tolna	2 323	49,9	2 330	50,1	4 653	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	18 353	48,3	19 682	51,7	38 035	100,0
Heves	3 882	48,7	4 086	51,3	7 968	100,0
Nógrád	4 231	52,8	3 784	47,2	8 015	100,0
Hajdú-Bihar	11 314	52,1	10 409	47,9	21 723	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	6 804	51,7	6 365	48,3	13 169	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	17 920	48,4	19 137	51,6	37 057	100,0
Bács-Kiskun	5 473	54,0	4 658	46,0	10 131	100,0
Békés	7 612	49,1	7 881	50,9	15 493	100,0
Csongrád	3 860	53,2	3 401	46,8	7 261	100,0
Összesen	112 296	50,3	111 174	49,7	223 470	100,0

Forrás. BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

Országos szinten megállapítható, hogy 2016-ban a közfoglalkoztatottak 10,2 százaléka volt 25 éven aluli fiatal, 20,7 százalékuk 25-34 éves és közel negyedük (24,2%-uk) 35 és 44 év közötti személy. A 45 és 54 év közötti személyek aránya 25,3 százalékot tett ki, az 55 év felettiek 19,5 százalékos arányt képviseltek. Előző évhez viszonyítva megállapítható, hogy a legfiatalabb korcsoportba tartozók aránya 13,5 százalékról csökkent le 10,2 százalékra. Az arányeltolódás az 55 évnél idősebbek javára történt, hiszen egy év alatt 4,2 százalékponttal emelkedett a részarányuk.

A közfoglalkoztatottak kor szerinti megoszlását megyei bontásban vizsgálva felfedezhetők területi egyenlőtlenségek. Az ország gazdaságilag fejlettebb, jobb foglalkoztatási helyzetű területein jellemzően magasabb volt a közfoglalkoztatott személyek átlagos életkora, mint a kedvezőtlen helyzetű megyékben. Budapesten, Pest megyében, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúl megyéiben a közfoglalkoztatott személyek több mint fele 45 éves vagy annál idősebb korú volt 2016-ban. Az említett arány Budapesten volt a legmagasabb (58,5%), azt követően pedig Fejér (56,0%) és Vas (55,5%) megyében. Ezzel szemben a Dél-Dunántúlon és az ország keleti felében 41-47 százalék között alakult a 45 évesek vagy annál idősebb személyek aránya. Amennyiben az 54 év felettieket külön vizsgáljuk, kijelenthetjük, hogy részarányuk az országos átlagnál alacsonyabb volt például Szabolcs-Szatmár-Bereg (16,2%), Heves (17,1%), Borsod-Abaúj-Zemplén (17,6%), Tolna (17,6%), Baranya (18,5%) és Somogy (18,6%) megyékben is.

A közfoglalkoztatottak között a 25 éven aluli személyek aránya a fővárosban (3,8%), valamint Fejér (3,8%) és Zala (5,8%) megyében volt a legalacsonyabb. Az országos értéknél (10,2%-nál) magasabban alakult a fiatalok aránya többek között Borsod-Abaúj-Zemplén (12,5%), Békés (12,0%), Baranya (11,9%) és Heves (11,8%) megyékben. A 25 és 34 év közötti fiatalok esetén ehhez hasonlóan látható: a nyugati megyékben alacsony, 16-19 százalékos az arányuk a közfoglalkoztatottakon belül. Az ország

keleti részén, továbbá Baranya és Tolna megyében pedig az egész országra jellemző értéknél magasabb (21% feletti) arányok figyelhetők meg.

20. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként, korcsoportok szerint, 2016										
megye	25 év alatt		25-34 év		35-44 év		45-54 év		55 év és felette	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Budapest	164	3,8	708	16,3	935	21,5	1 196	27,5	1 354	31,1
Pest	575	8,0	1 283	17,9	1 682	23,5	1 946	27,2	1 671	23,4
Fejér	188	3,8	864	17,6	1 102	22,5	1 415	28,9	1 329	27,1
Komárom-Esztergom	262	8,1	560	17,3	679	21,0	894	27,6	842	26,0
Veszprém	342	7,6	748	16,5	1 014	22,4	1 271	28,0	1 158	25,5
Győr-Moson-Sopron	159	7,2	359	16,3	493	22,3	583	26,4	613	27,8
Vas	165	7,0	381	16,1	510	21,5	658	27,7	660	27,8
Zala	299	5,8	940	18,3	1 214	23,6	1 378	26,8	1 310	25,5
Baranya	1 805	11,9	3 224	21,3	3 523	23,3	3 792	25,0	2 800	18,5
Somogy	1 049	9,6	2 139	19,6	2 795	25,6	2 900	26,6	2 035	18,6
Tolna	416	8,9	984	21,1	1 175	25,2	1 260	27,1	819	17,6
Borsod-Abaúj-Zemplén	4 737	12,5	8 125	21,4	9 017	23,7	9 448	24,8	6 707	17,6
Heves	941	11,8	1 712	21,5	2 035	25,5	1 915	24,0	1 364	17,1
Nógrád	808	10,1	1 622	20,2	1 912	23,9	2 009	25,1	1 663	20,7
Hajdú-Bihar	2 361	10,9	4 515	20,8	5 266	24,2	5 522	25,4	4 059	18,7
Jász-Nagykun-Szolnok	1 407	10,7	2 850	21,6	3 251	24,7	3 145	23,9	2 517	19,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3 665	9,9	8 392	22,6	9 791	26,4	9 191	24,8	6 018	16,2
Bács-Kiskun	936	9,2	2 047	20,2	2 423	23,9	2 652	26,2	2 073	20,5
Békés	1 864	12,0	3 359	21,7	3 691	23,8	3 630	23,4	2 949	19,0
Csongrád	738	10,2	1 499	20,6	1 643	22,6	1 842	25,4	1 539	21,2
Összesen	22 880	10,2	46 312	20,7	54 150	24,2	56 647	25,3	43 479	19,5

Forrás: BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

A közfoglalkoztatásban jelentős arányban vannak jelen alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon nehezen érvényesülő személyek. A közfoglalkoztatás átlagos létszámának több mint felét, 54,6 százalékát 2016-ban is azok tették ki, akiknek legmagasabb iskolai végzettsége legfeljebb az általános iskola 8 osztálya volt. 2015-ben ez az arány hasonlóképpen alakult: akkor 53,4 százalékos volt. Az általános iskolai végzettség nélküli közfoglalkoztatottak megyén belüli részaránya tíz százalék felett alakult Borsod-Abaúj-Zemplén (12,8%), Heves (12,0%), Somogy (10,4%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (10,0%) megyében. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya kiemelkedően magas volt Szabolcs-Szatmár-Beregben (49,5%). A másik végletet Budapest (30,6%), illetve Győr-Moson-Sopron (37,4%) megye jelenti.

A szakmunkás és szakiskolai végzettségűek aránya országosan 26,0 százalékot tett ki. Arányuk Békés megyében (31,3%) meghaladta, míg Vas (29,9%), Bács-Kiskun (29,5%), Zala (29,1%), Győr-Moson-Sopron (29,0%) és Veszprém (28,4%) megyében csaknem elérte a 30 százalékot.

2016-ban a közfoglalkoztatottak 16,9 százaléka számára az érettségi jelentette a legmagasabb iskolai végzettséget. Ennél jóval magasabb arány jellemezte Budapestet (33,5%). Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a szerződéskötés helye szerint Budapesthez sorolható közfoglalkoztatási programok (főként a fővárosban megvalósuló országos programok) a szakképzettséggel rendelkezők foglalkoztatására irányulnak. Az országos értéknél (16,9%) magasabb aránnyal jellemezhető továbbá Győr-Moson-Sopron (21,9%), Csongrád (21,4%) és Békés (20,9%) megye is.

Az éves átlagos létszám szerint több mint 223 ezer közfoglalkoztatott közül 5 580 fő rendelkezett főiskolai vagy egyetemi végzettséggel, így arányuk 2,5 százalékot tett ki. A diplomás közfoglalkoztatottak száma egyik megyében sem haladta meg a 620 főt.

21. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként, legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2016										
megye	általános iskolai végzettség nélküli		általános iskola		szakmunkásképző, szakiskola		szakközépiskola, technikum, gimnázium		főiskola, egyetem	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Budapest	168	3,9	1 335	30,6	852	19,6	1 461	33,5	540	12,4
Pest	558	7,8	3 187	44,5	1 752	24,5	1 420	19,8	240	3,4
Fejér	262	5,4	2 388	48,8	1 253	25,6	864	17,7	129	2,6
Komárom-Esztergom	219	6,8	1 422	43,9	873	27,0	600	18,5	122	3,8
Veszprém	315	6,9	1 935	42,7	1 288	28,4	828	18,3	169	3,7
Győr-Moson-Sopron	126	5,7	826	37,4	640	29,0	484	21,9	131	5,9
Vas	77	3,2	996	41,9	709	29,9	466	19,6	128	5,4
Zala	474	9,2	2 078	40,4	1 497	29,1	910	17,7	183	3,6
Baranya	999	6,6	7 403	48,9	4 117	27,2	2 287	15,1	338	2,2
Somogy	1 131	10,4	5 283	48,4	2 820	25,8	1 477	13,5	206	1,9
Tolna	300	6,4	2 273	48,8	1 241	26,7	721	15,5	118	2,5
Borsod-Abaúj-Zemplén	4 884	12,8	17 565	46,2	9 668	25,4	5 306	13,9	613	1,6
Heves	958	12,0	3 873	48,6	1 805	22,6	1 151	14,4	182	2,3
Nógrád	756	9,4	3 648	45,5	1 919	23,9	1 555	19,4	136	1,7
Hajdú-Bihar	1 743	8,0	10 137	46,7	5 478	25,2	3 820	17,6	545	2,5
Jász-Nagykun-Szolnok	1 105	8,4	5 977	45,4	3 598	27,3	2 240	17,0	249	1,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3 711	10,0	18 348	49,5	8 691	23,5	5 695	15,4	611	1,6
Bács-Kiskun	647	6,4	4 503	44,4	2 985	29,5	1 758	17,3	237	2,3
Békés	479	3,1	6 552	42,3	4 855	31,3	3 237	20,9	369	2,4
Csongrád	290	4,0	3 088	42,5	1 995	27,5	1 554	21,4	334	4,6
Összesen	19 201	8,6	102 817	46,0	58 037	26,0	37 835	16,9	5 580	2,5

Forrás: BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

A közfoglalkoztatás keretében alkalmazott személyek településük gazdasági, foglalkoztatási helyzete szempontjából jelentős részben hátrányos helyzetű területeken élnek.⁹ A közfoglalkoztatási programok kifejezetten ezekben a térségekben és településeken élőkre koncentrálnak, hiszen járási startmunka mintaprogramot 2016-ban is azok a települések indíthattak, amelyek a vonatkozó jogszabályok szerint hátrányos helyzetűnek minősültek vagy miniszteri egyedi döntés értelmében kiválasztott kistérségekhez tartoznak.¹⁰ Az ország teljes lakosságának 36,2 százaléka élt 2016-ban a

⁹ A hatályos jogszabályok értelmében hátrányos helyzetű településnek tekintjük azokat, amelyek a 2016. január 1-jei állapotnak megfelelően a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet értelmében kedvezményezettnek minősültek, de nem átmenetileg kedvezményezettek. 2015-ben a 240/2006. (XI. 30.) és a 290/2014. (XI. 26.) számú Korm. rendelet volt a mérvadó – az elsőként említett már nem hatályos.

¹⁰ 2016-ban a közfoglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetű településnek tekintettük azokat, amelyek az előző lábjegyzetben is említett 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet értelmében kedvezményezettnek minősültek, de nem átmenetileg kedvezményezettek. Figyelembe vettük továbbá azokat a településeket is, amelyek a belügyminiszteri egyedi döntés alapján kiválasztott három kistérséghez (Pécsi, Devecseri és Téti) tartoznak. Ugyanígy az 1225/2011. (VI. 29.) Korm. határozatban kiemelt, Gyöngyösi kistérséghez tartozó települések esetén is a közfoglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetű megnevezést használjuk. Utóbbi két esetben a korábbi területi egységeket, a kistérségeket kell figyelembe vennünk, függetlenül a járási struktúrától. Fontos változás, hogy 2016-ban járási startmunka mintaprogramot nem indíthattak olyan települések, amelyek az említett 290-es és 105-ös Korm. rendelet szerint átmenetileg kedvezményezettek és semmilyen más rendelkezés szerint sem minősülnek hátrányos helyzetűnek, vagy közfoglalkoztatással

290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint hátrányos helyzetűnek minősített településen, miközben a közfoglalkoztatottak között 77,7 százalékot tett ki az ilyen lakóhellyel rendelkezők aránya. Nógrád megyében minden közfoglalkoztatott hátrányos helyzetű településen élő személy volt. Somogy (94,6%), Hajdú-Bihar (91,5%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (90,7%) megyében pedig meghaladta a 90 százalékot a hátrányos helyzetű településeken élő személyek aránya.

Mivel Budapest nem számít hátrányos helyzetű településnek, a közfoglalkoztatottak ilyen szempontú megbontása nem lehetséges. A kedvező munkaerő-piaci helyzetnek köszönhetően Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Fejér megyében is azok a közfoglalkoztatottak vannak többségben, akik nem hátrányos helyzetű településen élnek – arányuk rendre a következőképpen alakult 2016-ban: 86,3%, 85,1% és 71,1%.

22. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként, lakóhelyük helyzete szerint, 2016						
megye	Hátrányos helyzetű településen élő		Nem hátrányos helyzetű településen élő		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Budapest	0	0,0	4 357	100,0	4 357	100,0
Pest	2 931	41,0	4 226	59,0	7 157	100,0
Fejér	1 413	28,9	3 483	71,1	4 896	100,0
Komárom-Esztergom	481	14,9	2 756	85,1	3 237	100,0
Veszprém	2 026	44,7	2 507	55,3	4 534	100,0
Győr-Moson-Sopron	302	13,7	1 904	86,3	2 206	100,0
Vas	1 151	48,4	1 224	51,6	2 375	100,0
Zala	2 787	54,2	2 354	45,8	5 141	100,0
Baranya	11 155	73,7	3 989	26,3	15 144	100,0
Somogy	10 331	94,6	587	5,4	10 917	100,0
Tolna	2 966	63,7	1 688	36,3	4 653	100,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	33 055	86,9	4 980	13,1	38 035	100,0
Heves	5 787	72,6	2 181	27,4	7 968	100,0
Nógrád	8 015	100,0	0	0,0	8 015	100,0
Hajdú-Bihar	19 868	91,5	1 855	8,5	21 723	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	10 927	83,0	2 242	17,0	13 169	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	33 601	90,7	3 456	9,3	37 057	100,0
Bács-Kiskun	8 782	86,7	1 349	13,3	10 131	100,0
Békés	12 433	80,3	3 059	19,7	15 493	100,0
Csongrád	5 610	77,3	1 651	22,7	7 261	100,0
Összesen	173 621	77,7	49 848	22,3	223 469	100,0

Forrás: BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

A hátrányos helyzetű településeken élő közfoglalkoztatottak átlagos létszáma 2014 és 2016 között évről évre növekedett.¹¹ Ebben egyfelől szerepe van annak, hogy a járási startmunka mintaprogramok súlya 2014-ről 2015-re megnőtt. A 2015 és 2016 közötti változásokat azonban nem ez magyarázza, hiszen a mintaprogramok éves átlagos létszáma 7,5 százalékkal esett vissza egy év alatt. Ennek

segítendő településnek. Érdemes megjegyezni továbbá azt is, hogy 2015. november 27-e óta a Körmentői járás települései is regionális szempontból fejlesztendő területek lettek.

¹¹ A 2014. január 1-jei állapotot tekintve a 311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet és a 240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet volt érvényben. 2014-ben a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet helyett a 311/2007. (XI. 17.) Korm. rendeletre kellett hagyatkozni a kedvezményezett térségek besorolásakor.

megfelelően a közfoglalkoztatás más típusainak és az ezek keretében foglalkoztatott személyek létszámváltozásának, vagyis növekedésének köszönhető a hátrányos helyzetű településeken élő közfoglalkoztatottak számának emelkedése. Fontos megjegyezni, hogy a közfoglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűnek tekintett települések listája szűkült 2015 és 2016 között.

2016-ban az előző évhez képest 3,8 százalékkal volt magasabb a hátrányos helyzetű településeken élő közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma. Az egy év alatt bekövetkezett változás nem jelentett minden megyében növekedést. Fejér (-30,6%), Zala (-12,0%), Tolna (-11,5%) és Békés (-8,8%) megyében következett be a legnagyobb arányú csökkenés. A növekedés mértéke Somogy (19,6%), Bács-Kiskun (15,0%) és Hajdú-Bihar (13,2%) megyében volt a legjelentősebb. Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyében mindhárom évben alacsony volt a hátrányos helyzetű településeken élő közfoglalkoztatottak száma: előbbi megyében nem haladta meg a 400 főt, utóbbiban pedig nem érte el az 500 főt.

23. táblázat

A hátrányos helyzetű településeken élő közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma megyénként, 2014-2016						
megye	2014		2015		2016	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Budapest	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Pest	508	0,4	2 650	1,6	2 931	1,7
Fejér	1 914	1,5	2 035	1,2	1 413	0,8
Komárom-Esztergom	375	0,3	460	0,3	481	0,3
Veszprém	916	0,7	1 931	1,2	2 026	1,2
Győr-Moson-Sopron	40	0,0	312	0,2	302	0,2
Vas	703	0,5	1 069	0,6	1 151	0,7
Zala	2 161	1,6	3 166	1,9	2 787	1,6
Baranya	9 362	7,1	11 887	7,1	11 155	6,4
Somogy	7 151	5,4	8 635	5,2	10 331	6,0
Tolna	2 938	2,2	3 352	2,0	2 966	1,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	25 443	19,3	32 473	19,4	33 055	19,0
Heves	5 330	4,1	5 576	3,3	5 787	3,3
Nógrád	5 319	4,0	8 199	4,9	8 015	4,6
Hajdú-Bihar	14 091	10,7	17 558	10,5	19 868	11,4
Jász-Nagykun-Szolnok	11 003	8,4	10 906	6,5	10 927	6,3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	22 885	17,4	30 689	18,3	33 601	19,4
Bács-Kiskun	5 688	4,3	7 633	4,6	8 782	5,1
Békés	10 911	8,3	13 630	8,1	12 433	7,2
Csongrád	4 824	3,7	5 181	3,1	5 610	3,2
Összesen	131 560	100,0	167 341	100,0	173 621	100,0

Forrás. BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

2016-ban a hátrányos helyzetű településeken élő közfoglalkoztatott személyek 11,0 százaléka volt 25 éven aluli fiatal, 21,1 százaléka pedig 25 és 34 év közötti. A hátrányos helyzetűnek nem minősíthető településeken élő közfoglalkoztatottak kor szerinti összetétele ettől eltér: 2016-ban 7,6 százalékuk volt 25 év alatti, további 19,6 százalékuk pedig 25 és 34 év közötti. A legfiatalabb korcsoportba tartozók aránya mind a hátrányos, mind a nem hátrányos helyzetű településeken csökkent az előző évhez képest. Az idősebb, 45 éven felüli személyek esetén fordítottak az arányok: a hátrányos helyzetű településeken alacsonyabb, míg a jobb helyzetű településeken magasabb az idősebb közfoglalkoztatottak aránya.

24. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma életkoruk és lakóhelyük helyzete szerint, 2016						
életkor	Hátrányos helyzetű településen élő		Nem hátrányos helyzetű településen élő		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
25 év alatt	19 111	11,0	3 769	7,6	22 880	10,2
25-34 év	36 557	21,1	9 756	19,6	46 312	20,7
35-44 év	42 606	24,5	11 545	23,2	54 150	24,2
45-54 év	43 548	25,1	13 100	26,3	56 647	25,3
55 év és felette	31 799	18,3	11 679	23,4	43 478	19,5
Összesen	173 621	100,0	49 848	100,0	223 470	100,0

Forrás. BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

A közfoglalkoztatottak legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása szintén eltérést mutat a jobb és rosszabb helyzetű településeken. A hátrányos helyzetű településeken a közfoglalkoztatottak 9,4 százaléka általános iskolai végzettség nélküli személy volt. A jobb helyzetű településeken a képzetlen személyek aránya 5,8 százalékos volt. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya is magasabb (48,1%) volt a hátrányos helyzetű településeken, mint a többi településen (38,9%). A szakiskolai, szakmunkás végzettségűek aránya a két településtípust tekintve kiegyenlítettnek nevezhető (26,1 és 25,3 százalékos volt). Az ennél magasabb, érettségivel, vagy arra épülő szakképzettséggel, illetve felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a nem hátrányos helyzetű településeken volt magasabb. A hátrányos helyzetű térségekben a közfoglalkoztatottak jellemzően alacsonyabb végzettségűek voltak, mint a jobb helyzetű településeken élők.

25. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma iskolai végzettségük és lakóhelyük helyzete szerint, 2016						
legmagasabb iskolai végzettség	Hátrányos helyzetű településen élő		Nem hátrányos helyzetű településen élő		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
általános iskolai végzettség nélküli	16 315	9,4	2 886	5,8	19 201	8,6
általános iskola	83 432	48,1	19 384	38,9	102 817	46,0
szakmunkásképző, szakiskola	45 401	26,1	12 636	25,3	58 036	26,0
szakközépiskola, technikum	13 866	8,0	7 004	14,1	20 870	9,3
gimnázium	12 020	6,9	4 945	9,9	16 965	7,6
főiskola, egyetem	2 587	1,5	2 993	6,0	5 580	2,5
Összesen	173 621	100,0	49 848	100,0	223 470	100,0

Forrás. BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

A közfoglalkoztatás elsődleges célcsoportjai közé tartoznak a hátrányos helyzetű településen élő személyek, illetve az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, szakképzettség nélküli álláskereső. Amennyiben a teljes közfoglalkoztatott létszámon belül adjuk meg a hátrányos és nem hátrányos helyzetű településeken élők arányát legmagasabb iskolai végzettségük szerint, láthatjuk, hogy valamivel több mint tizedrészükre (12,3%-ukra) jellemző, hogy valamilyen szakképzettséggel rendelkeznek és jobb helyzetű településeken élnek. Tehát a közfoglalkoztatottak 87,7 százaléka vagy gazdasági, munkaerő-piaci szempontból kedvezőtlen helyzetű településen él, vagy rendkívül alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. A közfoglalkoztatottak 44,6 százaléka esetén mindkét, az elhelyezkedést erősen megnehezítő feltétel fennáll.

26. táblázat

A közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma iskolai végzettségük és lakóhelyük helyzete szerint, 2016 (tábla %)						
legmagasabb iskolai végzettség	Hátrányos helyzetű településen élő		Nem hátrányos helyzetű településen élő		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
általános iskolai végzettség nélküli	16 315	7,3	2 886	1,3	19 201	8,6
általános iskola	83 432	37,3	19 384	8,7	102 817	46,0
szakmunkásképző, szakiskola	45 401	20,3	12 636	5,7	58 036	26,0
szakközépiskola, technikum	13 866	6,2	7 004	3,1	20 870	9,3
gimnázium	12 020	5,4	4 945	2,2	16 965	7,6
főiskola, egyetem	2 587	1,2	2 993	1,3	5 580	2,5
Összesen	173 621	77,7	49 848	22,3	223 470	100,0

Forrás. BM, A területi besorolás alapja az egyén lakcíme.

11) Járási startmunka mintaprogramok

2012. évtől kezdődően a közfoglalkoztatás alapvetően három program keretében valósult meg, amelyek az alábbiak: hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, országos program és kistérségi/járási startmunka mintaprogram. Az önkormányzatok által szervezett, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásnak nevezett programok célja a helyben felmerülő közfeladatokkal, a helyi közösség érdekeit szolgáló munkaigényekkel kapcsolatos foglalkoztatás. Az országos közfoglalkoztatási programok a mindenkori munkaerő-piaci, valamint az esetleges „vis maior” helyzetek kezelésére, több ágazatot átfogóan (pl. az ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az erdőterületek, megújuló energiaforrások területén) kerülnek indításra.

A Belügyminisztérium a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet vagy a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerinti hátrányos helyzetű települések önkormányzatai részére mintaprogramokat indít. A minisztérium a tervezésnél figyelembe veszi továbbá, hogy adott település a belügyminiszteri egyedi döntés alapján kiválasztott három kistérséghez (Pécsi, Devecseri és Téti) tartozik-e. Ugyanígy az 1225/2011. (VI. 29.) Korm. határozatban kiemelt, Gyöngyösi kistérséghez tartozó települések szintén a mintaprogramok szempontjából kedvezményezett térségeknek minősülnek. Utóbbi két esetben a kistérségi besorolást kell figyelembe venni és nem a jelenleg érvényben lévő járási struktúrát.

A járási startmunka mintaprogramok alapjaiban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok mintaprogrammá nyilvánított típusai, de speciális, a települések fejlesztésével kapcsolatos feladatok ellátására irányulnak; fő kedvezményezettjei – a fent leírtaknak megfelelően – a hátrányos helyzetű, illetve a hátrányos helyzetű járásokban levő települési önkormányzatok, valamint önkormányzati társulások. A program indításának fontos feltétele, hogy a tevékenység igazodjon a helyi igényekhez, továbbá ne teremtsen versenytársat az elsődleges munkaerőpiacon, de összességében bővítse a munkalehetőségek számát a településen. Évről évre nőtt a mintaprogramot indító települések száma. 2014-ben 1 726 település indított ilyen programokat, 2015-re számuk 1 795-re emelkedett, 2016-ban pedig 1 879 volt.

A mintaprogramok közösségformáló hatásúak, élhetőbbé, lakhatóbbá teszik a településeket, azok közvetlen környékét, növelik a lakosság szubjektív biztonságérzetét, javítják a közbiztonságot. A mintaprogramokat az alábbi területekre, ún. pillérekre bonthatjuk:

A feladatok (programelemek) két fő csoportba sorolhatók:

1. Értékteremtő programok,
2. Szociális programelemek.

Az értékteremtő programok legnagyobb részben a mezőgazdasági programokat tartalmazzák, amelyek keretében a települések növénytermesztéssel, állattartással és tartósítással foglalkoznak alapvetően.

A másik két programelem a települések helyi lehetőségeit, adottságait figyelembe véve biztosít munkát a közfoglalkoztatottaknak. Ennek során általában valamilyen termék előállítása (pl.: drótháló, szerszámnyél, térkő, kültéri bútorok, stb.) történik meg.

Az értékteremtő programok tevékenysége az önfenntartás felé mutat, a megtermelt javak felhasználhatók a közétkeztetésben, a termelés támogatása, fejlesztése elősegíti a szociális

szövetkezetek létrehozását, amely a helyi lakosok nyílt munkaerőpiacra történő kivezetésének egyik megoldása lehet.

- a) A mezőgazdasági projektek célja, hogy zöldség és gyümölcs termesztése, illetve kisállattenyésztés révén segítse az önkormányzati intézmények és a település közfeladatainak ellátását (pl. a közétkeztetést), a többletermékek esetleges feldolgozását, értékesítését, valamint támogassa a települések önfenntartását.
- b) A téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás célja, hogy a munkalehetőség folyamatosságát biztosítsa a téli hónapokban a település közfoglalkoztatottjai számára, s ezáltal megélhetési lehetőséget nyújtson.
- c) A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás keretében értékteremtő, a közösségi szükségleteket kielégítő, a település fejlődését elősegítő egyedi programok valósulhatnak meg.

A szociális programelemek olyan, kvázi „szociális foglalkoztatást” valósítanak meg, amelyek nem a klasszikus értelemben vett értékteremtés köré csoportosulnak, hanem a település élhetőbbé tételére irányulnak; olyan karbantartási, állagmegóvási feladatokat tartalmaznak, amelyek különösebb szakképzettség nélkül is elvégezhetőek, fajlagos költségük viszonylag mérsékeltebb a mintaprogramokéhoz viszonyítva. Hosszú távon e programok mintaprogramként történő támogatásának kivezetése a cél. Ettől függetlenül a tevékenységek továbbra is támogathatóak maradnak, de már alacsonyabb mértékben, a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási támogatáson belül.

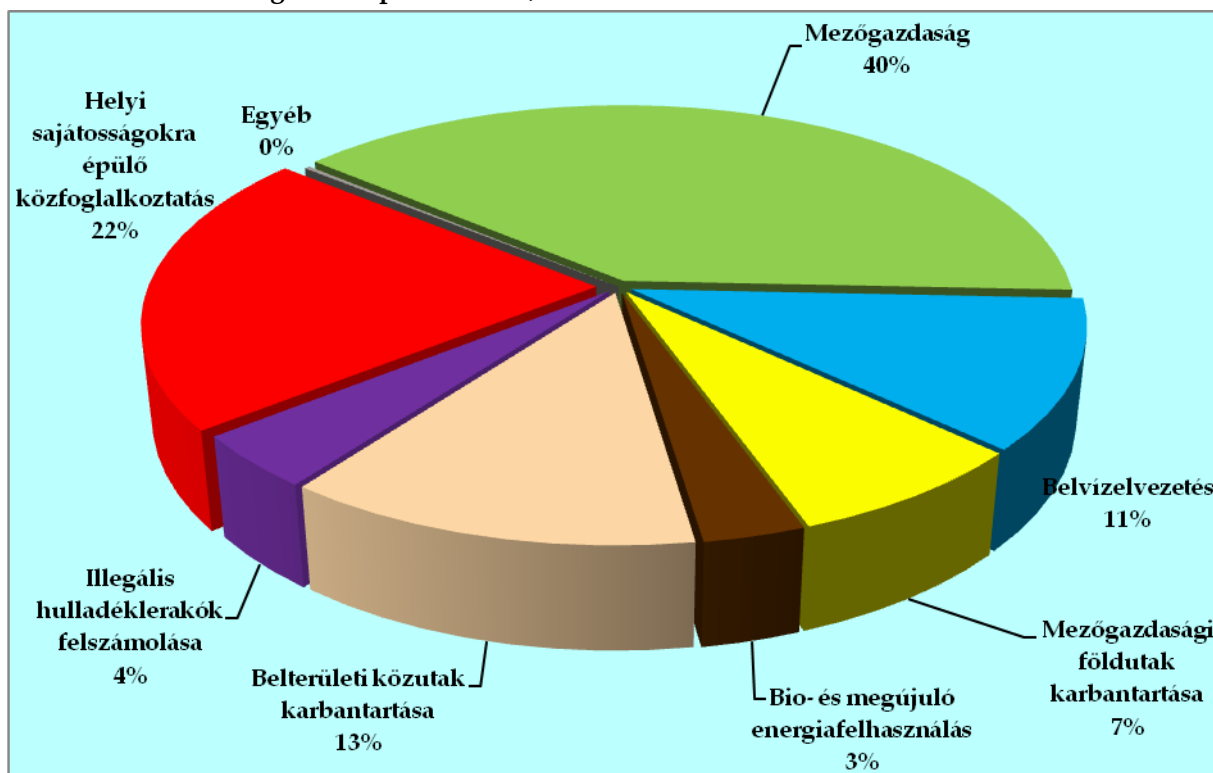
- d) A belvíz-elvezetési programok célja a településeket és a mezőgazdasági területeket fenyegető belvizek kialakulásának megelőzése, a belvízelvezető árkok kialakítása, rendszeres karbantartása.
- e) A mezőgazdasági utak rendbetételének célja, hogy elősegítse a mezőgazdasági telepek, majorok bekötését a közúti hálózatba, továbbá lehetővé tegye a termények biztonságos szállítását.
- f) A bio- és megújuló energiafelhasználás támogatásának célja a gáz kiváltása alternatív fűtési móddal, a fűtőanyag helyi biztosítása, illetve biomassza tüzelésű kazánok beüzemelése, működtetése. A helyben jelentkező biomassza tüzelőanyag igény ösztönzőjévé válhat a hazai gyártásnak.
- g) A közúthálózat javítása a települések belterületét érinti. Célja az önkormányzati kezelésű úthálózat karbantartása, javítása, környezetének rendbetétele, valamint kerékpárutak építése.
- h) Az illegális hulladéklerakó helyek felszámolásának célja a közterületeken található, illegálisan lerakott, elhagyott hulladék felszámolása, illetve a hulladékelhagyó magatartás jelenségének megváltoztatása.

A startmunka mintaprogramok átlagos létszáma 2016-ban 85,0 ezer fő volt, amely az előző évhez képest 7,5 százalékos csökkenést mutat. 2015-ben éves átlagban 91,8 ezer fő dolgozott járási startmunka keretében. A mintaprogramokban foglalkoztatottak 39,6 százaléka a mezőgazdasági pillér programjaiban vett részt 2016-ban. Éves átlagban mindez 33,6 ezer fő mezőgazdasági jellegű foglalkoztatását jelentette. A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási projekteken, éves átlagban 18,3 ezer főt, a startmunka mintaprogramok létszámának több mint ötödét (21,6%-át) foglalkoztattak. A belterületi közutak és a mezőgazdasági földutak karbantartását célzó projekteken alkalmazottak aránya együttesen 20,2 százalékos volt, átlagos létszámuk meghaladta a 17,1 ezer főt. A

belvízelvezetést célzó pillérben foglalkoztatottak száma éves átlagban közelítette a 10 ezer főt, arányuk a startmunka mintaprogramokon belül 11,3 százalékos volt.

Az illegális hulladéklerakó telepek felszámolását, valamint a bio- és megújuló energiafelhasználás javítását célzó projektekben foglalkoztatottak létszáma 3,5 ezer, illetve 2,6 ezer főre volt tehető 2016-ban. Téli és egyéb értékteremtő foglalkoztatás nem valósult meg a vizsgált évben.

21. grafikon: A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek éves átlagos létszámának megoszlása pillérenként, 2016

Forrás: BM adattár

2015-ről 2016-ra a startmunka mintaprogramokban bekövetkező létszámcsökkenés egy pillér kivételével mindet érintette. Egyedül a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatáson belül emelkedett az átlagos létszám (7,4%-kal). A legtöbb személyt érintő mezőgazdasági programok éves átlagos létszáma 9,6 százalékkal csökkent. A téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás 2015-ben befejeződött, ennek megfelelően 2016-ban már nem dolgozott senki ilyen program keretében. Ebben az eszközben 2015 márciusától nem indultak programok, a 2015-ben feltüntetett létszám is tulajdonképpen a 2014. évről áthúzódó programokban dolgozók számát mutatja. Ezt nem számítva arányaiban a bio- és megújuló energiafelhasználásra irányuló mintaprogramok létszáma esett vissza legnagyobb mértékben (12,8%-kal). A legkisebb változás az illegális hulladéklerakók felszámolására irányuló programokat érintette. Egyéb megnevezés alatt új típusú projekteket is találunk a startmunka mintaprogramok között – ezek alacsony létszámmal működtek a vizsgált évben (az éves átlagos létszám mindössze 188 fő volt).

27. táblázat

A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek éves átlagos létszáma pillérenként, 2015-2016					
Járási startmunka mintaprogramok, pillérenként	2015		2016		Változás az előző évhez képest
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	%
Mezőgazdaság	37 183	40,5	33 611	39,6	-9,6
Belvízelvezetés	10 108	11,0	9 580	11,3	-5,2
Mezőgazdasági földutak karbantartása	6 823	7,4	6 416	7,6	-6,0
Bio- és megújuló energiafelhasználás	3 026	3,3	2 639	3,1	-12,8
Belterületi közutak karbantartása	11 606	12,6	10 728	12,6	-7,6
Illegális hulladéklerakók felszámolása	3 540	3,9	3 466	4,1	-2,1
Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	2 454	2,7	0	0,0	-100,0
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	17 055	18,6	18 326	21,6	7,4
Egyéb	0	0,0	188	0,2	-
Összesen	91 795	100,0	84 953	100,0	-7,5

Forrás: BM adattár

A 2016. évi adatok szerint a járási startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek többsége, 51,4 százaléka férfi volt. A nők aránya a mezőgazdasági, valamint az illegális hulladéklerakók felszámolását célzó programokon belül haladta meg a férfiakét. A mezőgazdasági pillér esetén a részt vevő személyek 62,3 százaléka, a hulladéktelepek felszámolása esetén pedig 62,9 százaléka volt nő. Minden más pillért tekintve a férfiak felülreprezentáltsága jellemző. Jelentős férfitöbbséggel működtek a startmunka mintaprogramokon belül a belvízelvezetést (66,9%), továbbá a belterületi közutak (65,9%), valamint a mezőgazdasági földutak karbantartását célzó programok (60,0%). A kis létszámú egyéb mintaprogramokban szintén magas, 61,7 százalékos volt a férfiak aránya.

28. táblázat

A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek nem szerinti megoszlása pillérenként az éves átlagos létszám alapján, 2016						
Járási startmunka mintaprogramok, pillérenként	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Mezőgazdaság	20 949	62,3	12 662	37,7	33 611	100,0
Belvízelvezetés	3 166	33,1	6 414	66,9	9 580	100,0
Mezőgazdasági földutak karbantartása	2 564	40,0	3 852	60,0	6 416	100,0
Bio- és megújuló energiafelhasználás	1 114	42,2	1 524	57,8	2 639	100,0
Belterületi közutak karbantartása	3 656	34,1	7 072	65,9	10 728	100,0
Illegális hulladéklerakók felszámolása	2 179	62,9	1 287	37,1	3 466	100,0
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	7 612	41,5	10 713	58,5	18 326	100,0
Egyéb	72	38,3	116	61,7	188	100,0
Összesen	41 313	48,6	43 641	51,4	84 953	100,0

Forrás: BM adattár

2016-ban a startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek 9,4 százaléka, átlagosan 8 ezer fő volt 25 éven aluli személy. 2015-ben a legfiatalabb korcsoportba tartozók száma ennél magasabb, 11,5 ezer fő volt. A mintaprogramokban foglalkoztatottak között a legnépesebb korcsoportot a 45-54 évesek jelentik: 2016-ban éves átlagos létszámuk 22,5 ezer főt jelentett. Az 55 éven felüli, idősebb

személyek aránya egyötöd volt (17,2 ezer fő), hasonlóképpen a 25-34 évesek számához és arányához (16,5 ezer fő, 19,4%).

A fiatal, 25 éven aluli személyek aránya a kis volumenű bio- és megújuló energiafelhasználásra, valamint a mezőgazdasági földutak karbantartására irányuló programokban volt a legmagasabb: 11,9 és 11,0 százalék. A legnagyobb létszámot képviselő mezőgazdasági programokon belül alacsony, 7,9 százalékos arány jellemezte a 25 éven aluli személyeket.

A középkorú, 35 és 54 év közötti személyek tették ki a létszám több mint felét a mezőgazdasági programokat (53,2%) és az illegális hulladéktelepek felszámolását célzó programokat (50,6%) tekintve, de csaknem 50 százalék jellemzi a helyi sajátosságokra épülő programokat is (49,9%). Az idősebb, 55 éven felüli alkalmazottak aránya az egyéb típusú programok mellett a mezőgazdasági és a helyi sajátosságokra épülő programokban volt a legmagasabb (mindkettőn belül egyaránt 20,4%).

29. táblázat

A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek korcsoportok szerinti megoszlása pillérenként az éves átlagos létszám alapján, 2016										
Mintaprogramok, pillérenként	25 év alatt		25-34 év		35-44 év		45-54 év		55 év és felette	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Mezőgazdaság	2 652	7,9	6 237	18,6	8 592	25,6	9 281	27,6	6 849	20,4
Belvízelvezetés	1 008	10,5	1 938	20,2	2 260	23,6	2 427	25,3	1 948	20,3
Mezőgazdasági földutak karbantartása	704	11,0	1 310	20,4	1 508	23,5	1 686	26,3	1 208	18,8
Bio- és megújuló energiafelhasználás	315	11,9	531	20,1	635	24,1	658	24,9	500	19,0
Belterületi közutak karbantartása	1 151	10,7	2 124	19,8	2 532	23,6	2 752	25,7	2 167	20,2
Illegális hulladéklerakók felszámolása	324	9,3	686	19,8	847	24,4	907	26,2	703	20,3
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	1 827	10,0	3 620	19,8	4 356	23,8	4 788	26,1	3 734	20,4
Egyéb	19	10,3	36	19,3	42	22,5	41	22,0	49	25,8
Összesen	8 000	9,4	16 482	19,4	20 772	24,5	22 541	26,5	17 159	20,2

Forrás: BM adattár

A mintaprogramokban foglalkoztatott személyek többségének, 58,0 százalékának legmagasabb végzettsége legfeljebb az általános iskola volt. További 29,0 százalékuk rendelkezett befejezett szakiskolai, szakmunkás végzettséggel, 6,6 százalékuk szakközépiskolai és 5,6 százalékuk gimnáziumi végzettséggel. A diplomások aránya a mintaprogramok létszámát tekintve az egy százalékot sem érte el (0,8% volt).

Az alacsony, legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők aránya a belvízelvezetést, a bio- és megújuló energiafelhasználást célzó pillérekben, valamint a hulladéklerakók felszámolását szolgáló programokban volt a legmagasabb: 61,2 és 65,1 százalék között alakult. Az egyéb típusú és a helyi sajátosságokra épülő pillér tekintetében volt a legmagasabb a szakmunkások, szakiskolát végzett közfoglalkoztatottak aránya (33,3-33,8%). A szakközépiskolát, illetve technikumot végzett személyek aránya 7,0 százalék volt a mezőgazdasági és az egyéb mintaprogramok esetében, tehát ezeken belül volt a legmagasabb. A gimnáziumi érettségivel rendelkezők, továbbá a diplomások aránya egyaránt a belvíz-elvezetési programok esetén volt a legalacsonyabb (4,6 és 0,5%).

30. táblázat

A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek iskolai végzettség szerinti megoszlása pillérenként az éves átlagos létszám alapján, 2016												
Mintaprogramok, pillérenként	legfeljebb általános iskola		szakmunkásképző/szakiskola		szakközépiskola, technikum		gimnázium		főiskola, egyetem		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Mezőgazdaság	19 579	58,3	9 506	28,3	2 357	7,0	1 890	5,6	279	0,8	33 611	100,0
Belvízelvezetés	5 859	61,2	2 646	27,6	587	6,1	440	4,6	48	0,5	9 580	100,0
Mezőgazdasági földutak karbantartása	3 902	60,8	1 690	26,3	392	6,1	378	5,9	53	0,8	6 416	100,0
Bio- és megújuló energiafelhasználás	1 631	61,8	682	25,9	165	6,2	131	5,0	30	1,1	2 639	100,0
Belterületi közutak karbantartása	6 329	59,0	3 120	29,1	651	6,1	550	5,1	77	0,7	10 728	100,0
Illegális hulladéklerakók felszámolása	2 256	65,1	757	21,8	205	5,9	207	6,0	40	1,2	3 466	100,0
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	9 615	52,5	6 195	33,8	1 263	6,9	1 113	6,1	141	0,8	18 326	100,0
Egyéb	98	52,2	63	33,3	13	7,0	12	6,3	2	1,2	188	100,0
Összesen	49 269	58,0	24 659	29,0	5 633	6,6	4 722	5,6	670	0,8	84 953	100,0

Forrás: BM adattár

A startmunka mintaprogramok keretében alapvetően a hátrányos helyzetű települések önkormányzatai adhatnak be közfoglalkoztatási kérelmeket. Az utóbbi években folyamatosan nőtt a mintaprogramot indító települések száma: 2013-ban 1 717 település kötött legalább egy támogatási szerződést, 2014-ben 1 726 település indított ilyen programot, 2015-re számuk 1 795-re emelkedett, 2016-ban pedig 1 879 volt.¹²

A 2016. évi adatokat tekintve a startmunka mintaprogramban részt vevő települések 71,7 százaléka 3 régióban, Dél-Dunántúlon, Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön helyezkedik el. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található a mintaprogramot indító települések 16,3 százaléka, Baranyában 14,2 százaléka és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 11,8 százaléka. Ezeken a megyéken kívül Somogy, Nógrád és Zala megyében indított több mint 100 település mintaprogramot 2016-ban. A felsoroltakon kívül a többi megye esetén a részt vevő önkormányzatok száma száz alatt maradt.

2015 és 2016 között a mintaprogramot működtető települések száma országosan 4,7 százalékkal emelkedett. Somogy és Bács-Kiskun megyében emelkedett jelentős arányban a mintaprogramban részt vevő települések száma 2015 és 2016 között: 15,2 és 10,4 százalékkal. A nagyszámú települési programot indító megyék közül Borsod-Abaúj-Zemplén és Baranya megyében nőtt legnagyobb számban a részt vevő települések köre: 17, illetve 16 új település kapcsolódott be egy év alatt.

¹² Az ide vonatkozó jogszabályok megjelölését lásd a korábbi lábjegyzetekben.

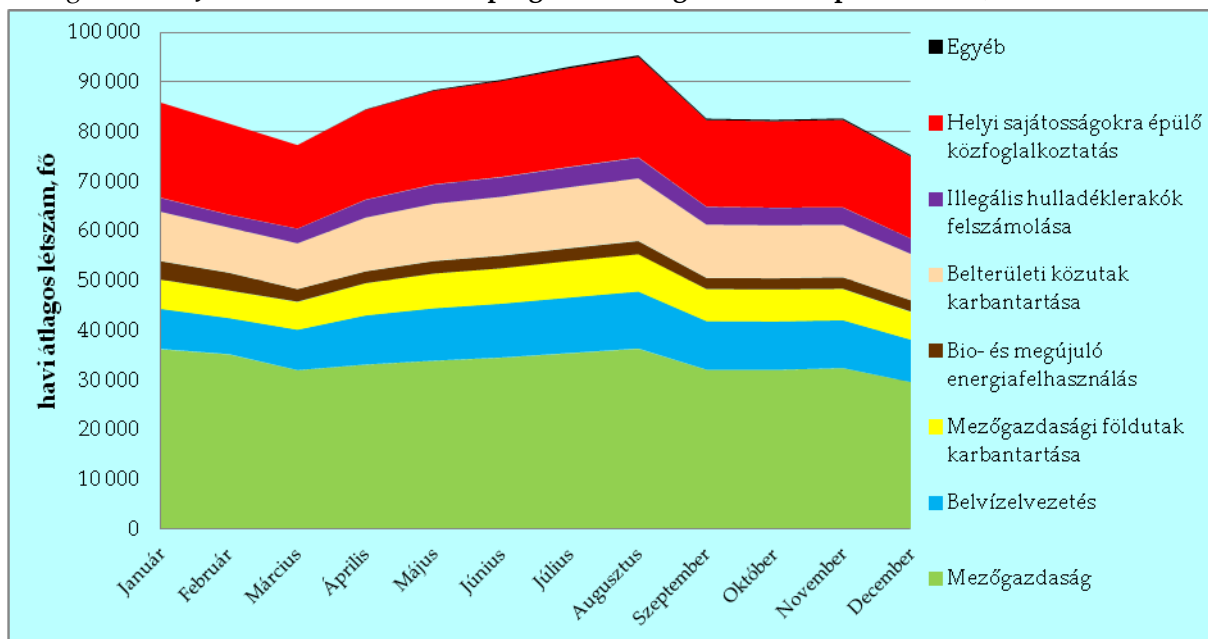
31. táblázat

Mintaprogramot indító települések száma és aránya megyénként, 2015-2016							
megye	települések száma összesen	2015				2016	
		közfog. szempontjából hátrányos helyzetű	mintaprogramot indító települések száma és aránya		közfog. szempontjából hátrányos helyzetű	mintaprogramot indító települések száma és aránya	
		db	db	%	db	db	%
Budapest	1	0	0	0,0	0	0	0,0
Pest	187	47	39	20,9	48	41	21,9
Fejér	108	30	28	25,9	21	28	25,9
Komárom-Esztergom	76	18	17	22,4	17	17	22,4
Veszprém	217	106	64	29,5	107	65	30,0
Győr-Moson-Sopron	183	31	12	6,6	20	13	7,1
Vas	216	81	60	27,8	101	62	28,7
Zala	258	159	96	37,2	151	105	40,7
Baranya	301	301	250	83,1	283	266	88,4
Somogy	246	218	165	67,1	227	190	77,2
Tolna	109	70	49	45,0	57	48	44,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	358	329	290	81,0	324	307	85,8
Heves	121	80	62	51,2	76	62	51,2
Nógrád	131	131	110	84,0	131	109	83,2
Hajdú-Bihar	82	81	77	93,9	81	79	96,3
Jász-Nagykun-Szolnok	78	66	61	78,2	61	64	82,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	229	222	222	96,9	219	222	96,9
Bács-Kiskun	119	105	77	64,7	104	85	71,4
Békés	75	69	69	92,0	63	69	92,0
Csongrád	60	50	47	78,3	48	47	78,3
Összesen	3 155	2 194	1 795	56,9	2 139	1 879	59,6

Forrás: BM adattár

A startmunka mintaprogramok átlagos létszáma 2016-ban 85,0 ezer fő volt. Az év első hónapjától (85,8 ezer főről) március végéig fokozatosan csökkent a létszáma, áprilisban – az új programok indulásának köszönhetően azonban emelkedni kezdett. A mintaprogramokban részt vevők száma május és augusztus hónap között volt a legmagasabb: 88,4 és 95,4 ezer fő közötti. Szeptembertől ismét csökkenés volt megfigyelhető, az év utolsó hónapjában már csak 75,2 ezer fő dolgozott ilyen típusú programokban. A leírt tendencia mindegyik pillér esetében érvényesült. Az egyéb típusú mintaprogramok áprilisban indultak összesen 76 fővel, a legtöbb (310-311 fő) július-augusztus hónapban vettek részt benne, szeptembertől kezdődően pedig 290 fő alatti havi átlagos létszámok voltak jellemzőek.

22. grafikon: Járási startmunka mintaprogramok átlagos létszáma pillérenként, havonta 2016-ban

Forrás: BM adattár

A mintaprogramokban foglalkoztatott személyek 19,9 százaléka esetében Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében történt a szerződéskötés. További 19,5 százalék Borsod-Abaúj-Zemplén megyei települések programjaiban dolgozott. A harmadik legmagasabb aránnyal Hajdú-Bihar megyében találkozhatunk (11,9%). Ez a három megye együtt a startmunka mintaprogramok átlagos létszámának több mint felét (51,2%-át) foglalkoztatta. Ezeken kívül Békés, Baranya és Jász-Nagykun-Szolnok megye emelhető még ki: az első kettőben a mintaprogramok éves átlagos létszáma meghaladta a hétezeret, Jász-Nagykun-Szolnok megyében pedig közelítette az ötezer főt. A járasi startmunka mintaprogramok keretében éves szinten jellemzően csak néhány száz főt foglalkoztató térségek közé közép- és nyugat-dunántúli megyék tartoznak.

32. táblázat

A startmunka mintaprogramokban foglalkoztatott személyek átlagos létszáma pillérenként és megyénként, 2016									
megye	Mezőgazdaság	Belvízelvezetés	Mezőgazdasági földutak karbantartása	Bio- és megújuló energiafelhasználás	Belterületi közutak karbantartása	Illegális hulladék-lerakók felszámolása	Helyi sajátosságokra épülő	Egyéb	Összesen
Pest	368	154	85	71	197	79	133	10	1096
Fejér	403	118	7	29	50	10	91	0	708
Komárom-Esztergom	62	66	28	9	60	7	79	0	311
Veszprém	338	115	119	24	124	35	68	0	823
Győr-Moson-Sopron	158	12	0	0	1	0	30	0	201
Vas	85	76	114	0	56	5	135	16	487
Zala	722	100	101	30	139	2	420	0	1515
Baranya	3035	898	506	129	883	137	1438	0	7027
Somogy	1385	552	470	44	402	266	547	0	3667
Tolna	853	76	42	20	95	38	383	0	1507
Borsod-Abaúj-Zemplén	6966	1415	651	906	1207	505	4818	58	16525
Heves	979	118	130	67	281	72	344	1	1992
Nógrád	1149	447	156	152	444	177	1021	0	3546
Hajdú-Bihar	3836	992	647	304	1297	602	2428	0	10108
Jász-Nagykun-Szolnok	2081	640	367	57	782	340	635	1	4903
Szabolcs-Szatmár-Bereg	6678	2227	1919	426	2370	547	2649	87	16902
Bács-Kiskun	1066	338	347	147	605	238	699	0	3441
Békés	2542	863	541	185	1344	303	1763	14	7555
Csongrád	904	373	187	38	390	103	643	0	2639
Összesen	33 611	9 580	6 416	2 639	10 728	3 466	18 326	188	84 953

Forrás: BM adattár, A területi besorolás alapja a szerződéskötés helye.

A mintaprogramokban részt vevő közfoglalkoztatottak átlagos létszámának csaknem negyven százaléka mezőgazdasági jellegű programban dolgozott (33,6 ezer fő, 39,6%). A mezőgazdasági programok szerepe Győr-Moson-Sopron (78,7%), Fejér (56,9%) és Tolna (56,6%) megyén belül volt a leghangsúlyosabb – e megyékben a startmunka mintaprogramok főként mezőgazdasági jellegűek voltak.

A helyi sajátosságokra épülő programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma országosan 21,6 százalékos volt. A résztvevők megyén belüli aránya legnagyobb mértékben Borsod-Abaúj-Zemplén (29,2%), Nógrád (28,8%), Vas (27,7%) és Zala (27,7%) megyében haladta meg az országos értéket.

Belterületi közutak karbantartását célzó programok keretében foglalkoztatták a mintaprogramok éves átlagos létszámának 12,6 százalékát. Ennél nagyobb arány elsősorban Komárom-Esztergom (19,3%), Pest (18,0%), Békés (17,8%) és Bács-Kiskun (17,6%) megyére volt jellemző.

A belvízelvezetés érdekében indított programok többek között Komárom-Esztergom (21,1%) és Fejér (16,7%) megyén belül képviseltek az országosnál (11,3%-nál) nagyobb arányt.

A mezőgazdasági földutak karbantartását célzó projektek a mintaprogramokban foglalkoztatottak 7,6 százaléka számára biztosítottak munkát. Az illegális hulladék-lerakók felszámolását, valamint a bio- és megújuló energiafelhasználást tekintve 4,1 és 3,1 százalék volt ugyanez az arány. Az egyéb típusú mintaprogramok mindössze 188 fő átlagos létszámmal működtek 2016-ban.

A közfoglalkoztatás szempontjából két legjelentősebb megye – Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg – a járási mintaprogramokat tekintve is a legfontosabb megyéknek számít. Borsodban is és Szabolcsban is a mezőgazdasági programok voltak a legnagyobb súlyúak: 42,2 és 39,5 százalék volt a megyén belüli arány. A mezőgazdasági pillér mellett a helyi sajátosságokra épülő programok jelentették a második legnépszerűbb mintaprogram típust az említett két megyében. A helyi

sajátosságú programokban részt vevők megyén belüli aránya Borsodban 29,2 százalék, míg Szabolcsban 15,7 százalék volt a vizsgált évben.

12) Civil szervezetek és egyházak a közfoglalkoztatásban

A nonprofit szervezetek és egyházak közfoglalkoztatásban betöltött szerepe évről évre növekszik. E szervezetek nemcsak szakmai - szervezeti háttérükkel, de sok esetben elköteleződésükkel tudják segíteni a közfoglalkoztatási programok működtetését.

2016-ban, a teljes év átlagában több mint 21 ezer fő vett részt nonprofit, egyházi szervezeteknél közfoglalkoztatásban. 2015-ben az a létszám 16,5 ezer fő volt.

E szervezetek nagyobb részt hosszabb idejű, kisebb részt országos közfoglalkoztatási programokat indítottak. Megjelenik e foglalkoztatói kör a startmunka mintaprogramok esetében is, amennyiben önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok (jellemzően nonprofit kft-k) a mintaprogramot lebonyolító foglalkoztatók. E körben jellemzően nagyobb városok cégeit találjuk, így például: Pécsi Városgondozási Nonprofit Kft., Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft., Barcika Park Városüzemeltetési Nonprofit Kft. Jellemzően civil vagy egyházakhoz kötődő nonprofit szervezetek működtetik a hajléktalan személyek mintaprogramjait is. A hosszabb idejű közfoglalkoztatásban a nonprofit gazdasági társaságok mellett jelentős szerepet vállalnak a különböző egyesületek (ide tartoznak pl. a sportegyesületek, polgárőr szövetségek is); valamint az egyházakhoz köthető szervezetek. Az országos közfoglalkoztatásban a nonprofit gazdasági társaságokat követően az alapítványok játsszák a legfontosabb szerepet.

33. táblázat

Jogi személyiségű és jogi személyiség nélküli nonprofit szervezeteknél dolgozó közfoglalkoztatottak éves átlagos létszáma a támogatás típusa szerint, 2015-2016								
cég gazdasági formája	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatás		Startmunka mintaprogram		Összesen	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Alapítvány, jogi személyiségű intézménye és szervezeti egysége	415	702	1 145	1 664	-	-	1 560	2 366
Az egyesület egyéb formái	1 315	2 215	58	93	7	-	1 380	2 309
Egyházi jogi személy	862	1 457	195	591	3	-	1 061	2 048
Köztisztület	10	12	-	-	-	-	10	12
Nonprofit gazdasági társaság	7 246	8 132	3 173	3 638	1 915	2 255	12 334	14 024
Párt, érdekképviselő, szövetség, az egyesület jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége	81	215	-	-	-	-	81	215
Egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet	32	64	-	-	-	-	32	64
Egyéb, jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet	3	5	-	-	-	-	3	5
Összesen	9 965	12 803	4 572	5 986	1 925	2 255	16 462	21 044

Forrás: BM adattár

2016-ban a közfoglalkoztatásban résztvevők éves átlagos számát tekintve a legnagyobb nonprofit közfoglalkoztató a Magyar Közút Nonprofit Zrt. volt, több országos valamint országos mintaprogramot is bonyolított. Másodikként a Magyar Református Szeretetszolgálat szerepel a listán, szintén országos közfoglalkoztatási programmal. Ezt követően a települési nonprofit cégek állnak a

listán, mint legnagyobb nonprofit foglalkoztatók. A toplistában megjelenik a Baptista Szeretetszolgálat, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, valamint a Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat is.

34. táblázat Legnagyobb nonprofit közfoglalkoztatók, a szervezeteknél dolgozó közfoglalkoztatottak 2016. évi átlagos létszáma a támogatás típusa szerint, fő

Közfoglalkoztató megnevezése	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	Országos közfoglalkoztatás	Startmunka mintaprogram	Összesen
Magyar Közút Nonprofit Zrt.	16	2 950	-	2 966
Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány	-	1 637	-	1 637
Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Nonprofit Kft.	1 403	18	-	1 422
Miskolci Városgazda Városgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Kft.	1 122	56	-	1 179
Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	468	16	299	783
Dehusz Nonprofit Kft.	662	21	-	683
Pécsi Városgondozási Nonprofit Kft.	59	58	535	652
Barcika Park Városüzemeltetési Nonprofit Kft.	202	-	210	412
Borsodi Közszolgáltató Nonprofit Kft.	156	-	182	338
Baptista Szeretetszolgálat	32	304	-	336
Kecskeméti Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	308	-	-	308
Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	277	-	-	277
Jánoshalmi Közfoglalkoztatási Nonprofit Kft.	122	-	135	257
Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft.	-	251	-	251
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	213	11	-	224
Pásztói Városgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Kft.	74	-	141	215
Várvag Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft.	95	13	89	196
Feszöfe Ferencvárosi Szociális Foglalkoztató és Ellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	55	127	-	182
Tiszaújvárosi Községüzemelési és Szolgáltató Nonprofit Kft.	85	-	88	173
"Budapest esély" Nonprofit Kft.	170	-	-	170
Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat	-	139	-	139
"Munkalehetőség a jövőért" Szolnok Nonprofit és Közhasznú Kft.	129	10	-	139
Boldog Ceferino Intézet	-	139	-	139
Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.	133	-	-	133
Taktaharkányi Településüzemeltetési Nonprofit Kft.	12	-	112	124
Dombóvári Város- és Lakásgazdálkodási Nonprofit Kft.	63	-	57	120
Kőkeresztény Kőbányai Kerületgondnoksági és Településüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Kft.	105	-	-	105
Kalocsai Parkgondozó és Közszolgáltató Nonprofit Kft.	13	-	89	103
Abokom Közhasznú Nonprofit Kft.	47	-	53	100

Forrás: BM adattár, *2016-ban éves átlagban legalább 100 főt közfoglalkoztatottat foglalkoztató nonprofit szervezetek

13) Országos közfoglalkoztatók

Az országos közfoglalkoztatás olyan közfoglalkoztatási forma, amely a mindenkori munkaerő-piaci helyzet, az esetleges „vis maior” helyzetek kezelésére, több ágazatot átfogóan (pl. ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az erdőterületek, megújuló energiaforrások területén) indítható. Egyes programok esetén jelentős a szakképzett munkaerő iránti igény az országos közfoglalkoztatásban (különösen igaz ez a digitalizálási és kulturális közfoglalkoztatási projektekre).

Az országos közfoglalkoztatási programok jellemzően minden év márciusában indulnak és általában egy évig tartanak. A 2016-os év programjaiban- tehát az év márciusától indult programokban - 184 szerződést kötöttek a foglalkoztatók országos közfoglalkoztatási programok indítására. A programok többsége, 172 darab, márciusban indult, s csak elvétve kezdődött egy-egy program az év második felében. A programok döntő többsége, 171 darab 2017 februárjáig tartott. Ezekben a szerződésekben 46,0 ezer fő foglalkoztatására kaptak a foglalkoztatók támogatást, míg a megítélt támogatási összeg 64 436,1 millió forint volt (ebből 2017. március 27-éig kifizetésre került 49 802,2 millió forint a közfoglalkoztatók részére). Az országos programokra biztosított források 2016-ban némileg növekedtek ugyan a 2015-ös programokra biztosított forrásokhoz képest (a 2015. évben indult országos programok támogatási főösszege 2 150,4 millióval kevesebb volt), azonban a támogatott létszámok másfél ezer fővel csökkentek. Mivel a kapott támogatási forrásokon belül a személyi jellegű költségek részaránya mindkét évben egyaránt 83%-os volt, a különbség oka, hogy a 2016-os programok átlagos ideje némileg hosszabb volt (2015-ben indult programok 10%-a véget ért az év november-decemberében, vagyis a szerződések átlagos hossza némileg nagyobb volt 2016-ban.)

Az országos közfoglalkoztatásban külön programokat jelentenek az úgynevezett országos mintaprogramok. Ezek egy-egy speciális célból, speciális célcsoport foglalkoztatására szervezett programok, támogatásaik között egyedi költségelemek is megjelenhetnek, így jellemzően alacsonyabb a személyi jellegű támogatás aránya a programok összköltségében (ez alól kivétel a 2016. évi kulturális közfoglalkoztatási program, ahol a személyi jellegű ráfordítások aránya magasabb az átlagosnál). A 2016-os évben a hajléktalan mintaprogram 776 fő bevonásával valósult meg. A legnagyobb ilyen országos mintaprogramot a Magyar Közút Nonprofit Zrt. végezte, aki 3100 fő foglalkoztatására kapott támogatást. A kulturális program csaknem 8000 fő támogatásával indult 2016-ban. Ezekről a programokról részletesen beszámolunk a 16. fejezetben.

35. táblázat

2016. évi* országos közfoglalkoztatás szerződéseinek legfontosabb adatai			
	Szerződésekben megállapított támogatott létszám, fő	Szerződésekben megállapított összes támogatás, Ft	Szerződésekben megállapított támogatás munkabér és járulékai, Ft
Országos közfoglalkoztatás, országos mintaprogramok nélkül	34 261	45 859 514 527	38 566 622 081
Hajléktalan mintaprogram	776	1 395 670 741	860 162 663
Közút mintaprogram	3 100	5 345 729 131	3 620 724 232
Kulturális mintaprogram	7 832	11 822 773 569	10 446 678 525
Vadterelő kerítés mintaprogram	13	12 417 200	2 409 652
Országos közfoglalkoztatás összesen	45 982	64 436 105 168	53 496 597 153

Forrás: BM adattár, * 2016. márciusától vagy ezt követően indult programok

Mivel az országos programok ciklusa eltér a naptári évektől, ha a 2016-os év átlagos létszámait elemezzük, ez a létszám egyrészt tartalmazni fogja a 2015-ös év programjainak 2016 első két hónapjára áthúzódó létszámait, valamint a 2016-os márciusában induló programok december 20-ig terjedő létszámait is.

A 2016-os év sajátossága, hogy ebben az évben az országos programokban már nem kaptak támogatást a magánérdő-gazdálkodók, akik ebben az évben már csak hosszabb idejű támogatásra voltak jogosultak (2015-ös év programjaiban még e foglalkoztatói kör is az országos programokban vett részt). Azonban a fenti okokból, a 2016-os éves átlagos adatokban a magánérdő-gazdálkodók is meg fognak jelenni (természetesen az éves átlagos létszámban e foglalkoztatói kör közfoglalkoztatotti létszámának súlya csak igen kicsi lesz, hiszen az év első két hónapjában dolgoztak csak e programtípusban, így ez a két hónap adata vesz részt az éves átlagos létszám képzésében.)

A 2016-os évben az országos közfoglalkoztatók által foglalkoztatott személyek éves átlagos létszáma 42,8 ezer fő volt. A legnagyobb országos közfoglalkoztatók a Nemzeti Művelődési Intézet, a Magyar Közút, a MÁV Zrt. valamint a Vízügyi Igazgatóságok voltak. Az országos közfoglalkoztatásban összességében férfi-túlsúly a jellemző, azonban a legnagyobb foglalkoztatók között kettőt is találunk, ahol a nők alkotják a dominánsabb csoportot: a Nemzeti Művelődési Intézet programjában valamint a Református Szeretetszolgálatnál. Előbbinél a nők aránya 76%-os, utóbbinál csaknem két-harmados. A másik végleten, a Magyar Közút esetén 10% alatti a nők aránya.

36. táblázat

Legnagyobb országos közfoglalkoztató cégek, 2016-ban (résztevők átlagos létszáma alapján), nemenként (fő)			
	Nő	Férfi	Összesen
Nemzeti Művelődési Intézet	3 938	1 234	5 171
Magyar Közút Nonprofit Zrt.	272	2 678	2 950
Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság	218	1 930	2 148
Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság	296	1 633	1 929
Közép-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság	387	1 417	1 804
Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány	1 043	594	1 637
Közép-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság	424	930	1 354
MÁV Zrt.	354	888	1 242
Körös-Vidéki Vízügyi Igazgatóság	175	1 011	1 186
Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság	253	777	1 030

Forrás: BM adattár

Ha az összes országos közfoglalkoztatót a foglalkoztató szervezet típusa alapján csoportosítjuk, láthatjuk, hogy mely foglalkoztatói csoportok a jellemzők ebben a programtípusban: főként állami fenntartású, költségvetési intézmények jelennek meg.

37. táblázat

Országos közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma és megoszlása 2016-ban, a foglalkoztató típusa és az egyének főbb jellemzői szerint										
Országos közfoglalkoztatottak típusai	nemenként		korcsoportonként			iskolai végzettség szerint				Összesen
	Férfi	Nő	25 év alatt	25-54 év	55 év és felette	Legfeljebb 8 általános	szakmunkás., szakiskola	gimnázium, érettségi, technikum	felsőfok	
	fő									
Állami erdőgazdaság	4539	1797	669	4302	1365	3686	1884	704	62	6336
Egyéb költségvetési szerv	4421	5313	1400	7083	1252	1816	1166	4974	1779	9735
Honvédelmi szerv	110	37	9	93	45	43	72	30	2	147
Katasztrófavédelmi szerv	387	752	93	812	235	122	270	618	129	1140
Magán erdőgazdálkodó	299	66	45	261	60	210	113	39	4	365
Nemzeti park igazgatóság	575	334	96	646	167	255	294	257	103	908
Nonprofit szervezet	1312	1830	261	2238	643	1176	891	872	202	3141
Rendészeti, BV szerv	984	2299	381	2253	649	524	856	1651	253	3283
Vízgazdálkodási társulat	1989	372	245	1629	487	1382	704	256	20	2361
Vízügyi igazgatóság	11390	2797	1257	9728	3202	7429	4705	1814	238	14187
Vasút (MÁV)	888	354	116	890	236	746	347	137	12	1242
Összesen	26895	15950	4572	29933	8341	17388	11301	11352	2804	42845
	%									
Állami erdőgazdaság	71,6	28,4	10,6	67,9	21,5	58,2	29,7	11,1	1,0	100,0
Egyéb költségvetési szerv	45,4	54,6	14,4	72,8	12,9	18,7	12,0	51,1	18,3	100,0
Honvédelmi szerv	75,0	25,0	5,9	63,2	30,9	29,3	48,8	20,7	1,3	100,0
Katasztrófavédelmi szerv	34,0	66,0	8,2	71,2	20,6	10,7	23,7	54,3	11,3	100,0
Magán erdőgazdálkodó	81,9	18,1	12,4	71,5	16,4	57,5	30,8	10,8	1,0	100,0
Nemzeti park igazgatóság	63,3	36,7	10,6	71,1	18,3	28,1	32,3	28,3	11,3	100,0
Nonprofit szervezet	41,8	58,2	8,3	71,2	20,5	37,4	28,4	27,7	6,4	100,0
Rendészeti, BV szerv	30,0	70,0	11,6	68,6	19,8	16,0	26,1	50,3	7,7	100,0
Vízgazdálkodási társulat	84,2	15,8	10,4	69,0	20,6	58,5	29,8	10,8	0,8	100,0
Vízügyi igazgatóság	80,3	19,7	8,9	68,6	22,6	52,4	33,2	12,8	1,7	100,0
Vasút (MÁV)	71,5	28,5	9,3	71,6	19,0	60,1	27,9	11,0	1,0	100,0
Összesen	62.8	37.2	10.7	69.9	19.5	40.6	26.4	26.5	6.5	100.0

Forrás: BM adattár

Az országos közfoglalkoztatási programokban a Vízügyi Igazgatóságok a legnagyobb közfoglalkoztatók: 14,2 ezer fős átlagos állományi létszám dolgozott e foglalkoztatói körben 2016-ban, ami az országos közfoglalkoztatás 33%-át jelenti. Második legnagyobb csoportot az egyéb költségvetési szervek, állami cégek jelentik, itt éves átlagban 9,7 ezer fő közfoglalkoztatott dolgozott. Az NMI és a Magyar Közút mellett e körbe tartozik a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, a Magyar Nemzeti Levéltár, az Országos Széchenyi Könyvtár. További több mint 6,3 ezer főt az állami erdőgazdaságok, csaknem 3,3 ezer főt a rendészeti és büntetés-végrehajtási szervek, valamivel több mint 3,1 ezer főt nonprofit szervezetek, csaknem két és félezer főt a vízgazdálkodási társulatok, több mint 1,1 ezer főt a katasztrófavédelem és szervei, csaknem 0,9 ezer főt pedig a Nemzeti Parkok alkalmaztak.

Az országos közfoglalkoztatás esetén a női foglalkoztatottak aránya a rendészeti, BV szervek esetén a legmagasabb (70%-os), e szervezeteknél a női közfoglalkoztatottak többsége érettségivel rendelkezik

(az összes közfoglalkoztatott mintegy felére jellemző ez). Relatív magas a nők aránya még a katasztrófavédelmi szerveknél is: a közfoglalkoztatottak mintegy két-harmada nő, e szervezeteknél is az érettségizettek túlsúlya a jellemző (a nők körében arányuk még magasabb). Az egyes közfoglalkoztatói csoportoknál az ott dolgozók életkor szerinti összetétele csak kevésbé különbözik, bár a honvédelmi szervek esetében az 55 éven felüliek magas aránya (30,9%) szembetűnő. Az iskolai végzettség szerinti összetétel - részben a nemek szerinti arányokkal is összefüggésben - jelentősen különbözik. A legnagyobb arányban alacsony végzettségű, legfeljebb 8 általános osztállyal rendelkező közfoglalkoztatottak a MÁV-nál, a vízgazdálkodási társulatoknál, az állami erdőgazdálkodónál és a vízügyi igazgatóságoknál állnak alkalmazásban: arányuk 52-60% közötti. A szakiskolai, szakmunkás végzettséggel rendelkezők a honvédelmi szerveknél vesznek részt magasabb arányban a közfoglalkoztatásban, míg az érettségizett és diplomás csoportok aránya a kulturális közfoglalkoztatásban a legmagasabb (e szervezetek a típusok szerinti besorolásban az egyéb költségvetési szerveknél jelennek meg.) Összességében az érettségizettek és felsőfokú végzettséggel rendelkezők együttes aránya magasabb, mint 50%-os az alábbi foglalkoztatói csoportok esetén: egyéb költségvetési szerv, rendészeti, BV szervek, katasztrófavédelem.

14) A közfoglalkoztatásra fordított költségek

A közfoglalkoztatás kiadásait a 2016-ban befejeződő, lezárt programokra vonatkozóan adjuk meg¹³. Egy közfoglalkoztatási program esetén a tényleges költségek csak a program lezárulta után, az előlegeket és közbenső kifizetéseket is tartalmazó elszámolás után adhatók meg. A pénzügyi mutatók, fajlagos költségek számításánál elengedhetetlen, hogy az egy programra jutó költségeket az abban a programban érintett létszámokhoz lehessen kapcsolni. Ennek következtében eltér a beszámolóban eddig bemutatott, 2016-os programok és a költségek számításánál figyelembe vett programok köre. A 2016-ban lezárt programok közé beletartoznak az előző évben indított, erre az évre áthúzódó foglalkoztatások. Mivel a legtöbb program adott év márciusában indul és következő év februárjáig tart, így a 2016-ban befejeződő programok többségét ezen, 2015-ben induló programok jelentik. Az adatok között nem szerepelnek a 2016-ban indított, de 2017-re is áthúzó támogatások, továbbá azok sem, amelyeket eredetileg 2016-ban terveztek befejezni, de az év során meghosszabbították és ezért lezárása már csak a következő évben, 2017-ben történt.

Az itt látható támogatások köre és ezzel a látható összegek is eltérnek a 2016-ban közfoglalkoztatási programokra kifizetett összegektől és a közfoglalkoztatás 2016. évi költségvetést terhelő összegétől is, ezért azokkal nem összehasonlíthatók.

A közfoglalkoztatás keretében 2016-ban lezárt programok költsége 227,6 milliárd forint volt. A költségek 29,6 százaléka, 67,3 milliárd forint jutott a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokra. Az országos programok költségei a teljes összeg 23,6 százalékát, 53,6 milliárd forintot tettek ki. A startmunka mintaprogramok igényelték a költségek legnagyobb részét, 46,9 százalékát, ami a 2016-ban lezárt programok esetén 106,7 milliárd forint volt.

¹³ Az adatok 2017. 9. hét végéig az informatikai rendszerben lekönyvelt kifizetéseket mutatják. Kisebb módosulások ezt követően még előfordulhatnak.

38. táblázat

A 2016-ban lezárt közfoglalkoztatási programokra eső költségek, támogatási típusonként (ezer Ft)			
Támogatás típusa	Összes költség	Egy főre eső költség	Egy fő egy hónapjára eső költség
Hosszabb időtartamú	67 319 992	437,3	77,0
Országos közfoglalkoztatási programok	53 625 395	1053,9	108,2
Startmunka mintaprogramok	106 672 832	982,8	106,3
Összesen	227 618 219	801,1	95,9

Forrás: BM adattár

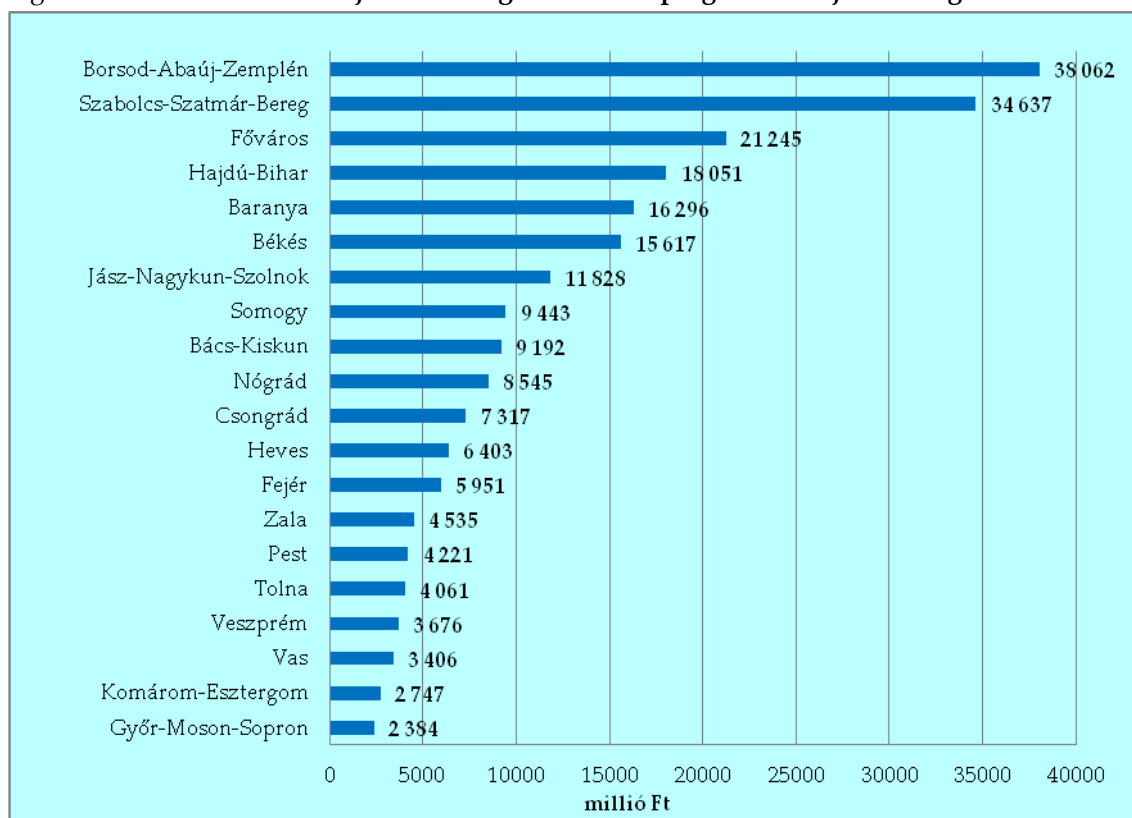
A különböző típusú programok esetén az egy főre jutó költségek jelentősen eltértek. Ezt az eltérést elsősorban, de nem kizárólag az egyének eltérő támogatási ideje okozta. A 2016-ban lezárt hosszabb idejű közfoglalkoztatási programokban egy személy átlagosan 5,7 hónapot töltött el, miközben az országos programok és startmunka mintaprogramok esetén ez az érték 9,3 – 9,7 hónap volt.

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatások esetén az egy főre eső átlagos költség (437,3 ezer Ft) 54,6 százaléka volt az összes programra jellemző egy főre jutó átlagos költségnek (801,1 ezer Ft). Az országos és a mintaprogramok egy főre eső költségei 22 – 32 százalékkal meghaladták az összes programra jellemző egy főre eső költséget.

Az egy hónapra és egy főre számított teljes költség már kiküszöböli az eltérő támogatási időtartamból eredő eltéréseket. A programok egy főre eső havi költségei 77 és 108 ezer forint között mozogtak a 2016-ban véget ért programok esetében. A járási mintaprogramok esetén 10,8 százalékkal, az országos programok esetén 12,8 százalékkal haladta meg az egy főre eső havi átlagos költség az összes programra vetített 95,9 ezer forintos értéket. E programok esetében beruházási költségek és nagyobb értékű beszerzések is támogathatóak. A legalacsonyabb egy főre eső havi költséget a hosszabb idejű programok esetén láthatjuk (77 ezer Ft). Ez az összeg tartalmazza a munkabért és az ezt terhelő járulékokat, a munkába járás költségeit, a programban beszerzett eszközök költségeit és egyéb, a támogatás keretében elszámolt költségeket is.

A 2016-ban lezáruló közfoglalkoztatási programokra országosan elköltött 228 milliárd forintból 38 milliárd jutott a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei programokra (16,7%), 34,6 milliárd Ft pedig a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei programokra (15,2%). Ebben a két megyében került kifizetésre a közfoglalkoztatási kiadások közel egyharmada (31,9%). Jelentős, 11 és 21 milliárd Ft közötti összeget költöttek el közfoglalkoztatásra Hajdú-Bihar, Baranya, Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyében is.

23. grafikon: A 2016-ban befejezett közfoglalkoztatási programok teljes költségei

Forrás: BM adattár, A területi besorolás alapja a munkáltató telephelye

Az egy főre eső költségek azokban a megyékben haladták meg az országos átlagot, ahol magasabb volt az országos programok aránya a megyei közfoglalkoztatáson belül. Budapesten, Vas, Baranya, Nógrád és Békés megyében voltak a legmagasabbak az egy főre eső költségek. Pest és Heves megyében ez az érték 650 ezer forint alatt maradt. Az egy főre és egy hónapra eső fajlagos költség tekintetében nem volt ilyen jelentős különbség. A havi költség 105,6 ezer forint (Baranya megye) és 75,7 ezer forint (Pest megye) között volt.

39. táblázat

A 2016-ben lezárt közfoglalkoztatási programokra eső költségek, megyénként (ezer Ft)			
megye	Összes költség	Egy főre eső költség	Egy fő egy hónapjára eső költség
Budapest	21 244 751	941,6	99,2
Pest	4 221 335	558,7	75,7
Fejér	5 950 996	812,6	99,5
Komárom-Esztergom	2 747 416	720,7	98,4
Veszprém	3 676 060	675,1	88,7
Győr-Moson-Sopron	2 384 317	801,2	98,7
Vas	3 406 445	979,1	103,9
Zala	4 534 504	814,2	102,2
Baranya	16 296 028	909,4	105,6
Somogy	9 443 322	731,4	99,4
Tolna	4 060 715	720,5	94,9
Borsod-Abaúj-Zemplén	38 062 290	810,0	97,9
Heves	6 402 884	629,1	85,2
Nógrád	8 544 525	862,0	103,7
Hajdú-Bihar	18 051 100	715,1	92,8
Jász-Nagykun-Szolnok	11 827 937	729,7	89,7
Szabolcs-Szatmár-Bereg	34 636 508	779,9	92,4
Bács-Kiskun	9 192 256	799,2	93,3
Békés	15 617 483	896,9	99,9
Csongrád	7 317 348	777,4	94,0
Összesen	227 618 219	801,1	95,9

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatás költségeinek döntő többségét az alkalmazottak munkabére és annak költségei tették ki. A munkabér és járulécai a teljes, 2016-ban lezárt programokra eső költségek 86,4 százalékát jelentették. A közfoglalkoztatási kiadások további 4,3 százaléka beruházási kiadás, 5,5 százaléka kis és nagy értékű tárgyi eszköz volt.

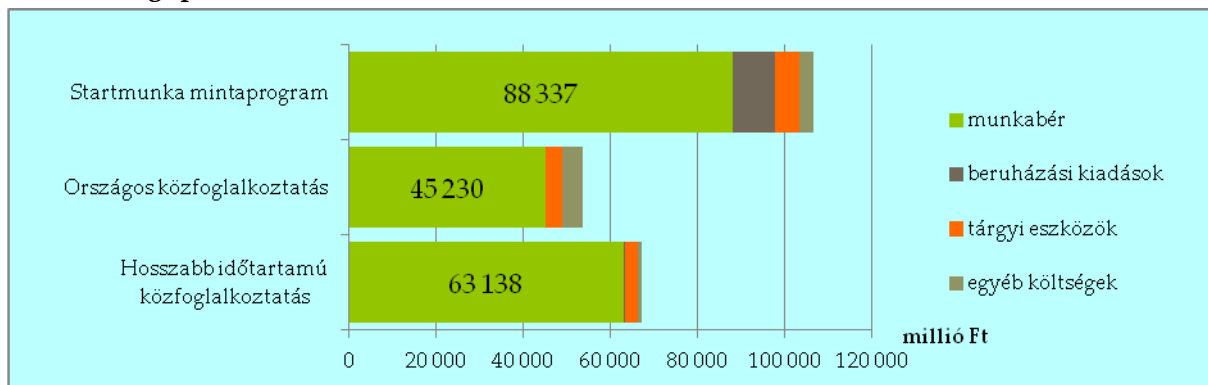
40. táblázat

A 2016-ben lezárt közfoglalkoztatási programokra eső költségek, típusonként és költségtypusok szerint					
	munkabér	beruházási kiadások	tárgyi eszközök	egyéb költségek	összesen
	millió Ft				
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	63 138	324	2 929	929	67 320
Országos közfoglalkoztatás	45 230	101	3 717	4 578	53 625
Startmunka mintaprogram	88 337	9 456	5 830	3 051	106 673
Összesen	196 705	9 880	12 475	8 557	227 618
	%				
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	93,8	0,5	4,4	1,4	100,0
Országos közfoglalkoztatás	84,3	0,2	6,9	8,5	100,0
Startmunka mintaprogram	82,8	8,9	5,5	2,9	100,0
Összesen	86,4	4,3	5,5	3,8	100,0

Forrás: BM adattár

A különböző típusú közfoglalkoztatási programokra vonatkozó szabályok eltérő mértékben engedték támogatni a foglalkoztatók számára a bérköltségen kívüli költségeket, azonban minden támogatási formában lehetőség volt eszközök, működési és működtetési költségek és egyéb költségek finanszírozására. A munkabérek és járulékaik a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok esetén voltak a legmagasabb arányban a támogatás teljes költségein belül (93,8%). Az országos közfoglalkoztatási programok teljes költségeinek 84,3 százaléka volt bérköltség, a startmunka mintaprogramok esetén pedig 82,8 százalékos volt ez az arány, köszönhetően annak, hogy utóbbi programokat tekintve beruházási költségek is elszámolhatóak. Ebben a közfoglalkoztatási típusban a teljes támogatási összeg 8,9 százaléka beruházásokat szolgált. A többi közfoglalkoztatási típusban a beruházási kiadások aránya fél százalék alatt maradt. Tárgyi eszközöket, kis és nagy értékű eszközök beszerzését minden közfoglalkoztatási formában lehetővé tették, ezek tették ki a kiadások 4 – 7 százalékát.

24. grafikon: A 2016-ban lezárt közfoglalkoztatási programokra eső költségek, típusonként és költségtypusok szerint

Forrás: BM adattár

15) Közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam

A közfoglalkoztatásban töltött időtartamot minden esetben egy személy egy naptári évére vonatkoztatva adjuk meg. A számítás során nem teszünk különbséget az érintettek különböző típusú támogatásai között, a vizsgált éven belül összeadjuk valamennyi támogatásban töltött napjaikat. Az éven áthúzódó támogatások esetén csak az adott évben, közfoglalkoztatásban töltött napokat vesszük figyelembe.

A közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam 2016-ban egy közfoglalkoztatott esetén átlag 7,8 hónap volt. Ez az érték egy év alatt 0,6 hónappal nőtt 2016-ban.

41. táblázat

A közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam a támogatás típusa szerint, hónap			
	2015	2016	Változás az előző évhez képest, hónap
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	4,8	5,9	1,2
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	7,8	7,3	-0,5
Startmunka mintaprogram támogatása	7,3	7,3	0,0
Országos összesen	7,2	7,8	0,6

Forrás: BM adattár

*Az adott típusú közfoglalkoztatásban töltött napok száma. Az összesen sor a közfoglalkoztatásban töltött összes napok számát mutatja, függetlenül annak típusától.

A közfoglalkoztatásban töltött időszak 2016-ban az országos közfoglalkoztatási programokban és startmunka mintaprogramokban részt vevő személyek esetén is 7,3 hónap, az előző években tapasztalt különbség a két típus között eltűnt. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban érintettek esetén ez az érték az előző évhez képest több mint egy hónappal, 5,9 hónapra emelkedett.

42. táblázat

A közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam a támogatás típusa szerint, hónap			
		2015	2016
Nem	Nő	7,1	7,8
	Férfi	7,2	7,7
	Együtt	7,2	7,8
Korcsoport	25 év alattiak	5,6	6,0
	25-54 évesek	7,3	7,9
	55 év felettiak	7,8	8,6
	Együtt	7,2	7,8
Iskolai végzettség	Legfeljebb 8 általános iskola	7,1	7,7
	szakiskola/szaktanulmányképző	7,6	8,3
	gimnázium	7,0	7,6
	szakközépiskola/technikum	7,0	7,6
	felsőfokú végzettség	6,5	6,8
	Együtt	7,2	7,8

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatott személyek között a nők 2016-ban átlagosan 7,8 hónapot, a férfiak ennél kevesebbet 7,8 hónapot dolgoztak. 2015-höz viszonyítva a közfoglalkoztatott nők támogatásban töltött átlagos ideje nőtt nagyobb mértékben, 7,1 hónapról 7,8 hónapra. A férfiak esetén a 2015-ben jellemzően ledolgozott 7,2 hónap 7,7 hónapra növekedett egy év alatt.

Jelentősebb különbségek láthatóak korcsoportok szerint vizsgálva a ledolgozott hónapok számában. A legtöbb időt egy éven belül az 55 év felettiiek töltik a közfoglalkoztatásban, utánuk 0,7 hónappal lemaradva a 25-54 éves korosztály következik, míg a legkevesebb ideig, 6 hónapig közfoglalkoztatás keretében a 25 év alattiak dolgoznak.

Az érintett személyek legmagasabb iskolai végzettsége és a közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam szempontjából kisebb különbségek láthatók. A szakiskolai, szakmunkás végzettséggel rendelkezők töltötték a vizsgált éveken belül átlagosan a leghosszabb időt közfoglalkoztatásban (mind az ennél alacsonyabb, mind pedig a magasabb végzettséggel rendelkezők átlagos ideje alacsonyabb volt). Emellett igaz, hogy a középfoknál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező személyek esetén jellemzően magasabb az egy éven belüli támogatásban töltött átlagos időtartam, mint a magasabb végzettségűek esetén.

2016-ban az általános iskolai, valamint az ennél is alacsonyabb végzettségű közfoglalkoztatottak átlagos támogatási ideje 7,7-8,3 hónap volt. A szakiskolai és szakmunkás végzettségű személyek esetén még magasabb, 8,3 hónapos volt a foglalkoztatás átlagos időtartama. A szakközépiskolai, vagy technikumi végzettséggel rendelkezők közfoglalkoztatásának jellemző időtartama (7,6 hónap) átlagosnak tekinthető. A gimnáziumot végzett, vagy magasabb végzettségű személyek jellemzően ennél rövidebb időt töltöttek közfoglalkoztatásban a 2016. évet tekintve. Az előző évhez viszonyítva minden végzettségi csoportban növekedett a támogatásban töltött átlagos időtartam.

43. táblázat

A közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam az egyén lakóhelye szerint, hónap			
megye	2015	2016	Változás 2015-höz képest 2016-ban, hónap
Főváros	6,1	6,3	0,2
Pest	6,6	7,2	0,6
Fejér	6,6	7,0	0,4
Komárom-Esztergom	6,1	7,0	0,8
Veszprém	6,5	7,3	0,8
Győr-Moson-Sopron	6,8	7,3	0,5
Vas	7,4	7,6	0,2
Zala	7,3	7,6	0,3
Baranya	7,8	8,2	0,5
Somogy	6,6	7,4	0,8
Tolna	6,9	7,1	0,2
Borsod-Abaúj-Zemplén	7,4	7,9	0,5
Heves	6,5	7,1	0,6
Nógrád	7,2	7,5	0,4
Hajdú-Bihar	7,0	8,0	1,0
Jász-Nagykun-Szolnok	7,0	7,8	0,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	7,6	8,3	0,6
Bács-Kiskun	7,2	7,6	0,4
Békés	8,0	8,4	0,4
Csongrád	7,0	7,7	0,7
Ország összesen	7,2	7,8	0,6

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam 2016-ban Békés megyében volt a legmagasabb. Ebben a megyében egy közfoglalkoztatott személy az év 12 hónapjából 8,4 hónapot töltött a támogatott munkahelyén vagy munkahelyein. Magas, az országos átlagot meghaladó volt az átlagos időtartam Baranya, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben is. A legnagyobb közfoglalkoztatási volumennel, létszámokkal jellemezhető megyékben az átlagosnál jellemzően hosszabb volt a közfoglalkoztatásban töltött átlagos időtartam.

A főváros, valamint Pest megye esetében és a gazdaságilag kedvezőbb helyzetű közép-dunántúli megyékben jellemzően egy közfoglalkoztatott személy rövidebb időtartamban volt közfoglalkoztatási munkaviszonyban. Az előző évhez képest minden megyében növekedett a támogatásban töltött átlagos időtartam. Hajdú-Bihar megyében egy hónappal nőtt a közfoglalkoztatásban eltöltött idő nagysága, a másik pólus Budapest és Vas megye áll, hiszen esetükben csak egy enyhébb növekedés (0,2 hónap) olt megfigyelhető.

16) Közfoglalkoztatottak jellemző munkakörei

A közfoglalkoztatásban dolgozók munkaköre többnyire (közel 80%-a) valamilyen szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozás. Az irodai és ügyviteli foglalkozásban a közfoglalkoztatottak 7,2%-a dolgozott 2016-ban, emellett még jelentősebb hányaddal, 5,2%-kal az ipari és építőipari foglalkozások bírnak. A többi foglalkozási főcsoport aránya igen alacsony 2,1% alatti.

44. táblázat

A közfoglalkoztatásban résztvevők létszámának megoszlása a támogatott munkakör FEOR-08-as besorolása és a program típusa szerint 2016-ban, %				
FEOR-08/támogatás típusa	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	Országos közfoglalkoztatási program	Startmunka mintaprogram	Együtt
1 Gazdasági, igazgatási, érdek-képviselési vezetők, törvényhozók	0,1	0,1	0,3	0,2
2 Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások	0,4	0,2	0,0	0,2
3 Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások	4,2	4,5	3,6	4,0
4 Irodai és ügyviteli (ügyfélkapcsolati) foglalkozások	5,5	21,4	1,8	7,2
5 Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások	2,0	1,7	0,7	1,4
6 Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások	0,7	4,7	2,4	2,1
7 Ipari és építőipari foglalkozások	3,2	11,0	4,5	5,2
8 Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők	0,4	0,3	0,8	0,5
9 Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások	83,5	56,1	85,9	79,1
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: BM adattár

A szakképzettséget nem igénylő foglalkozásokban legnagyobb arányban a közfoglalkoztatottak a hosszabb időtartamú és a startmunka mintaprogramokon belül dolgoznak, több mint 80% volt mindkét programtípusnál. Ugyanez az arányszám az országos programokba 2016 során bekapcsolódók esetén csupán 56,1% volt.

Az országos programokban a szakképesítést nem igénylő foglalkozásúak mellett a közfoglalkoztatottak között magas arányban voltak megtalálhatók az ipari és építőipari (11,0%), az irodai és ügyviteli (21,4%) foglalkozásúak. Továbbá a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási valamint az egyéb felsőfokú vagy középfokú végzettséget nem igénylő munkakörökben dolgozó közfoglalkoztatottak aránya viszonylag magasnak mondható a 4,7 és 4,5%-kal.

A közfoglalkoztatási programok nagy része a résztvevők képességeihez, készségeihez igazodva alacsony képzettséget igénylő, szakképzettség nélkül betölthető munkaköröket jelent. Az 1000 fő feletti közfoglalkoztatotti létszámmal rendelkező foglalkozások döntő többsége a 9-es főcsoportba tartozik, a közfoglalkoztatottak 48,7%-ának a munkaköre egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású volt. Az ezután következő foglalkozások számossága már jóval kisebb. Az egyszerű mezőgazdasági foglalkozású, az egyéb takarító és kisegítő foglalkozásokban a 18,6 ezer és 11,1 ezer közfoglalkoztatott dolgozott 2016-ban. A lista negyedik helyén - 10 ezer fő feletti

értékkel – szerepel a 4-főcsoportba tartozó általános irodai adminisztrátor, a toplistán szereplő, többi szakképzettséget igénylő munkakör már kisebb (5 ezer alatti) létszámmal látható.

45. táblázat

1000 fő feletti közfoglalkoztatotti létszámmal rendelkező foglalkozások (támogatott munkakör) TOP listája	
FEOR-08 foglalkozások	Résztvevők átlagos 2016-os létszáma, fő
9239 - Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	108 848
9331 - Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	18 638
9119 - Egyéb takarító és kisegítő	11 095
4112 - Általános irodai adminisztrátor	10 605
9329 - Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	9 461
9332 - Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	6 195
9321 - Kubikos	5 828
9112 - Intézményi takarító és kisegítő	5 010
9211 - Szeméthyűjtő, utcaseprő	4 968
7919 - Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	4 320
9310 - Egyszerű ipari foglalkozású	3 346
3161 - Munka- és termelésszervező	3 343
4190 - Egyéb, máshova nem sorolható irodai, ügyviteli foglalkozású	3 175
7333 - Mezőgazdasági és ipari gép (motor) karbantartója, javítója	2 104
6211 - Erdészeti foglalkozású	1 844
3910 - Egyéb ügyintéző	1 607
5299 - Egyéb, máshova nem sorolható szolgáltatási foglalkozású	1 296
3190 - Egyéb műszaki foglalkozású	1 243
9236 - Konyhai kisegítő	1 057
7529 - Egyéb építési, szerelési foglalkozású	1 056
...	
Ország összesen	223 470

Forrás: BM adattár

Szakképzettséget igénylő foglalkozások

Programonként jelentős szóródás figyelhető meg a négy-számjegyes foglalkozások tekintetében. Ha a három nagy programtípusban hasonlítjuk össze az ellátott munkaköröket a toplistá élén mindhárom esetben az egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások állnak, azonban a létszámbeli részesedésük eltérő. A hosszabb és a mintaprogramok esetében 50% körül, addig az országos programoknál csupán 18,7%, esetükben kiegyenlítettebb a betöltött munkakörök jelenléte. Az országos programoknál a második helyen az általános irodai adminisztrátor munkakör áll jelentősebb, 15,7%-os hányaddal. E programtípusban a nagy országos közfoglalkoztató cégekben ellátott tevékenységek tükröződnek a toplistá további helyein: az egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású mellett egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari és kubikus foglalkozások jelennek meg. A járási mintaprogramokban a jelennek meg a legnagyobb számosságban az egyszerű mezőgazdasági és mezőgazdasági segédmunkás valamint növénytermesztési foglalkozások, a munka és termelésszervezők. A hosszabb idejű

közfoglalkoztatásban a települések működtetésében játszott kisegítő szerepnek megfelelő munkakörök dominálnak: takarítók, karbantartók, szemétgyűjtők, és egyéb ügyintézők.

A közfoglalkoztatás keretében elvégzett feladatok igényelhetnek szakképzettséget a munkakör betöltéséhez. A szakképzettséget igénylő feladatok esetén az ilyen munkakörben alkalmazott és a megfelelő szakképzettséggel rendelkező személyek magasabb bért kapnak. A közfoglalkoztatás munkafolyamatai indokoltá teszik munkavezetők alkalmazását, akik társaik munkáját koordinálják és irányítják. Közöttük is lehetnek szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott és szakképzettséggel rendelkező, illetve azzal nem rendelkező személyek is. Mind a szakképzettséget igénylő, mind pedig a munkavezetői munkakörben foglalkoztatott személyek bére magasabb, mint az alap közfoglalkoztatási bér.¹⁴

2016-ban a közfoglalkoztatás átlagos létszámának többsége, 82,3%-a szakképzettséget nem igénylő, nem munkavezetői munkakörben foglalkoztatott személy volt. Az átlagos létszám 13,1% dolgozott szakképzettséget igénylő munkakörben, nem munkavezetőként. A munkavezetők arány a szakképesítettek és a szakképesítés nélküliek esetében is 2% körüli. 2015 és 2016 között a szakképesítést nem igénylő munkakörben alkalmazott munkavezetők és a szakképesítéssel rendelkező nem munkavezető létszáma az átlagot meghaladó ütemben bővült. A szakképesített munkavezetők számában kismértékű csökkenés következett be.

46. táblázat

A közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma és megoszlása a foglalkoztatás besorolása szerint, 2015-2016					
A foglalkoztatás besorolása	2016		2015		Létszám változása az előző évhez képest (%)
	Létszám, fő	megoszlás, %	Létszám, fő	megoszlás, %	
Nem munkavezető - szakképesített	29 174	13,1	25 509	12,3	14,4
Nem munkavezető - szakképesítés nélküli	183 853	82,3	173 221	83,2	6,1
Munkavezető - szakképesített	4 835	2,2	4 968	2,4	-2,7
Munkavezető - szakképesítés nélküli	5 378	2,4	4 429	2,1	21,4
Összesen	223 470	100,0	208 127	100,0	7,4

Forrás: BM adattár

Az egyes közfoglalkoztatási típusokon belül eltérő a foglalkoztatottak besorolás szerinti megoszlása. 2016-ban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás és mintaprogramok keretében alkalmazott személyek esetében közel 90%-a szakképzettséget nem igénylő, nem munkavezetői állást töltött be, míg az országos közfoglalkoztatási programok esetében csupán 66,4%. A munkavezetők aránya a startmunka mintaprogramok esetében a legmagasabb: a szakképesített munkavezetőknél 3,2%, a szakképesítéssel nem rendelkezőknél 3,7%.

¹⁴ Lásd: [170/2011. \(VIII. 24.\) Korm. rendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról](#)

47. táblázat

A közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma és megoszlása a foglalkoztatás besorolása szerint program típusonként, 2016						
	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatási program		Startmunka mintaprogram	
	létszám, fő	megoszlás, %	létszám, fő	megoszlás, %	létszám, fő	megoszlás, %
Nem munkavezető - Szakképesített	10 897	11,4	12 166	28,4	6 111	7,2
Nem munkavezető - Szakképesítés nélküli	82 386	86,1	28 441	66,4	73 026	86,0
Munkavezető - Szakképesített	921	1,0	1 224	2,9	2 690	3,2
Munkavezető - Szakképesítés nélküli	1 323	1,4	928	2,2	3 126	3,7
Összesen	95 662	100,0	42 854	100,0	84 953	100,0

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatott személyek döntő többségét, 84,8%-át költségvetési szerv, jellemzően helyi önkormányzat és központi költségvetési szervezet foglalkoztatta. 2016-ban a vállalkozásoknál foglalkoztatott személyek az átlagos létszámból 5,8%-os arányt képviseltek, a nonprofit, civil szervezetek pedig 9,4%-os arányban vettek részt a közfoglalkoztatottak alkalmazásában. Legnagyobb mértékben, 22,7%-kal a nonprofit szervezeteknél foglalkoztatottak átlagos száma bővült. 2015-ben 17,2 ezer főt foglalkoztattak civil, nonprofit szervezetek közfoglalkoztatási formában, 2016-ra ez a létszám 21,0 ezer főre bővült.

48. táblázat

A közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszámának gazdálkodási forma és program típusa szerinti bontásban 2016-ban				
		Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	Országos közfoglalkoztatási program	Startmunka mintaprogram
Vállalkozás	Jogi személyiség nélküli vállalkozás	526	565	0
	Jogi személyiségű vállalkozás	2 098	9 735	0
Költségvetési szerv	Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek	80 234	26 558	82 699
Nonprofit szervezet	Jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet	5	0	0
	Jogi személyiségű nonprofit szervezet	12 797	5 986	2 255
Együtt		95 662	42 854	84 953

Forrás: BM adattár

A napi munkaidő a közfoglalkoztatásban már 2016-ban is döntően, szinte kizárólagosan 8 órás volt. A közfoglalkoztatott személyek 99,7%-a napi 8 órában dolgozott 2016-ban.

17) A fontosabb mintaprogramok jellemzői¹⁵

Segítő kezek az idősek biztonságaért mintaprogram

A „Segítő Kezek az Idősek Biztonságáért” program három városban kísérleti jelleggel indult el. A modellprogramban a skype és internet nyújtotta lehetőségekre, az okostelefon és a vészjelző karperec használatára tanították meg a programba bevont idős embereket.

A mintaprogramot a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. kezdeményezte. Első programjuk 2013-ben indult és 32 településen valósult meg. A közfoglalkoztató ezekben a programokban a kezdeményező nonprofit szervezet volt.

A program célja, hogy az elöregedő társadalom kihívásaira adott innovatív megoldások révén hozzájáruljon a szociális szolgáltatások tehermentesítéséig az egészségügyi és szociális segítő tevékenységek reflexivitásának elősegítéséhez. A program 2015-től bővült infokommunikációs fejlesztéscsomaggal, okostelefon, vészjelző karperec és internet nyújtotta lehetőségek kihasználásával, melyek alkalmazása hozzájárul a segített idősek magányának enyhítéséhez, biztonságérzetének növekedéséhez.

A program célkitűzési közé tartozik az internet és az okostelefon használatának elsajátítása, új ismeretek szerzése, továbbá hogy a társadalomban elterjedt infokommunikációs eszközök használata beépüljön az idős emberek életébe, kapcsolati hálójuk kiterjeszthetővé váljon. A program segít csökkenteni a generációk közötti infokommunikációs különbségeket és csökkenti az idős emberek elszigeteltségét.

A program három településen, Kisvárdán, Szombathelyen és a fővárosi V. kerületben működött. 2015, szeptemberében indult egy 15 fős program, ami 2016 augusztusáig tartott. Ezt 2016 szeptemberétől egy újabb program követte, ami a jelenlegi tervek szerint 2017 augusztusáig tart majd. A vizsgált 2016-os évet mindkét program érinti.

A program költségeinek döntő többségét a foglalkoztatott személyek bérköltségei tették ki. Az egyéb költségek aránya alacsony volt, a foglalkoztató csak a legszükségesebb beszerzésekkel élt a program során (munkába járás költségei, kis értékű irodaszerek és védőital stb.). 2015-ben 22,6 millió forint keretösszegű szerződés keretében 15 személy 1 éves foglalkoztatását vállalták. A 2016 szeptemberében induló szerződésben 22,7 millió forintos keretösszegért 16 fő foglalkoztatását tervezték végrehajtani. A program költségeit a Belügyminisztérium a közfoglalkoztatási keret terhére 100 százalékos mértékben támogatta.

2015-ben összesen 26 főt közvetítettek a kormányhivatalok foglalkoztatási osztályai a Segítő kezek programba, közülük 18 főt fel is vett a foglalkoztató. Az elutasítások között voltak munkavállalói okok (családi ok és más munkahely) és foglalkoztatói elutasítás is (egészségi okból). A 2016-ban (mindkét programba) összesen 31 főt közvetítettek, ebből vett fel 22 személyt a munkáltató. Az elutasítások többsége esetükben már a programok feltöltöttsége miatt következett be (foglalkoztató elutasítása az álláshely betöltöttsége miatt). A 2015-ös és a 2016-os programban foglalkoztatott személyek között jelentős átfedés volt, az érintett személyek közül sokan mindkettőben részt vettek. A két támogatásban összesen 26 fő dolgozott legalább egy napot. Ők együttesen 10,7 ezer napot dolgoztak le, és a programok tervezett 2 éves időtartama alatt, 2015 szeptembere és 2017 augusztusa között fejenként 13,7 hónapot dolgoztak átlagosan a program keretében.

¹⁵ Ebben a fejezetben az egyes programok jellemzésénél a 2016. év naptári évet jelent.

A programok jellemzően alacsony fluktuáció mellett működnek. A 2015-ös programban összesen 21 személy dolgozott (legalább egy napot), a 2016-os programban pedig 2016 áprilisáig csak 16 fő kapcsolódott be. A foglalkoztató láthatóan a 2015-ben indított programja során megtalálta azokat a személyeket, akikkel tartósan és eredményesen képes együtt dolgozni. Ők alkották nagyjából a következő évi program állományát is.

A foglalkoztatott személyek lakóhelyük szerint azokban a városokban éltek, ahol a program működött, a fővárosban (5, 6, 8, 9, 17, 19. kerület), Szabolcs-Szatmár-Berg megyében Ajak, Kisvárd, Tiszakanyár, Újkenéz és Nyíregyháza településen, Vas megyében pedig Szombathelyen.

A résztvevők többsége a közfoglalkoztatottaknál lényegesen magasabb végzettséggel rendelkezett. Összesen 1 személynek volt a legmagasabb iskolai végzettsége általános iskolai és újabb egy főnek szakmunkás. Érettségivel, szakközépiskolai végzettséggel 10 fő, felsőfokú végzettséggel további 14 fő rendelkezett. A résztvevők többségük, kétharmaduk nő volt, korukat tekintve harmaduk 25 és 34 év közötti, harmaduk 35 és 45 év közötti és újabb harmaduk 45 év feletti személy volt.

A Segítő kezek mintaprogram a közfoglalkoztatás során beöltött munkakörök tekintetében sem egy átlagos közfoglalkoztatási programot idézett. A 2015-ös programban 4 fő rendszergazda, a 2016-os programban pedig 4 fő Adatbázis-tervező és –üzemeltető munkakörben dolgozott (összesen 5 fő, mert hárman mindkét évben foglalkoztatottak voltak). A többi foglalkoztatott egyéb személygondozási foglalkozású munkakörben dolgozott, sokan közülük mindkét évi programban részt vett.

Varrodai mintaprogramok

A varrodai mintaprogramok első üteme 2015 szeptemberében indult el. A 2016. február végéig tartó programokban Baranya, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén és Tolna megye 8 településén (Majs, Kétegyháza, Gyula, Almáskamarás, Erdőbénye, Karcza, Sátoraljaújhely, Fürged) indult munkaruházat varrását végző program. A foglalkoztatók a helyi önkormányzatok és a megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató Pro Team Kft volt. A program második üteme 2016. márciustól indult, ugyanezen települések önkormányzatainak részvételével, a 2017. februárig tartó programokban az elsőhöz hasonlóan közfoglalkoztatásban felhasználható munkaruhákat, kabátokat, nadrágokat, köpenyeket varrtak. A vizsgált 2016-os évet mindkét program érinti. A program 2017 márciusától hasonló feltételek mellett folytatódott.

A részt vevő önkormányzatok a tervezés során szabvány és kelléktechnológiai, logisztikai költségekkel számoltak, a termelés beindításához és fenntartásához kis és nagy értékű eszközbeszerzésekkel éltek.

A program költségeit a Belügyminisztérium az érintett kormányhivatalok jóváhagyása alapján a közfoglalkoztatási keret terhére 100 százalékos mértékben támogatta, azzal a feltétellel, hogy a programban részt vevő önkormányzatok 1 fő továbbfoglalkoztatását a támogatást követő egy évben közfoglalkoztatási támogatás igénybe vétele nélkül is biztosítják.

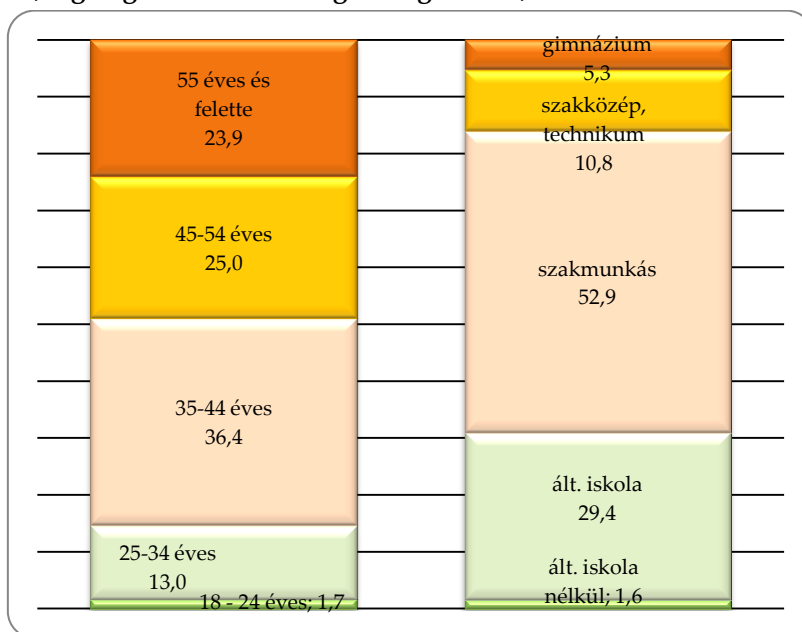
A 2016-os évben induló programok költségeinek kisebb részét, az összes program esetén 35,3 százalékát, az egyes települési programok költségeinek pedig 28 – 38 százalékát tette ki a foglalkoztatottak bérköltsége. A foglalkoztató önkormányzatok egyenként 71 – 74 millió forint támogatás mellett 20 fő egy éves foglalkoztatását vállalták. Karcza község magasabb, 99 milliós támogatását a tevékenységhez szükséges épület vásárlása indokolta.

2016-ban összesen 202 főt közvetítettek a kormányhivatalok foglalkoztatási osztályai a Varrodai mintaprogramban részt vevő önkormányzatokhoz, közülük 188 főt fel is vett a foglalkoztató. A munkavállalói okok miatti elutasítások száma nagyon alacsony volt, mindössze 8 közvetített személy utasította el a felajánlott varrodai munkát. A foglalkoztatói elutasítás többsége is az álláshelyek feltöltése miatt következett be.

A programok jellemzően alacsony fluktuáció mellett működnek. A 2016-os programban összesen 181 személy dolgozott (legalább egy napot), egy személy átlagosan 10,2 hónapot töltött el az egy éves programban.

A program átlagos létszáma 2016-ban 128 fő volt. Ebben a létszámban benne vannak a 2015-ről áthúzódó programok létszámai is. A munkavállalók döntő többsége, 96,1 százaléka nő volt. A varrodai mintaprogram jól illeszkedik a közfoglalkoztatás egészét jellemző folyamatba, a női munkakörök és a női foglalkoztatás közfoglalkoztatáson belül megfigyelhető térhódításába.

25. grafikon: **A varrodai mintaprogramban foglalkoztatottak átlagos létszámának megoszlása korcsoportok, legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2016 (%)**

Forrás: BM adattár

A mintaprogramban munkát vállalók harmada (36,4%) 35 és 44 év közötti, negyede 45 és 55 év feletti, további közel negyedrészüket (23,9%) 55 év feletti személy volt. A fiatalabb, 35 év alatti munkavállalók aránya 15 százalék alatt maradt. Iskolai végzettségüket tekintve többségüknek szakmunkás, szakiskolai végzettsége volt (52,9%), továbbá magas volt az általános iskola végzettségűek aránya (29,4%). Ennél alacsonyabb végzettséggel nagyon kevés álláskereső jutott be ebbe a mintaprogramba. A magasabb, szakközépiskolai, gimnáziumi végzettségűek aránya 16,1 százalékos volt.

Szociális földprogram

1992-ben indult a szociális földprogram megújított programja. Az akkori értelmezések szerint a szociális földprogram a két háború közötti időszak hazai produktív szociálpolitikai kísérleteinek megújítása volt. A kiindulópont az volt, hogy a foglalkoztatási és szociális válság által fokozottabban sújtott halmozottan hátrányos helyzetű térségekben és településeken olyan produktív programokkal lehet csak tartós eredményeket elérni, amelyek aktív és értékteremtő közreműködésre kényszerítik a benne résztvevőket.

A kísérleti jelleggel induló szociális földprogram néhány év múltán természetbeni ellátásként, a családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás formájában beépült a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvénybe.

A szociális földprogram jelentős szerepet kíván betölteni a helyi munkanélküliség kezelésében, a foglalkoztatás elősegítésében, különösen a hátrányokkal sújtott társadalmi csoportok esetében, valamint a feketegazdaság visszaszorításában. A szociális földprogram célrendszere lényegileg nem különbözik a közfoglalkoztatás célrendszerétől

A Belügyminisztérium 2011 óta vesz részt a szociális földprogramok megvalósításának támogatására működtetett pályázati programban a programhoz kapcsolódó közfoglalkoztatási támogatás biztosításával. Ezzel ez a program - az eredeti koncepciótól eltérően - alapvetően már nem természetbeni támogatásként funkcionál. Az EMMI 2012 óta a természetbeni támogatást önálló programelemként, 2015 óta agrár-szociális pályázati támogatásként kezeli.

Az EMMI a közfoglalkoztatási támogatáshoz kapcsolódó pályázatot 2015-től meghívásos rendszerben működtette, azaz csak azok a szervezetek vehetnek részt a pályázaton, amelyek az előző évben nyertesek, továbbá szerződés alapján megvalósítók voltak.

A közfoglalkoztatók, jellemzően települési és kisebbségi önkormányzatok. A közfoglalkoztatással összekötött programok célja a résztvevők mezőgazdasági termelőtevékenységének elősegítése és az előállított termékekkel az önkormányzati intézmények szükségleteinek biztosítása. A program megvalósítása során az EMMI által biztosított összeg szolgál az elfogadott beruházási és dologi költségek fedezetére és a BM támogatás a résztvevő személyek bérének és költségeinek fedezetéül.

A programban olyan szervezetek pályázhattak, melyek rossz gazdasági, foglalkoztatási helyzetű térségben működtek, tehát amelyek működési helye szerinti településen a nyilvántartott álláskereső részaránya alacsonyabb az országos átlagnál. A támogatott szervezetek között települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, önkormányzati részesedéssel működő, közfeladatot ellátó nonprofit gazdasági társaság, önkormányzatok által alapított közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú minősítéssel rendelkező egyesületek, alapítványok és ezek szövetségei voltak, Továbbá támogatott szervezet lehet ezen felül egyház, egyházi jogi személy, és szociális szövetkezet is.

Az adatokból kitűnik, hogy 2012 és 2016 között a szociális földprogram folyamatosan teret veszített az országszerte kiterjedt egyéb közfoglalkoztatási formák mellett. A települések a helyi igényeknek megfelelően kistérségi startmunka mintaprogramot indítottak. A mezőgazdasági jellegű mintaprogramok sok esetben a szociális földprogramoknál kedvezőbb, vonzóbb lehetőséget jelentettek az érintettek személyek és foglalkoztatók számára. Ez is közrejátszott abban, hogy korábban nagyobb létszámban működött ez a program. 2014-ben 11 megye 38 települése, 2015-ben 10 megye 28 települése vett részt a programban. 2016-ban már csak 12 településen indult szociális földprogram.

A 2015 május, június és szeptemberben indított szociális földprogramok programok kettő kivételével átnyúltak a következő évre és 2016 áprilisáig tartottak. A 2016-os programok július, augusztus és szeptember hónapokban kezdődtek és egy részük októberig, többségük 2017. áprilisig tartott.

49. táblázat

A szociális földprogramhoz kapcsolódó közfoglalkoztatási szerződések fontosabb adatai, 2015 - 2016						
tám. kezdete, év	megye	település	Szerződés szerinti létszám (fő)	Megállapított támogatás milliárd Ft	Kifizetett támogatás milliárd Ft	átlagos létszám (fő)
2015	Baranya	DRÁVAIVÁNYI	10	11,3	10,8	10
	Bács-Kiskun	DUNAPATAJ	15	14,8	14,6	15
	Békés	ÚJKÍGYÓS	16	20,4	18	15
	Borsod-Abaúj-Zemplén	KURITYÁN	30	31,1	29,8	30
		KAZINCBARCIKA	12	13,1	6,1	12
		LÉH	6	5,9	5,9	6
		SAJÓIVÁNKA	16	17,5	17,2	16
		ABAÚJVÁR	10	10,9	9	9
		TORNYOSNÉMETI	16	17,4	17,3	16
		SZIKSZÓ	30	29,6	8,1	31
		TISZALÚC	25	26,3	24,6	25
		Hajdú-Bihar	HOSSZÚPÁLYI	15	16,4	16,2
	Heves	SARUD	21	24,4	24,2	20
		HATVAN	6	6,5	5,5	5
		LŐRINCI	6	5,9	5,2	6
		LUDAS	6	4,2	4,1	6
	Nógrád	NÉZSA	43	45,4	43,4	42
		NÓGRÁDMARCAL	9	9,2	8,6	9
	Somogy	ZÁKÁNYFALU	16	16,3	16	16
	Szabolcs-Szatmár-Bereg	KÁLMÁNHÁZA	12	12,9	12,5	12
		NYÍRTELEK	23	25,2	23,9	22
		DEMECSER	21	22,4	22	20
		NYÍRPAZONY	21	20,4	15,2	15
	Tolna	DECS	10	11,2	10,7	10
		FADD	24	16,4	14,8	14
		ŐCSÉNY	8	8,7	8,2	8
		KISTORMÁS	10	11,1	10,2	10
		KÖLESD	15	16,8	14,3	14
összesen			452	471,7	416,4	427
2016	Baranya	DRÁVAIVÁNYI	10	10,3	9,2	10
	Békés	ÚJKÍGYÓS	16	14	9,6	13
	Borsod-Abaúj-Zemplén	ABAÚJVÁR	10	8,7	6,9	9
	Hajdú-Bihar	HOSSZÚPÁLYI	9	8,6	8,2	9
	Heves	HATVAN	6	4,9	3,3	6
		LUDAS	6	5,4	4,2	6
	Nógrád	NÉZSA	30	24,5	21,8	29
	Szabolcs-Szatmár-Bereg	KÁLMÁNHÁZA	12	11,3	9,5	12
	Tolna	DECS	10	9,3	6,2	9
		FADD	15	5,5	4,6	14
		ŐCSÉNY	6	2	1,9	5
		KISTORMÁS	10	2,9	2,4	9
összesen			140	107,4	87,8	130

Forrás: BM adattár

az éves összesen adat nem tartalmazza az előző évről áthúzódó létszám és támogatás adatokat

A szociális földprogram keretében 2015-ben megkötött szerződések 28 szerződésben együttesen 452 fő támogatása szerepelt. A foglalkoztatók részére programjaikhoz 471,7 millió forint támogatást ítélt meg. A ténylegesen megvalósuló foglalkoztatásokhoz a megvalósítás során összesen 416,4 millió Forint támogatást fizettek ki a foglalkoztatók részére. A programok feltöltöttsége jónak tekinthető, hiszen a támogatások idejére vetített átlagos létszámuk 427 fő volt.

A 2016-ban induló 12 szociális földprogramban a foglalkoztatók összesen 140 fő közfoglalkoztatását tervezték. A programok tervezett megállapított támogatási kerete 107,4 millió forint volt, amiből az elemzés készítéséig összesen 87,8 millió forintot fizettek ki. Mivel ezek a támogatások 2017 áprilisáig tartanak és teljes elszámolásuk csak a zárást követően valósul meg, a kifizetett összeg változhat. A 2016-os programok átlagos létszáma alig maradt el a tervezett létszámtól, együttesen átlagosan 130 fő támogatását biztosították működésük ideje alatt.

A szociális földprogramokban foglalkoztatott személyek jellemzőit a 2016-ban foglalkoztatott személyekre vonatkoztatva mutatjuk be, függetlenül attól, hogy melyik évben induló támogatásban (esetleg mindkettőben) vettek részt. A programok átlagos létszáma 2016-ban 182 fő volt. A résztvevők többsége, közel 60 százaléka nő volt. A nők aránya a fiatalabb, 45 év alatti korosztályokban alacsonyabb volt ennél, az ennél idősebb korcsoportok esetén pedig magasabb. A résztvevők közel fele (49,1%) a 44 év feletti korcsoportból került ki. Jelentős, 27,6 százalékos volt a középkorú, 35 – 44 éves személyek aránya is. A 2016-ban foglalkoztatottak hetede volt 25 és 34 év közötti és mindössze 6,5 százalékuk 25 év alatti személy. A résztvevő nők kora jellemzően valamivel meghaladta a férfiakra jellemző életkori adatokat.

50. táblázat

A szociális földprogramhoz kapcsolódó közfoglalkoztatási programok átlagos létszáma, 2016						
	Férfi		Nő		összesen	
korcsoport	fő	%	fő	%	fő	%
18 - 24 éves	6	8,0	6	5,4	12	6,5
25-34 éves	12	16,9	18	16,8	31	16,9
35-44 éves	22	30,3	28	25,7	50	27,6
45-54 éves	18	24,0	33	30,7	51	28,0
55 éves és felette	15	20,8	23	21,3	38	21,1
összesen	73	100,0	109	100,0	182	100,0

Forrás: BM adattár

az éves átlagos létszámban a 2015-os évről áthúzódo támogatások létszámai is szerepelnek

A földprogramokban résztvevők iskolai végzettsége a közfoglalkoztatottakra jellemző, vagy annál alacsonyabb iskolázottságúak részvételét mutatta. A foglalkoztatottak több mint felének (54,9%) általános iskolai, további tizedrészüknek ez alatti végzettsége volt. Negyedrészük szakiskolai, szakmunkás végzettségű volt (23%). Az ennél magasabb végzettséggel rendelkezők a részt vevők tizedrészét tették ki. A magasabb végzettségűek között a nők aránya meghaladta a 60 százalékot, a programba bekapcsolódó nők jellemzően magasabb iskolai végzettségűek voltak, mint a férfiak.

51. táblázat

A szociális földprogramhoz kapcsolódó közfoglalkoztatási programok átlagos létszáma, 2016						
	Férfi		Nő		összesen	
végzettség	fő	%	fő	%	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	10	13,5	10	9,4	20	11,0
általános iskola	39	52,9	61	56,2	100	54,9
szakiskola, szakmunkásképző	19	25,5	23	21,3	42	23,0
szakközépiskola (technikum)	3	4,8	6	5,7	10	5,3
gimnázium	2	3,0	7	6,7	9	5,2
felsőfokú	0	0,5	1	0,7	1	0,6

összesen	73	100,0	109	100,0	182	100,0
-----------------	-----------	--------------	------------	--------------	------------	--------------

Forrás: BM adattár

A 2016-ban futó szociális földmunka programokban részt vevő személyek lakóhelyük szerint összesen 10 megyében éltek. Ezek közül Borsod-Abaúj-Zemplén megyei volt ötödrészüket, további 16 – 17 százalékuk élte Szabolcs-Szatmár-Bereg és Tolna megyében. Jelentős volt még a résztvevők között a Heves és Nógrád megyeiek aránya is. Alacsony a vizsgált évet tekintve 10 fős átlaglétszám alatt maradt a Somogy, Hajdú-Bihar és Bács-Kiskun megyében élők száma.

52. táblázat

A szociális földprogramhoz kapcsolódó közfoglalkoztatási programok átlagos létszáma, 2016						
	Férfi		Nő		összesen	
résztvevő személyek, megye	fő	%	fő	%	fő	%
Bács-Kiskun	1	1,9	4	3,3	5	2,7
Baranya	3	4,5	5	4,6	8	4,6
Békés	5	6,8	6	5,2	11	5,8
Borsod-Abaúj-Zemplén	15	20,7	23	20,9	38	20,9
Hajdú-Bihar	5	7,2	4	3,6	9	5,0
Heves	9	11,9	9	8,1	18	9,6
Nógrád	7	9,4	19	17,7	26	14,4
Somogy	1	1,4	4	4,0	5	2,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	14	19,3	16	14,9	30	16,7
Tolna	12	16,9	19	17,5	31	17,3
Együtt	73	100,0	109	100,0	182	100,0

Forrás: BM adattár

Önkormányzati útőr mintaprogramok

A Belügyminisztérium 2014-óta összesen négy Önkormányzati útőr programot indított. A startmunka mintaprogramok célja minden esetben az önkormányzatok kezelésében lévő úthálózat használhatóságának biztosítása, kiemelten a kerékpárutak karbantartása, illetve a közterületek rendezettségének megtartása volt. Belterületeken jellemző a sűrű jármű- és gyalogosforgalom, ezért ebben a programban a forgalombiztonságot javító tevékenységek részesültek előnyben.

Az Önkormányzati útőr program keretén belül elvégzett feladatok:

- belterületi közutak karbantartása,
- mezőgazdasági utak karbantartása,
- úttartozékok (pl. jelzőtáblák) helyreállítása, tisztántartása,
- láthatóságot zavaró növényzet gondozása,
- útburkolaton, útpadkán álló víz elvezetése,
- vízelvezető rendszerek, műtárgyak (hidak, átereszek, burkolt árkok) tisztítása, karbantartása,
- útesztétikai célú növényzetgondozás,
- út menti hulladékgyűjtés, takarítás,
- úthibák észlelése, jelentése és kisebb úthibák javítása, illetve
- abban az esetben, amennyiben az önkormányzat rendelkezik külterületen található, két települést összekötő kerékpárúttal, annak valamint környezetének karbantartása.

A programokban 5 fős munkacsoportok vehettek részt, amelyek támogatásaként a bérköltséget, munkaruhát, védőruhát és védőeszközt, munkásszállítás költségét, továbbá munkacsoportonként egy-

egy munkaeszközt tartalmazó egységcsomagot számolhattak el a közfoglalkoztatók. A program tervezése során lehetőség volt anyagköltség igénylésére is, továbbá a közfoglalkoztatók támogatást kaphattak 5 fős munkacsoportonként egy darab, utánfutóval ellátott kerékpár beszerzéséhez is.

Azok az önkormányzatok, amelyek korábban önkormányzati útór programot valósítottak meg, 2016. évben nem tervezhettek önkormányzati útór programot. Kizárólag hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program keretében volt lehetőség további támogatás igénylésére.

Az az önkormányzat, amely alanya lehet a járási startmunka mintaprogramnak és ugyan tervezett „belterületi közúthálózat karbantartása” programot, viszont az önkormányzati útór program során kizárólag az önkormányzat fenntartásában lévő külterületi utak, illetve külterületi kerékpár utak karbantartását kívánta megvalósítani. Ezek a települések 1 munkacsoportra kaphattak támogatást, amely 5 fő közfoglalkoztatását, továbbá a fent leírt kapcsolódó költségek támogatását jelentette.

Az az önkormányzat, amely alanya lehetett járási startmunka mintaprogramnak, de nem tervezett „belterületi közúthálózat karbantartása” programot. Ezek a települések maximum 3 munkacsoportra, legfeljebb 15 fő közfoglalkoztatásával és a fent leírt kapcsolódó költségekkel tervezhettek programot.

Az az 5000 fő alatti települési önkormányzat, amely nem lehetett alanya járási startmunka mintaprogramnak, maximum 3 munkacsoportra, legfeljebb 15 fő közfoglalkoztatásával és a fent leírt kapcsolódó költségekkel tervezhetett programot.

2016-ban összesen 646 útór program indult az országban, további 8 program még előző évi novemberi program volt, mely 2016. februárig tartott. . A programok többsége (615 db) márciusban indult és októberig tartott. Egy településen csak egy program indult ebben az időszakban.

A közfoglalkoztatási szerződések együttesen 4575 fő foglalkoztatását irányozták elő, a megállapított támogatási összegük 4 447 millió Ft volt. A működésük ideje alatt összesen 6088 személy vett részt az útór programokban, átlaglétszámuk 4310 fő volt a szerződések időtartamára vetítve és összesen 3 963 millió Ft támogatást fizettek ki a foglalkoztatók részére a résztvevők bérének és a program más járulékos költségeinek fedezésére.

53. táblázat

Az önkormányzati útór programok száma és létszáma, megyénként, 2016					
munkavégzés megyéje	Szerződések (települések) száma		Szerződésekben tervezett létszám		érintett létszám
	db	%	fő	%	fő
Bács-Kiskun	27	4,1	155	3,4	192
Baranya	36	5,5	230	5,0	287
Békés	25	3,8	175	3,8	240
Borsod-Abaúj-Zemplén	128	19,6	1 015	22,2	1 408
Csongrád	20	3,1	125	2,7	171
Fejér	51	7,8	425	9,3	512
Győr-Moson-Sopron	14	2,1	70	1,5	81
Hajdú-Bihar	26	4,0	165	3,6	233
Heves	29	4,4	225	4,9	300
Jász-Nagykun-Szolnok	32	4,9	225	4,9	307
Komárom-Esztergom	18	2,8	110	2,4	169
Nógrád	24	3,7	155	3,4	195
Pest	25	3,8	195	4,3	273
Somogy	38	5,8	215	4,7	283
Szabolcs-Szatmár-Bereg	57	8,7	395	8,6	517
Tolna	29	4,4	204	4,5	312
Vas	13	2,0	70	1,5	80
Veszprém	8	1,2	46	1,0	59
Zala	54	8,3	375	8,2	469

Összesen	654	100,0	4 575	100,0	6 088
-----------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Forrás: BM adattár

Az útőr programok 2016-ra vonatkoztatott átlagos létszáma 3101 fő volt (ez eltér a támogatási szerződések átlagos létszámától, mert a programok jellemzően csak 8 hónapig tartottak). A programba bevont személyek többsége férfi volt, a nők aránya 30 százalék alatt maradt. A program kifejezetten az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezőket célozta, a bevontak 54,8 százaléka általános iskolai, további 12,5 százalékuk pedig az alatti végzettséggel rendelkezett. A foglalkoztatottak negyede (26,1%) szakiskolai, szakmunkás végzettséggel rendelkezett. Az ennél magasabb végzettséggel rendelkező személyek aránya együttesen az átlagos létszám alig 6,5 százalékát tette ki. A nők aránya a szakmunkás végzettségűek között volt a legalacsonyabb, a kis számú ennél magasabb végzettségű személy között pedig jellemzően magasabb (37 – 56 százalékos) volt az arányuk.

54. táblázat

Az útőr programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma, nem és végzettség szerint 2016-ban					
iskolai végzettség	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	266	123	31,6	389	12,5
általános iskola	1 178	522	30,7	1 700	54,8
szakiskola, szakmunkásképző	631	179	22,1	810	26,1
szakközépiskola, technikum	81	48	37,1	128	4,1
gimnázium	27	35	56,3	62	2
felsőfokú	7	5	42,4	12	0,4
Összesen	2 190	911	29,4	3 101	100

Forrás: BM adattár

Az útőr programokban foglalkoztatott személyek többsége az idősebb korosztályokból került ki, 27,2 százalékuk 45 – 54 éves volt. Az átlagos létszám további 22,5 százalékát az 55 év feletti személyek alkották, továbbá jelentős, 21,5 százalékos arányt tettek ki a 35 – 44 éves személyek is. A fiatalabb, 25 – 34 évesek aránya 20 százalék alatt maradt (18,6%). A résztvevők kevesebb, mint tizedrésze (9,7%) tartozott a 18 és 25 év közötti korcsoportba. A 18 év alattiak aránya elenyészően alacsony volt az útőr programokban, alig 0,4 százalékos részt tett ki a 13 fiatal.

55. táblázat

Az útőr programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma, nem és korcsoport szerint 2016-ban					
életkor	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
18 év alatti	10	3	22,9	13	0,4
18 - 24 éves	237	64	21,2	301	9,7
25-34 éves	402	175	30,4	578	18,6
35-44 éves	434	234	35,0	668	21,5
45-54 éves	587	256	30,4	844	27,2
55 éves és felette	519	179	25,6	698	22,5
Összesen	2 190	911	29,4	3 101	100,0

Forrás: BM adattár

Az útőr programokban 2016-ban foglalkoztatottak átlagos létszáma Borsod-Abaúj-Zemplén megyében volt a legmagasabb, 692 fő, a teljes létszám 22,3 százaléka. Nagyobb létszámban indultak programok

Szabolcs-Szatmár-Bereg, Zala és Fejér megyében is. A kisebb közfoglalkoztatással jellemezhető nyugati megyékben ez a program jelentősebb részt tett ki a megyei közfoglalkoztatásban. A programok 8-9 százalékos részeit ezek a megyék foglalkoztatói kötötték le. Éves szinten 100 fő fölött volt az átlagos létszáma az útőr programoknak Heves, Baranya, Jász-Nagykun-Szolnok és Tolna megyében is, egyenként a létszám 4,5 - 5,1 százaléka dolgozott ezekben a megyékben.

56. táblázat

Az útőr programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma, nem és lakóhely szerint 2016-ban					
lakóhely megyéje	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
Borsod-Abaúj-Zemplén	489	203	29,3	692	22,3
Fejér	194	91	31,8	285	9,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	207	66	24,1	273	8,8
Zala	166	85	33,8	251	8,1
Heves	119	38	23,9	157	5,1
Baranya	109	40	27,0	149	4,8
Jász-Nagykun-Szolnok	120	26	17,8	146	4,7
Tolna	112	30	21,3	143	4,6
Somogy	93	44	32,0	137	4,4
Pest	88	43	32,7	131	4,2
Békés	76	42	35,5	117	3,8
Hajdú-Bihar	77	33	29,7	110	3,5
Bács-Kiskun	70	40	36,7	110	3,5
Nógrád	74	33	30,8	107	3,5
Komárom-Esztergom	53	29	35,6	82	2,6
Csongrád	49	27	35,3	76	2,5
Győr-Moson-Sopron	33	17	33,7	50	1,6
Vas	37	12	25,1	49	1,6
Veszprém	21	13	37,4	34	1,1
Főváros	2	1	37,9	3	0,1
Összesen	2 190	911	29,4	3 101	100,0

Forrás: BM adattár

Hajléktalan mintaprogram

A Belügyminisztérium – a Ferencvárosban megvalósuló „Az utcáról a munka világába” című, hajléktalanok foglalkoztatására irányuló mintaprogram I. és II. ütemének tapasztalatai alapján – a 2015. márciustól 2016. februárig országos hajléktalan mintaprogramot indított. A program a főváros, valamint 13 megye 23 közfoglalkoztatóját érintette.

A hajléktalanok foglalkoztatására irányuló országos mintaprogramban a közfoglalkoztatók olyan értéktérítő tevékenységet végeztek a hajléktalan személyekkel, mint például a palántanevelés, dísznövények és konyhakerti növények termesztése, brikettálás, komposztálás, elhanyagolt temetők karbantartása, mosoda kialakítása, utcabútorok és virágládák gyártása, kerámia és rongyszőnyeg készítése, szappangyártás. A termesztett dísznövényeket közparkokba ültették ki, az aprítékokból brikettálás révén fűtőanyagot állítottak elő, a termesztett zöldségféléket a közétkeztetésben hasznosították, illetve rászorulóknak osztották ki. A közfoglalkoztatási mintaprogram

megvalósításának célja kettős volt: a hajléktalan személyek számára hasznos, értékteremtő tevékenységet nyújtani, ezáltal élethelyzetükön javítani, valamint ezen program keretében már nem csak a foglalkoztatásukra összpontosítottak, hanem arra is, hogy a létrehozott értékek a köz számára is élvezhetővé és adott esetben felhasználhatóvá váljanak. A hajléktalanok lakhatási és munkalehetőséget kaptak, a munkába és a helyi társadalomba történő beilleszkedésüket pedig nagy tapasztalattal rendelkező szociális munkások segítették.

2015-ben 20, 2016-ban 30 program indult az országban, melyek minden esetben a következő év februárig tartottak. A 2016-os közfoglalkoztatási szerződések együttesen 776 fő foglalkoztatását irányozták elő, a megállapított támogatási összegük 1 396 millió Ft volt. A 2016. évi foglalkoztatásban összesen, legalább 1 napig 1185 személy vett részt. A hajléktalan-programok éves átlagos létszáma 2016-ban 651 fő volt. A szerződések időtartamára vetítve és összesen 1 130 millió Ft támogatást fizettek ki a foglalkoztatók részére a résztvevők bérének és a program más járulékos költségeinek fedezésére.

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy 2016. június 22-én, Kiskőrösön nyitotta meg országos hajléktalan mintaprogramját. Az eseményen a szeretetszolgálat bemutatta a közfoglalkoztatási programjuk mezőgazdasági moduljának megvalósulását, működését, illetve beszámoltak hosszú távú céljaikról és terveikről is. Komplex programjuk segítségével a hajléktalanok lakhatási és munkalehetőséget kapnak, a munkába és a helyi társadalomba történő beilleszkedésüket pedig nagy tapasztalattal rendelkező szociális munkások segítették.

Az előző években megvalósított hajléktalan közfoglalkoztatási programok tapasztalatai alapján a 2016. évi program tervezésébe még több közfoglalkoztatót sikerült bevonni, köztük civil szervezeteket, egyházakat, önkormányzatokat és önkormányzati nonprofit gazdasági társaságokat is. Az országos hajléktalan mintaprogram keretében 2016-ban a Belügyminisztérium 781 fő hajléktalan személy közfoglalkoztatására biztosított lehetőséget. A program a főváros, valamint 17 megye 30 közfoglalkoztatóját érintette, amelyek egyike volt a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy is.

A szeretetszolgálat által indított hajléktalan mintaprogram egy szociális szolgáltató és foglalkoztató központ két új elemét jelentette:

- egy rászorulóknak számára nyitva álló szociális mosási, mosatási és fürdési lehetőséget biztosító helyiséget Budapesten, valamint
- egy Kiskőrösön megvalósuló mezőgazdasági tevékenységet végző modult, amely stabil állandó munkát jelentette a tevékenység megvalósításában részt vevő hajléktalanok számára.

A Kiskőrösi program a vidékről Budapestre került és hajléktalanná vált személyek számára biztosított munkalehetőséget, mindaddig, amíg az elsődleges munkaerőpiacon el nem tudnak helyezkedni.

A hajléktalan mintaprogramban érintett foglalkoztató szervezetek neve és 2015-ben és 2016-ban indított programjaik (tervezett) létszamai láthatók a következő táblázatban.

57. táblázat

A hajléktalanok foglalkoztatására irányuló országos mintaprogram foglalkoztatói, 2015 – 2016		
foglalkoztató	Hatósági szerződés szerinti támogatott létszám (Fő)	
	2015	2016
FESZOFÉ Ferencvárosi Szociális Foglalkoztató és Ellátó Nonprofit Kft.	136	150
Pécsi Városgondozási Nonprofit Kft.	50	60
Miskolci Városgazda Városgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Kft.	30	60
Hajléktalanokat Segítő Szolgálat	40	32
Önkormányzati Szociális Szolgálat	31	35
Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft.		60
Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy		50
Nyírvv Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Nonprofit Kft.	24	20
Savaria Rehab-Team Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft	40	
Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata	22	15
Eger és Körzete Hulladékkezelő Nonprofit Kft	36	
Via Bona Foglalkoztatási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	16	15
Békés Város Önkormányzat	15	15
Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata	15	15
Kiskunhalas Város Önkormányzata	15	15
Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	15	15
Támasz Alapítvány	15	15
Várvag Városfejlesztési és Vagyongazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft.	15	15
Szentes Város Hajléktalan Segítő Központja	12	15
Dehusz Nonprofit Kft.		25
Palota-15 Nonprofit Kft.		25
Székesfehérvár Mjv Kríziskezelő Központ	12	12
Utcai Szociális Segítők Egyesülete	10	13
Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa	12	8
Orosháza Város Önkormányzata	8	10
Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete		15
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Közép-Dunántúli Régió		14
Pécsi Baptistapont Ejsz		13
Tata Város Önkormányzata	12	
Tatai Városgazda Nonprofit Kft.		12
"Munkalehetőség A Jövőért" Szolnok Nonprofit És Közhasznú Kft.		11
Élettér Közösség- és Településfejlesztő Egyesület		10
Kazincbarcikai Szociális Szolgáltató Központ		6
Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete	6	

Forrás: BM adattár

Az egyes foglalkoztatók programjai különböző, azonban a közfoglalkoztatás egészénél alacsonyabb fluktuációval működtek. A 2015-ös programokban érintett (legalább egy munkanapon foglalkoztatott) 914 személy és a 2016-os programokban érintett 1178 személy mindegyike átlagosan 6,9 hónapot dolgozott egy-egy év programjában. A résztvevő személyek esetén a kifizetett munkabér hozzájárult alapvető szükségleteik fedezéséhez, továbbá a munkakészségek fenntartása, felelevenítése is segíthette őket a program végét követően a jobb élet és munkakörülmények kialakításában.

A mintaprogramban 2016-ban munkát vállalóknak csak bő harmada (36,5%) volt nő. Végzettségüket tekintve jellemzően alacsony végzettségű személyek kaptak munkát a programokban, közel felük általános iskolai végzettségű volt, 8,3 százalékuknak pedig ennél is alacsonyabb volt az iskolai végzettsége. Harmaduk szakiskolai, vagy szakmunkás végzettségű (32%) volt. Az érettségivel rendelkezők aránya 9 százalék alatti volt, az ennél is magasabb végzettségűeké pedig 1 százalék alatt maradt.

A hajléktalan programokban munkát vállalók közel kétharmada férfi volt. A nők aránya a legalacsonyabb végzettségi csoportban, a 8 általánossal sem rendelkezők között és a gimnáziumi végzettségűek között haladta meg az 50 százalékot. Az általános iskolai végzettségűek között is magasabb volt a nők aránya, mint az program egészében, a többi végzettségi csoportban azonban csak 22 – 28 százalékot tettek ki a nők az átlagos létszámból.

58. táblázat

A hajléktalan programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma, nem és végzettség szerint 2016-ban					
iskolai végzettség	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	21	33	60,4	54	8,3
általános iskola	193	132	40,6	324	49,8
szakiskola, szakmunkásképző	159	49	23,7	209	32,0
szakközépiskola, technikum	25	10	28,4	35	5,3
gimnázium	10	13	55,4	23	3,5
felsőfokú	5	1	22,3	6	1,0
Összesen	413	238	36,5	651	100,0

Forrás: BM adattár

A programokban részt vevők életkora jellemzően magas volt, magasabb, mint a közfoglalkoztatásra jellemző átlag. Kétharmaduk 45 év feletti személy volt és alig nyolcaduk volt 35 év alatti. A nők arány a fiatalabb, 45 év alatti korosztályokban volt magasabb, itt közelítette, meghaladta az 50 százalékos mértéket.

59. táblázat

A hajléktalan programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma, nem és életkor szerint 2016-ban					
életkor	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
18 év alatti	8	9	50,1	17	2,6
18 - 24 éves	1	0	0,0	1	0,1
25-34 éves	31	32	50,4	63	9,7
35-44 éves	73	62	45,9	135	20,7
45-54 éves	142	76	35,0	218	33,4
55 éves és felette	159	59	27,3	218	33,5
Összesen	413	238	36,5	651	100,0

Forrás: BM adattár

A közfoglalkoztatási hajléktalan mintaprogramok fővárosi kezdeményezésre indultak el, Budapesten voltak ennek a foglalkoztatási formának több évre visszamenő hagyományai. 2016-ban is a fővárosban volt a legmagasabb a létszám, a hajléktalan programban részt vevők ötöde (20,4 %) életvitelszerűen itt élt. Jelentős, 10 százalékot meghaladó volt a Komárom-Esztergom és a Baranya megyei részt vevők aránya is. Borsod-Abaúj-Zemplén, Bács-Kiskun, Vas, Békés és Győr-Moson-Sopron megyében,

jellemzően a megyeszékhelyeken éves átlagban 20 – 50 fős programok működtek. Somogy és Tolna megye kivételével 2016-ban minden megyében működött hajléktalan mintaprogram.

60. táblázat

A hajléktalan programokban foglalkoztatottak átlagos létszáma, nem és lakóhely szerint 2016-ban					
lakóhely megyéje	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
Főváros	86	47	35,0	133	20,4
Komárom-Esztergom	35	44	55,4	80	12,2
Baranya	39	35	46,9	74	11,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	46	11	18,8	57	8,7
Bács-Kiskun	31	22	41,8	53	8,2
Vas	33	16	32,8	49	7,5
Békés	21	15	40,7	36	5,5
Győr-Moson-Sopron	22	10	31,8	33	5,0
Hajdú-Bihar	14	6	30,9	20	3,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	17	0	2,7	17	2,7
Nógrád	9	7	43,4	15	2,3
Csongrád	12	2	16,6	14	2,2
Heves	7	6	44,3	13	2,0
Pest	8	4	35,3	13	2,0
Zala	8	4	30,8	12	1,9
Fejér	9	3	27,1	12	1,8
Veszprém	8	3	27,1	11	1,7
Jász-Nagykun-Szolnok	7	3	28,2	10	1,5
Összesen	413	238	36,5	651	100,0

Forrás: BM adattár

Speciális közfoglalkoztatás, pilot program

A speciális közfoglalkoztatási program a foglalkoztatás további növelése érdekében jött létre, a jelenleg a közfoglalkoztatásba is nehezen bevonható személyek támogatása, foglalkoztatása és foglalkoztathatóságának fejlesztése érdekében. A számukra kialakított program túlmutat a hagyományos közfoglalkoztatási programok eszköztárán, a bevont személyek számára a foglalkoztatás mellett munkaerő-piaci, szociális és szükség esetén egészségügyi szolgáltatásokat is nyújt.

A speciális közfoglalkoztatás azokra az álláskereső személyekre irányul, akik nem tudtak sem az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni, sem pedig a korábban indított közfoglalkoztatási programokba bekapcsolódni, mentális, szociális, vagy egészségügyi jellegű problémáik miatt.

2016 májusában a 307 ezer álláskereső 32,4 százaléka (99,6 ezer fő) havi 22800 forintos foglalkoztatást helyettes támogatásban, további 49,2 százalékuk (151,6 ezer fő) pedig semmilyen foglalkoztatáshoz kötődő támogatásban nem részesült. Az ellátás nélküli személyek közül 34,7 ezer fő, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők közül további 41,7 ezer fő egy évnél régebb óta álláskereső. Elsősorban ők lehetnek a speciális közfoglalkoztatási program résztvevői.

Az állástalan személyekre vonatkozó előzetes felmérésünk szerint a munkaügyi szervezetben dolgozó szakemberek becslése alapján mintegy 130 ezer főre lehet tenni országosan azok számát, akik bár álláskeresőként regisztráltatták magukat, de szociális, mentális és egészségügyi problémáik miatt régóta nem tudnak elhelyezkedni a nyílt munkaerőpiacon és közülük sokan a közfoglalkoztatási programokba is nehezen vonhatók be. Számukra vagy nem felelnek meg a közfoglalkoztatásban jelenleg a lakóhelyük közelében elérhető munkalehetőségek, vagy a foglalkoztatók/közfoglalkoztatók számára nem megfelelőek a képességeik.

A Kormány határozata (1040/2016. (II. 11.) Korm. határozat) szerint a Belügyminisztérium, a Nemzetgazdasági Minisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium vizsgálják meg a foglalkoztatásba mentális, szociális vagy egészségügyi okokból be nem vonható álláskereső személyi körét, valamint a számukra nyújtható, személyre szabott szociális, egészségügyi és munkaerő-piaci szolgáltatások, felzárkózást elősegítő képzések nyújtásának lehetőségét. A feladat megvalósítása érdekében az érintett tárcáknak közös stratégiát alakítottak ki. A speciális pilot közfoglalkoztatási programban felmerülő költségeket az érintett tárcáknak a meglévő forrásaik terhére kellett finanszírozniuk.

A 2016-ban megvalósított programok feladata, hogy első körben tesztelje pilot program keretében annak hasznosságát, eredményességét. Innen jön a Pilot szó is a program megnevezésébe. A pilot programok összesen 300 főre tervezett létszámban 2016 júliusától indultak el, 5 hónapos időtartamban, 4 megye 11 helyszínén. Az előterjesztők javaslatára a foglalkoztatás az önkormányzati nonprofit gazdasági társaságoknál (pl. településüzemeltetési feladatokat ellátó szervezetek) valósult meg. Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Zala megye 11 közfoglalkoztatója átlagosan 300 fő közfoglalkoztatásával megvalósuló speciális közfoglalkoztatási program indítását kezdeményezte. A speciális közfoglalkoztatási pilot program 11 helyszínén (Komló, Arló, Felsőzsolca, Ózd, Harsány, Sárospatak, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pircse, Tiszaszentmárton, Tornyospálca) valósult meg.

Az előzetes igény és szükségletfelmérés alapján, valamint a rendelkezésre álló erőforrások figyelem vételével választották ki a programhelyszíneket. Ezeken a helyeken a program igényeinek megfelelő, speciális közfoglalkoztatási pontokat hoztak létre az ott és a környező településen él, a program célcsoportjában tartozó személyek foglalkoztatásának és ellátásának biztosítására.

A munkavégzésen túl széles körű, egyenként a szükségleteikhez igazított szociális és egészségügyi szolgáltatásokban részesültek, személyes mentor segítette foglalkoztatási rehabilitációjukat, továbbá a foglalkoztatók is a speciális munkavállalói sajátosságoknak megfelelő munkakörülményeket biztosítottak számukra. Ez a többi közfoglalkoztatási formához képest könnyített, 6 órás munkavégzést, folyamatos mentori felügyeletet jelentett, ami mellett a munkaidő keretében biztosított a számukra szükséges egészségügyi és szociális szolgáltatások igénybe vétele és a napi egyszeri meleg étkezés is biztosított volt.

A közfoglalkoztatási pontok kialakításával az egyes helyszíneken jellemzően egyszerű, szakképzettséget nem igénylő tevékenységeket végeztek a programba bevont közfoglalkoztatottak. Ilyen munkavégzés volt a faanyagok megmunkálása, vesszőseprű és rongyszőnyeg készítése, irattartó tasakok, papírdossziék és dobozok hajtogatása, papír brikett és fa kerti szegély összeállítása és gyártása, drótfonás, sporthálók készítése, virágláda, kerti székek, madárodú készítése, illetve textil alapanyagú termékek szabása, varrása (függöny, munkakötény, ülőpárna).

A program keretében 12 foglalkoztatóval kötöttek 20 – 50 fős szerződéseket. Nagykanizsán két foglalkoztatóval vitték végig a programot, Zala megyében a szerződések összlétszáma 75 fő volt, Baranyában mindössze 25 fő. A programban részt vevő közfoglalkoztatók részére megállapított támogatás összesen 215,5 millió Ft volt. Ebből a résztvevők bérén és annak közterhein felül a program működtetéséhez szükséges beruházásokat lehetett finanszírozni. A kifizetett támogatás összege 178,1 millió Ft-ot tett ki, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben 60 millió Ft, Zalában 44 millió, Baranyában pedig 13,7 millió Ft-ot fordítottak a foglalkoztatók és rajtuk keresztül a résztvevők támogatására.

61. táblázat

A speciális közfoglalkoztatás mintaprogram foglalkoztatói, fontosabb szerződési adatai, 2016				
megye	foglalkoztató cég	Szerződésben tervezett létszám	Szerződés szerinti támogatás (millió Ft)	Kifizetett támogatás (millió Ft)
Baranya	Komló Város Önkormányzat Városgondnokság	25	15,2	13,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	ARLÓ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA	20	11,1	8,3
	Felsőzsolca Város Önkormányzata	20	21,6	20,0
	Harsány Község Önkormányzat	20	15,5	13,3
	Ózdi Városüzemeltető Intézmény	20	12,6	8,5
	Sárospatak Város Önkormányzata	20	12,3	9,8
	Összesen	100	73,1	59,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Nonprofit Kft.	40	27,9	19,1
	PIRICSE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐTE	20	17,3	15,7
	TISZASZENTMÁRTON KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA	20	13,3	10,9
	TORNYOSPÁLCA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA	20	16,3	14,8
	Összesen	100	74,9	60,5
	Összesen	100	74,9	60,5
Zala	Futurus-Pannonia Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	50	35,4	29,2
	Via Kanizsa Városüzemeltető Nonprofit Zrt.	25	16,9	14,8
	Összesen	75	52,4	44,0
Összesen	Összesen	300	215,5	178,1

Forrás: BM adattár

A foglalkoztatók programjaiban a szerződés szerint létszámokat jellemzően meghaladta az érintett létszám, a programban legalább egy napon foglalkoztatott személyek létszáma. Összesen 345 fő dolgozott a speciális közfoglalkoztatási programokban. A működtető szervezetek beszámolóí alapján elmondható, hogy kifejezetten nehéz volt megtalálni a program sajátos feltételeinek megfelelő személyeket, tehát nehezen ment a programok feltöltése, azonban a támogatás közbeni lemorzsolódás és fluktuáció alacsonyabb volt, mint a hagyományos közfoglalkoztatásra jellemző érték. Baranyában és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében mintegy 10 százalékkal haladta meg a program tervezett létszámát az érintettek száma, Piricsén, Tiszaszentmártonon és Via Kanizsánál ez az arány magasabb, 25 százalék körüli volt. A Futurus-Pannonia (Nagykanizsa) 50 fős programjában összesen 73 személy fordult meg. A Nyíregyházi Városüzemeltető 40 fős programját a támogatás ideje alatt nem sikerült feltölteni. A részt vevő személyek átlagosan közel 110 napot dolgoztak ebben a programban, Komlón, ahol korán elérte a program 25 fős létszámot és alacsony fluktuáció mellett tudták azt végigvinni a támogató szervezetek, ott egy személy átlagosan 134,5 napot töltött el ebben a programban. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében ez az érték 122,5 nap, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 109,1 nap volt. A Zala megyei támogatottak fejenként, átlagosan 90,3 napig vettek részt ebben a támogatásban.

62. táblázat

A speciális közfoglalkoztatás mintaprogram foglalkoztatói, fontosabb szerződési adatai, 2016				
megye	foglalkoztató cég	Szerződésben tervezett létszám	érintett létszám	ledolgozott napok száma egy főre vetítve
Baranya	Komló Város Önkormányzat Városgondnokság	25	27	134,5
Borsod-Abaúj-Zemplén	ARLÓ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA	20	21	123,2
	Felsőzsolca Város Önkormányzata	20	23	121,2
	Harsány Község Önkormányzat	20	21	137,8
	Ózdi Városüzemeltető Intézmény	20	22	124,0
	Sárospatak Város Önkormányzata	20	23	107,7
	Összesen	100	110	122,5
Szabolcs-Szatmár-Bereg	NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Nonprofit Kft.	40	36	94,5
	PIRICSE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐTE	20	25	110,1
	TISZASZENTMÁRTON KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA	20	25	107,7
	TORNYOSPÁLCA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA	20	20	136,1
	Összesen	100	106	109,1
	Összesen	100	106	109,1
Zala	Futurus-Pannonia Hulladékgazdálkodási Közzszolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	50	73	82,3
	Via Kanizsa Városüzemeltető Nonprofit Zrt.	25	29	110,5
	Összesen	75	102	90,3
Összesen	Összesen	300	345	109,8

Forrás: BM adattár

A részt vevők között kiegyenlített volt a férfiak és nők aránya, 169 férfi és 176 nő vett részt bennük, legalább egy nap időtartamban. A részt vevők fele általános iskolai végzettségű, további ötödük (19,4 %) általános iskolai végzettség nélküli személy volt. A szakiskolai, szakmunkás végzettséggel rendelkezők aránya 23,5 százalékos volt. Ennél magasabb végzettséggel a részt vevők közül

mindössze 24 fő rendelkezett. A legalacsonyabb végzettségűek csoportjában magas, 74,6 százalékos volt a nők aránya, a szakmunkás, szakiskolai végzettségű személyek közel háromnegyede férfi volt.

63. táblázat

A speciális közfoglalkoztatás mintaprogramban foglalkoztatottak száma, nem és végzettség szerint, 2016					
iskolai végzettség	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	17	50	74,6	67	19,4
általános iskola	82	91	52,6	173	50,1
szakiskola, szakmunkásképző	60	21	25,9	81	23,5
szakközépiskola, technikum	9	6	40,0	15	4,3
gimnázium	1	7	87,5	8	2,3
felsőfokú		1	100,0	1	0,3
Összesen	169	176	51,0	345	100,0

Forrás: BM adattár

A támogatott személyek alig 8,6 százaléka volt fiatal, 25 év alatti személy. A részt vevők közel harmada, 32,8 százaléka 55 év feletti, további 28,7 százaléka 45 és 54 éves személy volt. A támogatottak kor-összetétele tehát az idősök felé tolódott. A 18 és 35 év közötti résztvevők többsége férfi volt, az idősebbek között viszont a nők aránya kis értékben meghaladta a férfiakét.

64. táblázat

A speciális közfoglalkoztatás mintaprogramban foglalkoztatottak száma, nem és korcsoport szerint, 2016

életkor	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
18 év alatti		1	100,0	1	0,3
18 - 24 éves	18	11	37,9	29	8,4
25-34 éves	23	18	43,9	41	11,9
35-44 éves	24	38	61,3	62	18,0
45-54 éves	49	50	50,5	99	28,7
55 éves és felette	55	58	51,3	113	32,8
Összesen	169	176	51,0	345	100,0

Forrás: BM adattár

Az összes támogatott személy 6 – 10 százaléka dolgozott egy – egy, a program céljaira közfoglalkoztatási pontként kialakított településen. Ebben egyedül Nagykanizsa volt a kivétel, ahol két foglalkoztatónál, különféle programokban összesen 102 fő, a támogatottak 29,6 százaléka talált munkát. Ezen a foglalkoztatási helyen volt a legmagasabb a más településről bejárók aránya is.

A részt vevők között a nők aránya Arlón, Nyíregyházán és Tornyospálcan haladta meg kisebb mértékben az 50 százalékot a nők aránya, Ózdon pedig minden résztvevő nő volt. A többi foglalkoztatási helyen enyhe férfi-többség volt a résztvevők között.

65. táblázat A speciális közfoglalkoztatás mintaprogramban foglalkoztatottak száma, nem és a munkavégzés helye szerint, 2016

munkavégzés helye	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
Komló	16	11	40,7	27	7,8
Baranya	16	11	40,7	27	7,8
Arló	8	13	61,9	21	6,1
Felsőzsolca	11	12	52,2	23	6,7
Hársány	10	11	52,4	21	6,1
Ózd		22	100,0	22	6,4
Sárospatak	16	7	30,4	23	6,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	45	65	59,1	110	31,9
Nyíregyháza	16	20	55,6	36	10,4
Piricse	13	12	48,0	25	7,2
Tiszaszentmárton	14	11	44,0	25	7,2
Tornyospálca	8	12	60,0	20	5,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	51	55	51,9	106	30,7
Nagykanizsa	57	45	44,1	102	29,6
Zala	57	45	44,1	102	29,6
Összesen	169	176	51,0	345	100,0

Forrás: BM adattár

A speciális közfoglalkoztatási mintaprogram kifejezetten olyan álláskereső személyeket kívánt megszólítani és bevonni, akik nem csak a nyílt munkaerőpiacra, de a közfoglalkoztatási programokban is csak nehezen, vagy egyáltalán nem voltak bevonhatók korábban. A program esetén tehát egyfajta továbblépésnek tekinthető, ha a sajátos támogató feltételeket biztosító mintaprogramból az érintettek más, jellemzően hagyományos közfoglalkoztatási programokba kerülnek.

Az érintettek nyílt munkaerő-piaci kilépésére vonatkozó adataink még csak részlegesen állnak rendelkezésre. Ezek alapján azt mondható el, hogy a 2016. 10. hónapig a programból kilépő 72 személy közül 10 fő volt megtalálható a nyílt munkaerőpiacon a támogatás végét követő 180. napon.

A részt vevők közel fele, 48,1 százaléka került be a támogatást követő időszakban valamilyen más közfoglalkoztatási programba. A nők között ez az arány magasabb, 54 százalékos volt, a férfiaknak pedig a 42 százaléka lépett újra támogatásba. Az alacsonyabb iskolai végzettségűek, az általános iskolával, vagy azzal sem rendelkezők között ez az arány magasabb volt, mindkét nem esetén és körükben is a nők kerültek vissza nagyobb arányban közfoglalkoztatásba.

A szakiskolai, szakmunkás végzettségűeknek csak a harmada vett részt a pilot program után újabb közfoglalkoztatásban.

66. táblázat A speciális közfoglalkoztatás mintaprogramból a támogatást követően más közfoglalkoztatási programba kerülők aránya, nem és végzettség szerint, 2016

iskolai végzettség	létszám	bekerülők aránya (%)		
	fő	férfi	nő	együtt
általános iskolai végzettség nélküli	67	47,1	54,0	52,2
általános iskola	173	48,8	57,1	53,2
szakiskola, szakmunkásképző	81	33,3	38,1	34,6
szakközépiskola, technikum	15	22,2	66,7	40,0
gimnázium	8	100,0	57,1	62,5
felsőfokú	1		0,0	0,0
Összesen	345	42,0	54,0	48,1

Forrás: BM adattár

A speciális közfoglalkoztatási programból kilépő személyek közül a 35 – 44 évesek léptek be a legnagyobb arányban (56,5%) a támogatást követően újabb közfoglalkoztatásba (az egyetlen, 18 év alatti személy is be tudott lépni más programba). A 35 év felettiek esetén a nők belépési aránya meghaladta a 60 százalékot.

67. táblázat A speciális közfoglalkoztatás mintaprogramból a támogatást követően más közfoglalkoztatási programba kerülők aránya, nem és korcsoport szerint, 2016

iskolai végzettség	létszám	bekerülők aránya (%)		
	fő	férfi	nő	együtt
18 év alatti	1		100,0	100,0
18 - 24 éves	29	38,9	27,3	34,5
25-34 éves	41	39,1	38,9	39,0
35-44 éves	62	45,8	63,2	56,5
45-54 éves	99	34,7	64,0	49,5
55 éves és felette	113	49,1	48,3	48,7
Összesen	345	42,0	54,0	48,1

Forrás: BM adattár

A programot befejező személyek esetén Baranya megyében volt a legmagasabb (70%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében pedig a legalacsonyabb (35,8%) a támogatást követően új közfoglalkoztatásba lépő személyek aránya. Zala megyében is alacsony, 38,2 százalék volt a bekerülők aránya. Az egyes, közfoglalkoztatási pontként működő települések között jelentős különbségek tapasztalhatók ebben a tekintetben. Az ózdi program esetén 90 százalék feletti, a komlói, arlói esetén is 70 százalék feletti volt a bekerülők aránya. Ezzel szemben a Tornyospálcan, Tiszaszentmártonon, Sárospatakon foglalkoztatott személyeknek kevesebb, mint harmada – ötöde lépett újabb támogatásba a speciális program végét követő időszakban.

68. táblázat A speciális közfoglalkoztatás mintaprogramból a támogatást követően más közfoglalkoztatási programba kerülők aránya, nem és munkahely települése szerint, 2016

iskolai végzettség	létszám	bekerülők aránya (%)		
	fő	férfi	nő	együtt
Komló	27	62,5	81,8	70,4
Baranya	27	62,5	81,8	70,4
Arló	21	75,0	76,9	76,2
Felsőzsolca	23	63,6	66,7	65,2
Hársány	21	40,0	72,7	57,1
Ózd	22		90,9	90,9
Sárospatak	23	31,3	28,6	30,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	110	48,9	73,8	63,6
Nyíregyháza	36	31,3	50,0	41,7
Piricse	25	46,2	50,0	48,0
Tiszaszentmárton	25	21,4	36,4	28,0
Tornyospálca	20	25,0	16,7	20,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	106	31,4	40,0	35,8
Nagykanizsa	102	40,4	35,6	38,2
Zala	102	40,4	35,6	38,2
Összesen	345	42,0	54,0	48,1

Forrás: BM adattár

Kulturális közfoglalkoztatás mintaprogram

69. táblázat

2016. évi kulturális közfoglalkoztatásban részt vevő közfoglalkoztatók és a közfoglalkoztatási szerződések jellemzői				
	Szerződés szerinti támogatott létszám (fő)	Szerződés szerinti támogatás (millió Ft)	Kifizetett támogatás (millió Ft)*	ebből: munkabér és járulékai (millió Ft)*
Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet	509	781	562	521
Magyar Nemzeti Levéltár	162	234	178	165
Magyar Nemzeti Múzeum	199	320	229	197
Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft.	374	569	457	396
Nemzeti Művelődési Intézet	5 868	8 814	7 049	6 350
Országos Széchenyi könyvtár	720	1 104	886	784
Összesen	7 832	11 823	9 362	8 413

Forrás: BM adattár

A Belügyminisztérium az országos kulturális közfoglalkoztatási mintaprogramot a 2013. évben közel 2,5 milliárd, 2014 évben 4 522 fő bevonásával közel 3,3 milliárd forinttal támogatta, 2015. évben pedig 6 100 fő foglalkoztatásához mintegy 8,8 milliárd Forint támogatást biztosított.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumával történt egyeztetések valamint az előző évek tapasztalatai alapján a 2016. évben a Nemzeti Művelődési Intézet által megvalósított programot kiterjesztette más kulturális intézményekre is, összesen 7,8 ezer fő közfoglalkoztatásba vonásával¹⁶, 11,8 Milliárd Ft támogatási összeggel. A támogatás 2016. március elsejétől 2017. február végéig tartott, 12 hónap időtartamban. Az országos kulturális közfoglalkoztatási programokat 2016. évben 6 közfoglalkoztató valósította meg: Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, Nemzeti Művelődési Intézet, Magyar Nemzeti Levéltár, Országos Széchenyi Könyvtár, Magyar Nemzeti Múzeum, Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft. A programok főbb tevékenységei: adatrögzítés, digitalizálás, archiválás, közösségi fejlesztés területének segítése. A Nemzeti Művelődési Intézet programjának célja kulturális hálózat kialakítása, közösségi és társadalomfejlesztési program megvalósítása, elsősorban kistélepeleéseken. Programjába az intézet több ezer partnerszervezetet von be.

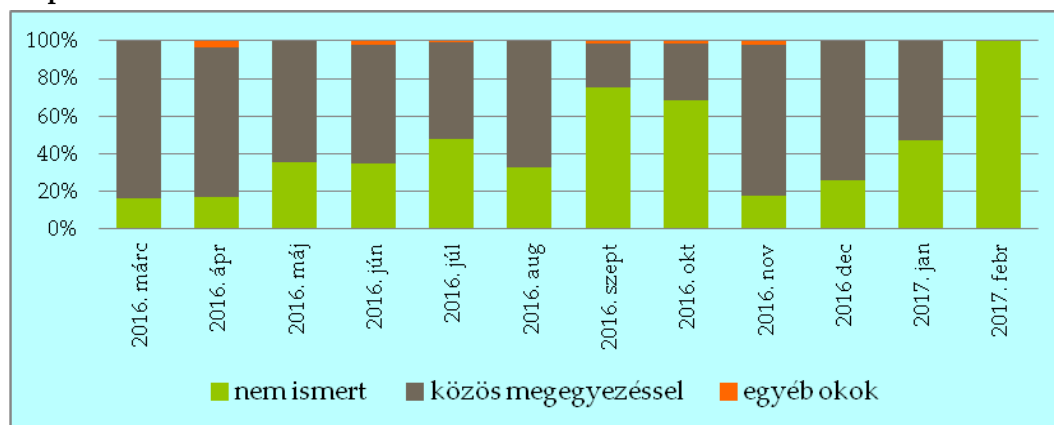
A 2016. évi kulturális közfoglalkoztatási programba a támogatás időtartama alatt összesen 8233 fő bevonása történt. A támogatottak átlagos létszáma 2016-ban 5629 fő volt. Nagyobb létszámú belépésre a program indulásának hónapjában, márciusban került sor (4,4 ezer fő), ezt követően a belépők száma áprilisban 2,3 ezer főre, májusban 0,7 ezer főre csökkent. A következő hónapokban a belépések száma nem jelentős, a természetes fluktuációból adódott.

A bevontak több mint kilenc-tizede (92%-a) 2017. február végén lépett ki a programból, a korábban kilépők száma jellemzően 100 fő alatt maradt. A legmagasabb július-október hónapok között volt. A kilépések oka azonban eltérő a program végén illetve a menetközben kilépők esetén. A kilépés oka a 2017 februárjában kilépők esetén jellemzően nem specifikus: ekkor véget a program, vagyis normál módon léptek ki a program-résztvevői. Erre utal, hogy a kilépés oka nincs kitöltve a közfoglalkoztató

¹⁶ A kérelmek alapján megkötött hatósági szerződésekben a támogatott létszám 8101 fő volt, amit később a közfoglalkoztatók lefelé módosítottak.

által vezetett elszámolásokban. Az év közbeni kilépések nagyobb része azonban közös megegyezéssel szűnt meg. Ez a jellemző ezen év közbeni kilépések 56%-ára. Az egyéb okok (pl. munkáltató rendkívüli felmondása) csak egy-egy ritka esetben fordult elő. Összességében a bevontak 4,6%-a távozott a programból közös megegyezéssel a program időtartama alatt. Ezen kilépések mögött a tapasztalatok szerint jellemzően elhelyezkedések állnak.

26. grafikon: 2016. évi kulturális közfoglalkoztatási mintaprogramból kilépők megoszlása a kilépés oka szerint

Forrás: BM adattár

2016. évi kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma főbb jellemzőik szerint 2016-ban¹⁷

A kulturális közfoglalkoztatás az egyik olyan közfoglalkoztatási program, amelyekben a résztvevők összetétele jelentősen eltér a többi közfoglalkoztatási programétól. A 2016-os program átlagos létszámának csaknem háromnegyede (74,5%) nő volt. , többségük (69,2%-uk) érettségizett, s további negyedük diplomával is rendelkezik (27%). A létszám harmada (32,6%) gimnáziumi végzettséggel, további 37,2 százaléka szakközépiskolai, technikus végzettséggel rendelkezett. Magas, 26,5 százalékos volt a felsőfokú végzettségűek aránya is. Az átlagos létszám alig 3,6 százaléka tartozott az alacsonyabb végzettségi csoportokba, melyek a többi közfoglalkoztatási program esetében a létszám 70 – 90 százalékát is adhatják.

70. táblázat Kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők éves átlagos létszáma, 2016-ban

iskolai végzettség	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	0	2	88,6	2	0,0
általános iskola	17	37	68,8	53	0,9
szakiskola, szakmunkásképző	29	119	80,3	148	2,6
szakközépiskola, technikum	513	1 583	75,5	2 096	37,2
gimnázium	441	1 397	76,0	1 837	32,6
felsőfokú	436	1 056	70,8	1 492	26,5
Összesen	1 436	4 192	74,5	5 629	100,0

Forrás: BM adattár

A kulturális közfoglalkoztatási program átlagos létszámának 15,4 %-a tartozik a 25 évesnél fiatalabbak közé. A legnagyobb arányú korcsoportot a 22 – 34 évesek alkotják, a résztvevők bő harmada, 35,8

¹⁷ Csak a 2016-os évre eső létszámok elemzésével számolva.

százaléka tartozott ebbe a korcsoportba. További negyedrészüik (25,2%) 35 és 44 év közötti személy volt. Az 55 éves és azon felüliek 9,1 százalékos aránya kisebb volt a más közfoglalkoztatási programban résztvevők átlagánál. A 35 év alatti fiatalabb személyek között 70 százalék alatti, az ennél idősebbek esetén 75 – 81 százalékos volt a nők aránya.

71. táblázat **Kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők éves átlagos létszáma, 2016-ban**

életkor	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
18 - 24 éves	263	606	69,7	869	15,4
25-34 éves	608	1 408	69,9	2 015	35,8
35-44 éves	270	1 151	81,0	1 421	25,2
45-54 éves	166	643	79,5	809	14,4
55 éves és felette	130	384	74,7	514	9,1
Összesen	1 436	4 192	74,5	5 629	100,0

Forrás: BM adattár

Kulturális közfoglalkoztatottak az ország összes megyéjében dolgoztak. A programban nem volt kiemelkedően nagy létszámmal jellemezhető megye. A támogatásban részesítettek átlagos létszáma Borsod-Abaúj-Zemplén megyében meghaladta az 500 főt (9,4%), Hajdú-Bihar és Békés megyében pedig a 400 főt. Az ország gazdaságilag fejlettebb nyugati megyéiben átlagosan 150 – 200 fő dolgozott ebben a programban, tehát itt nem mutatkozott meg a más programoknál megfigyelhető mértékű eltolódás a rosszabb helyzetű megyék felé. A résztvevők között a nők aránya a fővárosban volt a legalacsonyabb (59,9%) és Fejér megyében a legmagasabb (82,1%).

72. táblázat **Kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők éves átlagos létszáma, 2016-ban**

lakóhely megyéje	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	126	403	76,2	529	9,4
Hajdú-Bihar megye	126	322	71,9	448	8,0
Békés megye	116	297	71,9	413	7,3
Somogy megye	103	289	73,7	393	7,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	112	263	70,1	375	6,7
Budapest	146	218	59,9	364	6,5
Baranya megye	103	245	70,3	348	6,2
Pest megye	62	217	77,7	279	5,0
Zala megye	56	206	78,5	263	4,7
Nógrád megye	64	192	75,1	256	4,5
Bács-Kiskun megye	53	201	79,2	254	4,5
Csongrád megye	65	181	73,6	247	4,4
Veszprém megye	49	187	79,1	236	4,2
Heves megye	49	183	79,0	232	4,1
Jász-Nagykun-Szolnok megye	58	169	74,4	227	4,0
Tolna megye	34	143	81,0	176	3,1
Komárom-Esztergom megye	34	138	80,3	172	3,1
Vas megye	35	132	78,9	167	3,0
Fejér megye	27	123	82,1	150	2,7
Győr-Moson-Sopron megye	18	82	81,9	100	1,8
Összesen	1 436	4 192	74,5	5 629	100,0

Forrás: BM adattár

A bevontak több mint négy-ötöde szakképzettséget igénylő munkakörben dolgozott, tehát a magasabb közfoglalkoztatási bérre jogosult. Az általuk betöltött munkakörök is eltérőek a közfoglalkoztatás más programjaiban jellemzőitől: a résztvevők csaknem három-negyede általános irodai adminisztrátorként dolgozik, de jelentős a könyvtári, levéltári nyilvántartók száma illetve aránya is.

73. táblázat **Kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők éves átlagos létszáma, 2016-ban**

foglalkozások	Országos Széchenyi Könyvtár	Nmi Művelődési Intézet	Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft.	Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet	Magyar Nemzeti Levéltár	Magyar Nemzeti Múzeum	Összesen
Munka- és termelészszerző	22	0	0	0	0	0	22
Ifjúságsegítő	0	0	30	0	0	0	30
Egyéb ügyintéző	0	0	191	0	0	0	191
Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások összesen	22	0	221	0	0	0	243
Általános irodai adminisztrátor	68	4263	17	10	7	29	4393
Gépíró, szövegszerkesztő	0	0	0	0	48	0	48
Adatrögzítő, kódoló	125	0	0	0	0	39	164
Készlet- és anyagnyilvántartó	1	0	0	0	0	0	1
Könyvtári, levéltári nyilvántartó	305	0	0	331	1	0	637
Iratkezelő, irattáros	0	0	0	0	0	9	9
Egyéb ügyfélkapcsolati foglalkozású	2	0	0	0	4	54	60
Irodai és ügyviteli foglalkozások összesen	501	4263	17	342	60	130	5312
Egyéb személy- és vagyonvédelmi foglalkozású	0	0	0	0	3	0	3
Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások összesen	0	0	0	0	3	0	3
Dísznövény-, virág- és faiskolai kertész, csemetenevelő	0	0	0	0	1	0	1
Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások összesen	0	0	0	0	1	0	1
Nyomdai előkészítő	4	0	0	0	19	0	23
Egyéb építési, szerelési foglalkozású	0	0	0	0	5	0	5
Ipari és építőipari foglalkozások összesen	4	0	0	0	24	0	28
Intézményi takarító és kisegítő	0	0	0	0	1	0	1
Egyéb takarító és kisegítő	0	0	0	0	11	0	11
Rakodómunkás	1	0	0	0	0	0	1
Kézi csomagoló	0	0	0	0	12	0	12
Hivatalsegéd, kézbesítő	0	0	0	0	2	0	2
Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	0	16	0	0	0	0	16
Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások összesen	1	16	0	0	25	0	42
foglalkozások összesen	528	4279	238	342	113	130	5629

Forrás: BM adattár

A támogatási forma legnagyobb foglalkoztatója, a Nemzeti Művelődési Intézet szinte mindenkit általános irodai adminisztrátor munkakörben foglalkoztatott. Az Országos Széchenyi Könyvtár állományának bő fele könyvtári, levéltári nyilvántartó, volt, mellettük nagyobb számban adatrögzítő, kódoló és általános irodai adminisztrátorok voltak. A Magyar Teátrum Kft főként ügyintézőket és ifjúságsegítőket alkalmazott. A MANDA állományában könyvtári, levéltári nyilvántartók álltak, a Magyar Nemzeti Levéltár főként gépírókat, szövegszerkesztőket és nyomdai előkészítőket alkalmazott, a Magyar Nemzeti Múzeum pedig főként ügyfélkapcsolati foglalkozású személyeket, általános irodai adminisztrátorokat és adatrögzítő, kódoló személyeket foglalkoztatott a program keretében.

Közút mintaprogram 2016 – országos közfoglalkoztatás

A Belügyminisztérium a Magyar Közút Nonprofit Zrt.-nek 3100 fő bevonására biztosított 5,3 milliárd Forint támogatási összeget a közút mintaprogram keretében 2016-ban, amely 2016. márciustól 2017. februárig tartott.

74. táblázat

2016. évi közút mintaprogramban részt vevő közfoglalkoztatók és a közfoglalkoztatási szerződések jellemzői				
	Szerződés szerinti támogatott létszám (fő)	Szerződés szerinti támogatás (ezer Ft)	Kifizetett támogatás (ezer Ft)*	ebből: munkabér és járulékai (ezer Ft)*
Magyar Közút Nonprofit Zrt.	3 100	5 345 729	3 344 539	2 796 530

Forrás: BM adattár, az IR 2017. 19. heti adatai alapján

E közfoglalkoztatási program célja a közúti közlekedés biztonságosabbá tétele, amely burkolatok, burkolaton kívüli területek takarítását, tisztántartását, az úttartozék (például jelzőtáblák) helyreállítási, javítási munkálatait takarja. A közfoglalkoztatottak továbbá padka, árok és híd, átereszfenntartási munkálatait, a kisebb-nagyobb műtárgyak tisztításait, valamint árkok vízelvezetési rendszerek tisztításait végzik e program keretében. Kiemelt feladat a közúti növényzet gondozása, felújítása. A géppel nem megközelíthető, összefüggő felületek rendbetételére szolgáló kézi kaszálási munkákkal megakadályozzák a gyomok továbbterjedését és az allergén növények szaporodását. A téli időszakban jellemzően kézi hó eltakarítási és hófúvás elhárítási munkák során segítettek a közfoglalkoztatottak. A közfoglalkoztató a program ideje alatt 170 fő részére Építő- és anyagmozgató gépkezelő tanfolyamot is indított.

A 2016. évi közút mintaprogramba a támogatás időtartam alatt 3810 fő bevonása történt, amelynek az éven belüli megoszlása a következőképpen néz ki. 2016.márciusban lépett az egyének több mint 50%-a, nagyobb volumenű bevonás történt még a következő néhány hónapban is (április: 711 fő, május: 374 fő, június: 234 fő). A fennmaradó hónapokban már nem olyan jelentős létszám lépett be a programba. A programban résztvevők többsége, 70,6%-a 2017. februárban lépett ki, a program lejárt előtti kilépők száma július, augusztus és november hónapokban volt a legmagasabb, a többi hónapban 100 fő alatt maradt, ami a természetes fluktuációból eredhet.

A közút mintaprogramban résztvevők közfoglalkoztatottak többsége férfi volt, a nők aránya az átlagos létszámban 10 százalék alatt maradt (9,7%). Az iskolai végzettség szerinti megoszlásukban az alacsony iskolai végzettség dominált. Közel felük (49,2%) általános iskolai végzettséggel rendelkezett, további 9,1 százalékuk ennél is alacsonyabb végzettségű volt. A szakiskolát/szaktanulmányképző végzettséggel rendelkezők aránya 30,4 százalék volt, Szakközépiskolai, technikus végzettséggel 6,6 százalékuk rendelkezett. Az ennél magasabb végzettségűek együttesen az átlagos létszám kevesebb, mint 5 százalékát tették ki. A nők aránya a magasabb végzettségi kategóriákban magasabb volt.

75. táblázat A közút mintaprogram átlagos létszáma, 2016

iskolai végzettség	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	192	13	6,1	204	9,1
általános iskola	1 017	90	8,1	1 107	49,2
szakiskola, szakmunkásképző	659	24	3,5	683	30,4
szakközépiskola, technikum	100	48	32,1	148	6,6
gimnázium	50	35	40,9	85	3,8
felsőfokú	13	10	44,2	22	1,0
Összesen	2 031	218	9,7	2 249	100,0

Forrás: BM adattár

A mintaprogramban foglalkoztatottak átlagos létszámában a 18 év alattiak aránya nagyon alacsony volt, átlagosan 6 fő, a teljes létszám 0,2 százaléka. A legnagyobb létszámú korcsoportot a 45 – és 54 év közöttiek alkották, 23,4 százalékos aránnyal. Közel hasonló, 20 százalék feletti volt a 25 és 34 év közöttiek, a 35 és 44 év közöttiek, továbbá az 55 év felettiak létszámának aránya is. A nők aránya a 25 és 54 év közötti korcsoportok esetén haladta meg a 10 százalékot, a többi esetén ez alatt maradt.

76. táblázat A közút mintaprogram átlagos létszáma, 2016

életkor	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
18 év alatti	6		0,0	6	0,2
18 - 24 éves	282	20	6,5	301	13,4
25-34 éves	436	56	11,4	492	21,9
35-44 éves	415	60	12,6	475	21,1
45-54 éves	472	54	10,2	526	23,4
55 éves és felette	420	29	6,4	449	20,0
Összesen	2 031	218	9,7	2 249	100,0

Forrás: BM adattár

A közút mintaprogramban foglalkoztatottak 2249 fős átlagos létszámának több, mint negyede (26%) Borsod-Abaúj-Zemplén megyében él, jellemzően ott is dolgozó személy volt. Jelentős arányt képviseltek a programban a Szabolcs-Szatmár-Bereg (13,8%), Heves (11,4%) és Hajdú-Bihar megyében élők (7,6%) is. Az ország nyugati megyéiben és a fővárosban élők a program létszámában alacsony – 2 százalékos arányban jelentek meg. A nők aránya (a 4 fős fővárostól eltekintve) Pest megyében volt a legmagasabb (20,2%) és Hajdú-Bihar megyében a legalacsonyabb (5,2%).

77. táblázat A közút mintaprogram átlagos létszáma, 2016

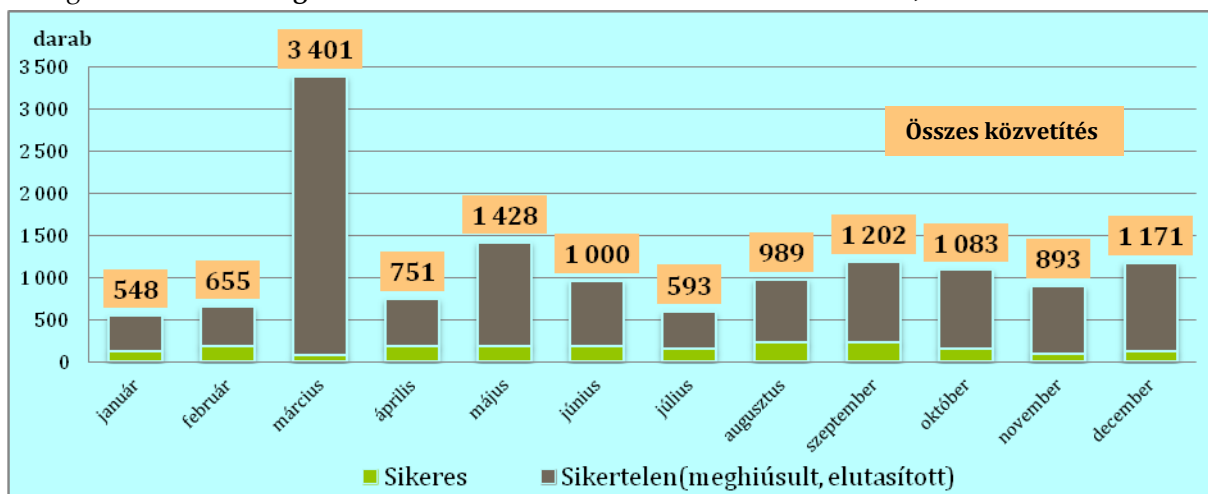
lakóhely megyéje	Férfi	Nő		Összesen	
	fő	fő	arányuk (%)	fő	%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	553	32	5,4	584	26,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	283	27	8,7	310	13,8
Heves megye	223	34	13,1	256	11,4
Hajdú-Bihar megye	162	9	5,2	171	7,6
Békés megye	125	20	13,9	145	6,4
Baranya megye	97	12	11,3	109	4,8
Jász-Nagykun-Szolnok megye	85	15	15,1	101	4,5
Bács-Kiskun megye	82	12	13,0	94	4,2
Somogy megye	76	15	16,3	91	4,0
Nógrád megye	56	6	9,9	62	2,8
Csongrád megye	56	2	4,0	58	2,6
Pest megye	45	11	20,2	56	2,5
Zala megye	46	4	8,9	50	2,2
Fejér megye	37	7	16,4	45	2,0
Veszprém megye	30	2	6,3	32	1,4
Tolna megye	25	2	7,2	27	1,2
Komárom-Esztergom megye	18	3	13,9	21	1,0
Győr-Moson-Sopron megye	16	1	8,1	18	0,8
Vas megye	14		0,0	14	0,6
Főváros	2	2	58,9	4	0,2
Összesen	2 031	218	9,7	2 249	100,0

Forrás: BM adattár, a megyei besorolás alapja az egyén lakóhelye

18) A közfoglalkoztatottak számára kiadott nyílt-piaci közvetítések számának alakulása

2016-ban összesen 13,7 ezer esetben adtak ki közvetítőlapot a közfoglalkoztatottak részére, amelynek 13,7%-a (1,9 ezer darab) eredményezett sikeres közvetítést. A márciusban látható kiugró közvetítési számot a Honvédség toborzó kampánya indokolja (a kiadott 3401 közvetítő lapból 2760 volt érintett, 4 megyében).

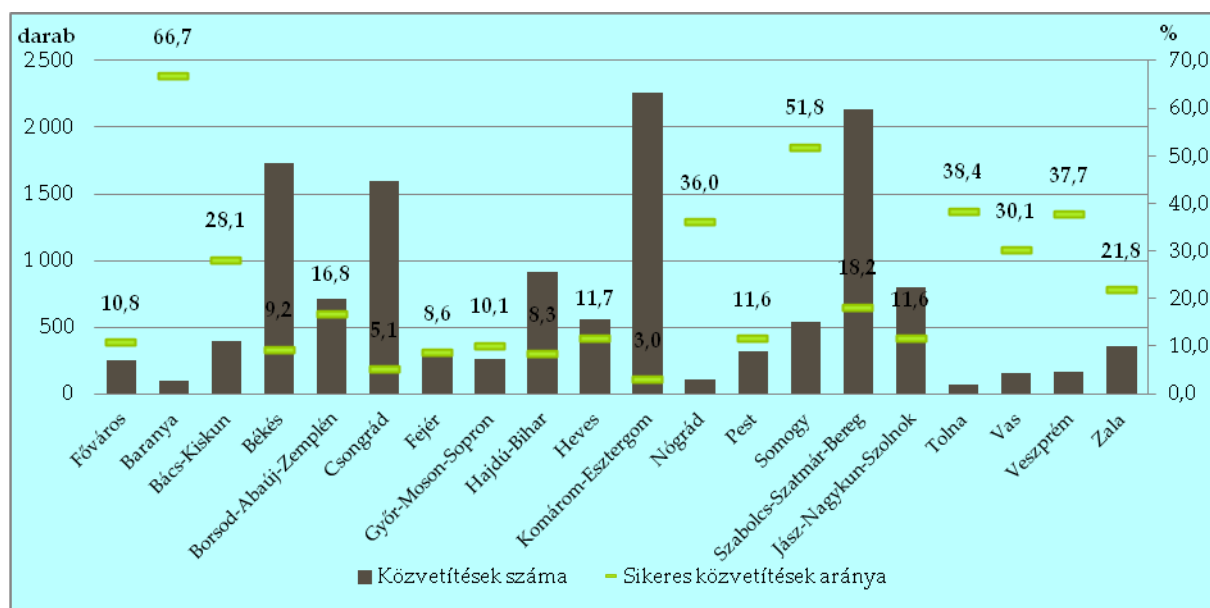
27. grafikon: A közfoglalkoztatásban résztvevők lezárt közvetítési esetei, 2016

Forrás: BM adattár, Az IR 2017. 13. heti adatai szerint

A legtöbb sikeres közvetítés Szabolcs-Szatmár-Bereg és Somogy megyében történt 2016-ban (388 illetve 278 darab), míg a sikeres közvetítések magas aránya Baranya (66,7%), Somogy (51,8%), Tolna (38,4%), Veszprém (37,7%) megyében figyelhető meg. A közvetítési gyakorlatot tekintve az egyik végletet Komárom-Esztergom megye jelenti, ahol igen magas a közvetítési kísérletek száma, ám a sikeresség alacsony mértékű, míg Baranyában elenyésző számú közvetítési kísérlethez kiugróan magas sikerességi arány társul.

28. grafikon: A kiadott, lezárt közvetítések száma és a sikeres közvetítések aránya megyénként, 2016

Forrás: BM adattár, Az IR 2017. 13. heti adatai szerint

A közvetítések sikerességét érdemes a megyei bontásokon túl járásonként is megvizsgálni. Az alábbi táblázat azokat a járásokat tartalmazza, ahol a sikeres közvetítések aránya kiemelkedően magas, azonban az arányok mellett a közvetítések számosságát is figyelembe kell venni. Jellemzően ezekben a járásokban a magas sikerességi ráta mellett alacsony a sikeres közvetítési esetek száma.

78. táblázat

Járások toplistája, ahol a sikeres közvetítések aránya 80% feletti (közfoglalkoztatottak közvetítései 2016-ban)		
	Sikeres közvetítések száma, darab	Sikeres közvetítések aránya, %
Kiskunhalasi Járási Hivatal	16	100,0
Mezőkövesdi Járási Hivatal	1	100,0
Tokaji Járási Hivatal	13	100,0
Berettyóújfalui Járási Hivatala	2	100,0
Ceglédi Járási Hivatal	2	100,0
Lenti Járási Hivatal	1	100,0
Tiszaújvárosi Járási Hivatal	11	91,7
Kiskunmajsai Járási Hivatal	18	90,0
Fonyódi Járási Hivatal	6	85,7
Hajdúhadházi Járási Hivatala	17	85,0
Gödöllői Járási Hivatal	5	83,3
Szigetvári Járási Hivatal	19	82,6
Siklói Járási Hivatal	28	82,4
...		
Országos összesen	1 879	13,7

Forrás: BM adattár, Az IR 2017. 13. heti adatai szerint

Azokban a járásokban, ahol a sikeres közvetítések száma a legmagasabb, megállapítható, hogy átlag feletti a sikeres közvetítések aránya. A Kisvárdai Járásban például 136 esetben közvetítették sikeresen a közfoglalkoztatottakat, amely 42,5%-os sikerességi rátát jelent, a Kaposvári Járásban 100 sikeres közvetítésről számolhatunk be, amely 46,9%-os eredményességi arányt mutat. Összesen 10 olyan járási hivatal található az országban, ahol a sikeresen kiközvetített közfoglalkoztatottak száma 30 feletti a vizsgált időszakban.

79. táblázat

Járások toplistája, ahol a sikeres közvetítések száma 30 feletti (közfoglalkoztatottak közvetítései 2016-ban)		
	Sikeres közvetítések száma, darab	Sikeres közvetítések aránya, %
Kisvárdai Járási Hivatal	136	42,5
Kaposvári Járási Hivatal	100	46,9
Nyírbátori Járási Hivatal	84	25,1
Barcsi Járási Hivatal	67	61,5
Baktalórántházai Járási Hivatal	66	41,3
Kunhegyesi Járási Hivatal	47	63,5
Szarvasi Járási Hivatal	45	17,2
Siófoki Járási Hivatal	37	77,1
Keszthelyi Járási Hivatal	36	29,0
Csurgói Járási Hivatal	33	71,7
...		
Országos összesen	1 879	13,7

Forrás: BM adattár, Az IR 2017. 13. heti adatai szerint

Elsődleges munkaerő-piacra közvetített közfoglalkoztatottak száma

Fontos azt is látni, hogy a kiadott közvetítőlapok száma nem takar ugyanennyi közvetített egyént, hiszen egy közfoglalkoztatott személynek több közvetítőlapot is kiadhattak a járási hivatalok, vagyis többször is megpróbálhatták közvetíteni. A 13,7 ezer közvetítési lapot 11,7 ezer közfoglalkoztatott egyén számára adtak ki, vagyis egy kiközvetített egyénre átlagosan 1,17 közvetítési esemény jutott. Ez megyénként eltérő képet mutat. A legmagasabb ez az arányszám Komárom-Esztergom megyében, ahol 2264 közvetítőlapot adtak ki 1214 közfoglalkoztatott részére, illetve kiemelhető még Győr-Moson-Sopron megye is ahol 258 kiadott közvetítőlap jutott 137 egyénre.

80. táblázat

A közfoglalkoztatásban résztvevők közvetítései 2016-ban		
	Közvetítési esetek száma, db	Közvetített egyének nettó létszáma (egy egyén egyszer szerepel), fő
Főváros	249	222
Baranya	102	102
Bács-Kiskun	399	363
Békés	1 731	1 564
Borsod-Abaúj-Zemplén	709	669
Csongrád	1 595	1 416
Fejér	291	265
Győr-Moson-Sopron	258	137
Hajdú-Bihar	911	890
Heves	562	516
Komárom-Esztergom	2 264	1 214
Nógrád	111	100
Pest	318	271
Somogy	537	494
Szabolcs-Szatmár-Bereg	2 132	2 035
Jász-Nagykun-Szolnok	799	767
Tolna	73	68
Vas	153	148
Veszprém	162	133
Zala	358	309
Országos összesen	13 714	11 683

Forrás: BM adattár, Az IR 2017. 13. heti adatai szerint

Közvetítések relatív gyakorisága

Önmagában a közvetítések számosságát nem elegendő vizsgálni ahhoz, hogy egy megye/járás közvetítéseinek gyakorlatát hatékonyan értékelni tudjuk. Ennek megfelelően két viszonyszám került kidolgozásra: a kiadott és sikeres közvetítések számát vizsgáljuk a közfoglalkoztatottak számához illetve a közvetítésre rendelkezésre álló álláshelyek számához képest.

Az első a közvetített egyének/sikeresen közvetített egyének számát¹⁸ hasonlítja a közfoglalkoztatásban résztvevők¹⁹ létszámához. A közfoglalkoztatásban résztvevők össz létszámához képest a legnagyobb arányban Komárom-Esztergom megyében közvetítettek a járási hivatalok, vagyis itt minden negyedik közfoglalkoztatott kapott közvetítőlapot (mint láttuk jellemzően többet is) és körülbelül minden századik közfoglalkoztatottnak volt sikeres a közvetítése. Komárom-Esztergom megye mellett még a Csongrád és Békés megyei adatok is kiemelendők a 12,5%-os és 7,8%-os arányokkal. A relatív viszonyszámából jól látszik az is, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében nominálisan látott magas közvetítési szám relatív értelemben – a potenciálisan közvetíthető közfoglalkoztatottak számához képest- nem kiemelkedő (bár az országos átlagnál magasabb). Az egy közfoglalkoztatottra jutó sikeres közvetítések száma Komárom-Esztergom, Somogy, Vas és Zala megyékben, haladja meg az 1%-ot.

¹⁸ Közvetített egyének szupernettó létszáma: egy egyén csak egyszer szerepel függetlenül attól, hogy hány közvetítési eseménnyel volt érintve 2016-ban az IR 2017. 13. heti adatai alapján.

¹⁹ Az IR. 2017. 13. heti adatai alapján 2016. január és októberben a közfoglalkoztatásban résztvevők nettó létszáma (egy egyén csak egyszer szerepel)

81. táblázat

	Közvetített egyének aránya a közfoglalkoztatásban résztevők létszámához viszonyítva, %	Sikeresen közvetített egyének aránya a közfoglalkoztatásban résztevők létszámához viszonyítva, ‰
Főváros	0,7	0,1
Baranya	0,5	0,3
Bács-Kiskun	2,5	0,8
Békés	7,8	0,8
Borsod-Abaúj-Zemplén	1,2	0,2
Csongrád	12,5	0,7
Fejér	3,1	0,3
Győr-Moson-Sopron	4,0	0,7
Hajdú-Bihar	3,0	0,3
Heves	4,4	0,6
Komárom-Esztergom	26,3	1,5
Nógrád	0,9	0,3
Pest	3,1	0,4
Somogy	3,2	1,7
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3,9	0,6
Jász-Nagykun-Szolnok	4,0	0,5
Tolna	1,0	0,4
Vas	3,5	1,1
Veszprém	2,1	0,9
Zala	4,7	1,1
Országos átlag	3,5	0,5
Az első 5 legnagyobb érték		
Az első 5 legnagyobb érték		

Forrás: BM adattár

A hátrányos térségek alacsony közvetítési számát magyarázhatja az is, hogy csak kis számban érkezik munkaerőigény a foglalkoztatóktól. Ezért fontos információ, hogy az adott térségnek milyen a munkaerő-piaci helyzete, vagyis az elsődleges munkaerőpiacról mennyi munkaerőigény érkezik a foglalkoztatási szolgálathoz. A második viszonyszám pedig ezt veszi figyelembe: a közvetítések arányát méri a rendelkezésre álló álláshelyek²⁰ számához képest. Békés, Csongrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 10% feletti a közvetítettek aránya a rendelkezésre álló munkaerőigényekhez képest. Ellenben a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű megyékben viszonylag sok nem közfoglalkoztatási állás áll rendelkezésre, ezért itt a közvetítések száma igen alacsony relatív gyakoriságot mutat: lásd Győr-Moson-Sopron és a főváros 1% alatti értékeit. A megyék között csak 3 olyan megye volt, ahol a rendelkezésre álló munkaerőigénynek minimum egy százalékára sikeres volt a közvetítés (Békés, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye).

²⁰ 2016-ban rendelkezésre álló munkaerőigények, amelyet a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz jelentettek be. Jellemük szerint: támogatott kivéve a közfoglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó és a nem támogatott állások.

82. táblázat

	Közvetített egyének aránya a rendelkezésre álló munkaerőigények számához viszonyítva, %	Sikeresen közvetített egyének aránya a rendelkezésre álló munkaerőigények számához viszonyítva, %
Főváros	0,6	0,1
Baranya	1,1	0,7
Bács-Kiskun	1,9	0,6
Békés	11,3	1,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	3,1	0,5
Csongrád	11,3	0,6
Fejér	2,7	0,3
Győr-Moson-Sopron	0,6	0,1
Hajdú-Bihar	4,8	0,4
Heves	4,8	0,6
Komárom-Esztergom	8,8	0,5
Nógrád	1,4	0,6
Pest	1,2	0,2
Somogy	5,8	3,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	10,3	1,7
Jász-Nagykun-Szolnok	5,6	0,7
Tolna	1,5	0,6
Vas	1,2	0,4
Veszprém	1,3	0,6
Zala	2,1	0,5
Országos átlag	3,8	0,6
Az első 5 legnagyobb érték		
Az első 5 legnagyobb érték		

Forrás: BM adattár

Sikeresen kiközvetített közfoglalkoztatottak

A sikeres közvetítések 50%-a nem támogatott állásra irányult a vizsgált időszakban, 20,3%-uk irányult egyszerűsített foglalkoztatásba, míg 29,7%-uk támogatott állásra (ezek bértámogatással, bérköltség-támogatással betöltött állások voltak).

A következő táblázat a közfoglalkoztatottak sikeres közvetítési eseteinek toplistáját tartalmazza foglalkozásonként, amikor nem támogatott álláshelyre történt a közvetítés. A toplista első helyein a szakképzettséget nem igénylő foglalkozások állnak, úgymint az egyszerű mezőgazdasági, ipari, szolgáltatási, szállítási foglalkozások. Megjelenik a listában a mechanikai gépösszeszerelő, szántóföldnövény-termesztő, húsfeldolgozó, festő és mázoló, bolti eladó és az általános irodai adminisztrátor, mint szakképzettséget igénylő foglalkozás elenyésző számossággal.

83. táblázat

Közfoglalkoztatottak sikeres közvetítési eseteinek foglalkozásonkénti toplistája, 2016 (kimenete: nem támogatott álláshely)		
FEOR-08, foglalkozások	Sikeres közvetítések esetszáma, darab	Sikeres közvetítések aránya, %
9331 Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	305	66,5
9310 Egyszerű ipari foglalkozású	154	14,7
9239 Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	71	18,4
9112 Intézményi takarító és kisegítő	44	14,3
8211 Mechanikaigép-összeszerelő	33	7,3
9223 Rakodómunkás	33	22,2
9236 Konyhai kisegítő	27	13,4
6111 Szántófölddinővény-termesztő	27	100,0
9225 Kézi csomagoló	25	13,7
7111 Húsfeldolgozó	23	20,0
9329 Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	23	13,0
7535 Festő és mázoló	21	20,0
9119 Egyéb takarító és kisegítő	18	17,3
5113 Bolti eladó	18	5,4
4112 Általános irodai adminisztrátor	17	11,7
...		
Összesen	1321	10,7

Forrás: BM adattár

Fontos látni, hogy míg a nem támogatott állásokra történő közvetítések sikeressége csupán 10,7%, addig a támogatott állásokra 61,9%. Ez utóbbi magas sikerességi arány annak köszönhető, hogy a támogatással meghirdetett állásokra történt közvetítések célzottak az egyének tekintetében.

84. táblázat

Közfoglalkoztatottak sikeres közvetítési esetei foglalkozásonkénti toplistája, 2016 (kimenete: támogatott álláshely közfoglalkoztatás nélkül)		
FEOR-08, foglalkozások	Sikeres közvetítések esetszáma, darab	Sikeres közvetítések aránya, %
4112 Általános irodai adminisztrátor	50	70,4
5113 Bolti eladó	34	69,4
9239 Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	31	41,3
7111 Húsfeldolgozó	30	88,2
9310 Egyszerű ipari foglalkozású	24	49,0
9112 Intézményi takarító és kisegítő	20	51,3
9119 Egyéb takarító és kisegítő	19	50,0
9225 Kézi csomagoló	19	95,0
9331 Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	17	94,4
8122 Ruházati gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	16	80,0
7511 Kőműves	15	93,8
9236 Konyhai kisegítő	13	48,1
5133 Pultos	12	35,3
9223 Rakodómunkás	12	75,0
...		
Összesen	558	61,9

Forrás: BM adattár

A támogatott állásokra kiadott sikeres közvetítések foglalkozásonkénti toplistájának első elemei szakképzettséget igénylő foglalkozások: az általános irodai adminisztrátor, bolti eladó, de többségében itt is a 9. főcsoportéhoz tartozó, szakképzettséget nem igénylő foglalkozások jelennek meg.

19) Kereslet-kínálat alakulása a magyar munkaerőpiacon

A magyar munkaerőpiacot továbbra is jelentős munkaerőhiány jellemzi, amely hosszú távon lassíthatja foglalkoztatás növekedését. Több ágazatra jellemző a szakképzett munkaerő hiánya, és a szakképesítést nem igénylő betöltetlen állásokra is egyre nehezebb munkaerőt találni. A munkaerőhiány megjelenése, kimutatása csak területileg behatároltan, konkrét szakterületekhez kötötten lehetséges. Általános, országos munkaerőhiányról beszélni értelmetlen, ezért a következő fejezetben járasonként és foglalkozási csoportonként vizsgáljuk a munkaügyi szervezet adatai alapján, hogy az ország mely területei, mely foglalkozásai lehetnek érintettek leginkább a munkaerőhiánnyal. Ez a vizsgálat nem tér ki sok egyéb, a téma tekintetében relevánsnak tekinthető tényezőkre, amelyek hatással vannak a munkaerő kereslet-kínálat egyensúlyi/egyensúlytalansági állapotának alakulására (pl. mobilitás nehézségei, kínálati bérek szintje, álláskereső s közfoglalkoztatottak motiváltsága stb.).

A munkaerő keresletéről az Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz bejelentett állások adnak képet. A foglalkoztatási szolgálat regiszterében megjelenő állások csak egy részét képezik a nemzetgazdaságban megjelenő betöltetlen álláshelyek állományának. A foglalkoztatási szolgálathoz újonnan bejelentett állások túlnyomó része támogatott foglalkoztatás keretében került bejelentésre, vagyis döntő többségéhez igényelnek a foglalkoztatók valamilyen támogatást, míg kisebb hányaduk érkezik az elsődleges munkaerőpiacról, támogatás igénylése nélkül. A támogatott állások dominanciája némileg enyhült 2016-ban, köszönhetően a nem támogatott állások számának emelkedésének, valamint a közfoglalkoztatási programokban résztvevők számának mérséklődésének. A foglalkoztatási szolgálathoz bejelentett állások körére jellemző, hogy a magasabb képzettséget igénylő munkaerőigényeket - az álláskereső vélt vagy valós állományának összetételéhez igazodva általában nem jelentik be a munkáltatók, ezen túl megfigyelhető az is, hogy az elmúlt időszak munkaerő-utánpótlási nehézségei miatt, főként a nagyobb cégek magán munkaerőközvetítő-céget bízhatnak meg ezzel a feladattal, vagy több csatornát is igénybe vesznek a toborzásokhoz.

A foglalkoztatási szolgálathoz bejelentett álláshelyek száma 2014 óta fokozatosan csökken, míg 2014-ben 831,8 ezer darab állást kínáltak a foglalkoztatók, addigra ez az állomány 2016-ra 13,9%-kal, 716,0 ezerre szűkült. A csökkenés mögött a közfoglalkoztatás keretében kínált állások számának mérséklődése áll, míg a nem támogatott állások száma növekedett. A nem támogatott állások száma évről évre fokozatosan emelkedik, 2015-ben történt egy kis megtorpanás, de 2016-ban újra emelkedett a számuk.

2016-ban a 716,0 ezer állásból 442,0 ezer a közfoglalkoztatás valamely eszközét takarta. A második legnagyobb számosságú csoport a 164,4 ezerrel az általános közvetítést igénylő (támogatás nélküli) állások voltak, ezután következtek a bértámogatás, bérköltség támogatással létrehozott munkahelyek (54,6 ezer darab).

A továbbiakban elsődleges munkaerő-piaci állásoknak tekintjük a támogatással, azonban közfoglalkoztatás és nyári diákmunka támogatások nélkül létrejövő állásokat valamint a külföldiek részére bejelentett állások nélkül, a nem támogatott állásokat. Elemzésünket az állások ezen körére végezzük el.

2016-ban az elsődleges munkaerőpiac munkaerőigényeinek száma 220 ezer darabot tett ki, amely 8,3%-kal bővült az előző évhez képest.

A legnagyobb számossággal nyílt piaci munkaerőigényt - 21,3 ezer darab állást - Győr-Moson-Sopron megyében kínáltak a foglalkoztatók 2016-ban, részesedése e megyének az országban bejelentett összes

ilyen álláshoz képest 9,7%-os volt. Emellett még a főváros (17,1 ezer darab nyílt piaci állás), Bács-Kiskun (15,3 ezer darab állás), Pest (15,2 ezer darab állás) és Borsod-Abaúj-Zemplén (13,6 ezer darab állás) megye emelhető ki.

Az elsődleges munkaerőpiacról érkezett állások megyén belüli arányát vizsgálva eltérő képet kapunk. Ezek az állások csupán öt megyében dominánsak a foglalkoztatási szolgálathoz bejelentett állások között, közülük Győr-Moson-Sopron megye emelhető ki, itt 10-ből 8 állás az elsődleges munkaerőpiacról érkezik. 50%-osnál magasabb arányt ezen kívül Komárom-Esztergom, Pest, Vas és Zala megyékben figyelhetünk meg. A másik pólus megyéi közül Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Baranya megye említhető meg, ahol 10-ből csupán 2 állás érkezett a nyílt munkaerőpiacról.

A bejelentett állások között nagyobb részt szakképzettséget igénylő vagy betanított munkakörökkel jellemezhető foglalkozások vannak.

A foglalkozások toplistáján első helyen egy szakképzettséget nem igénylő foglalkozás szerepel az egyszerű ipari foglalkozású, ezt követi a bolti eladó, mechanikai gépösszeszerelő az egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású (származásuk 10 ezer feletti). Érdemes megvizsgálni azt, hogy a toplista (három elemes) élére felkerülő foglalkozások az ország mely térségeiből érkeztek többségben. Az egyszerű ipari foglalkozású 14 megyében jelenik meg a legnagyobb számban a bejelentett állások között, legnagyobb számban az észak-alföldi és közép-dunántúli régióban jelentettek be ilyen állásokat a munkáltatók. A bolti eladó 15 megyében szerepel a legnagyobb számban bejelentett állások között, a legnagyobb számban az észak-alföldi régióból jeleztek erre igényt a foglalkoztatók. A mechanikai gépösszeszerelő 10 megyében jelenik meg, a bejelentett állások toplistájában, legnagyobb számban nyugat-dunántúli régióból. Ebből is látszik, hogy ezeket az állásokat nem csak a kedvezőbb helyzetű térségek adják, hanem jelentős a részesedése a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű területeknek is.

A munkaerő keresleti oldalát a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz bejelentett állások alapján ragadjuk meg. Elemzésünket az alapján végezzük, hogy 2016-ban mely foglalkozásokban jelentettek be munkaerőigényeket az adott járásokban. Azt vizsgáljuk, hogy adott foglalkozási csoportokban, adott hónapban és adott járásban mennyi volt a rendelkezésre álló állások száma. Csak a nem támogatott (külföldiek részére felajánlott állások nélkül) és a közfoglalkoztatási és nyári diákmunka nélküli támogatott munkaerőigényeket vizsgáljuk. A kínálati oldalt az álláskereső és a közfoglalkoztatottak összetétele mutatja a keresett foglalkozások (FEOR-08, csoport) szempontjából. A vizsgálatot foglalkozási csoportok szintjén végezzük el: mind az állásokat mind az álláskeresőket és közfoglalkoztatottakat (kínálati oldal összetételét) foglalkozási csoportok szintjén elemezzük. Például az összeszerelők egy foglalkozási csoportot alkotnak, ennek a csoportnak a foglalkozásait a mechanikai gép-összeszerelő, a villamosberendezés-összeszerelő és az egyéb termék-összeszerelő jelentik. Ennek az elemzési technikának oka, hogy azt feltételezzük, hogy egy foglalkozási csoporton belül a kínálat és kereslet rugalmasan tud alkalmazkodni egymáshoz. Vagyis egy csoporton belül, ha egy adott állás kínálkozik, azt az azonos csoporton belül, de eredetileg más foglalkozásba elhelyezkedni kívánó álláskereső/közfoglalkoztatott is betöltheti (pl. az álláskereső keresett állása a portás-telepőr, a bejelentett állás parkolóőr foglalkozásra vonatkozik, ami azonos csoportban található az egyszerű szolgáltatási, szállítási és hasonló foglalkozások között. Ebben az esetben nem beszélünk munkaerőhiányról, hiszen a kereslet és kínálat egyensúlyban van. Ahhoz hogy egy állást kereső személy végzettségétől eltérő, más foglalkozási csoportba tartozó munkaerőigényt be tudjon tölteni,

már jellemzően átképzésre van szükség. Nyilván ez főként a szakképzettséget igénylő állások esetében leegyszerűsítést is jelent, hiszen a foglalkozási csoportok összemoshatnak hasonló jellegű, ám más szakképzettséget igénylő állásokat pl. élelmiszeripari foglalkozások csoportján belül találhatók a húsfeldolgozók, és a gyümölcs és zöldségfeldolgozók is. Ezért az elemzés későbbi szakaszában bemutatunk egy mélyebb, a konkrét foglalkozásokra vonatkozó adat-elemzést is. Ott részletesen kitérünk majd ezen mélyebb szintű elemzés hátrányaira.

A kínálati oldalt az álláskereső²¹ és a közfoglalkoztatottak²² összetétele mutatja a keresett foglalkozások (FEOR-08, csoport) szempontjából.

A területi dimenzió az álláskereső és a közfoglalkoztatottak esetében az egyén lakóhelyét, a bejelentett munkaerőigények esetében a munkavégzés helyét jelölik.

A vizsgálat során öt kategória került meghatározásra, amely leírja a munkaerő kereslet-kínálat egyensúlyi/egyensúlytalansági állapotát havi szinten.

- Jelentős munkaerő-túlkínálat: az álláskereső és közfoglalkoztatottak együttes száma jelentősen meghaladja az álláshelyek számát (egyenleg <-50).
- Munkaerő-túlkínálat: az álláskereső és közfoglalkoztatottak együttes száma meghaladja az álláshelyek számát (-50<egyenleg <-10).
- Egyensúly: közel hasonló az álláshelyek száma és az álláskereső és a közfoglalkoztatottak együttes száma (-10<egyenleg<10)
- Munkaerőhiány: az álláshelyek száma meghaladja az álláskereső és közfoglalkoztatottak együttes számát (10< egyenleg <50).
- Jelentős munkaerőhiány: az álláshelyek száma jelentősen meghaladja az álláskereső és közfoglalkoztatottak együttes számát (egyenleg>50).

Egy járás egy foglalkozása azt a kategóriát kapta meg, amely 2016 tizenkét hónapjában legalább 6 hónap keresztül jellemezte az adott járás adott foglalkozását.

A 174 járás (Budapestet egy egységként kezelve) 42 foglalkozási csoportja összesen 7350 tételt eredményezett, amelynek a kategóriák szerint megoszlása a következő:

85. táblázat

	Tételek száma, darab	Megoszlása, %
Jelentős munkaerő-túlkínálat	1557	21,2
Munkaerő-túlkínálat	1982	27,0
Egyensúly	3681	50,1
Munkaerőhiány	39	0,5
Jelentős munkaerőhiány	40	0,5
Hullámzó (a fenti csoport egyikébe sem sorolható be egyértelműen)	51	0,7
Összesen	7350	100,0

Forrás: BM adattár

²¹ Nyilvántartott álláskereső havi zárónapi létszáma

²² Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma

Az esetek felében a munkaerő állománya és az álláshelyek egyensúlyban vannak. A 27%-uk esetében munkaerő-túlkínálat, 21,2%-uknál jelentős munkaerő-túlkínálat figyelhető meg. 1% alatt van a munkaerőhiánnyal illetve jelentős munkaerőhiánnyal bíró foglalkozások száma járási szinten.

86. táblázat

A 2016-os évet jellemző munkaerő-piaci állapotok érintettsége (x) megyénként						
	Munkaerő-túlkínálat	Jelentős munkaerő-túlkínálat	Egyensúly	Hullámzó	Munkaerőhiány	Jelentős munkaerőhiány
Budapest	x	x	x	x	x	
Baranya	x	x	x			
Bács-Kiskun	x	x	x	x	x	
Békés	x	x	x	x		
Borsod-Abaúj-Zemplén	x	x	x	x		x
Csongrád	x	x	x	x		
Fejér	x	x	x	x	x	x
Győr-Moson-Sopron	x	x	x	x	x	x
Hajdú-Bihar	x	x	x	x	x	x
Heves	x	x	x	x	x	x
Komárom-Esztergom	x	x	x	x	x	x
Nógrád	x	x	x	x		
Pest	x	x	x	x	x	x
Somogy	x	x	x			
Szabolcs-Szatmár-Bereg	x	x	x	x		x
Jász-Nagykun-Szolnok	x	x	x	x	x	x
Tolna	x	x	x		x	
Vas	x	x	x	x	x	x
Veszprém	x	x	x	x	x	x
Zala	x	x	x	x	x	x
Érintett megyék száma	20	20	20	17	13	12

Forrás: BM adattár

A munkaerő-túlkínálat és kereslet-kínálati egyensúly kivétel nélkül minden megyében (sőt minden járásban) jelentkezett eltérő foglalkozási érintettséggel. A hullámzó állapotról (egyéb csoportba nem sorolható be egyértelműen a 2016-os év hónapjait tekintve) Baranya, Tolna és Somogy megye esetében nem beszélhetünk. Munkaerőhiány a megyék már egy szűkebb körénél, de mégis többségénél jelentkezett. A nyugati megyék mellett a keleti magyarországi megyék is feltűnnek.

87. táblázat

A 2016-os évet jellemző munkaerő-piaci állapotok érintettsége (x) főcsoportonként						
	Munkaerő-túlkínálat	Jelentős munkaerő-túlkínálat	Egyensúly	Hullámmó	Munkaerőhiány	Jelentős munkaerőhiány
0 Fegyveres szervek foglalkozásai	x		x		x	x
1 Gazdasági, igazgatási, érdek-képviselési vezetők, törvényhozók	x	x	x			
2 Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások	x	x	x		x	
3 Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások	x	x	x	x	x	x
4 Irodai és ügyviteli (ügyfélkapcsolati) foglalkozások	x	x	x	x	x	x
5 Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások	x	x	x	x	x	x
6 Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások	x	x	x			
7 Ipari és építőipari foglalkozások	x	x	x	x	x	x
8 Gépközlelők, összeszerelők, járművezetők	x	x	x	x	x	x
9 Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások	x	x	x	x	x	x
Foglalkozások érintettsége összesen	10	9	10	6	8	7

Forrás: BM adattár

A munkaerő-túlkínálat és az egyensúlyi állapot minden foglalkozási főcsoportot, jelentős túlkínálat csupán a fegyveres szervek foglalkozásait nem érinti. Az állami foglalkoztatási szolgálat adataiból számolt munkaerőhiány az egyes főcsoport (gazdasági, igazgatási, érdek-képviselési vezetők) és a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások esetében nem alakult ki, ezen felül a felsőfokú képzettséget önálló alkalmazását igénylő foglalkozásoknál nem beszélhetünk jelentős munkaerőhiányról.

Jelentős munkaerőhiány 12 megyében jelentkezett 2016-ban, azaz a 2016-os évben több mint 5 hónapon keresztül a rendelkezésre álló munkaerőigények száma meghaladta az állami foglalkoztatási szolgálat nyilvántartásban regisztrált munkaerő állományát. Közülük kiemelendő Pest megye és Győr-Moson-Sopron megye, ahol 9 illetve 10 esetben volt látható jelentős munkaerőhiány. A Mosonmagyaróvári Járásban a feldolgozógépek kezelői, az összeszerelők, a Soproni Járásban az összeszerelők, a Budakeszi Járásban pedig az ügyfélkapcsolati foglalkozások, az összeszerelők, az egyszerű szolgáltatási, szállítási és hasonló foglalkozások és az egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások csoportjaiban az egész évet a jelentős munkaerőhiány írta le. E két megye járásai mellett még a Miskolci Járás is megemlíthető, hiszen itt is 12 hónapon keresztül a potenciális munkavállalók száma jóval alatta maradt az álláshelyek számának az összeszerelők csoportban. Vas megyében az összeszerelők foglalkozási csoportban jelentkezett a jelentős munkaerőhiány, itt négy járás is érintett ebben.

A foglalkozási csoportok oldaláról vizsgálva jelentős munkaerőhiánnyal leginkább az összeszerelők foglalkozási csoportja érintett, 7 megye, 14 járást jellemzi ez az állapot. Emellett még az egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozási csoportját is ki kell emelni, hiszen itt 5 megye, 6 járása érintett az álláshely túlkínálatban. De a 2-3 főcsoport, felsőfokú végzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozásai is megjelentek a listában, jellemzően a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű megyék egyes járásában (Győr-Moson-Sopron, Vas és Pest megyék). A szakképzettséget nem igénylő, 9-es főcsoport foglalkozásai a munkaerőhiányos foglalkozások csupán egy ötödét teszik ki (hiszen az ide

tartozó foglalkozásokban jellemzően nagy az álláskeresők és közfoglalkoztatottak száma, így gyakoribb a túlkínálat).

A Fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő foglalkozásai több megyében is megjelennek a munkaerőhiánnyal érintett foglalkozások között, ennek oka, hogy a honvédségi toborzásokhoz kapcsolódóan 2016-ban jelentős számban jelentkeztek ebben a foglalkozási csoportban munkaerőigények a foglalkoztatási szolgálat nyilvántartásában.

88. táblázat

12 hónapból több mint 5 hónapban jelentős munkaerőhiánnyal (az álláskeresők száma jelentősen meghaladja a potenciális munkavállalók számát) érintett foglalkozások járásonként 2016-ban	
Megye-Járás-FEOR-08 csoport	
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Pest megye
Miskolci Járás	Gödöllői Járás
82 Összeszerelők	82 Összeszerelők
Fejér megye	Pilisvörösvári Járás
Székesfehérvári Járás	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
03 Fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő foglalkozásai	Szigetszentmiklósi Járás
Győr-Moson-Sopron megye	82 Összeszerelők
Mosonmagyaróvári Járás	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
31 Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások	Csengeri Járás
81 Feldolgozóipari gépek kezelői	72 Könnyűipari foglalkozások
82 Összeszerelők	Kisvárdai Járás
83 Helyhez kötött gépek kezelői	71 Élelmiszer-ipari foglalkozások
84 Járművezetők és mobil gépek kezelői	Jász-Nagykun-Szolnok megye
Soproni Járás	Jászberényi Járás
51 Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
73 Fém- és villamosipari foglalkozások	82 Összeszerelők
82 Összeszerelők	Karcagi Járás
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások
Hajdú-Bihar megye	Vas megye
Debreceni Járás	Kőszegi Járás
03 Fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő foglalkozásai	82 Összeszerelők
Heves megye	Sárvári Járás
Gyöngyösi Járás	82 Összeszerelők
82 Összeszerelők	Szentgotthárdi Járás
Komárom-Esztergom megye	82 Összeszerelők
Komáromi Járás	Szombathelyi Járás
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	42 Ügyfélkapcsolati foglalkozások
Oroszlányi Járás	82 Összeszerelők
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	Veszprém megye
Pest megye	Ajkai Járás
Budakeszi Járás	93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások
42 Ügyfélkapcsolati foglalkozások	Pápai Járás
52 Szolgáltatási foglalkozások	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
82 Összeszerelők	Zala megye
91 Takarítók és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások	Zalaegerszegi Járás
92 Egyszerű szolgáltatási, szállítási és hasonló foglalkozások	03 Fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő foglalkozásai
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	82 Összeszerelők
Ceglédi Járás	Zalaszentgróti Járás
82 Összeszerelők	71 Élelmiszer-ipari foglalkozások

Forrás: BM adattár

A munkaerőhiánnyal leginkább érintett járások a kedvező helyzetben lévő megyékben vannak: Győr-Moson-Sopron, Vas és Komárom-Esztergom megye. Ezek közül kiemelendő Győr-Moson-Sopron megye, ahol 14 esetben beszélhetünk munkaerőhiányról, itt leginkább a szakképzettséget igénylő 2-8. főcsoportok foglalkozásai szerepelnek. Például összeszerelők, gépkezelők, járművezetők, építőipari, élelmiszer-ipari, szolgáltatási, ügyfélkapcsolati szolgáltatások, továbbá szerepelnek a felsőfokú/középfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozású is. A Kiskunhalasi, a Soproni, a Körmendi, a Szentgotthárdi, a Szombathelyi Járásban a 2-es főcsoport foglalkozásai is megjelentek munkaerőhiánnyal jellemezhető foglalkozásai között.

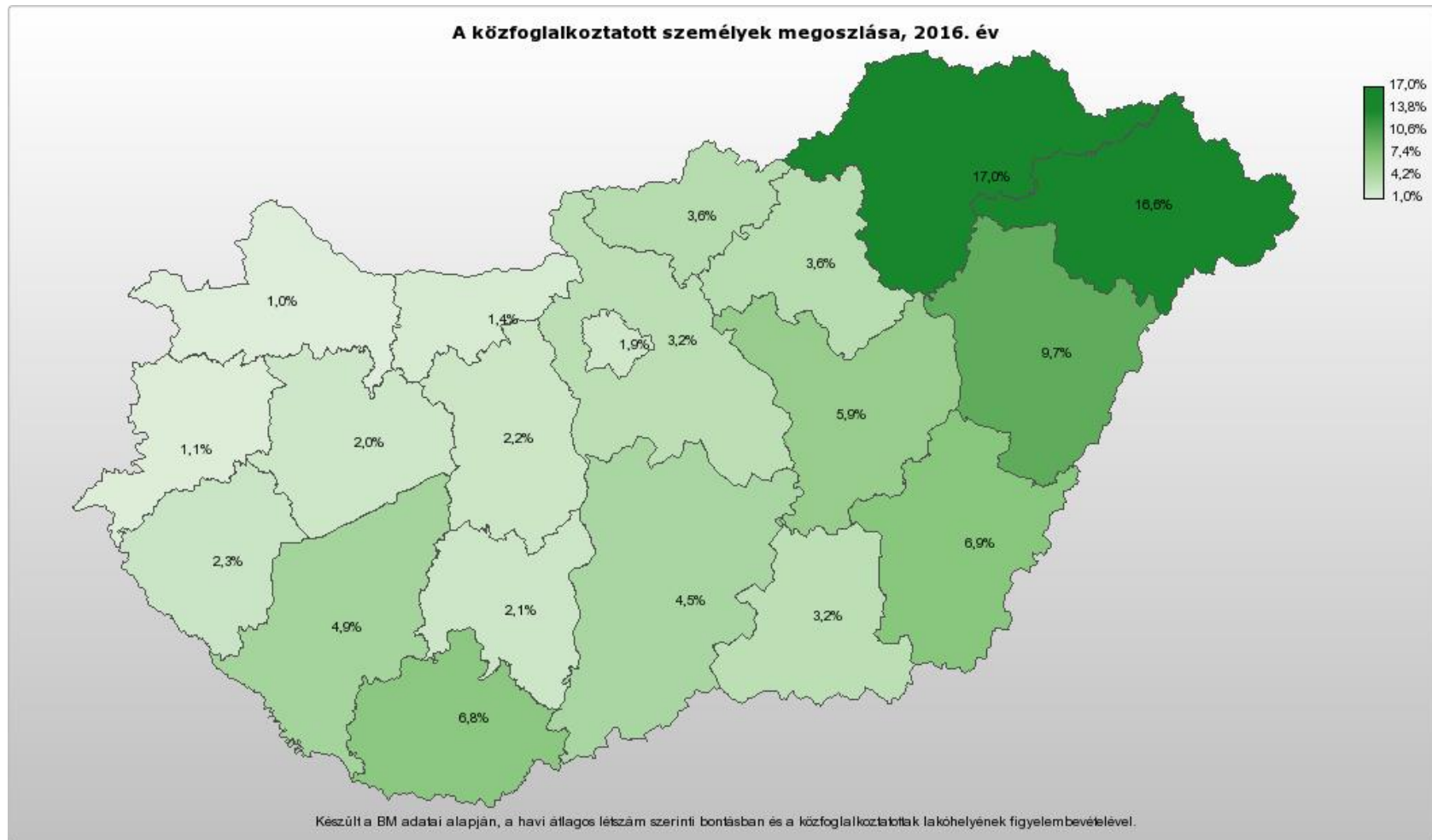
A foglalkozásokat tekintve munkaerőhiány leginkább a feldolgozó gépek kezelőit érinti, 3 megye, 5 járásában figyelhető meg az álláshelyek túlkínálata. Továbbá a helyhez kötött gépek kezelői valamint a fegyveres szervek középfokú képesítést igénylő foglalkozási csoportokban volt a legtöbb esetben munkaerő-túlkéréslet.

89. táblázat

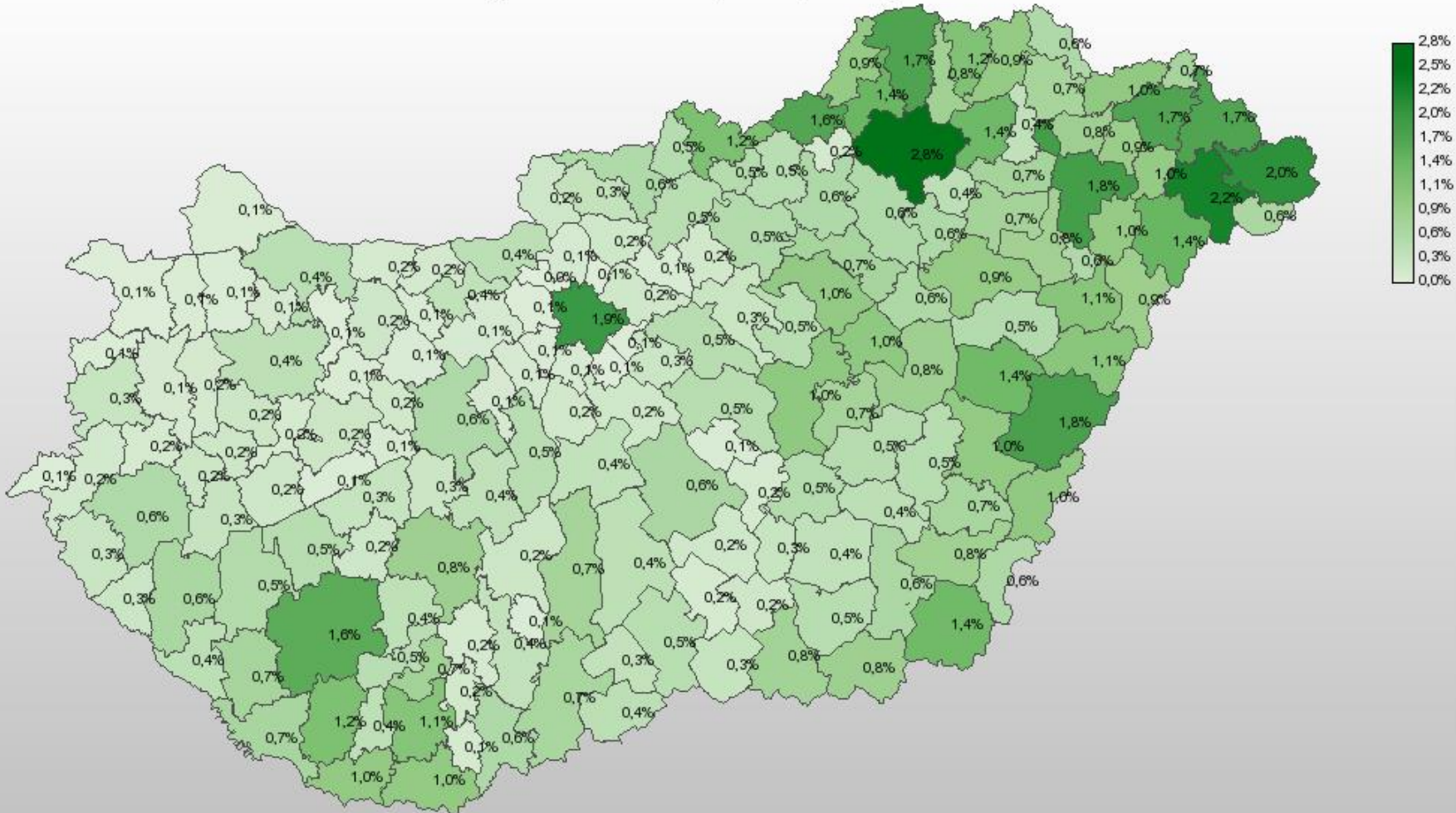
12 hónapból több mint 5 hónapban munkaerőhiány (az álláskeresők száma jelentősen meghaladja a potenciális munkavállalók számát) érintett foglalkozások járásonként 2016-ban	
Megye-Járás-FEOR-08 csoport	
Budapest	Komárom-Esztergom megye
03 Fegyveres szervek középfokú képzést nem igénylő foglalkozásai	Tatai Járás
Bács-Kiskun megye	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
Kiskunhalasi Járás	Tatabányai Járás
23 Szociális szolgáltatási foglalkozások (felsőfokú képzettséghez kapcsolódó)	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
Kunszentmiklósi Járás	Oroszlányi Járás
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	31 Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások
Fejér megye	Pest megye
Móri Járás	Budakeszi Járás
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	31 Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások
Győr-Moson-Sopron megye	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
Csornai Járás	83 Helyhez kötött gépek kezelői
71 Élelmiszer-ipari foglalkozások	Jász-Nagykun-Szolnok megye
Győri Járás	Szolnoki Járás
82 Összeszerelők	03 Fegyveres szervek középfokú képzést nem igénylő foglalkozásai
Kapuvári Járás	Tolna megye
82 Összeszerelők	Bonyhádi Járás
Mosonmagyaróvári Járás	93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások
73 Fém- és villamosipari foglalkozások	Vas megye
75 Építőipari foglalkozások	Körmendi Járás
Soproni Járás	29 Egyéb magasan képzett ügyintézők
21 Műszaki, informatikai és természettudományi foglalkozások	Sárvári Járás
31 Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások	71 Élelmiszer-ipari foglalkozások
35 Szociális gondozási és munkaerő-piaci szolgáltatási foglalkozások	Szentgotthárdi Járás
36 Üzleti jellegű szolgáltatások ügyintézői, hatósági ügyintézők, ügynökök	29 Egyéb magasan képzett ügyintézők
42 Ügyfélkapcsolati foglalkozások	Szombathelyi Járás
52 Szolgáltatási foglalkozások	03 Fegyveres szervek középfokú képzést nem igénylő foglalkozásai
83 Helyhez kötött gépek kezelői	22 Egészségügyi foglalkozások (felsőfokú képzettséghez kapcsolódó)
84 Járművezetők és mobil gépek kezelői	Vasvári Járás
91 Takarítók és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások	03 Fegyveres szervek középfokú képzést nem igénylő foglalkozásai
Hajdú-Bihar megye	Veszprém megye
Hajdúnánási Járás	Várpalotai Járás
71 Élelmiszer-ipari foglalkozások	83 Helyhez kötött gépek kezelői
Heves megye	Zirci Járás
Hatvani Járás	83 Helyhez kötött gépek kezelői
52 Szolgáltatási foglalkozások	Zala megye
Komárom-Esztergom megye	Nagykanizsai Járás
Komáromi Járás	81 Feldolgozóipari gépek kezelői
81 Feldolgozóipari gépek kezelői	Zalaegerszegi Járás
	75 Építőipari foglalkozások

Forrás: BM adattár

20) Térképes mellékletek

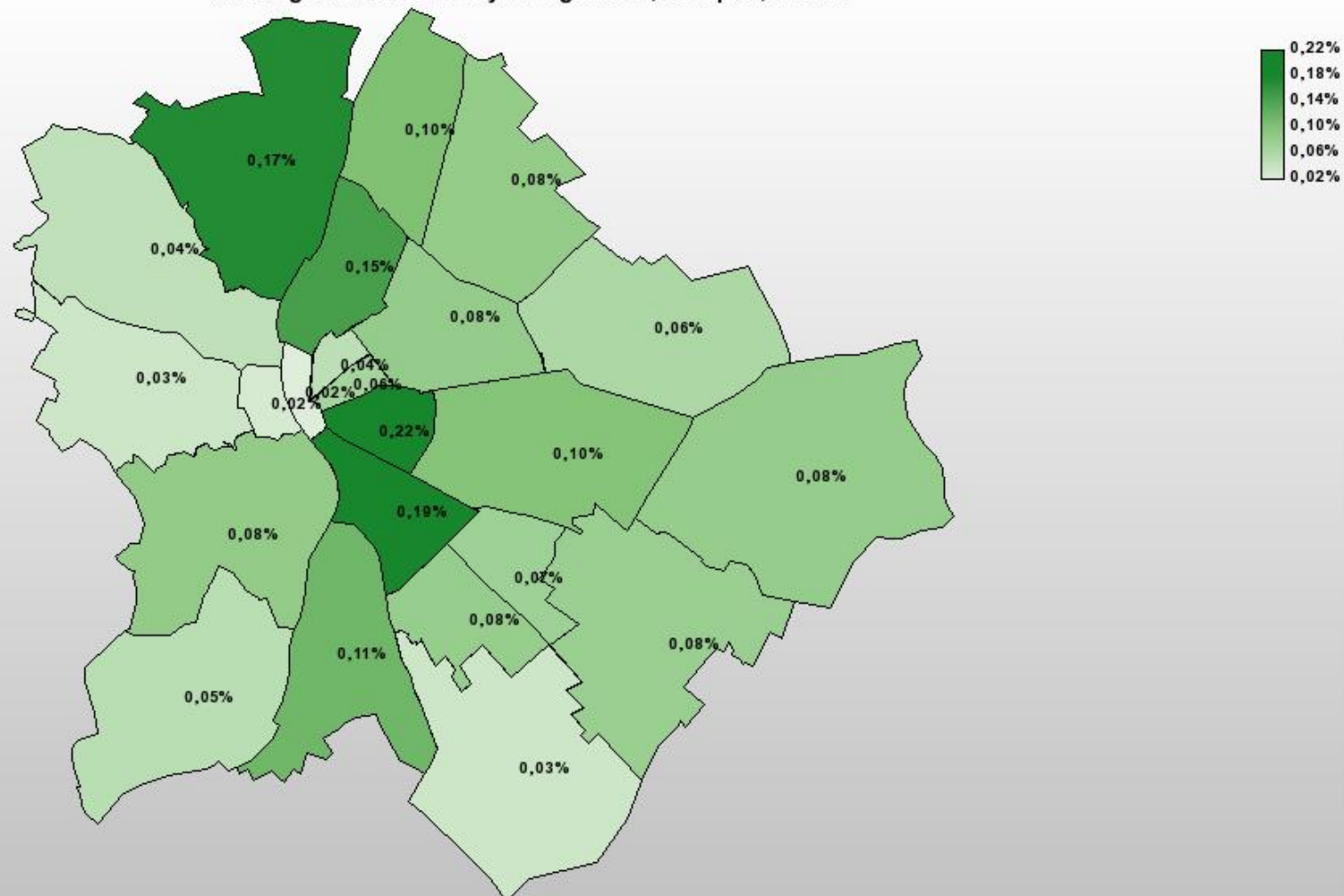

A közfoglalkoztatott személyek megoszlása, 2016. év

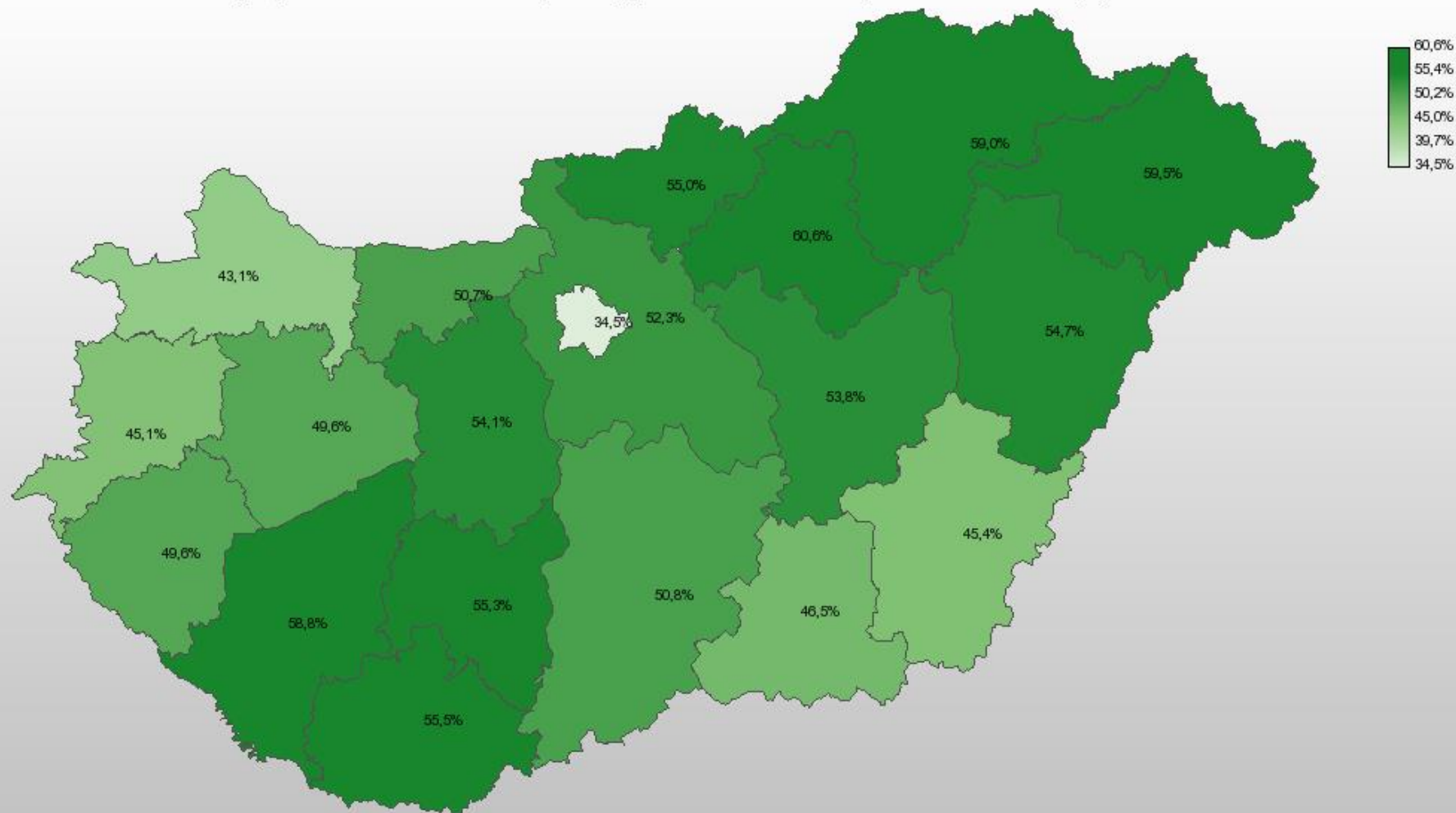
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével

A közfoglalkoztatott személyek megoszlása, Budapest, 2016. év

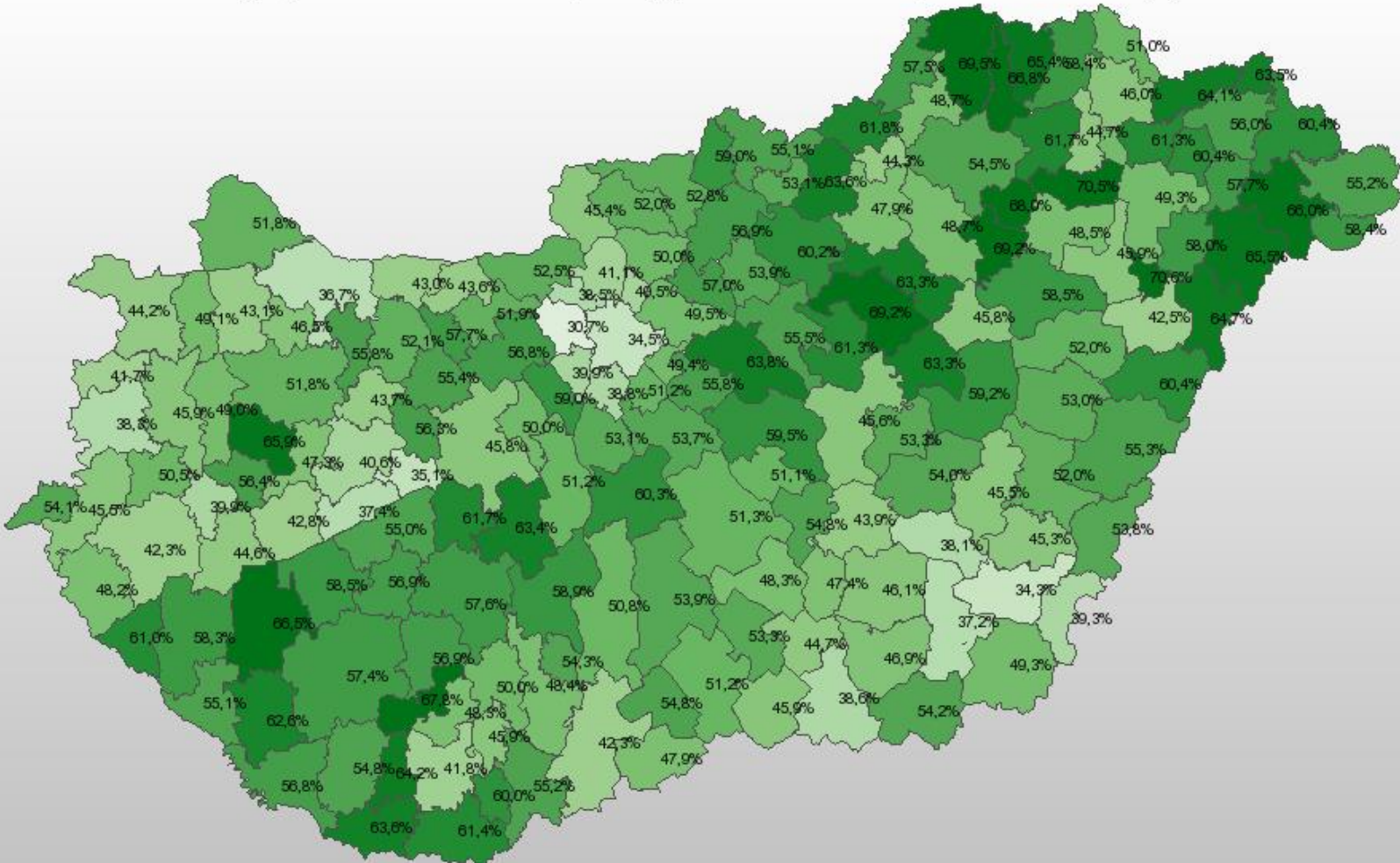
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

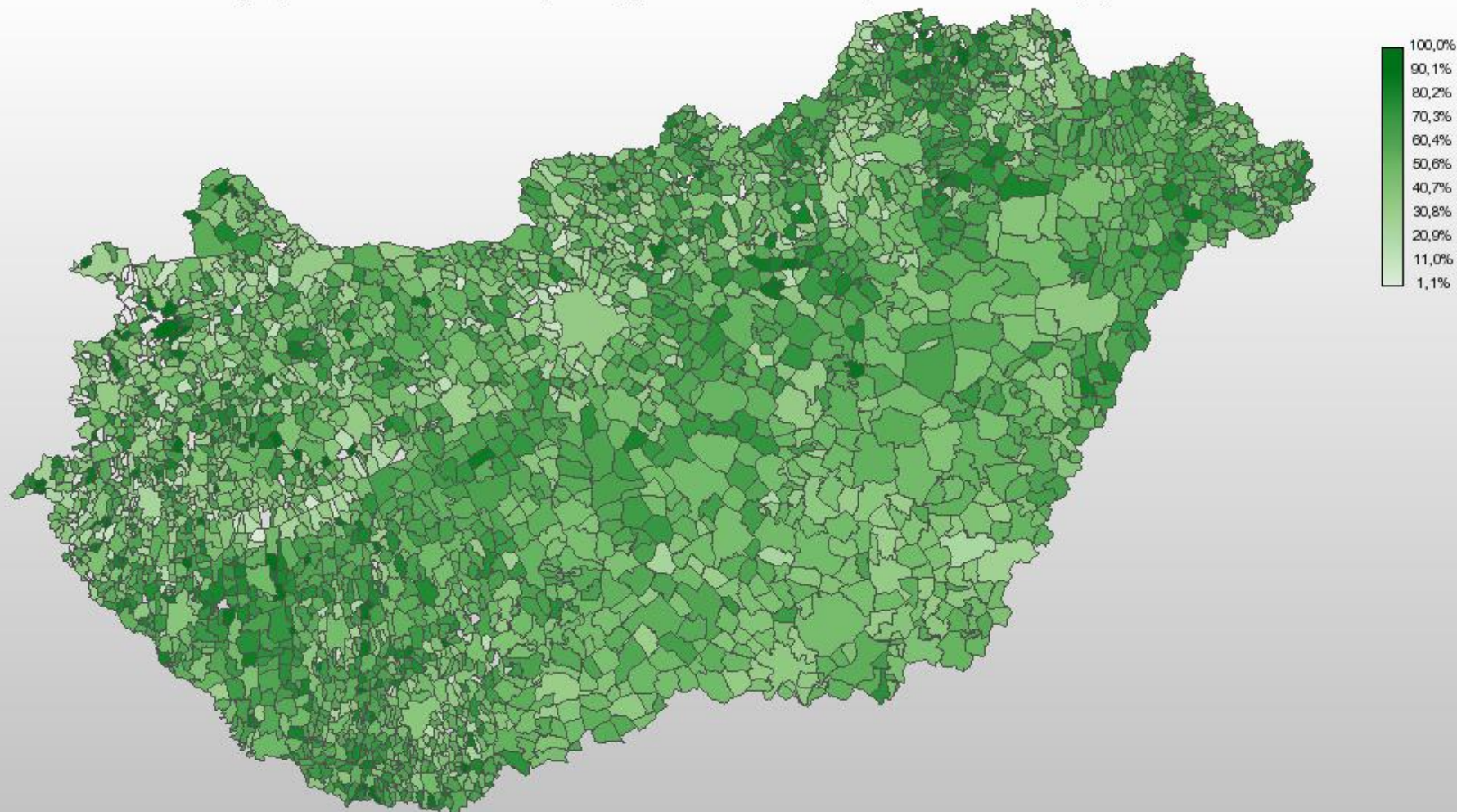
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

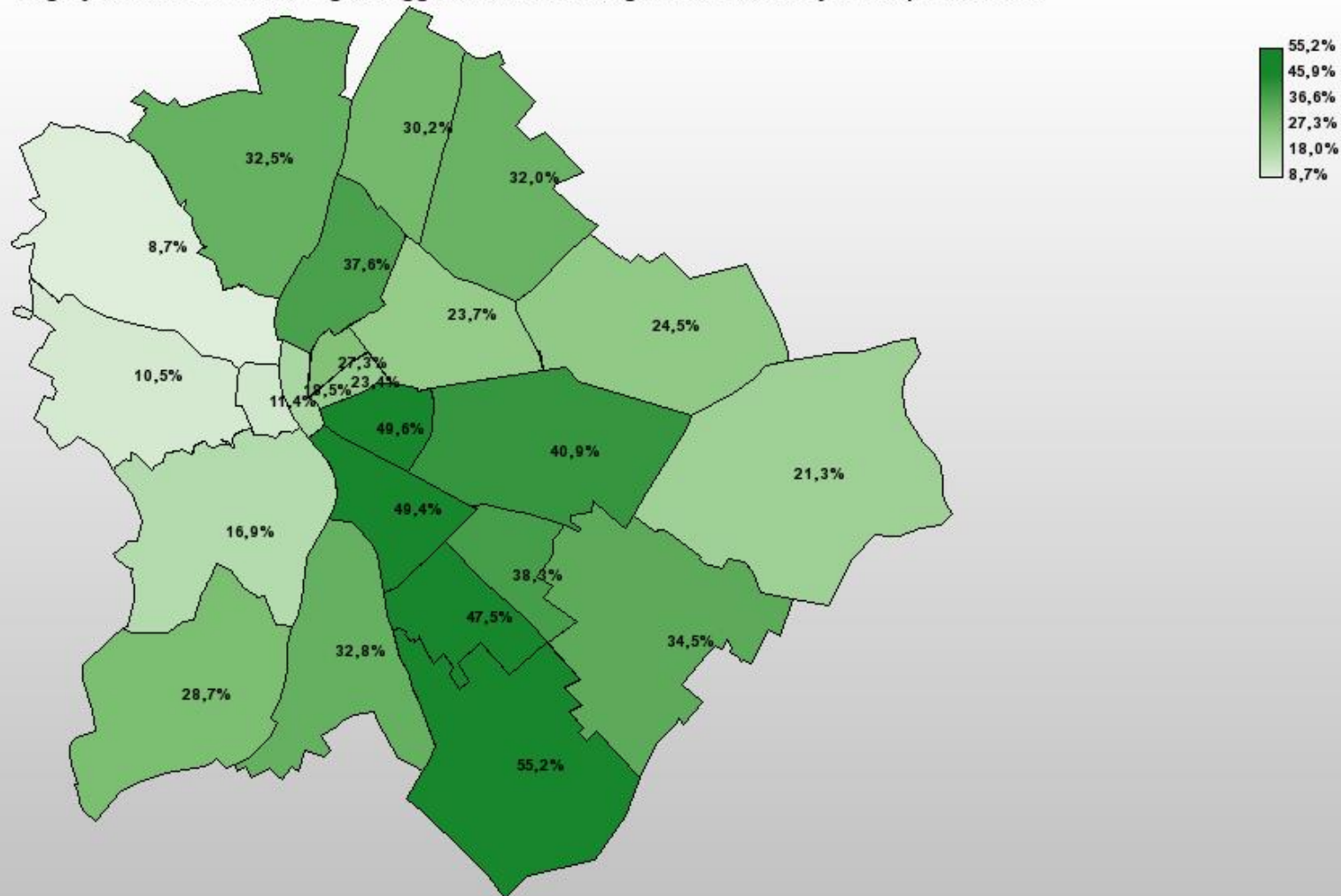
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

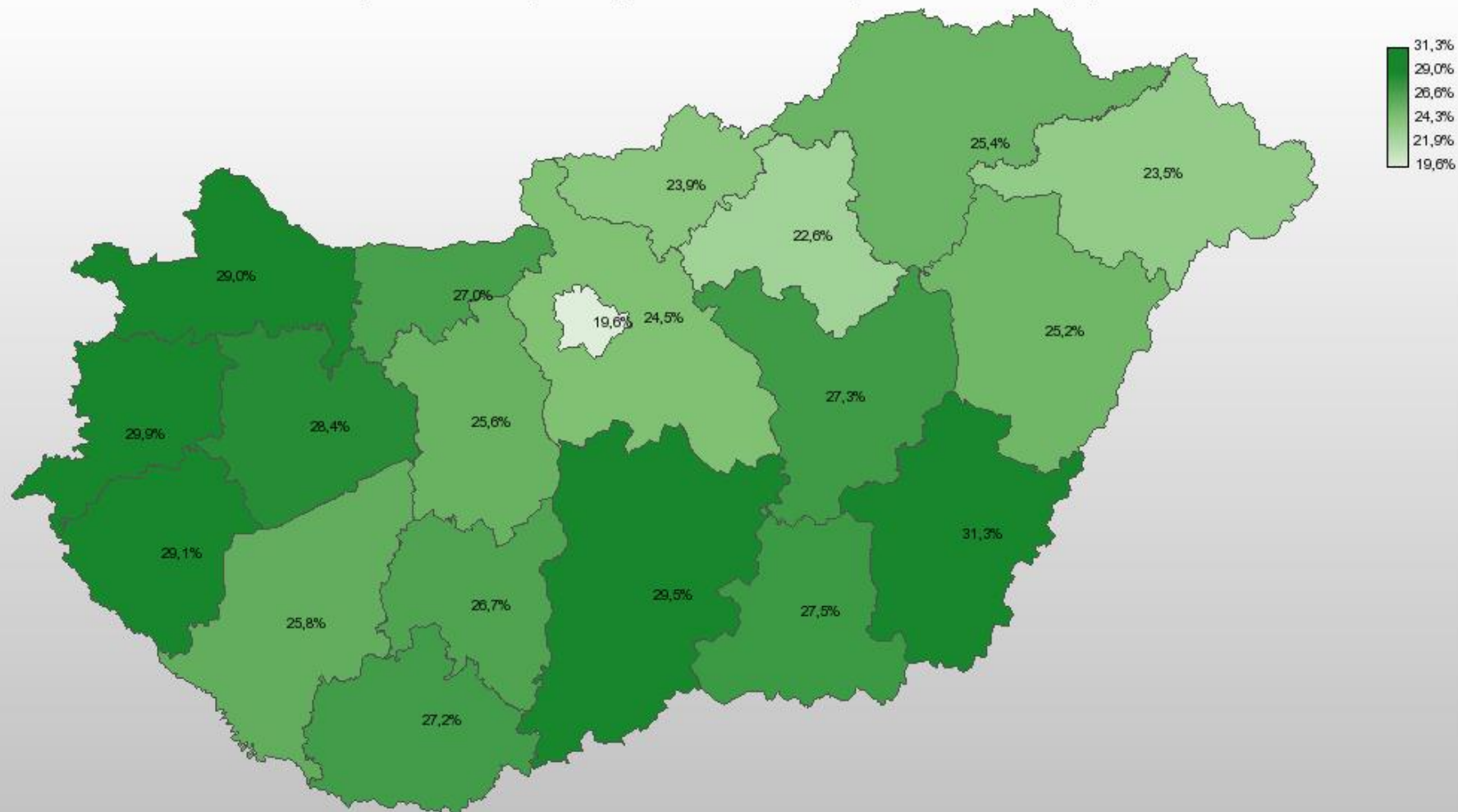
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

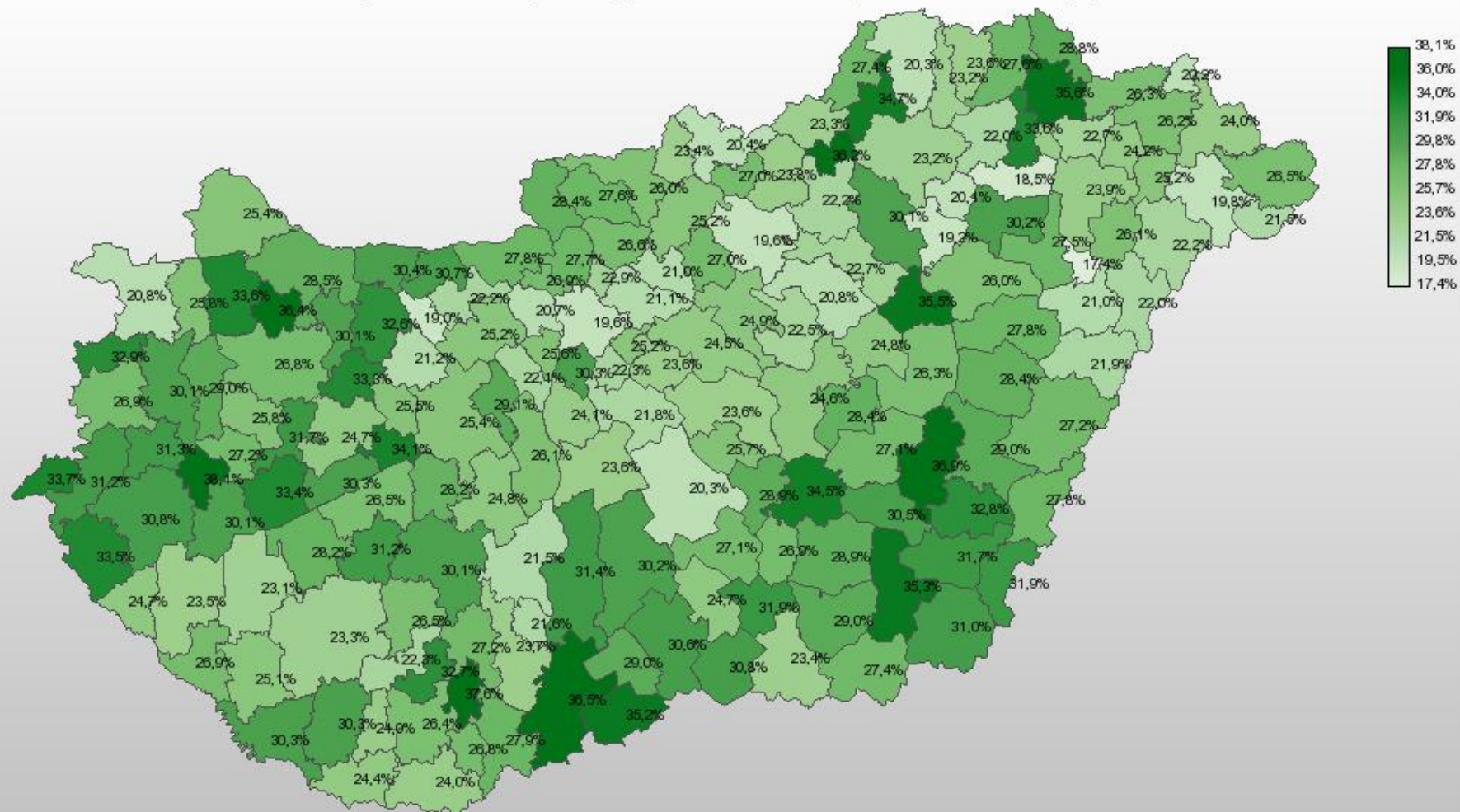
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Szakmunkás, szakiskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

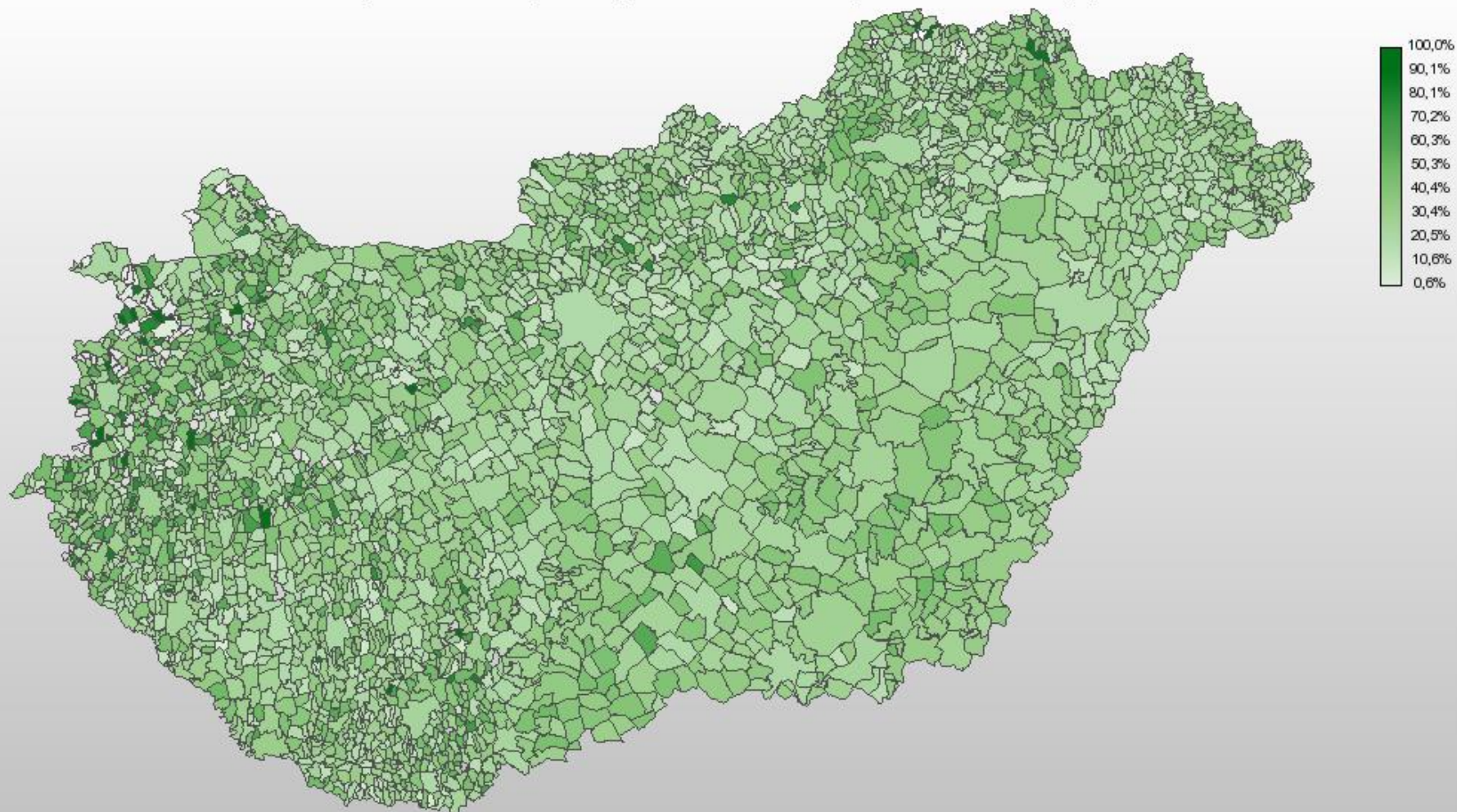
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakhelyének figyelembevételével.

Szaktanulmányok, szakiskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

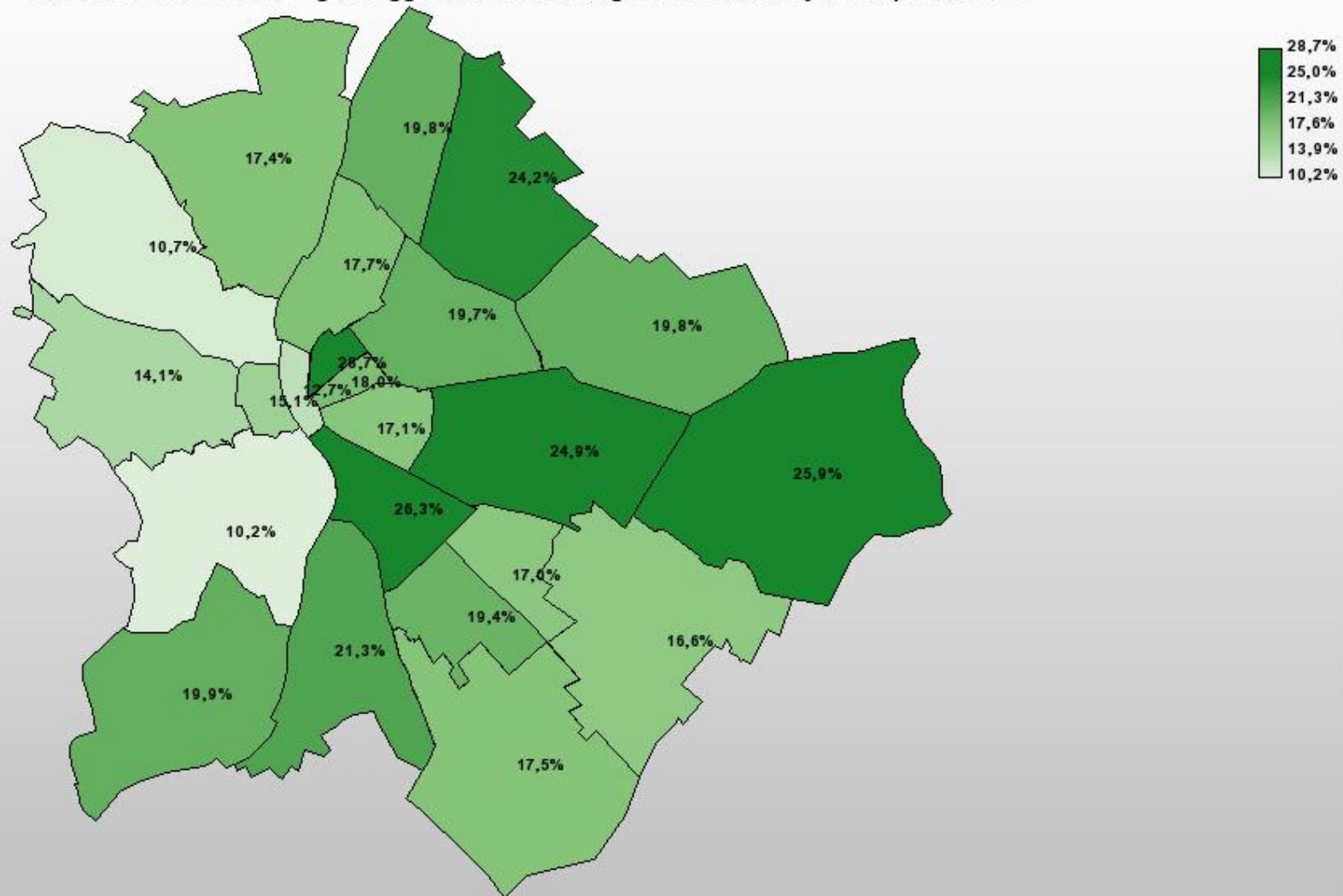
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Szakmunkás, szakiskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

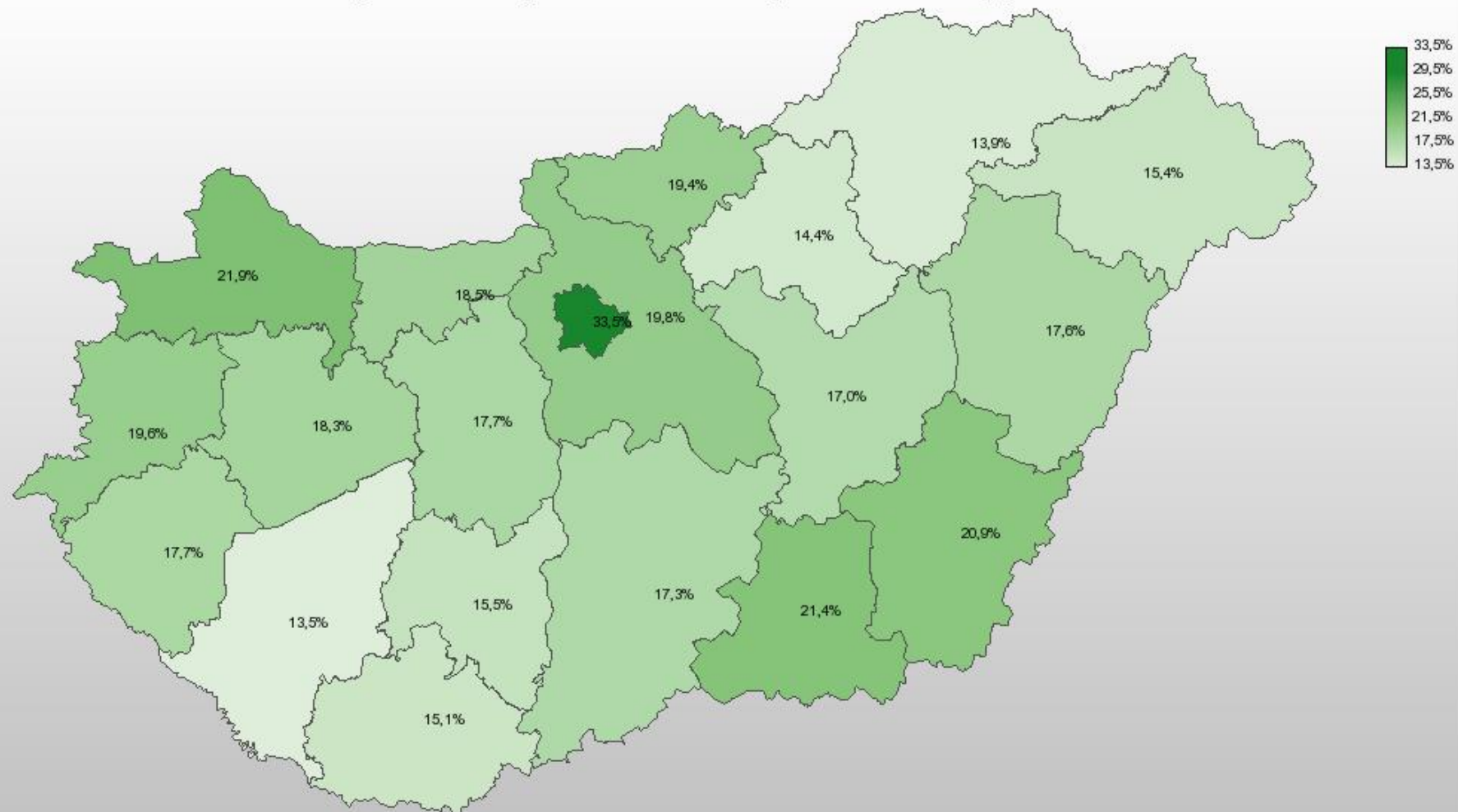
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakhelyének figyelembevételével.

Szakmunkás, szakiskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

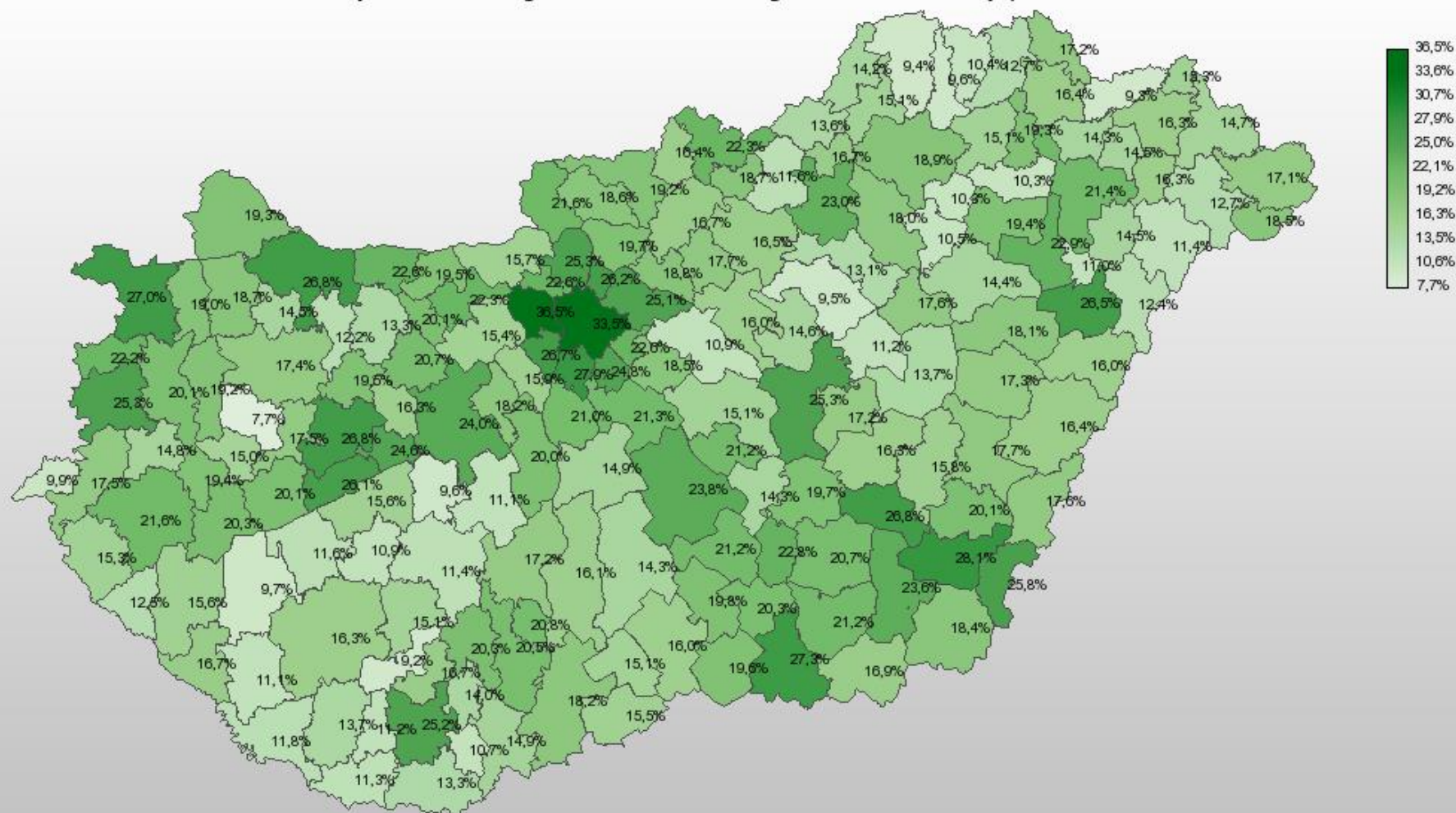
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Középiskolai érettségivel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

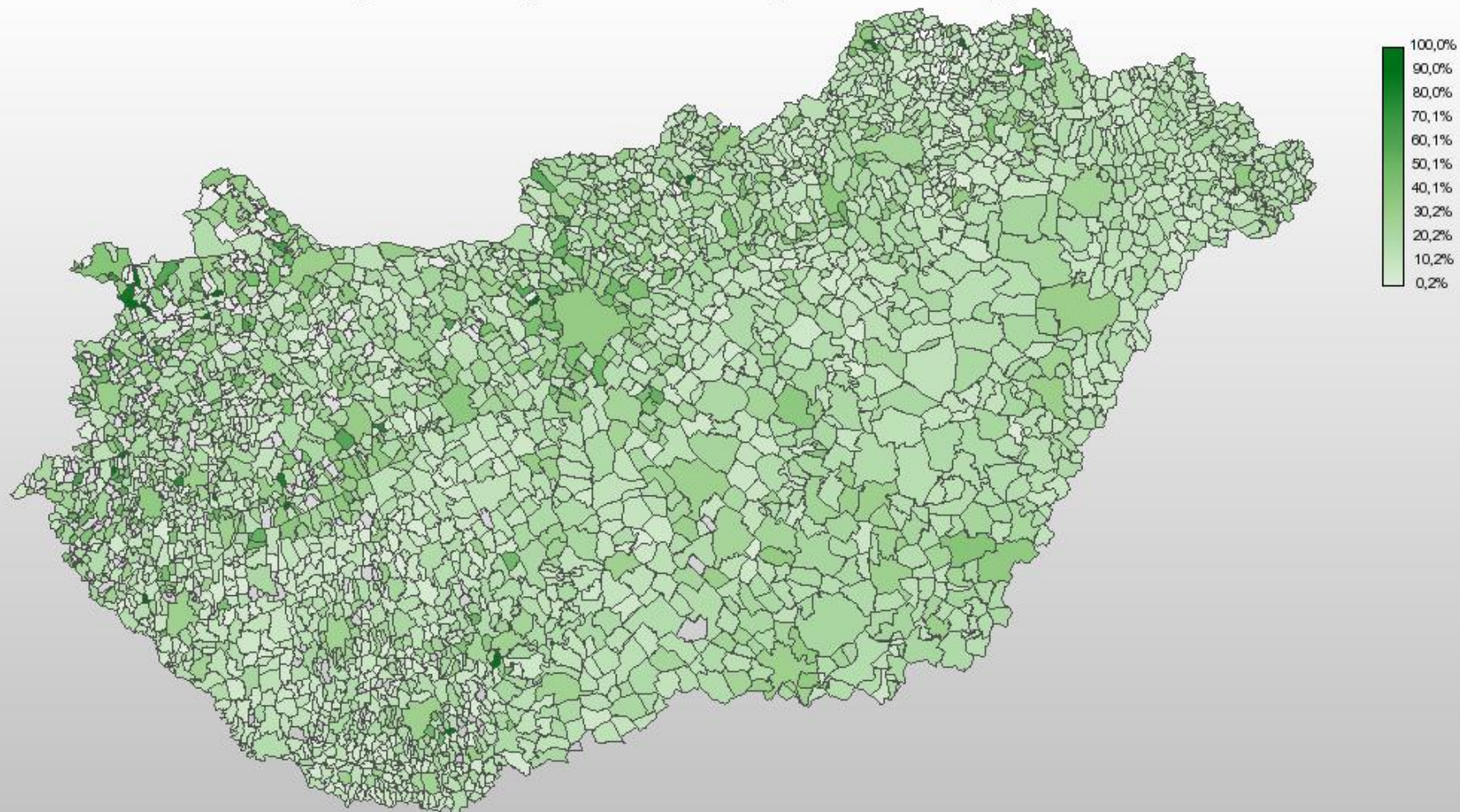

Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Középiskolai érettségivel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

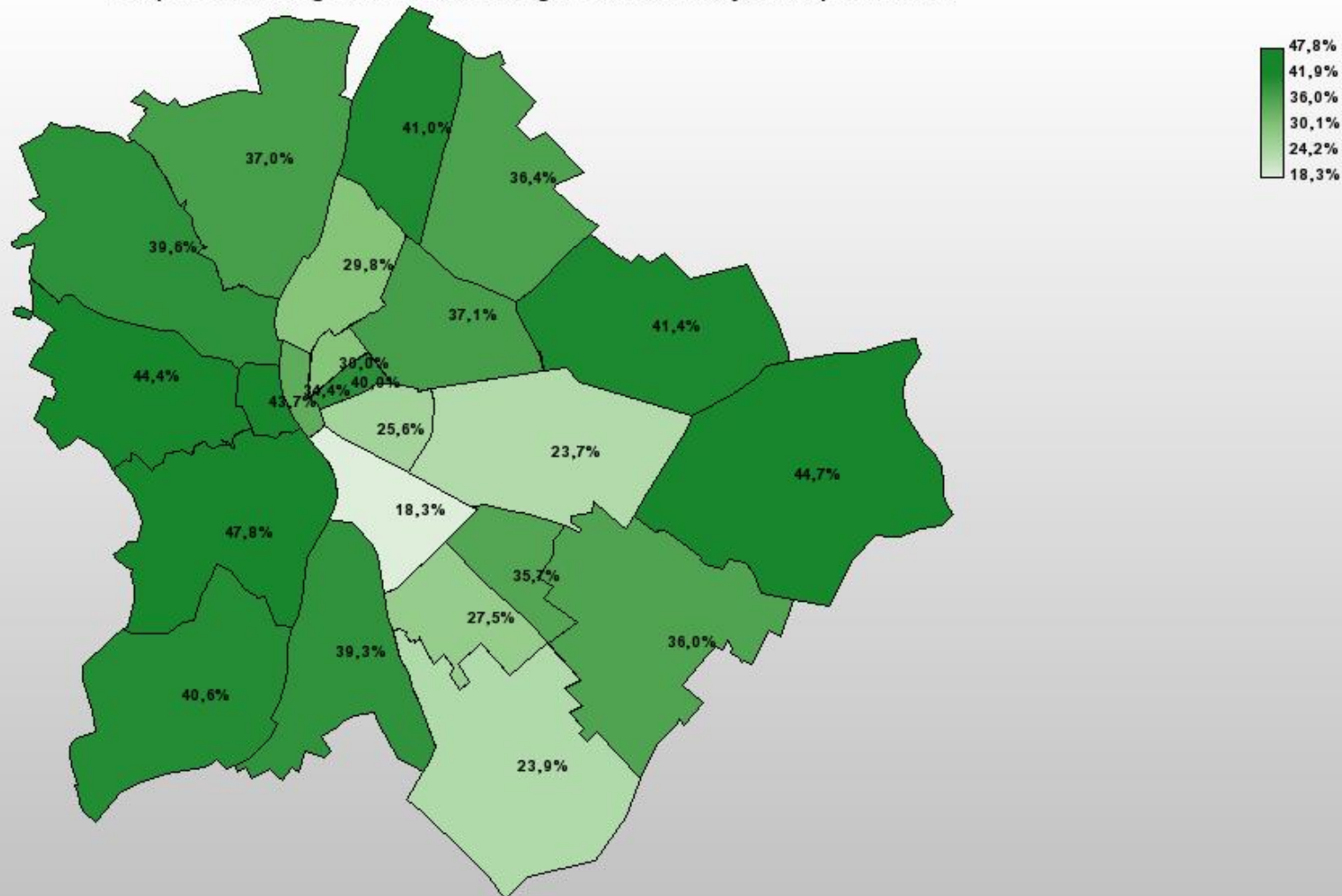

Középiskolai érettségivel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

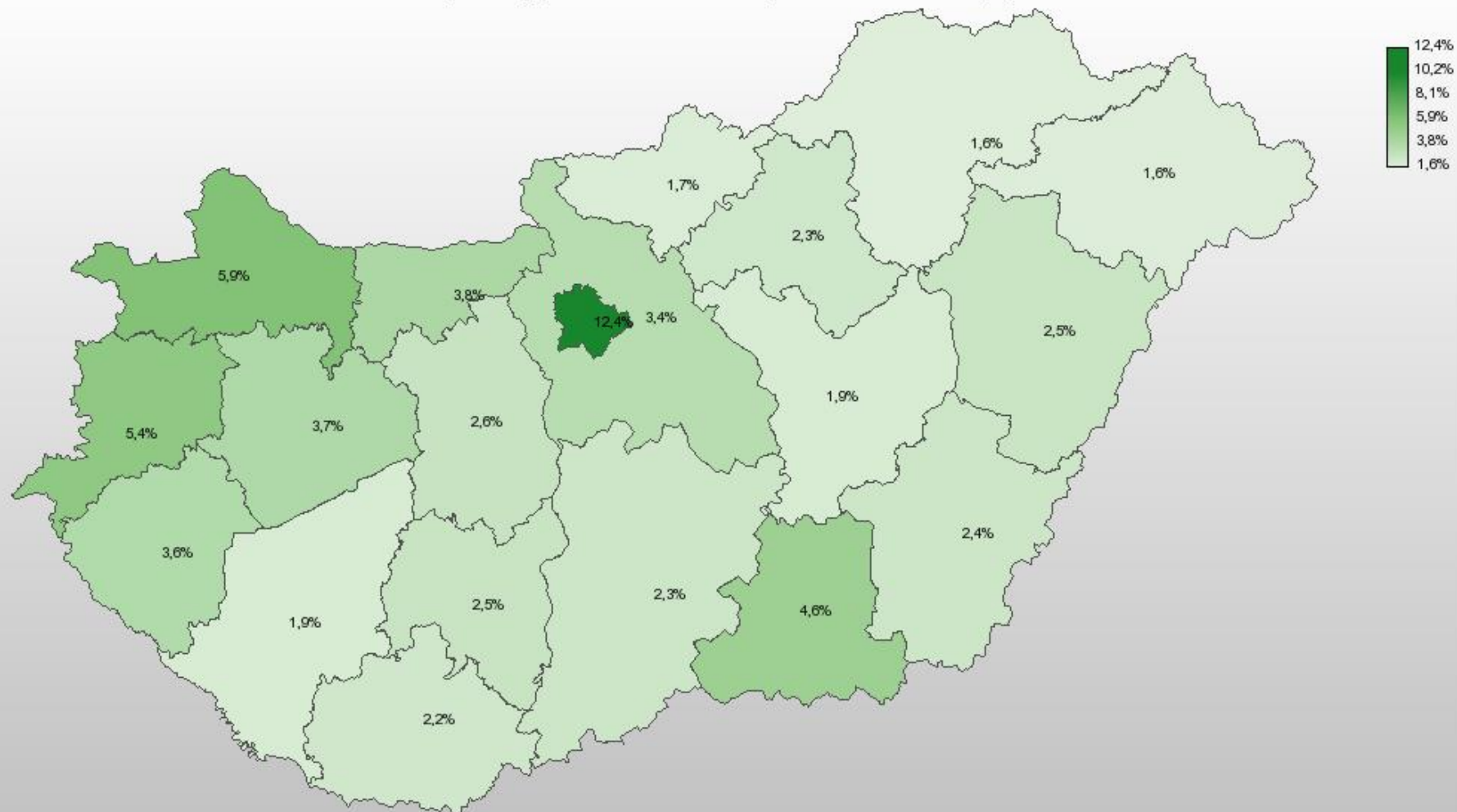
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Középiskolai érettségivel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

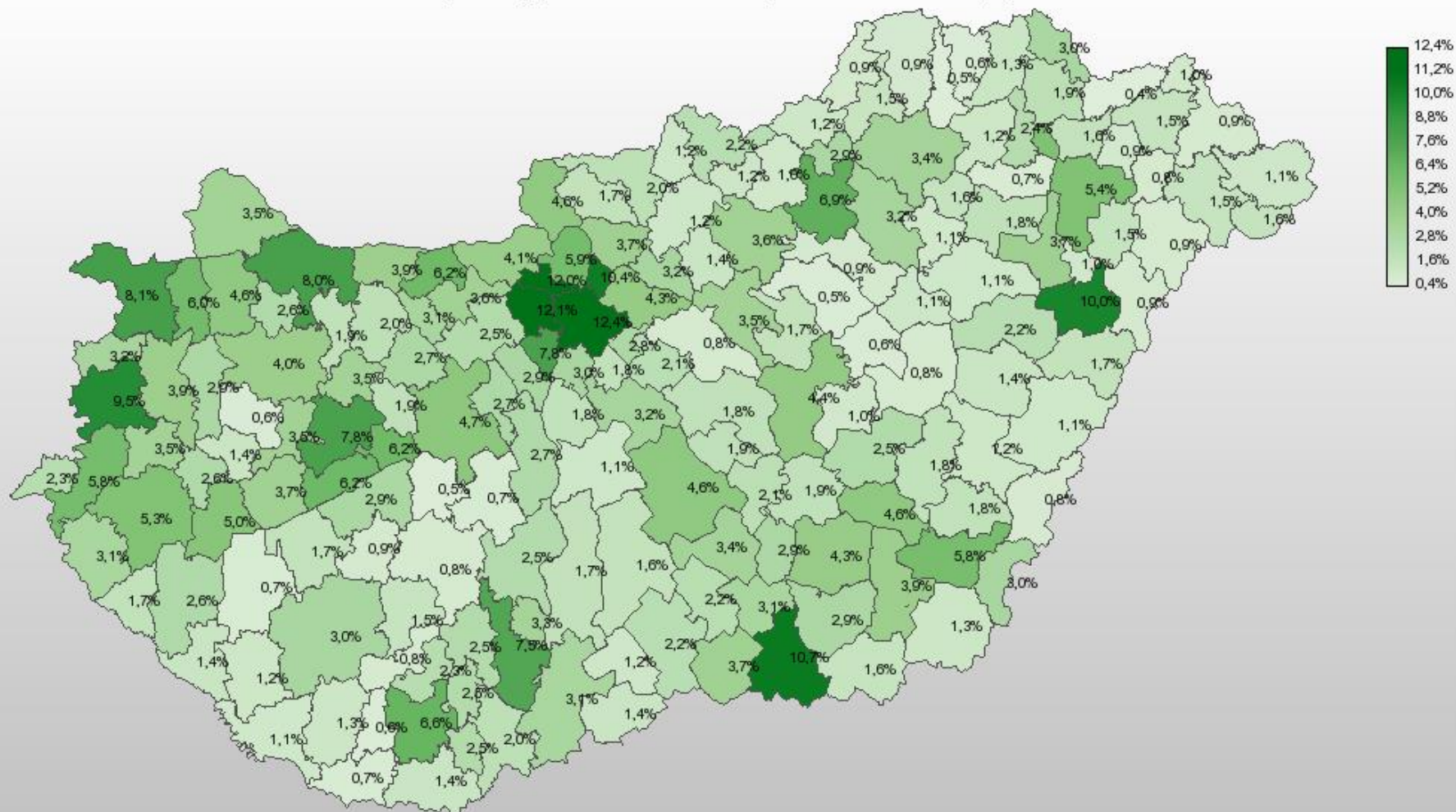
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

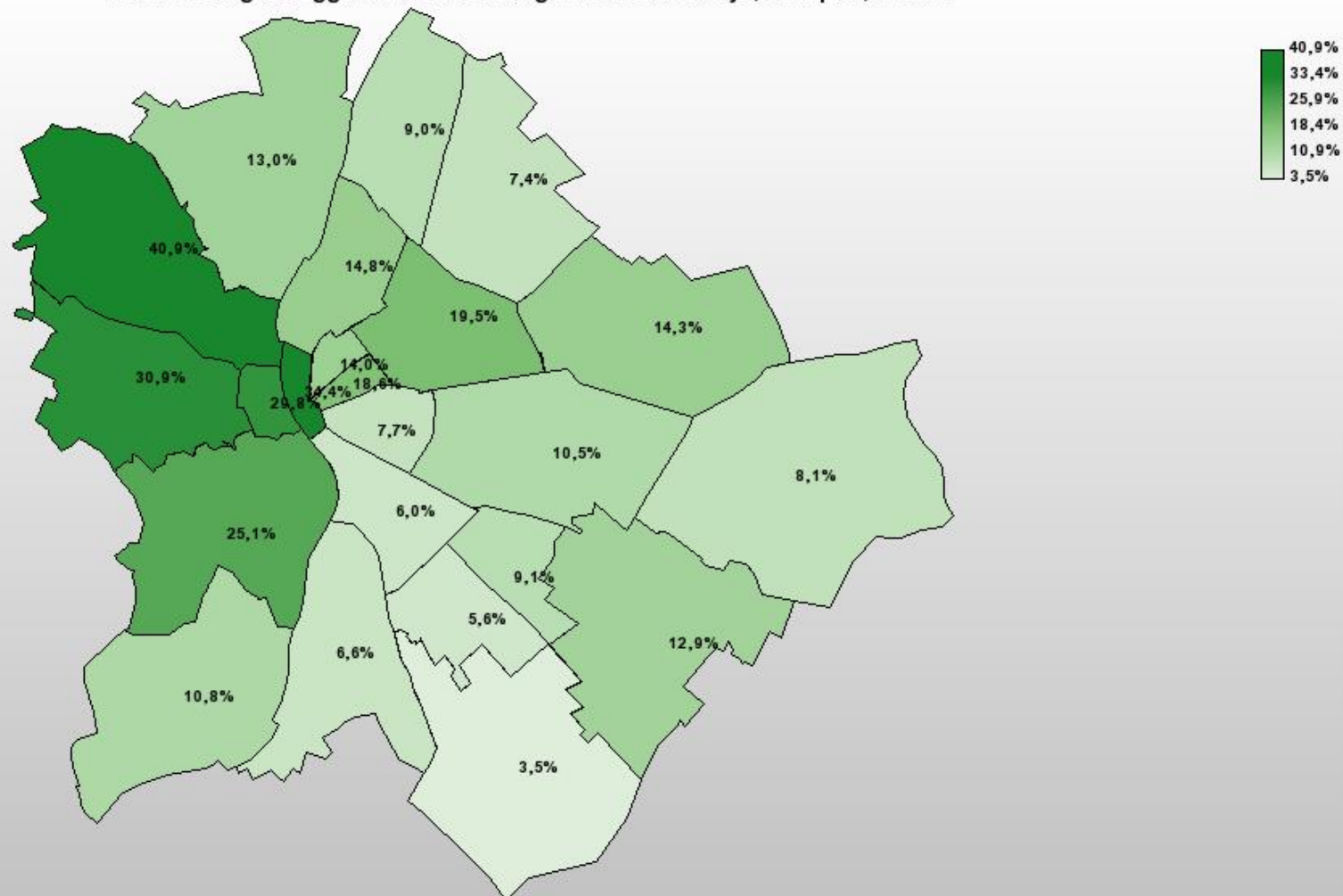
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

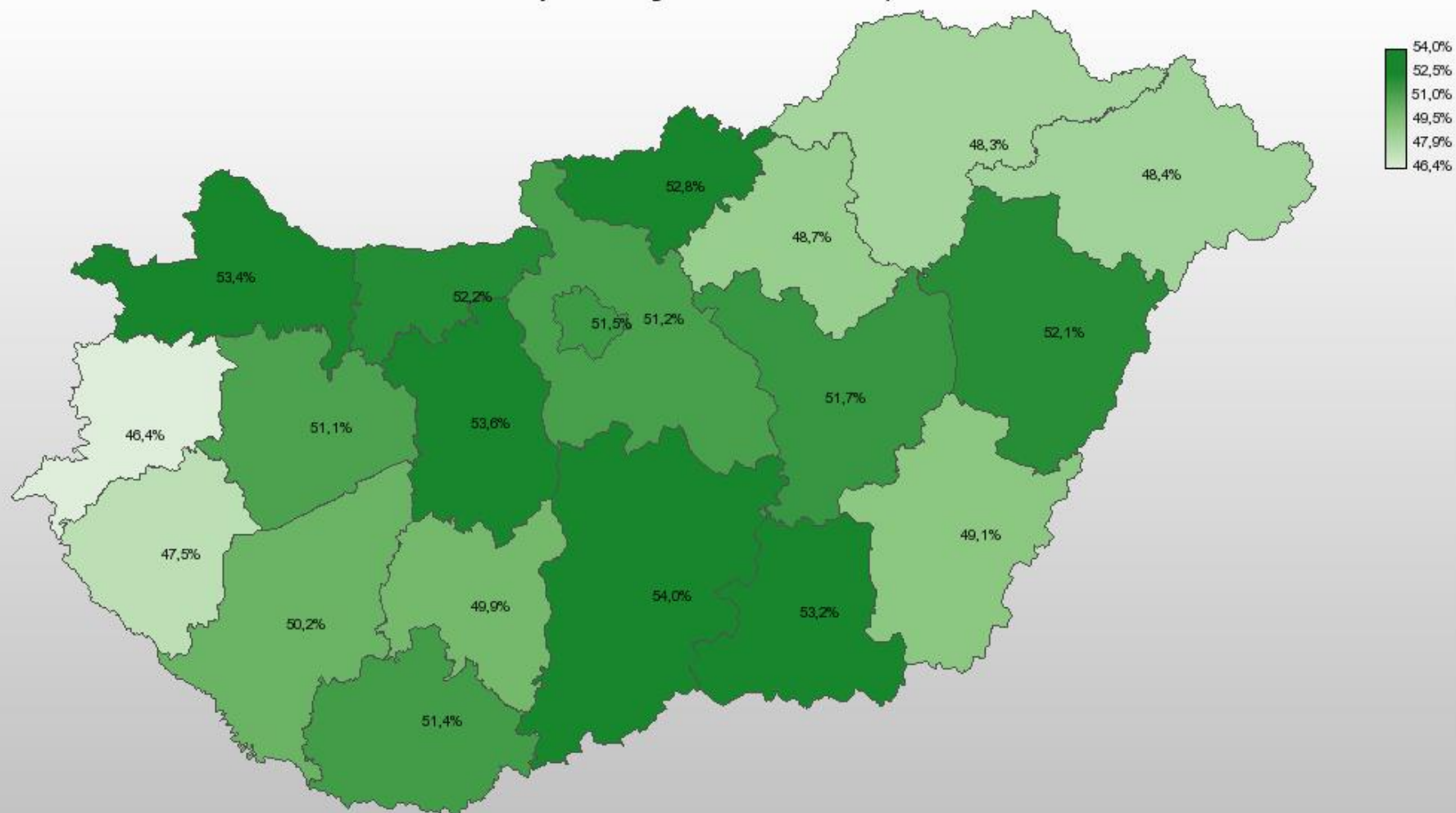
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakhelyének figyelembevételével.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

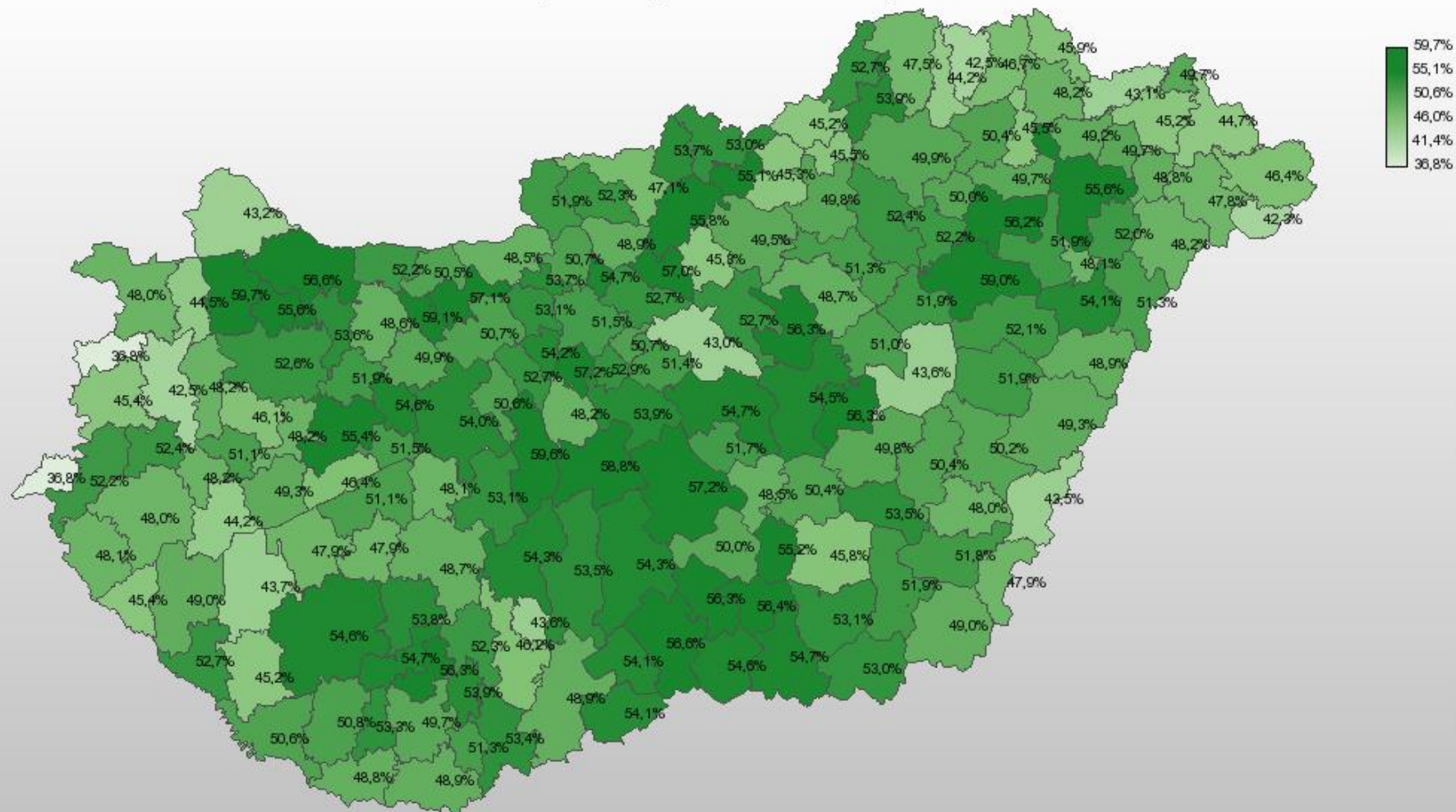
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A nők aránya a közfoglalkoztatottak között, 2016. év

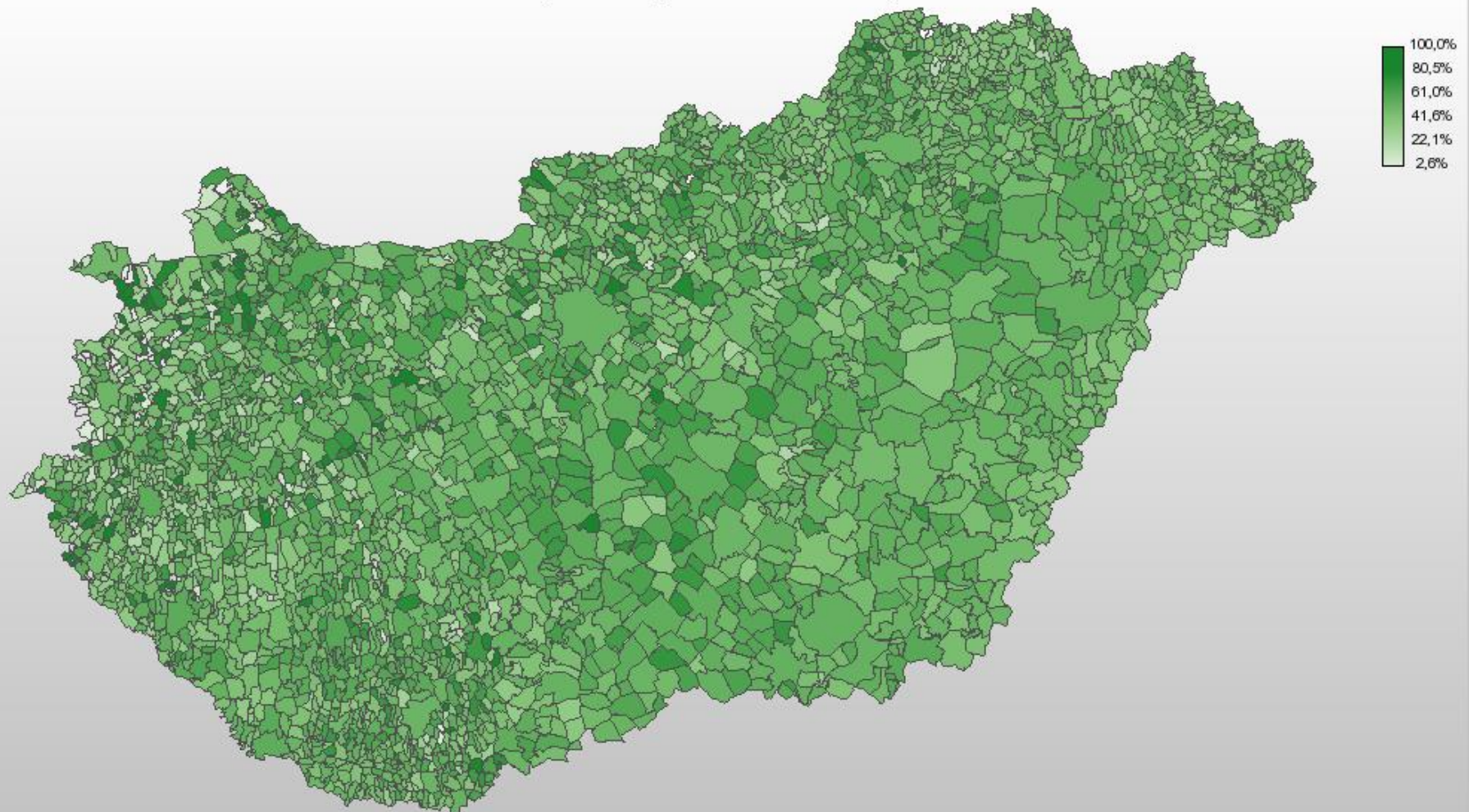
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakhelyének figyelembevételével.

A nők aránya a közfoglalkoztatottak között, 2016. év

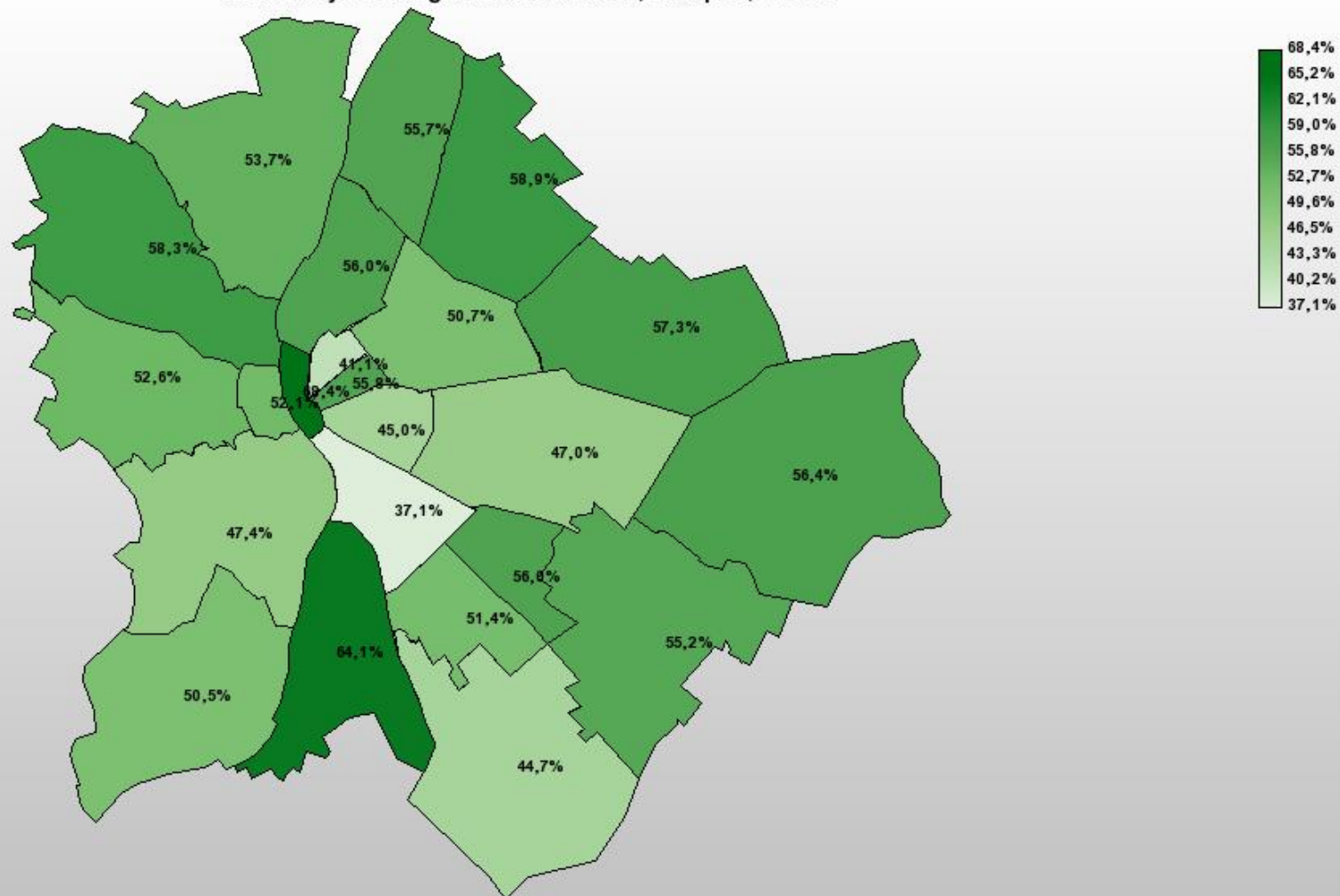
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A nők aránya a közfoglalkoztatottak között, 2016. év

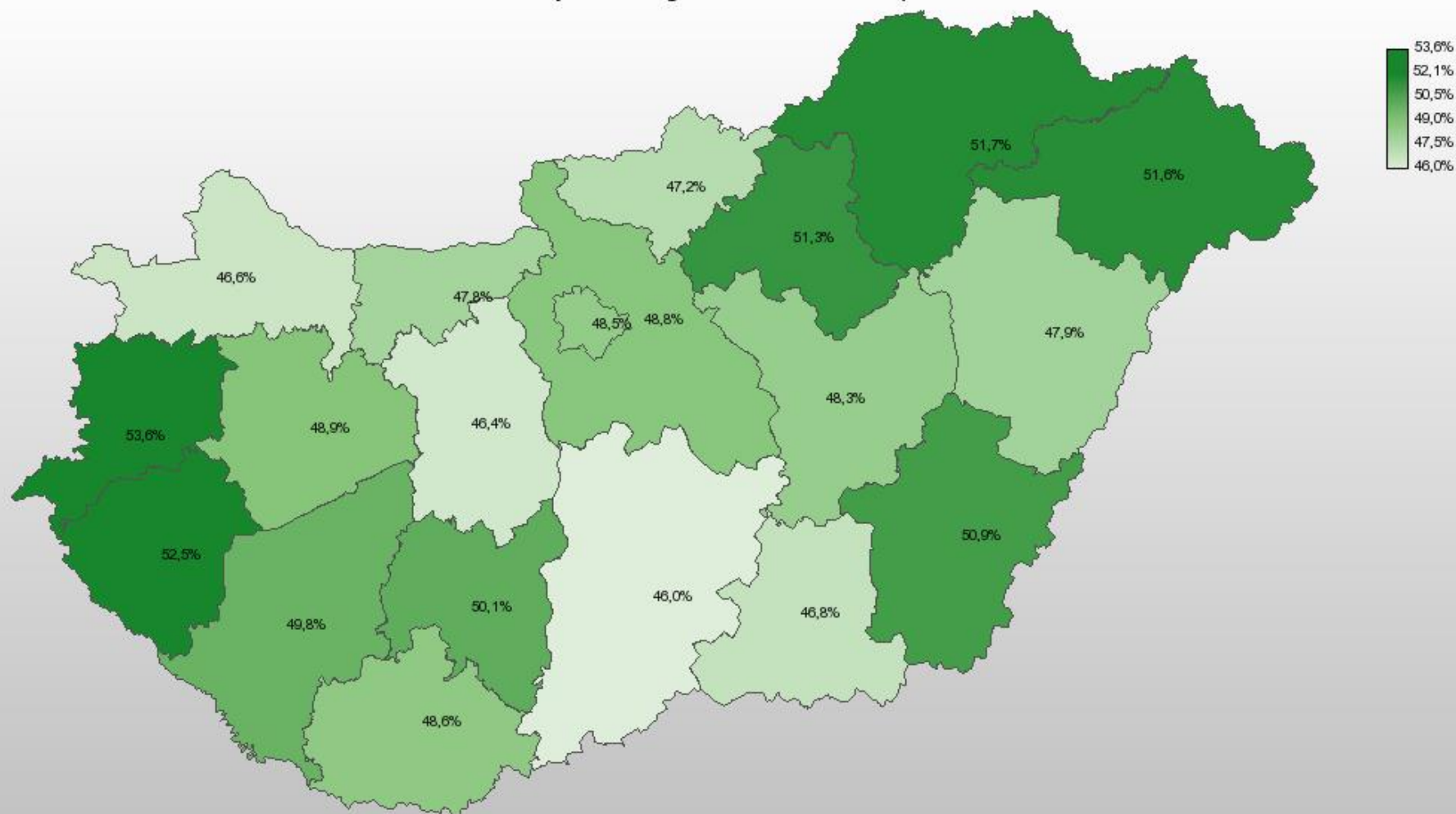
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakhelyének figyelembevételével.

A nők aránya a közfoglalkoztatottak között, Budapest, 2016. év

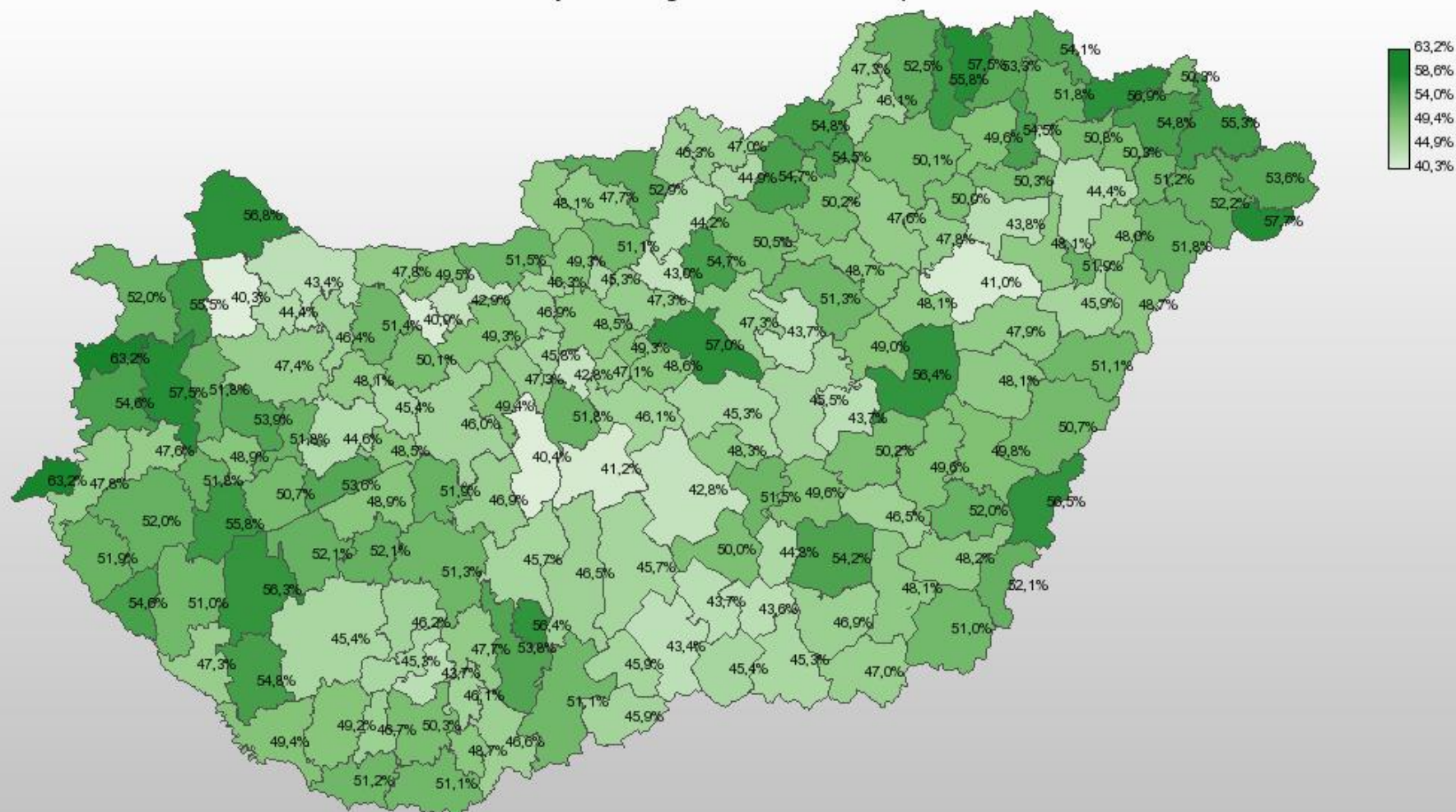
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A férfiak aránya a közfoglalkoztatottak között, 2016. év

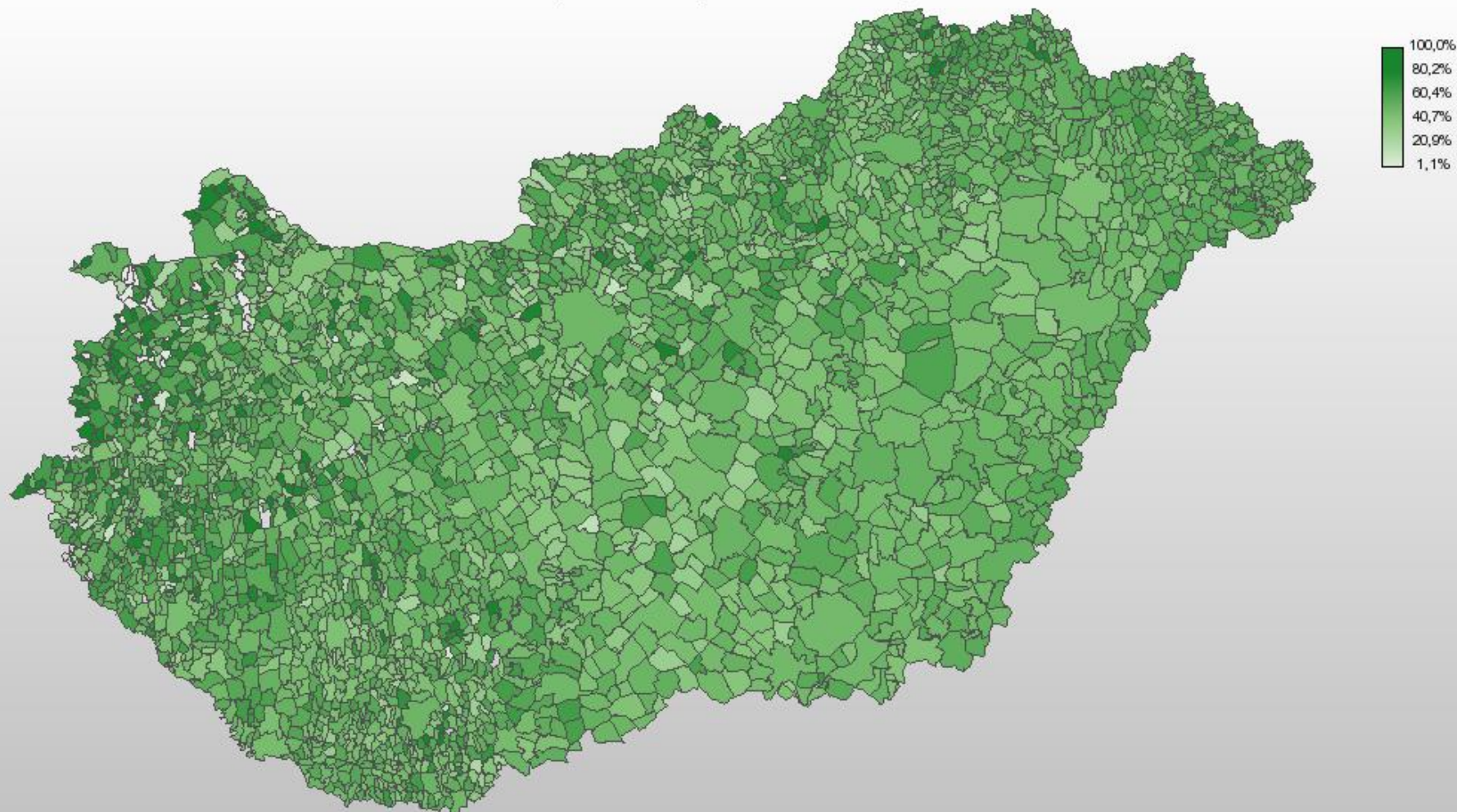
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A férfiak aránya a közfoglalkoztatottak között, 2016. év

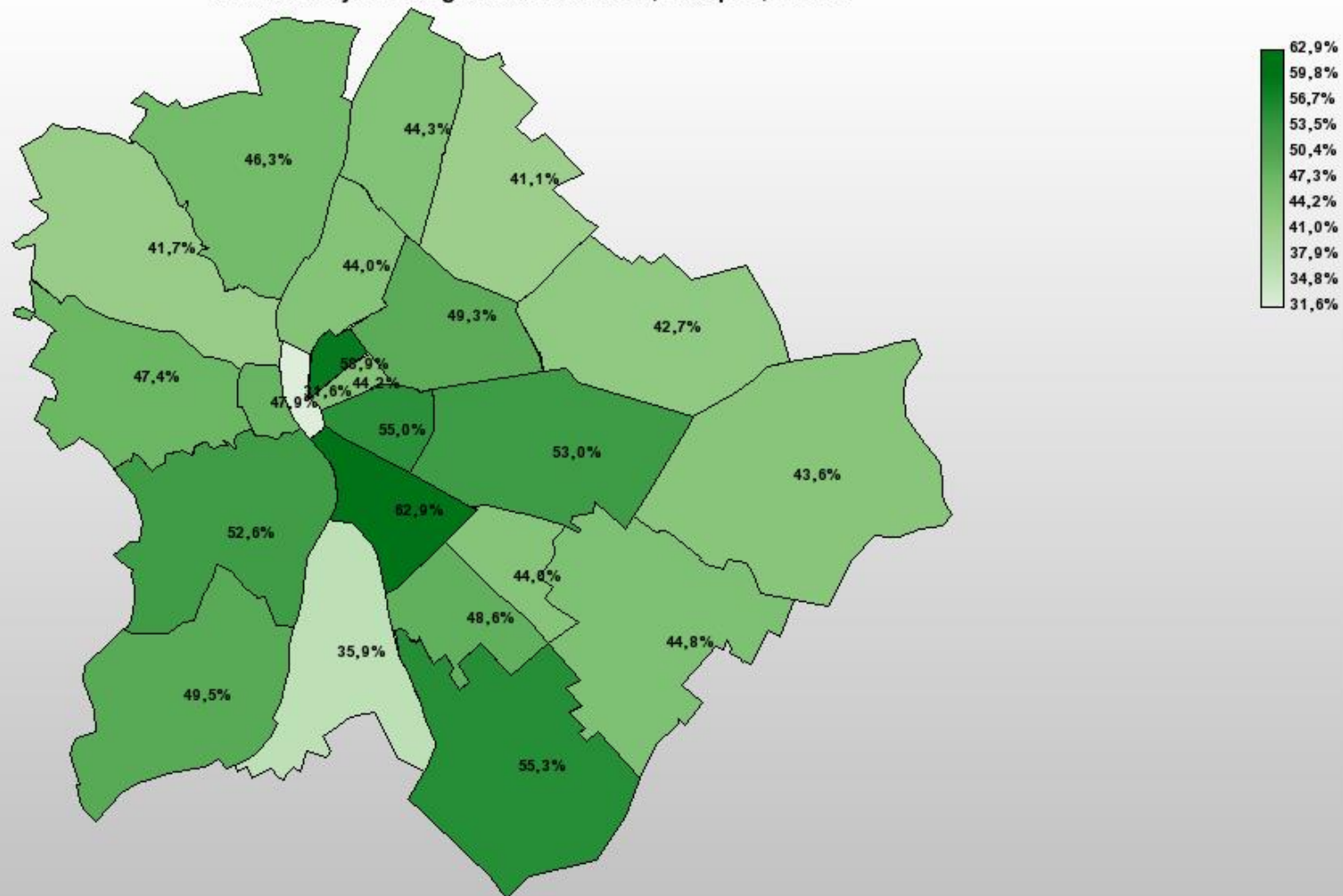
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A férfiak aránya a havi átlagos létszám szerint, 2016. év

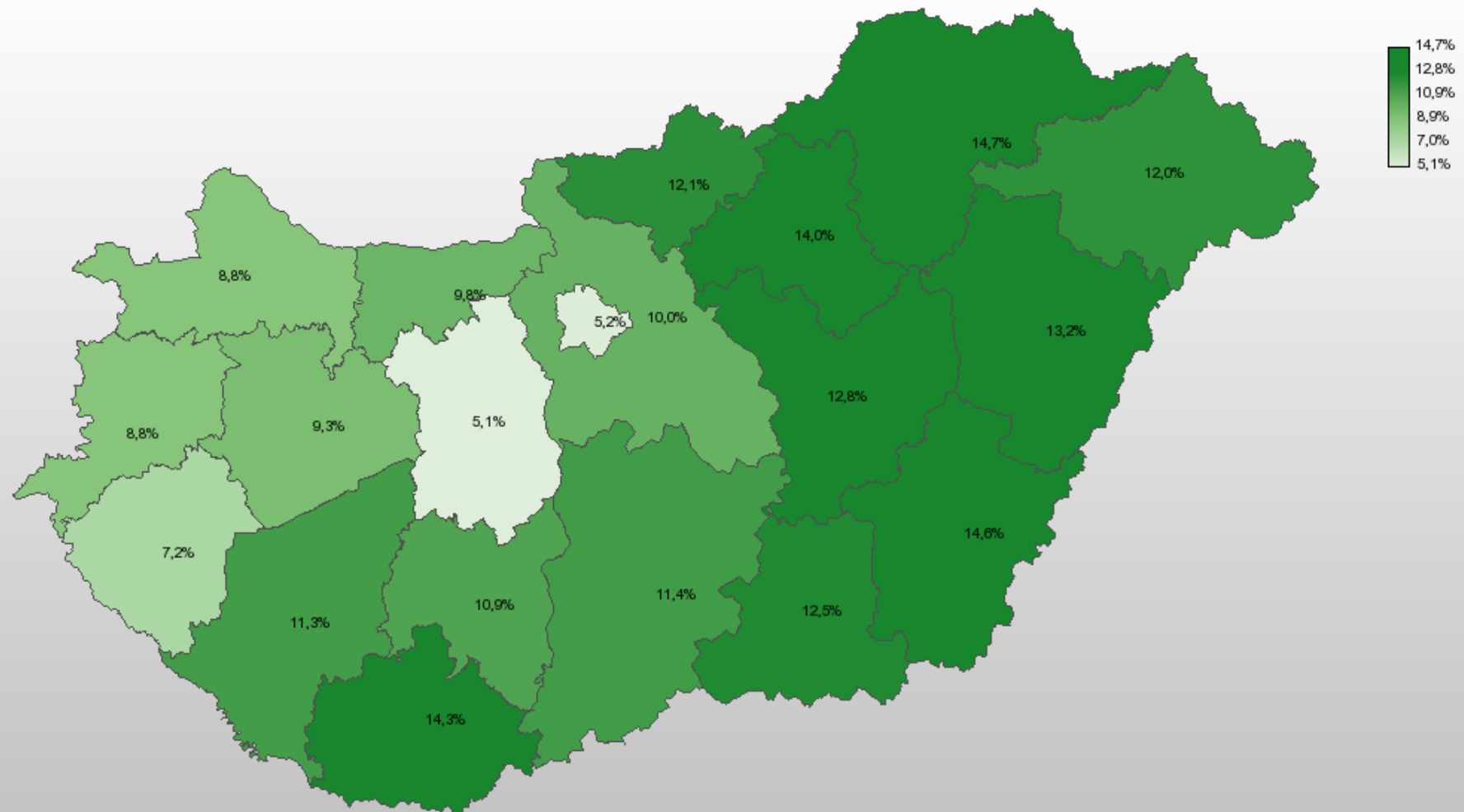
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A férfiak aránya a közfoglalkoztatottak között, Budapest, 2016. év

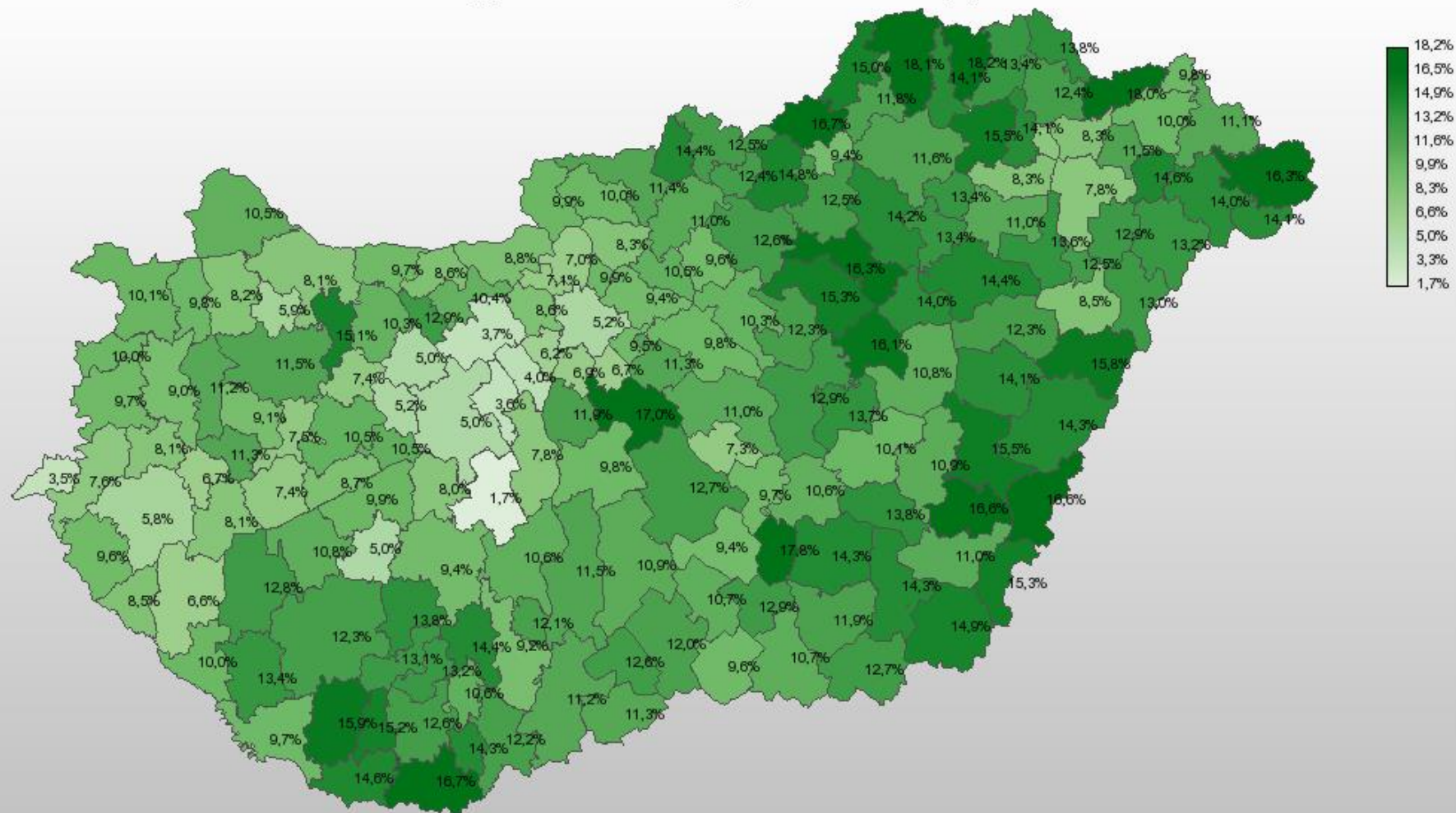
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A 25 éves vagy annál fiatalabb közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

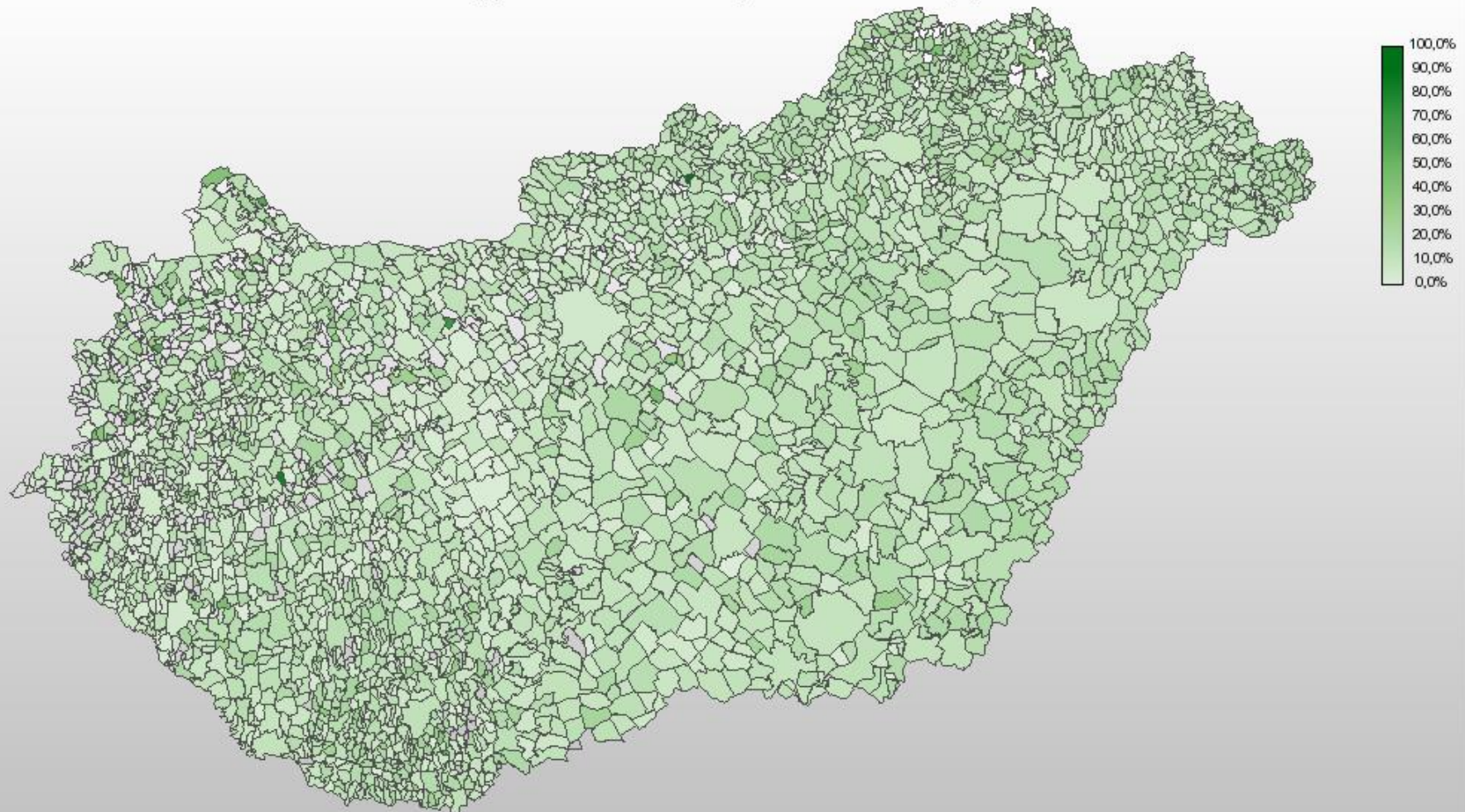
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A 25 éves vagy annál fiatalabb közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

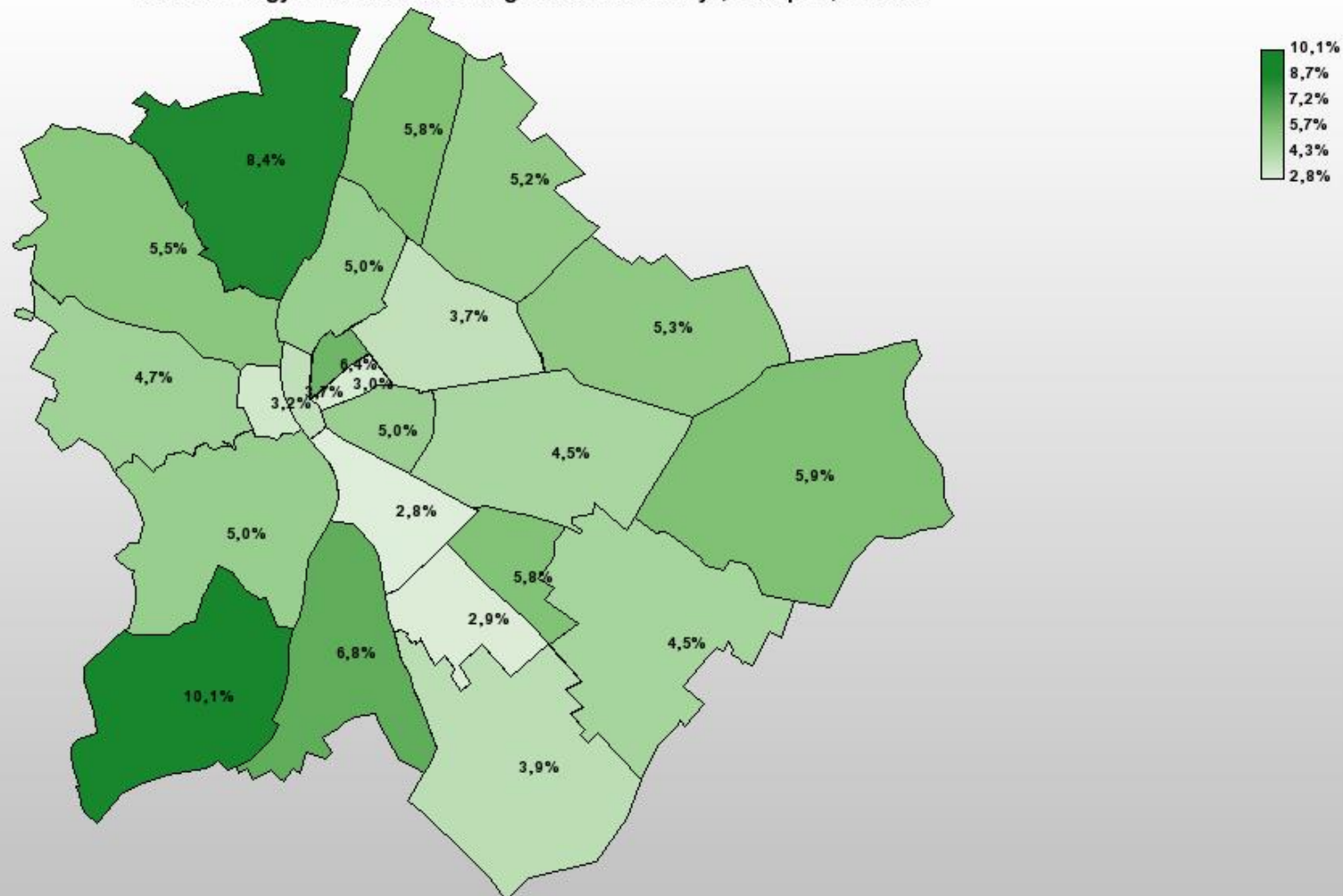
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A 25 éves vagy annál fiatalabb közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

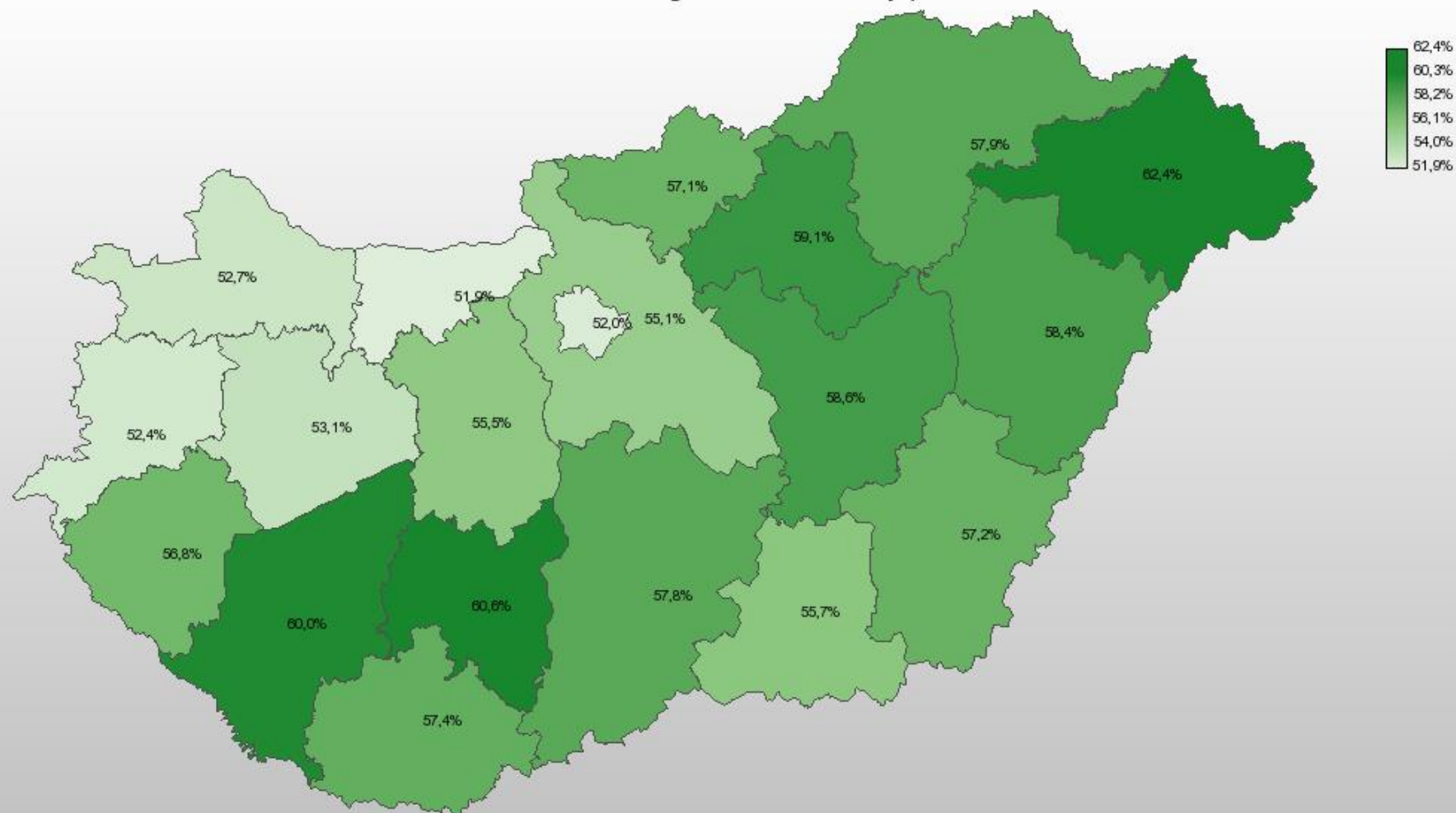
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A 25 éves vagy annál fiatalabb közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

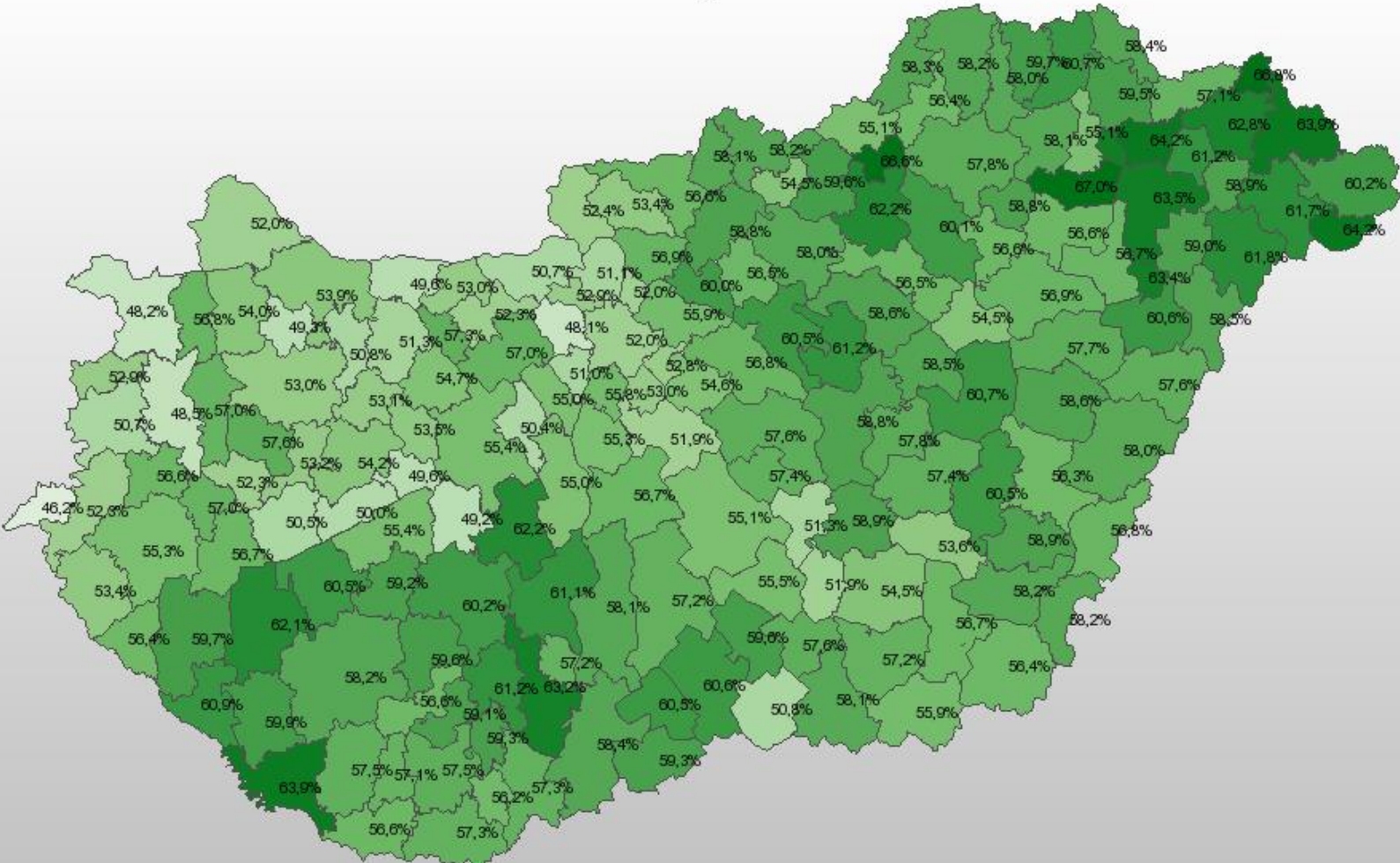
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A 26-50 év közötti közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

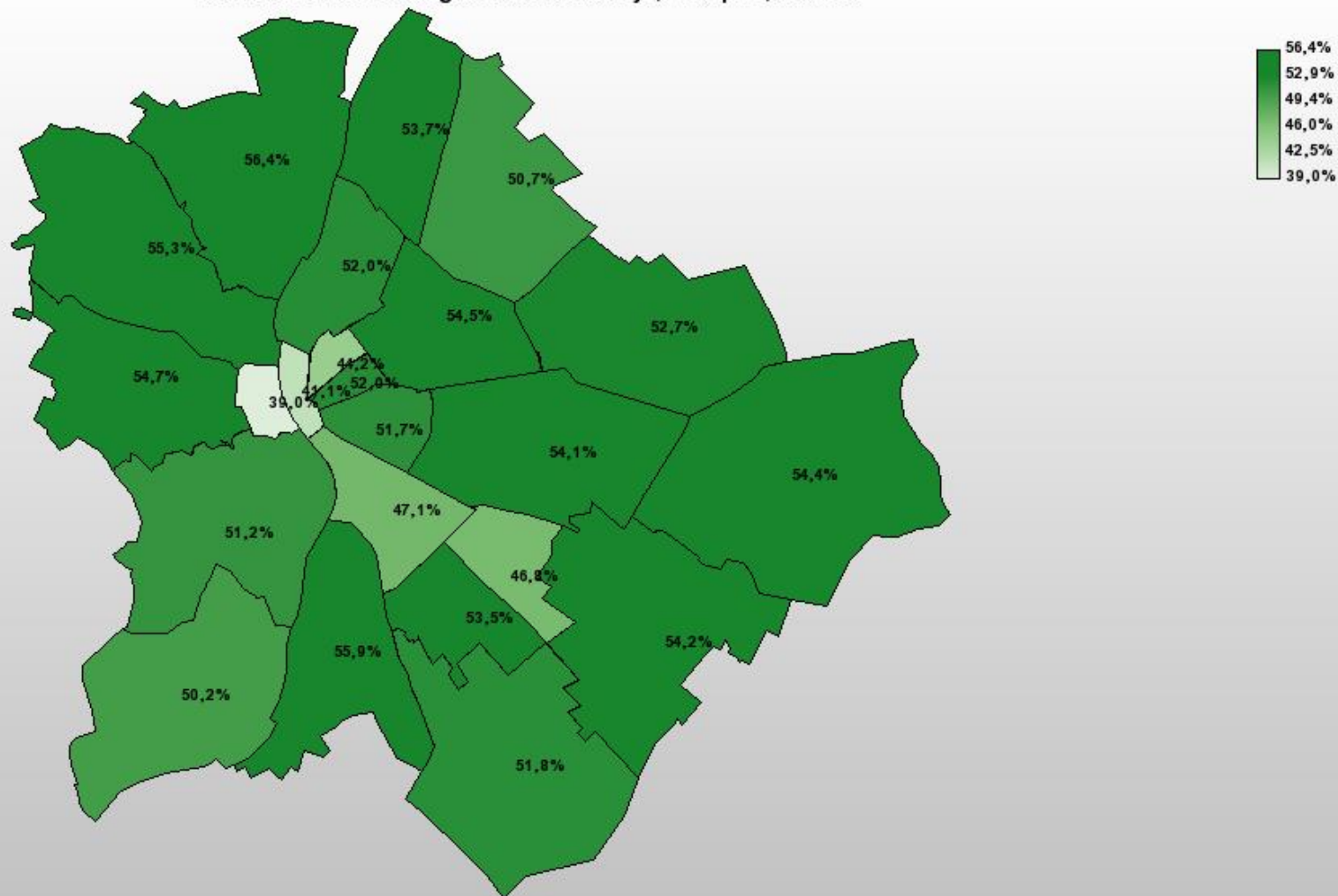
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

A 26-50 év közötti közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

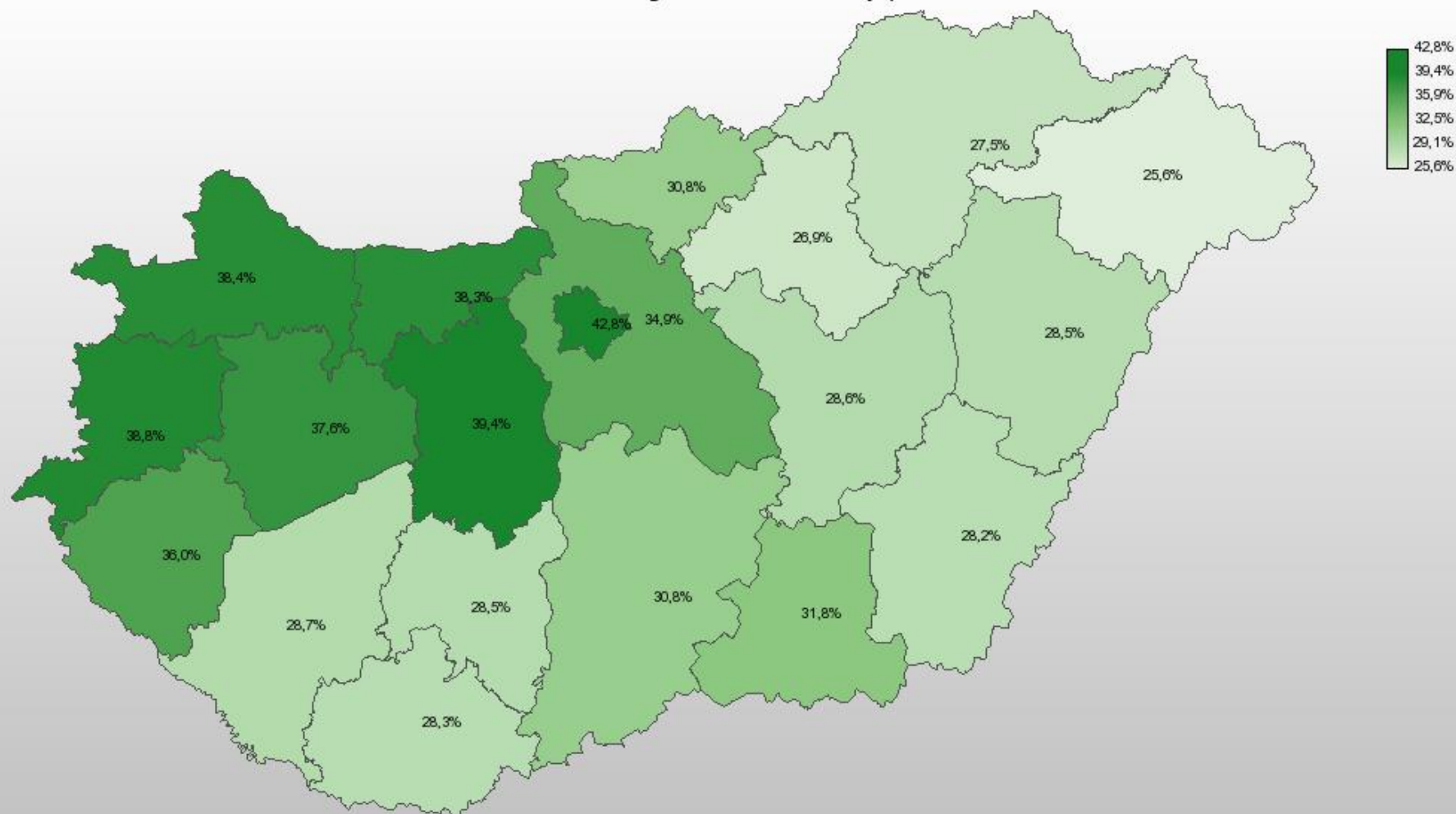
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembe vételével

A 26-50 év közötti közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

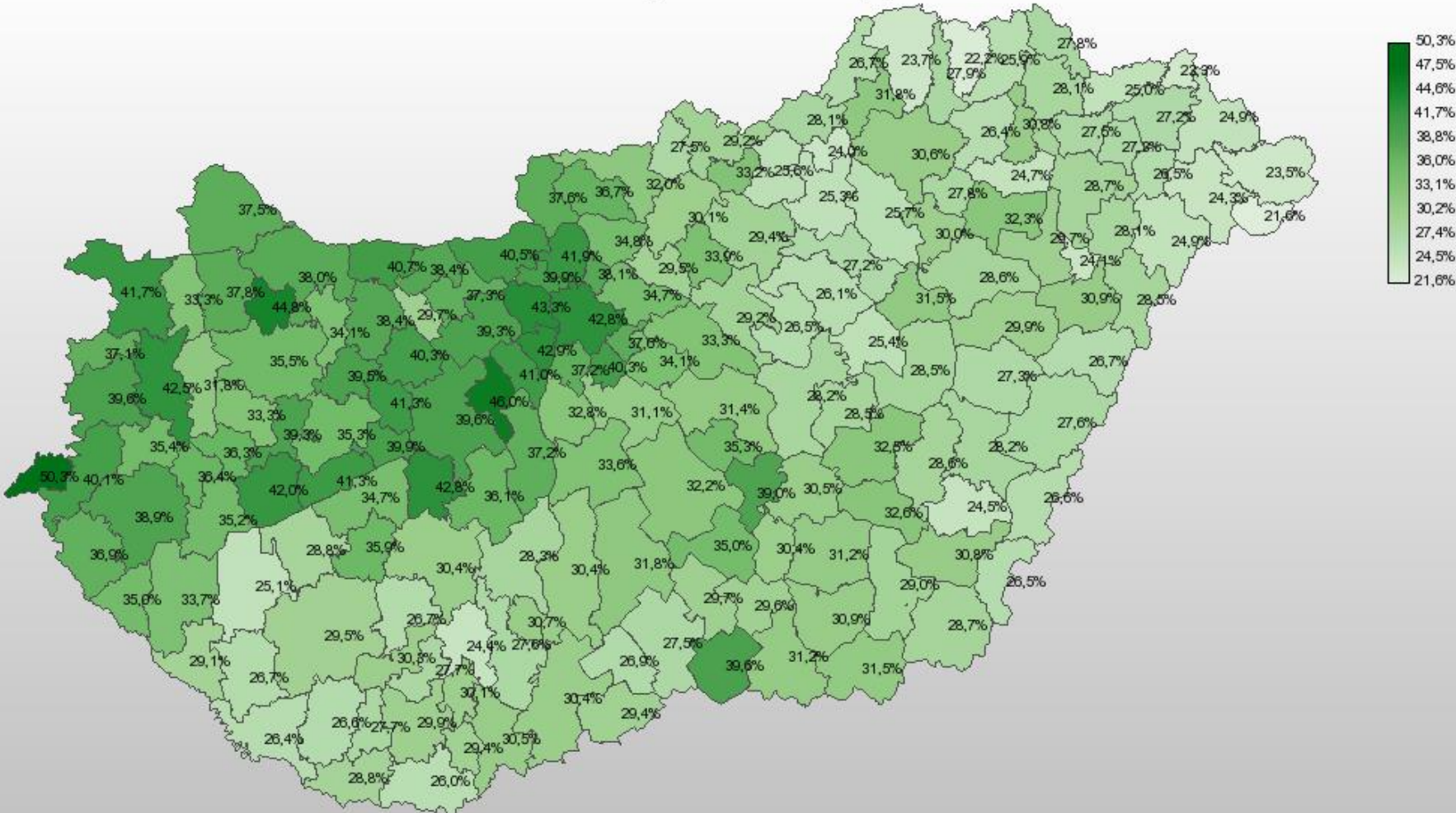
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Az 50 év feletti közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

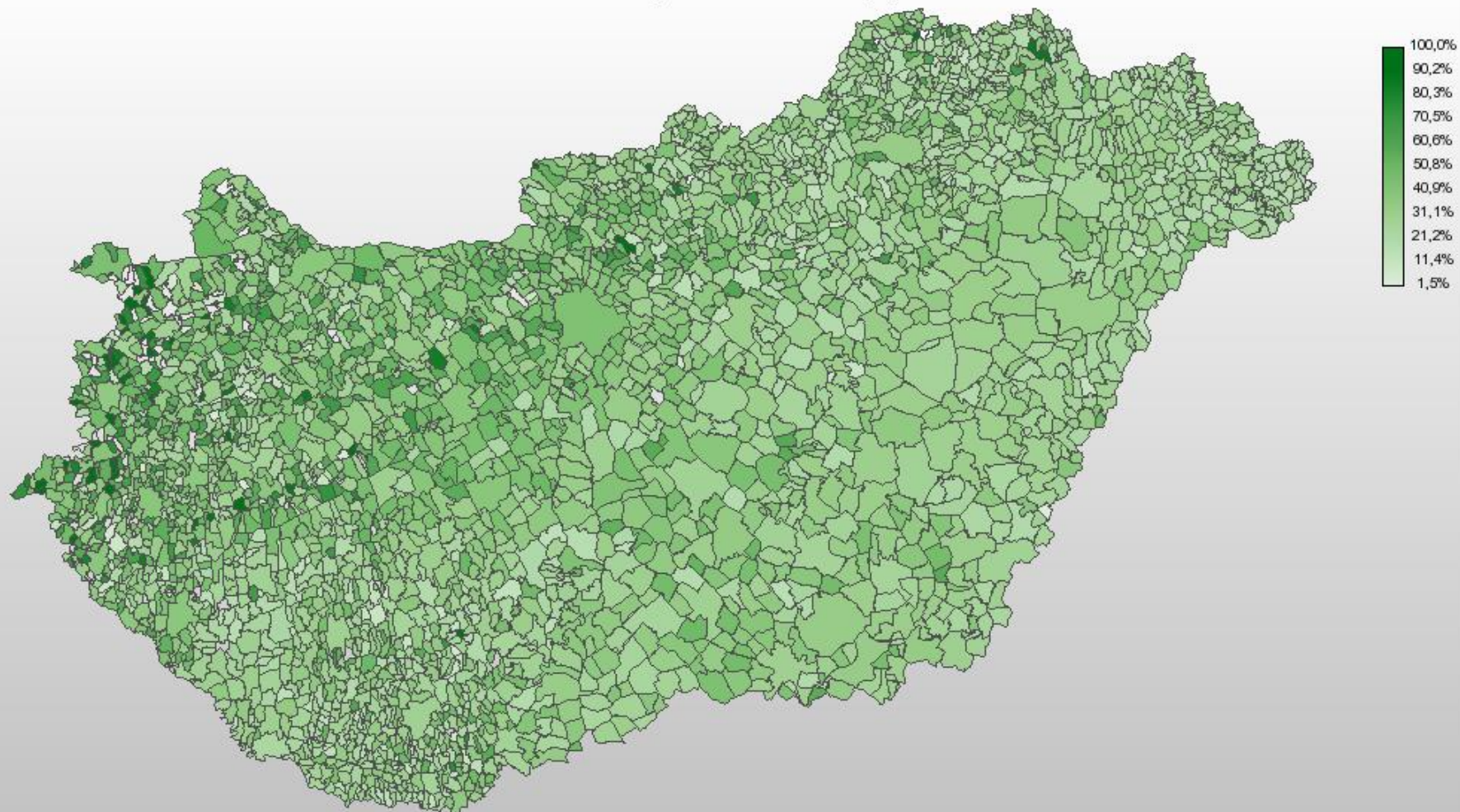
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Az 50 év feletti közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

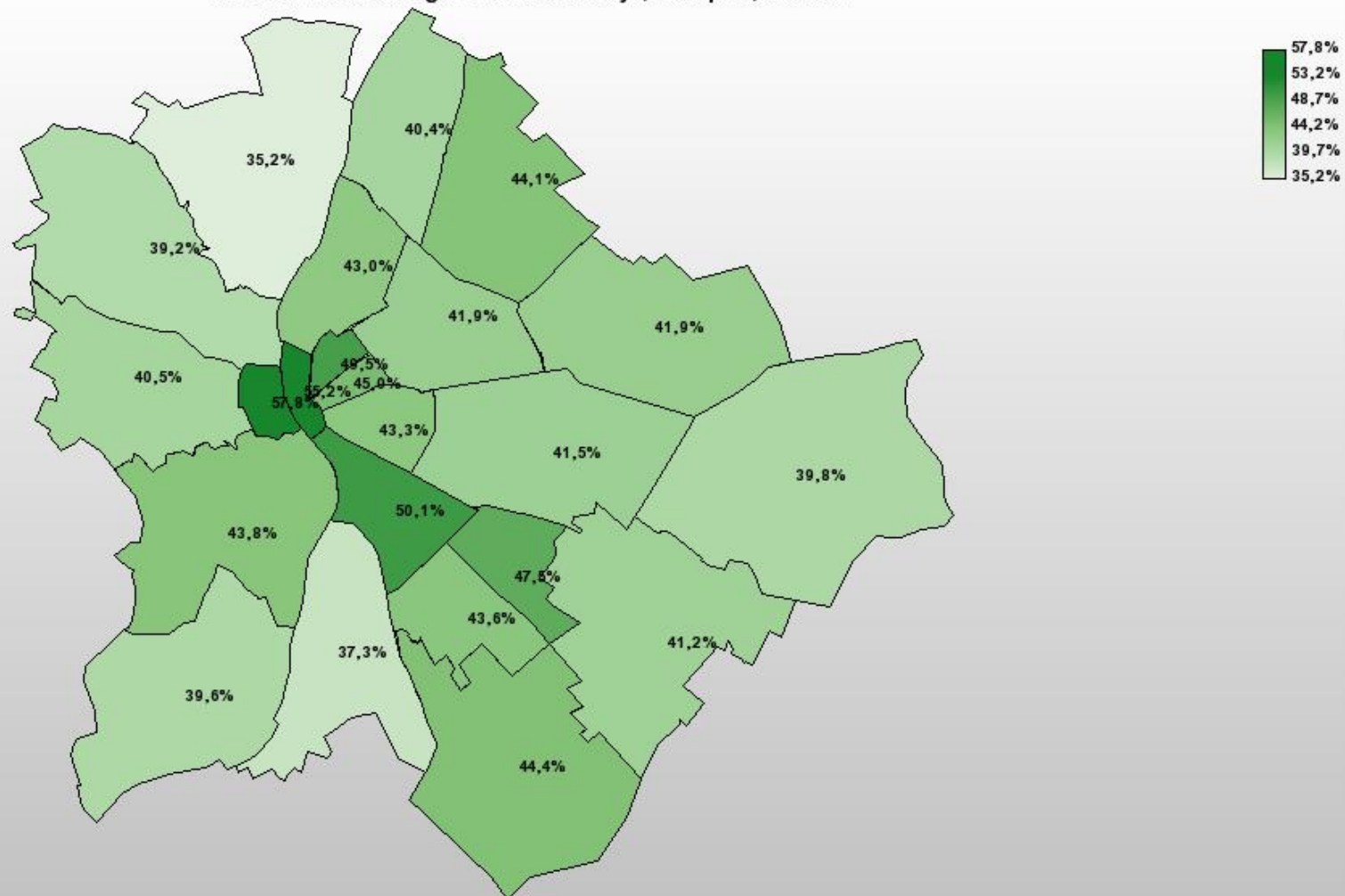
Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével

Az 50 év feletti közfoglalkoztatottak aránya, 2016. év

Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.

Az 50 év feletti közfoglalkoztatottak aránya, Budapest, 2016. év

Készült a BM adatai alapján, a havi átlagos létszám szerinti bontásban és a közfoglalkoztatottak lakóhelyének figyelembevételével.